

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE

FINANČNA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

Generalni finančni urad

Šmartinska cesta 55, p.p. 631, 1001 Ljubljana

Finančna uprava Republike Slovenije

LETNO POROČILO FINANČNE UPRAVE REPUBLIKE SLOVENIJE

2022

Republika Slovenija
Ministrstvo za finance

FINANČNA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

Ljubljana, februar 2023

1 KAZALO

1 KAZALO	3
2 UVOD	5
3 OSEBNA IZKAZNICA	7
4 REALIZACIJA PROGRAMA DELA FINANČNE UPRAVE RS ZA 2022	9
5 ZAVEZANCI ZA PLAČEVANJE JAVNOFINANČNIH DAJATEV	18
6 POBIRANJE JAVNOFINANČNIH DAJATEV	20
6.1 Dohodnina	22
6.2 Davek od dohodkov pravnih oseb	36
6.3 Prispevki za socialno varnost	42
6.4 Davek na dodano vrednost	49
6.5 Trošarine	55
6.6 Carine	60
6.7 Davek na motorna vozila	73
6.8 Davek na promet nepremičnin	75
6.9 Okoljske dajatve	76
6.10 Pribitek k cestnini in taksa na pretovor	78
6.11 Davek od prometa zavarovalnih poslov	79
6.12 Davek na finančne storitve	79
6.13 Davek na dediščine in darila	79
6.14 Davek na vodna plovila in dodatni davek od plovil	80
6.15 Davki od premoženja	80
6.16 Nadomestilo od uporabe stavbnega zemljišča	80
6.17 Prirejanje iger na srečo	81
6.18 Davek od iger na srečo, koncesijska dajatev, davek na srečke in davek na dobitke od iger na srečo	82
7 ZAŠČITA IN VAROVANJE ŽIVLJENJA, ZDRAVJA IN PREMOŽENJA	84
8 VARNOST V PROMETU IN DRUGE AKTIVNOSTI NA PODROČJU PROMETNE VARNOSTI	88
9 NADZOR	89
9.1 Kontrole	94
9.2 Inšpekcijski nadzor	94
9.3 Preiskave	95
9.4 Mobilni oddelki	96
9.5 Specifična področja nadzora	97
10 KAZNIVA RAVNANJA	103
10.1 Vodenje prekrškovnih postopkov	103
10.2 Obravnava kaznivih dejanj	105
11 DAVČNI DOLG	106
12 ZAVAROVANJE PLAČILA DAJATEV	113
13 IZTERJAVA	114
13.1 Izterjava davčnih in drugih obveznih dajatev	116
13.2 Izterjava nedavčnih obveznosti za druge predlagatelje	122
14 PRAVNA SREDSTVA	126
15 MEDNARODNA IZMENJAVA INFORMACIJ IN MEDNARODNO SODELOVANJE	130
15.1 Mednarodna izmenjava informacij s carinskega področja in trošarinskega področja	130
15.2 Mednarodna izmenjava informacij z davčnega področja	132
15.3 Mednarodne carinske operacije	142
16 MEDNARODNA DEJAVNOST	142
17 INFORMACIJSKA TEHNOLOGIJA	145
18 SPODBUJANJE PROSTOVOLJNEGA PLAČEVANJA DAJATEV	153

19 IZVAJANJE UKREPOV POVEZANIH Z EPIDEMIJO SARS –COVID IN ODPRVLJANJEM NJENIH POSLEDIC	162
20 IZVAJANJE UKREPOV ZA OMILITEV POSLEDIC DVIGA CEN ENERAGENTOV	169
21 DIGITALNI BONI.....	169
22 NOTRANJI IN ZUNANJI NADZOR NAD FINANČNO UPRAVO RS	170
23 PORABA PRORAČUNSKIH SREDSTEV	172

2 UVOD

Poslovanje Finančne uprave RS v letu 2022 je bilo v več pogledih izjemno uspešno. Zavezanci so za različne javnofinančne blagajne prvič plačali preko 21 milijard evrov, oziroma za 9,5 odstotka več kakor v letu 2021, davčni dolg pa se je prvič znižal pod 900 milijonov evrov. Dobri rezultati pa niso samoumevni. Če se je gospodarstvo še v letu 2021 v največji meri ukvarjalo s posledicami pandemije COVID-19, je v letu 2022 nove izzive vnesla vojna v Ukrajini, energetska kriza in inflacijski pritiski. Kljub temu je bila stopnja brezposelnosti relativno nizka, gospodarstvo pa je v glavnem raslo.

V preteklih letih se je težišče delovanja Finančne uprave RS pomembno spreminjalo. Na področju izvajanja protikriznih ukrepov, je bilo opravljeno resnično veliko delo. Tudi v letu 2022 je bila Finančna uprava RS še naprej pristojna za izvajanje nekaterih ukrepov za podporo gospodarstvu, kot so finančne pomoči za podjetja in delavce, ki so bili prizadeti zaradi pandemije. To je zahtevalo tudi nadaljnje nadgraditve in prilagoditve podpornih informacijskih sistemov. Do konca junija so tako denimo še vedno potekale aktivnosti v zvezi z unovčevanjem turističnih bonov, medtem ko je Finančna uprava RS informacijsko podprla tudi proces izvajanja unovčevanja digitalnih bonov. Poleg tega pa je dobila še nove pristojnosti pri dodeljevanju pomoči gospodarstvu in kmetijstvu zaradi posledic dviga cen energentov in ukrepov na področju izvajanja sprememb davka na dodano vrednost za omilitev dviga cen energentov.

V lanskem letu smo kljub temu nadaljevali z digitalizacijo in razvojem kakovostnih storitev za zavezanca in druge uporabnike naših storitev. Razvoj temelji na prenovi naših poslovnih procesov z namenom enostavnejšega izpolnjevanja pravic in obveznosti, povezanih z javnofinančnimi dajatvami. Izpostaviti velja obsežen projekt prenove REK obrazcev, ki smo ga vodili v letu 2022 in 1. 1. 2023 uspešno vzpostavili enotni REK-O obrazec za obračun dohodkov s strani plačnikov davka. Nadaljevali smo tudi z razvojem in prilagajanjem slovenskih elektronskih carinskih sistemov v skladu z zahtevami Carinskega zakonika Unije, da vsa izmenjava informacij med carinskimi organi ter med gospodarskimi subjekti in carinskimi organi poteka z uporabo tehnik elektronske obdelave podatkov. Tako je bil že 1. januarja 2022 implementiran nov uvozni carinski sistem (SIAIS2), ki temelji na novih podatkovnih zahtevah carinske zakonodaje in omogoča elektronsko obdelavo vseh uvoznih carinskih deklaracij.

Finančna uprava RS je v preteklem letu nadaljevala digitalizacijo svojega poslovanja skladno z ambiciozno načrtanimi cilji evropskega Digitalnega kompasa 2030 na področju digitalnih javnih storitev. Aktualne prodaje zarubljenih premičnin in sodelovanje na javnih dražbah se je maja 2022 preselilo na splet in v celoti poteka prek portala furs.edrazbe.si. V letu 2022 je bila mobilna aplikacija (in portal eDavki) nadgrajena s funkcionalnostjo systemskega dodeljevanja statusa zakonitega zastopnika, staršem otrok starih do 15 let, pa so bile s tem dodeljene pravice za delo v eDavkih v otrokovem imenu. Osredotočili smo se tudi na intenziviranje procesa vključevanja fizičnih oseb v sistem izključno elektronskega poslovanja s Finančno upravo RS, s poudarkom na promoviranju uporabe eVročanja. Hkrati so potekale številne nadgradnje in prilagoditve obstoječih programskih rešitev za zagotovitev pravilnega izvajanja procesov odmere davkov in davčnih obveznosti, povezane s spremembo davčne in druge zakonodaje in sicer tako za zavezanca, kot za davčni organ.

Posebej smo zadovoljni, da je v javni anonimni anketi, ki je potekala maja 2022, kar 86 odstotkov naših strank izrazilo zadovoljstvo s storitvami Finančne uprave RS. To nam daje potrditev, da je naš način oblikovanja digitalnih storitev na pravi poti, in nam daje dodatno motivacijo, da se bomo še naprej trudili za izboljševanje njihove kakovosti.

Zelo pomembna in premalokrat izpostavljena je tudi ne-fiskalna vloga Finančne uprave RS na področju zaščite družbe, trga, okolja in prebivalcev EU. Med uspešnimi nalogami v letu 2022 vsekakor velja izpostaviti boj proti tihotapljenju drog in tobaka ter izvajanje omejevalnih ukrepov EU povezanih z vojno v Ukrajini. Tako je denimo Finančna uprava RS ob pomoči Policije in francoskih varnostnih organov ter Europol, v letu 2022 uspešno zaključila eno izmed najbolj obsežnih akcij na področju nezakonite proizvodnje s tobačnimi izdelki v Sloveniji doslej, ko je bilo mednarodni hudodelski združbi zaseženih skoraj 40 ton nezakonitega tobaka in tobačnih izdelkov. Sledilo je še več uspešno razkritih tihotapljenj tobaka, pa tudi nezakonitih tobačnih proizvodnih obratov po Sloveniji ter zasegov prepovedanih snovi v Luki Koper.

Vodenje Finančne uprave RS sem na polovici leta najprej prevzel kot vršilec dolžnosti, z 18. novembrom pa bil za dobo petih let imenovan za generalnega direktorja. Za nami je uspešno leto 2022, v letu 2023 pa nas že čaka vrsta novih izzivov. Nove tehnologije spreminjajo naše poslovne procese hitreje kot kdaj koli ter nas vsakodnevno postavljajo pred povsem nove razmere. Pomembno je predvsem, da se Finančna uprava RS tem izzivom hitro prilagaja z namenom enostavnejšega izpolnjevanja pravic in obveznosti naših zavezancev. Leto 2023 bo zaznamovala tudi priprava obsežnejše prenove davčnega sistema, kjer bo Finančna uprava RS aktivno sodelovala.

Peter Grum,
generalni direktor

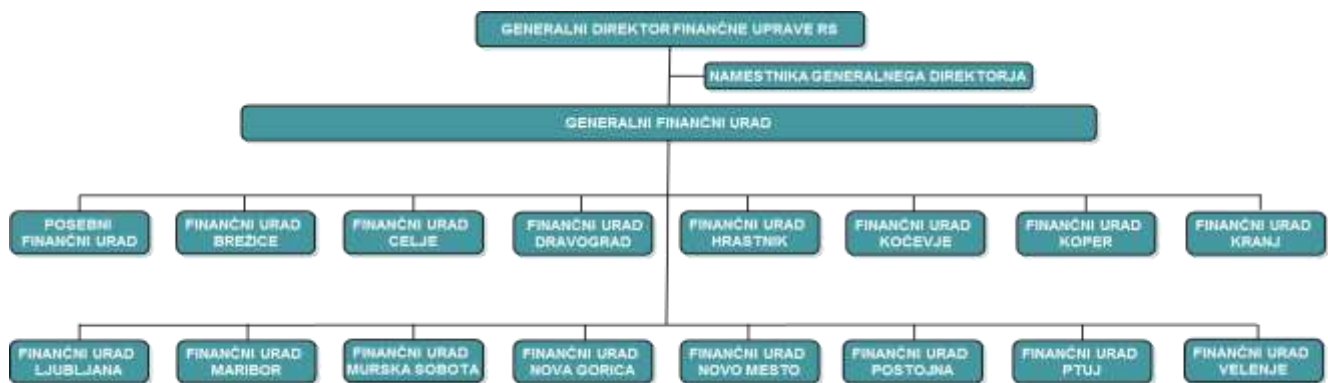
3 OSEBNA IZKAZNICA

Finančna uprava RS je organ v sestavi Ministrstva za finance. Nastala je 1. avgusta 2014 z združitvijo Carinske uprave RS in Davčne uprave RS. Njen sedež je na Šmartinski cesti 55 v Ljubljani. Naloge in organizacijo ureja Zakon o finančni upravi.

Organizacija Finančne uprave RS

Finančno upravo RS so na dan 31. decembra 2022 sestavljali Generalni finančni urad in 16 finančnih uradov (v nadaljevanju: FU): Brežice, Celje, Dravograd, Hrastnik, Kočevje, Koper, Kranj, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Nova Gorica, Novo mesto, Postojna, Ptuj in Velenje ter Posebni finančni urad.

Slika 1: Organizacijska shema Finančne uprave RS na dan 31. december 2022

V okviru Generalnega finančnega urada delujejo Služba generalnega direktorja, Služba za notranje preiskave, Notranjerevizijska služba, Uprava za carine, Uprava za davke, Uprava za nadzor, Uprava za prihodke, Urad za informatiko in Urad za splošne zadeve. V vseh FU delujejo sektorji za davke, sektorji oz. oddelki za izvršbe (z izjemo Posebnega finančnega urada) in službe za splošne zadeve. Sektorji za carine delujejo v osmih FU (Celje, Koper, Kranj, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Nova Gorica in Novo mesto), sektorji za nadzor pa v enajstih FU (Celje, Dravograd, Koper, Kranj, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Nova Gorica, Novo mesto, Ptuj in Posebni finančni urad).

Med letom 2022 se je organizacija Finančne uprave RS delno spremenila v skladu s poslovnimi potrebami, zato so bile izvedene določene notranje organizacijske spremembe. V večini FU so organizirani tudi posebni oddelki za specializirana področja dela ali pa kompetenčni centri, kjer se opravljajo te naloge za vse FU. Tako v okviru Finančne uprave RS delujejo posebni oddelki ali pa kompetenčni centri za naslednja področja dela: obravnava kaznivih ravnanj, inšpekcijski nadzor s področja carin, izvršba nedavčnih terjatev, oprostitve in vračila dajatev za diplomatska predstavništva, konzulate, institucije in organe EU ter mednarodne organizacije, identifikacija za namene DDV, poenostavljeni postopki, mednarodni cestni promet, pavšalna nadomestila, vodna plovila, poenostavitve, promet, TARIC, intrastat, tranzit, okoljske dajatve, izvajanje postopkov s področja DDV za posebne ureditve in centralna pomoč uporabnikom.

Zaposleni

Na dan 31. decembra 2022 je bilo v Finančni upravi RS zaposlenih 3.573 uslužbencev, kar je za 16 uslužbencev manj kakor konec leta 2021. Od tega je bilo 2.296 žensk (67,06 %) in 1.177 moških (32,94 %). 3.513 uslužbencev je imelo sklenjene pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas in 60 za določen čas. Za določen čas je bilo zaposlenih 16 uslužbencev in sicer zaradi nadomeščanja dalj časa odsotnih javnih uslužbencev, 1 uslužbenec za popolnitev delovnega časa, 14 športnikov in 24 pripravnikov. Povprečna starost javnih uslužbencev, zaposlenih za nedoločen čas, je na dan 31. decembra 2022 znašala 51 let.

V letu 2022 je bilo 230 prenehanj delovnega razmerja, od tega je imelo 55 uslužbencev sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za določen čas, 175 pa za nedoločen čas. Slednjim je pogodba o zaposlitvi prenehala zaradi: sporazumnega prenehanja pogodbe o zaposlitvi (35), upokojitve (104), premestitve v druge državne organe (21), sklenitve dogovora o mirovanju pravic in obveznosti (3), odpovedi s strani javnega uslužbenca (4), 8 javnih uslužbencev pa je umrlo.

V letu 2022 je bilo sklenjenih 214 delovnih razmerjih, od tega je bilo sklenjenih 114 pogodb o zaposlitvi za nedoločen čas, 100 pa za določen čas. Pogodbe o zaposlitvi za določen čas so bile sklenjene iz naslednjih vzrokov: nadomeščanje začasno odsotnih javnih uslužbencev (55), opravljanje pripravništva (40), povečanega obsega dela (1) in zaposlitev vrhunškega športnika (4).

Skupno število zaposlenih ni preseglo dovoljenega števila zaposlenih, določenega s kadrovskim načrtom, ki znaša 3.589 zaposlenih.

Preglednica 1: Število zaposlenih v Finančni upravi RS

Notranja organizacijska enota	Število zaposlenih za nedoločen čas 31. 12. 2021	Število zaposlenih za določen čas 31. 12. 2021	Skupaj 31. 12. 2021	Število zaposlenih za nedoločen čas 31. 12. 2022	Število zaposlenih za določen čas 31. 12. 2022	Skupaj 31.12. 2022	Indeks – vsi zaposleni 2022/ 2021
Generalni FU	619	20	639	629	21	650	101,7
Posebni FU	84		84	82	1	83	98,8
FU Brežice	77	2	79	77	3	80	101,3
FU Celje	263	3	266	257	4	261	98,1
FU Dravograd	71		71	70		70	98,6
FU Hrastnik	38		38	40		40	105,3
FU Kočevje	37	1	38	38	1	39	102,6
FU Koper	347	3	350	347	5	352	100,6
FU Kranj	215	4	219	214	3	217	99,1
FU Ljubljana	620	3	623	605	7	612	98,2
FU Maribor	309	7	316	310	4	314	99,4
FU Murska Sobota	228	8	236	220	7	227	96,3
FU Nova Gorica	236	2	238	233		233	97,9
FU Novo mesto	215	3	218	211	2	213	97,7
FU Postojna	44	1	45	47	0	47	104,4
FU Ptuj	75	1	76	82	2	84	110,5
FU Velenje	52	1	53	51	0	51	96,2
Skupaj	3.530	59	3.589	3.513	60	3.573	99,5

V Finančni upravi RS je bilo na dan 31. decembra 2022 zaposlenih 2.846 pooblaščenih uradnih oseb, od tega 406 inšpektorjev, 577 finančnih svetovalcev, 159 preiskovalcev, 261 carinikov, 1.072 kontrolorjev in 371 izterjevalcev. Na vseh finančnih uradih skupno 485 zaposlenih izvaja naloge na področju obdavčitve dohodkov, 439 na področju DDV in drugih obdavčitev, 538 jih dela na področju nadzora, 370 na področju izvršbe, 349 na področju carinjenja blaga, 117 na področju trošarin in okoljskih dajatev, 104 uslužbenci pa izvajajo naloge informiranja. Preostali uslužbenci izvajajo naloge na ostalih področjih (davčni register, mednarodna obdavčitev, itd.). Na področju splošnih nalog na finančnih uradih dela 196 uslužbencev.

Preglednica 2: Pregled zaposlenih po stopnjah izobrazbe

Stopnja izobrazbe	Število zaposlenih 31. 12. 2021	Delež v %	Število zaposlenih 31. 12. 2022	Delež v %	Indeks 2022/2021
Osnovna	7	0,20	7	0,20	100,0
Nižja poklicna	2	0,06	1	0,03	50,0
Srednja poklicna	20	0,56	17	0,48	85,0
Srednja	755	21,04	724	20,26	95,9
Višja	491	13,68	461	12,90	93,9
Visoka strokovna	1.025	28,56	1.075	30,09	104,9
Univerzitetna	1.089	30,34	1.092	30,56	100,3
Magisterij	186	5,18	183	5,12	98,4
Doktorat	14	0,39	13	0,36	92,8
Skupaj	3.589	100,00	3.573	100,00	99,5

4 REALIZACIJA PROGRAMA DELA FINANČNE UPRAVE RS ZA 2022

V realizaciji programa dela Finančne uprave RS so predstavljene pomembnejše aktivnosti in doseženi rezultati, ki jih je Finančna uprava RS uresničila v letu 2022 z namenom doseganja strateških ciljev, določenih v Strategiji delovanja Finančne uprave v obdobju 2021 – 2025. Sklepno so predstavljene tudi dosežene vrednosti kazalnikov uspešnosti poslovanja Finančne uprave RS v letu 2022.

Stabilni viri financiranja javnofinančnih blagajn so pogoj za uresničevanje politik na različnih področjih družbenega razvoja. Finančna uprava je v letu 2022 s svojim delovanjem zagotavljala, da so se ti viri učinkovito prelili v ustrezne blagajne. Pobrani javnofinančni prihodki so leta 2022 tako občutno presegli celo tiste iz predkoronskega leta 2019. Finančna uprava RS je v letu 2022 za proračune države, Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (ZPIZ), Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), občin in posredno EU pobrala 21.049.211.315 € prihodkov, kar je za 1.833.713.451 € oziroma za 9,5 odstotka več kakor v letu 2021, za 4.767.456.262 € oziroma za 29,3 odstotka več kakor v letu 2020 in za 3.476.647.252 € oziroma za 19,8 odstotka več kakor v letu 2019. Trend upada davčnega dolga se je nadaljeval, konec decembra 2022 se je tako davčni dolg znižal na 896.349.990 €, kar je za 2,4 odstotka manj kakor leto poprej.

Enostavnejše izpolnjevanje obveznosti in uveljavljanje pravic

Poenostavitve poslovanja in širjenje elektronskih storitev so vzvod za spodbujanje prostovoljnega izpolnjevanja obveznosti, posledično pa narašča učinkovitost Finančne uprave pri pobiranju javnih dajatev. Učinkovito pobiranje javnih dajatev namreč zmanjšuje vrzel med teoretično davčno obveznostjo (kot izhaja iz sprejetih predpisov) in dejansko plačanimi javnimi dajatvami. V letu 2022 smo aktivno posodabljali in izboljševali procese na vseh ključnih funkcijskih področjih svojega dela (informiranje, registracija, odmera, nadzor, plačevanje, izterjava). V nadaljevanju so predstavljene najpomembnejše aktivnosti:

prenova obračunov davčnega odtegljaja (REK-O) – konec leta 2022 je bila zaključena prenova in poenostavitev REK obrazcev, ki predstavljajo najbolj množičen davčni obračun, na katerem davčni zavezanci obračunajo ne samo

akontacijo dohodnine, temveč tudi vse prispevke za socialno varnost. Pri prenovi smo upoštevali tako potrebe Finančne uprave RS pri pobiranju davkov, sestavi informativnega izračuna dohodnine in pri izvajanju nadzora ter nenazadnje tudi to, da se na podlagi podatkov REK obrazca oblikuje pokojninska osnova ter da so podatki iz REK obrazca predmet izmenjav z več državnimi organi, ki podatke rabijo za izvajanje svojih nalog.

Vsi REK obrazci so pred prenovu obsegali več kot 300 različnih rubrik za vnos, njihovo število pa je v prenovljenem REK obrazcu precej znižano. Tako je na primer zbirni REK-1 obrazec vseboval 100 polj, novi REK-O obrazec pa 37 polj. Enako velja tudi za individualni REK obrazec, ki je vseboval 165 polj, po prenovi pa skupaj z na novo določenimi dodatnimi podatki o plači, vsebuje maksimalno 141 različnih rubrik za vnos. Pri tem je število podatkov za vnos prilagojeno posamezni vrsti dohodka za katerega se predlaga REK-O obrazec, tako je npr. pri poročanju podatkov za izplačilo plače maksimalno število polj 136, pri izplačilu dohodka iz drugega pogodbenega razmerja pa 47. V nabor podatkov so v REK-O obrazcu dodani tudi dodatni podatki o plači, kar bo omogočilo postopno ukinitev ZAP-M obrazca. V okviru prenove REK je poenostavljena tudi oddaja obrazca v primeru samoprijave. Poenostavitev pri oddaji REK-O obrazca je prisotna tudi pri določitvi seznama vrst dohodkov. Na REK-1, REK-1a, REK-2 in PNIPD se je uporabljal več kot 120 vrst dohodkov. S poenostavljenim načinom poročanja in dodanimi polji smo posamezne vsebinsko enake vrste dohodkov združili. Zaradi tega je na REK-O določeno 73 različnih vrst dohodkov. Tako po prenovi REK tudi ni več določeno ločeno poročanje za izplačilo plač delavcem, ki delo opravljajo v Sloveniji in delavcem, ki so začasno napoteni na delo v tujino;

prenova programske podpore za odmero dohodnine od dobička, doseženega z odsvojitvijo vrednostnih papirjev in drugih deležev ter investicijskih kuponov - v letu 2022 se je zaključil prvi del načrtovane prenove programske podpore za odmero dohodnine od dobička, doseženega z odsvojitvijo vrednostnih papirjev in drugih deležev ter investicijskih kuponov. Odmerna dohodnine od navedenega dohodka se bo prvič izvedla v letu 2023, za odmerno leto 2022. Pronova se bo nadaljevala tudi v letu 2023, predvsem na področju ponovnih postopkov;

avtomatizacija prenosa ugovorov zoper informativni izračun dohodnine v zaledne sisteme - z namenom razbremenitve finančni uradov ročnega vnosa podatkov, je bil izdelan dopolnen obrazec ugovora zoper informativni izračun dohodnine in zagotovljena dopolnitev programske podpore za namene avtomatiziranega prenosa ugovorov zoper informativni izračun dohodnine oddanih prek eDavkov v zaledni sistem. V letu 2022 je bilo tako iz eDavkov v zaledni sistem prenesenih 12.894 ugovorov, vključno s programsko določitvijo ugovornega razloga;

elektronska oddaja KIDO zahtevkov preko portala eDavki - v letu 2022 je bila zavezancem za davek omogočena elektronska oddaja zahtevkov za zmanjšanje oziroma oprostitvev plačila davčnega odtegljaja. Elektronsko vlaganje zahtevkov preko portala eDavki za zavezance pomeni hitrejše in enostavnejše uveljavljanje ugodnosti iz mednarodnih pogodb o izogibanju dvojnega obdavčevanja;

širitev in poenostavitev plačilnih metod - davčnim zavezancem je omogočena poenostavitev plačevanja davčnih obveznosti z uporabo sodobnih plačilnih metod, s katerimi zavezanec z enim plačilnim nalogom na en račun plača več obveznosti, ki pripadajo različnim blagajnam javnega financiranja. Tako lahko zavezanci določene obveznosti plačajo na podlagi eRačuna, ki jim je poslan v spletno banko oziroma izvedejo spletno plačilo obveznosti preko eDavkov. V letu 2022 je bilo plačevanje z eRačunom omogočeno za obveznosti določene z obračunom davka od dohodka pravnih oseb ter obračunom akontacij dohodnine in dohodnine od opravljanja dejavnosti. V letu 2022 je bila pripravljena tudi informacijska podpora, ki bo omogočala plačilo nekaterih obveznosti s SEPA direktno obremenitvijo (trajnik).

Implementacija zakonodajnih novosti oziroma sistemskih sprememb

Delo Finančne uprave pomembno zaznamuje stalno prilagajanje poslovnih procesov zakonskim spremembam. V letu 2022 so bili z namenom nove oziroma dopolnjene evropske zakonodaje, vzpostavljeni oziroma prilagojeni določeni informacijski sistemi. Pri tem gre izpostaviti razvoj in usklajevanje elektronskih carinskih sistemov s poslovnimi zahtevami glede procesov dela in podatkov, ki jih je uvedel carinski zakonik Unije. Z razvojem in

usklajevanjem elektronskih carinskih sistemov se je še dodatno digitaliziralo in pospešilo izvajanje postopkov carinjenja blaga.

prilagajanje carinskih sistemov novemu carinskemu zakoniku unije - v letu 2022 smo nadaljevali z razvojem in prilagajanjem slovenskih elektronskih carinskih sistemov v skladu z EU »Večletnim strateškim načrtom za carine (Multi Annual Strategic Plan - MASP) ter v skladu z zahtevami Carinskega zakonika Unije (CZU), ki vzpostavlja obvezo, da vsa izmenjava informacij med carinskimi organi ter med gospodarskimi subjekti in carinskimi organi poteka z uporabo tehnik elektronske obdelave podatkov. Tako je bil 1. 1. 2022 implementiran nov uvozni carinski sistem (SI AIS2), ki temelji na novih podatkovnih zahtevah carinske zakonodaje in omogoča obdelavo vseh uvoznih carinskih deklaracij. Hkrati je potekal že tudi razvoj naslednje faze uvoznega sistema, ki bo vključevala tudi možnost centraliziranega carinjenja. Vzporedno je tekel razvoj sistem nadzora uvoza, faza 2 (ICS2 R2), ki bo dan v produkcijo v letu 2023, vključno z možnostjo elektronskega obveščanja o prispetju prevoznega sredstva ter obveščanja o predložitvi blaga. S tem bo uporaba sistema obvezna za evropske poštne operaterje, hitre pošte, poštne operaterje iz tretjih držav v zračnem prometu ter prevoznike splošnega letalskega tovora, ki morajo pri dobavi blaga na ozemlje EU upoštevati varnostne zahteve EU. V letu 2022 se je nadaljevalo tudi delo na izgradnji novega carinskega tranzitnega sistema in novega izvoznega sistema, ki bosta v produkcijo prav tako uvedena v letu 2023;

nadgradnje izvajanja trošarinskega sistema – v letu 2022 so se izvajale aktivnosti v zvezi z uvedbo elektronske podpore gibanj s plačano trošarino v aplikaciji EMCS v skladu z novelo Zakona o trošarinah (ZTro-1B), ki določa obvezno uporabo elektronskega poenostavljenega trošarinskega dokumenta za gibanja trošarinskih izdelkov za dobavo za komercialni namen in popolnoma denaturiranega alkohola med Slovenijo in državami članicami. V aplikacijah EMCS in ETROD so se izvajale aktivnosti v zvezi z uvedbo novih trošarinskih statusov, ki jih predpisuje nova zakonodaja in sicer certificirani prejemnik, začasno certificirani prejemnik, certificirani pošiljatelj in začasno certificirani pošiljatelj ter vzpostavitev elektronskega nadzora nad gibanji trošarinskih izdelkov z elektronskim poenostavljenim trošarinskim dokumentom.

V drugi polovici leta 2022 je intenzivno potekalo delo še na implementaciji enostavnejšega uveljavljanja znižanja trošarine za pogon kmetijske in gozdarske mehanizacije (novela ZTro-1C), ki se je začela uporabljati 1. januarja 2023. Z novelo ZTro-1C se je nadomestilo uveljavljanje pravice do vračila plačane trošarine za gorivo za pogon kmetijske in gozdarske mehanizacije, ki je bilo uzakonjeno od julija 1999, s pravico do nakupa označenega plinskega olja s takojšnjim znižanjem trošarine za pogon kmetijske in gozdarske mehanizacije (vključno s traktorji) in vozil, prirejenih za prevoz čebeljih panjev;

nadaljnja nadgradnja sistema enotnega carinskega okenca - Finančna uprava RS že od leta 2015 sodeluje v pilotnem projektu enotnega carinskega okenca (EU CSW CERTEX), ki omogoča avtomatsko preverjanje predpisanih dovoljenj/potrdil/certifikatov, potrebnih za prepustitev blaga v izbrani carinski postopek. Razvoj nacionalnih informacijskih rešitev za izvajanje enotnega carinskega okenca je v skladu s sprejetim zakonodajnim okvirom tekel tudi v letu 2022, ko je bila pripravljena dokumentacija za novo različico aplikacije EU CSW CERTEX R3. Nadgradnja bo omogočila tudi preverjanje dodatnih certifikatov kot npr. skupni zdravstveni vstopni dokumenti za rastline in rastlinske proizvode, dovoljenje za les in lesne proizvode, certifikat o kontrolnem pregledu za uvoz ekoloških proizvodov ali proizvodov iz preusmeritve v EU, dovoljenje za snovi, ki tanjšajo ozonski plašč in dovoljenje za fluorirane toplogredne pline. Polega samega preverjanja certifikatov bo nadgradnja omogočila tudi upravljanje s količinami in odpis količin.

Nadzorne in druge oblike zagotavljanja skladnosti poslovanja

Za doseganje skladnega poslovanja zavezancev in drugih naslovnikov predpisov iz delovnega področja Finančne uprave, je ključno dobro obvladovanje procesa upravljanja s tveganji. V letu 2022 smo nadaljevali z aktivnostmi na področju vzpostavitve modela upravljanja tveganj pri izpolnjevanju davčnih obveznosti (Compliance Risk Management, v nadaljevanju: CRM). Po opredeljenih tveganjih po najpomembnejših vrstah davkov so se izvajale tudi preventivne aktivnosti (npr. medijske objave). Cilj uvedbe modela CRM je upravljanje tveganj na temeljnih področjih izpolnjevanja obveznosti zavezancev za davek, kot je obveznost registracije, pravočasna in pravilna

predložitev obračunov oz. napovedi, pravočasno plačilo davčnih obveznosti ter pravočasno in pravilno poročanje. Pri tem smo pri odzivu na zaznana tveganja v čedalje večji meri uporabljali celoten nabor možnih odzivov, ki jih operativno izvajajo njene različne organizacijske enote – od izključno preventivnih aktivnosti, do najbolj kompleksnih postopkov finančnega nadzora.

učinkovita uporaba prejetih podatkov iz tujine za potrebe nadzora - v okviru izmenjave po Uredbi Sveta (EU) št. 904/2010 so se na področju Eurofisc WF1 nadaljevale aktivnosti za učinkovito uporabo podatkov iz aplikacije TNA. V letu 2022 je bilo sistemsko določeno za preveritev 207 slovenskih zavezancev in podanih 162 povratnih informacij, za 8 zavezancev pa je bila predlagana uvedba inšpekcijskega nadzora. Dodaten poudarek je bil na WF2, ki pa na nivoju EU še ni vključen v TNA in sicer je bilo v preveritev prejetih 59 tveganih transakcij ter poslano 80 tveganih transakcij. V sistemu EUCARIS VAT je v juniju 2022 Slovenija uspešno implementirala izmenjavo podatkov preko četrtega modula in s tem omogočila celoten sklop izmenjave preko vseh štirih modulov. V sistem EUCARIS je bilo v letu 2022 poslanih 1304 zahtevkov za podatke. Nadaljevale so se aktivnosti za vzpostavitev nacionalne aplikacije za obravnavo prejetih Surveillance podatkov izmenjave za carinski postopek 42, ki pa še ni v celoti zaključena. Zaradi nadgradnje sistema Eurofisc2, je bilo za učinkovito uporabo teh podatkov v decembru 2022 organizirano usposabljanje za uslužbenke Finančne uprave RS. V jeseni je bila organizirana tudi dvodnevna delavnica, ki so jo izvedli usposobljeni tuji izobraževalci EU AIAC, ki so inšpektorjem predstavili dobro prakso mednarodnega sodelovanja;

okrepljeno sodelovanje z drugimi organi in institucijami na nacionalni ravni - v letu 2022 je bilo glede sodelovanja in izmenjave informacij z Uradom za preprečevanje pranja denarja (UPPD) doseženo izboljšanje z vidika ustreznosti posredovanih informacij UPPD, tako glede obvladljivega števila, kot tudi kvalitete informacij, s čimer je bila dosežena tudi večja učinkovitost nadzora na podlagi prejetih informacij UPPD. S Komisijo za preprečevanje korupcije (KPK) je bil v letu 2022 podpisan Dogovor o medsebojnem sodelovanju, ki opredeljuje sodelovanje v obliki strokovnih posvetov, srečanj, usposabljanj, izmenjave podatkov in sodelovanje na operativnem področju nadzora nad premoženjskih stanjem funkcionarjev. Na tej podlagi je bil sprejet tudi Protokol o izmenjavi podatkov za namen izvajanja nadzora nad premoženjskih stanjem funkcionarjev. Z državnim tožilstvom in Policijo smo sodelovali na operativni ravni, v okviru Specializiranih preiskovalnih skupin, ustanovljenih v skladu z določili Zakona o kazenskem postopku, ter v finančno preiskovalnih skupinah ustanovljenih v skladu z določili Zakona o odvzemu premoženja nezakonitega izvora (ZOPNI). V letu 2022 je bilo podano soglasje za sodelovanje v treh specializiranih preiskovalnih skupinah in v eni finančno preiskovalni skupini. Zaključenih je bilo osem zadev po ZOPNI, posredovana so bila tri preliminarne poročila.

nadzor nad mednarodno trgovino s strateškim blagom - globalne varnostne razmere so postale bolj zapletene in izzivi so vplivali na prioritete in vlogo Finančne uprave RS. Sodelovanje in močno usklajevalno delovanje zainteresiranih strani na nacionalni in mednarodni ravni je nujno za nadgradnjo nadzora trgovine s strateškim blagom. Zaradi navedenega smo tekom leta 2022 sodelovali v aktivnosti iz 11. akcijskega načrta Delovne skupine za organe pregone (Carina), katere namen je oblikovanje STENFOR (Strategic trade enforcement) komunikacijske skupne za izboljšanja komunikacije med odgovornimi organi za nadzor trgovine s strateškim blagom ter identifikacije dobrih praks. Finančna uprava RS se je kot članica udeležila prvega fizičnega sestanka STENFOR skupine, na katerem je tekla razprava o uporabi in prilagoditvi komunikacijskih možnosti na področju trgovine s strateškim blagom. Finančna uprava RS bo v okviru te skupine sodelovala tudi pri testnem projektu izmenjave informaciji na področju strateškega blaga;

reorganizacija finančnih preiskav - z namenom odkrivanja in preprečevanja nadaljnjih goljufij na področju tobaka in tobačnih izdelkov ter mazalnih olj, je bila ustanovljena posebna enota, ki opravlja najzahtevnejše operativno preiskovalne naloge na terenu. S tem se je povečala učinkovitost finančnih preiskav na področju odkrivanja trošarinskih utaj, kar se kaže tudi v odkritju nezakonitih proizvajalcev tobačnih izdelkov. V letu 2022 je bilo zaseženih 235.360 kosov cigaret, 10.067 kg rezanega tobaka, 27.864 kg tobačnih listov, 20.946 kg tobaka za vodne pipe in odkriti dve nezakoniti proizvodnji drobno rezanega tobaka. Preprečena škoda v proračunu iz naslova zaseženega blaga znaša 7,9 mio €. Odkritje ene od nezakonitih proizvodenj je bilo plod uspešnega sodelovanja s Policijo in francoskimi varnostnimi organi ter Evropa;

nadzori na področju varnosti in varovanja okolja - Finančna uprava RS je tudi v letu 2022 izvajala naloge odkrivanja in preprečevanja nelegalnih pošilk na različnih področjih varovanja okolja, npr. odpadki, ozonu škodljive snovi, fluorirani toplogredni plini, CITES. Nadzor nad pošilkami z navedenih področij prepovedi in omejitev je izvajala tako ob vstopu in izstopu s carinskega območja EU, kot tudi na samem območju Republike Slovenije. Pri izvajanju nadzora je posebno pozornost namenila področju čezmejnega pošiljanja odpadkov, saj je marsikatera tretja država že omejila ali celo prepovedala vnos določenih vrst odpadkov na svoje ozemlje, ter področju fluoriranih ogljikovodikov, saj je bilo v zadnjem času zaznati povečanje nelegalnega uvoza teh plinov. Poleg navedenega smo v sodelovanju s Policijo in Inšpektoratom RS za okolje in prostor sodelovali v številnih skupnih akcijah nadzora in v mednarodni operaciji DEMETER VIII, ki jo je organizirala Svetovna carinska organizacija in TRASH, v sklopu Europolovega projekta »EMPACT EnviCrime«;

obravnavanje kaznivih ravnanj - v letu 2022 je bilo v okviru postopkov nadzora sankcioniranje prioriteto usmerjeno v področje predlaganja obračunov DDV in davka od dohodkov poslovnih subjektov, področje obdavčitve dohodkov iz tujine, področje varstva pravic delavcev ter kršitev sodelovanja z davčnim organom na področju izterjave. Na teh področjih so bile izvedene aktivnosti, usmerjene v sistematično nadziranje in sankcioniranje kršitev. Nadgrajena je bila aplikacija za vodenje prekrškovnih postopkov. Zaznane so bile tudi večje kršitve, ki predstavljajo izpolnitev zakonskih znakov nekaterih kaznivih dejanj, opredeljenih v Kazenskem zakoniku (KZ-1). V teh primerih so bile na pristojna državna tožilstva podane kazenske ovadbe o sumu storitve kaznivega dejanja. Z namenom izboljšanja vsebine kazenskih ovadb finančne uprave in izmenjave strokovnih mnenj v povezavi z izpostavljeno problematiko, so s policijo in tožilstvom potekali sestanki, katerih končni dogovori so v fazi sprejetja. Stekla je priprava kazenskega priročnika, ki bo pomagal uradni osebam finančne uprave pri zaznavi kaznivih dejanj in pripravi naznanitev kaznivih dejanj;

nadaljnje izvajanje poostrejenih ukrepov za ugotavljanje pravilne carinske vrednosti blaga - tudi v letu 2022 smo posvetili veliko pozornosti problematiki podvrednotenja blaga. V okviru strategije nadzora podvrednotenja blaga je Finančna uprava RS nadaljevala z delom delovne skupine za izvedbo ukrepov po inšpekcijskem nadzoru Evropske komisije s tega področja. Še naprej smo izvajali aktivnosti za ugotavljanje pravilne carinske vrednosti blaga tako z notranjimi kot tudi zunanjimi deležniki ter zagotavljali, da se podvrednoteno blago ni sproščalo na trg EU;

aktivnosti na področju pooblaščenih gospodarskih subjektov (AEO) - v skladu z usmeritvami, sprejetimi na ravni EU, so potekale aktivnosti za krepitev stabilnosti izvajanja programa pooblaščenih gospodarskih subjektov, s poudarkom na zvišanju ravni skladnosti imetnikov dovoljenj AEO, krepitev njihovega spremljanja in povečanju učinkovitosti notranjih kontrol imetnikov dovoljenj za zaznavanje in preprečitev nezakonitih transakcij. Finančna uprava RS je pri imetnikih dovoljenja AEO posebno pozornost namenila področju obvladovanja tveganj. Konec leta 2022 je bilo v Sloveniji 134 imetnikov dovoljenja AEO. Po številu transakcij, ki jih opravijo imetniki AEO, je Slovenija na povprečju EU (v tranzitu 64%, v izvozu 50% in pri uvozu 76%);

sodelovanje z velikimi davčnimi zavezanci – podelitev posebnega statusa - v letu 2022 so se nadaljevale aktivnosti pri zavezancih s posebnim statusom. Namen programa je vzpostavitev sodelovanja z davčnimi zavezanci, s ciljem spodbujanja prostovoljnega izpolnjevanja obveznosti in zmanjšanja administrativnih bremen finančnega nadzora. Do konca leta 2022 je posebni status pridobilo 12 velikih davčnih zavezancev, v letu 2022 pa je Finančna uprava RS prejela tudi dve novi vlogi. Program se je tudi v letu 2022 izvajal skozi obravnavanje razkritih davčnih tveganj, hitro in odzivno sodelovanje ter sprotno spremljanje zavezancev s posebnim statusom. Aktivnosti so se izvajale na področju preveritve delovanja notranjih davčnih kontrol in davčne obravnave tistih področij, ki so bila prepoznana kot tvegana. Organizirani so bili tudi letni razgovori s predstavniki zavezancev s posebnim statusom, na katerih se je preverjalo obojestransko uresničevanje zavez iz posebnega statusa;

zagotavljanje davčne gotovosti in spodbujanje prostovoljnega plačevanja davkov s sklepanjem APA - vnaprejšnji cenovni sporazum (Advance Pricing Agreement – APA) je dogovor, s katerim se še pred izvajanjem povezanih transakcij določijo metodologija, kritične predpostavke in druga primerna merila za določanje transfernih cen za te transakcije in obdobje, za katerega ta merila veljajo. Namen sklepanja APA je zagotavljanje davčne

gotovosti, zmanjševanje tveganj na področju transfernih cen ter spodbujanje prostovoljnega izpolnjevanja davčnih obveznosti. Skupno je bilo v letu 2022 odprtih 8 postopkov v zvezi s sklepanjem vnaprejšnjih cenovnih sporazumov, od tega sta bila 2 postopka v letu 2022 zaprta. Postopki so se vodili v povezavi s 5 zavezanci za davek. V letu 2022 je bila sprejeta ena vloga za APA sporazum, na podlagi prejetih pisnih pobud oziroma vlog za sklenitev bilateralnih vnaprejšnjih cenovnih sporazumov pa so odprti tudi 3 postopki skupnega dogovarjanja s pristojnim organom druge države.

Razvoj partnerstev in sodelovanje

Pomembna usmeritev Finančne uprave je razvoj in vzdrževanje odnosov, temelječih na zaupanju in spoštovanju, ter tvorno sodelovanje z zavezanci in drugimi deležniki. Vključujoče in transparentno poslovanje je podlaga za boljše razumevanje pravic in obveznosti davkoplačevalcev, kar lahko vodi k temu, da je njihovo poslovanje in delovanje bolj skladno s predpisi iz delovnega področja Finančne uprave.

razgovori z davčnimi zavezanci ali pooblaščenici - zavezancem, ki so na novo ustanovili podjetje oziroma na novo registrirali dejavnost, je Finančna uprava RS nudila dodatno informiranje in pomoč. Predstavniki finančne uprave so v letu 2022 obiskali 2.120 novoustanovljenih podjetnikov po celotni Sloveniji, med katerimi jih je večina samostojnih podjetnikov. Seznanjali so jih s pravicami in obveznostmi ter jim ponudili pomoč ter kontakte v primeru, da bodo potrebovali dodatna pojasnila. Zavezancem so delili tudi informativne letake, postavljena je tudi posebna spletna stran. Na ta način so davčni zavezanci čim bolje informirani in pripravljeni na izzive, s katerimi se srečujejo na davčnem in carinskem področju;

nadaljnja širitev kontaktne skupine za gospodarstvo - Finančna uprava RS si prizadeva zagotavljati odprt dialog z gospodarstvom ter dosegati najboljše delovanje. Zaradi navedenega je bila v letu 2018 ustanovljena kontaktna skupina za gospodarstvo za področje carin, ki je bila kasneje razširjena še na področje trošarin in okoljskih dajatev. V kontaktno skupino za gospodarstvo je Finančna uprava RS povabila vse zainteresirane gospodarske subjekte, ki želijo sodelovati na zgoraj navedenih področjih. Interes za sodelovanje je do 31. decembra 2022 izrazilo 161 članov za področje carine, 50 članov za področje okoljskih dajatev in 54 članov na področju trošarin. V 2022 je bilo deloma ali v celoti prenovljenih 6 navodil Finančne uprave RS s carinskega področja, pretežno v povezavi z uvedbo novega uvoznega sistema SIAIS2;

aktivno sodelovanje in izmenjava znanj in izkušenj na mednarodni ravni - Finančna uprava RS se je tudi v letu 2022 vključevala v multilateralne projekte in povezave ter aktivno sodelovala pri delu mednarodnih organizacij, kot so IOTA, WCO, OECD in vsemi, ki imajo vpliv na delo in razvoj davčnih in carinskih administracij. Slovenija aktivno sodeluje z EK pri pripravi relevantne zakonodaje in njene izvedbe ter s tem povezanimi in usklajenimi informacijskimi rešitvami. Finančna uprava sodeluje v številnih programih Customs in Fiscalis, ki sta glavni orodji za izmenjavo dobrih praks, pridobivanje novih znanj in vključenost v EU razvojne projekte. Finančna uprava RS je uspešno sodelovala v projektni skupini za nakup opreme namenjene nadzoru zunanje meje in laboratorijem (Customs Control Equipment Instrument). V letu 2022 smo v sodelovanju s predstavniki Mednarodnega denarnega sklada (IMF) nadaljevali aktivnosti v okviru projekta za izboljšanje upravljanja davka od dohodka pravnih oseb. Predstavniki Evropske komisije (DG TAXUD) so konec leta obiskali Finančno upravo RS in predstavili aktualno dogajanje in prihodnje usmeritve na področju posredne obdavčitve in avtomatičnih izmenjav informacij. Še posebej so izpostavili pomen kakovostne izmenjave podatkov in učinkovito uporabo prejetih podatkov iz vseh vrst izmenjav v postopkih davčnega nadzora. V letu 2022 smo bili dejavni tudi na področju mednarodne razvojne pomoči, Tako je bila v sklopu študijskih obiskov izvedena tehnična pomoč državam Zahodnega Balkana (Severna Makedonija, Srbija, Črna gora, Albanija Bosna in Hercegovina in Kosovo), predvsem na področju implementacije in harmonizacije zakonodaje in postopkov kot veljajo v EU.

V razvoj in k rezultatom usmerjena organizacija

Organizacijski razvoj je stalnica, ki mora slediti spremembam poslovnega in delovnega okolja. Zaradi stalnih sprememb v delovnem okolju Finančne uprave RS, so bile tudi v letu 2022 izvedene številne izboljšave in razvoj organizacije ter iskanje inovativnih delovnih metod.

izvajanje usposabljanj za uslužbence – v letu 2022 je bilo v razne oblike izobraževanj in usposabljanj vključenih 24.081 uslužbencev, kar je za 20% več kot v letu pred tem. Skupno je bilo realiziranih 14.524 izobraževalnih dni, ali za 4% več kot v enakem obdobju leta 2021. Razlika nastane zaradi večjega števila udeležencev na usposabljanjih na daljavo, ki so običajno krajša kot pa usposabljanja v živo v predavalnicah. Pri slednjih je zaradi omejitev prostora tudi nižja udeležba, kar vpliva na končni rezultat. Kazalnik, število izobraževalnih dni/zaposlenega v Finančni upravi RS, znaša za obravnavano obdobje 4,14. V strukturi udeležencev internih usposabljanj po ciljnih skupinah na standardnih ter spletnih izobraževalnih oblikah (webinarjih) največji delež zajema ciljna skupina inšpekcija in preiskave (26,5 %), sledijo kontrola (23,2 %) ter informatorji (12,3 %). Različne strokovne izpite je v obravnavanem obdobju uspešno opravilo 412 kandidatov, od tega na MJU-Upravni akademiji 202 in v Finančni upravi RS 210;

nadaljnja rast organizacijske kulture, etike in integritete - pod okriljem delovne skupine za izvajanje Načrta integritete v Finančni upravi RS so bili izvedeni ukrepi za obvladovanje korupcijskih tveganj in s tem ukrepi za krepitev integritete v notranjem in zunanjem okolju. V letu 2022 je bil sprejet nov načrt integritete, redno je bilo spremljano uresničevanje ukrepov iz načrta integritete in registra koruptivnih tveganj, posodobljene so bile notranje informacije in vsebine za zaposlene na področju integritete (prejemanje daril, zaščita prijaviteljev, nedovoljeni vplivi, nasprotje interesov). Za vse zaposlene je bilo izvedeno e-izobraževanje z namenom ozaveščanja zaposlenih o integriteti in korupciji;

zagotavljanje prožnega delovnega okolja - v Finančni upravi RS svojim zaposlenim na tistih področjih dela, kjer delovni procesi to dopuščajo, omogočamo opravljanje nalog tudi od doma. S tem je Finančna uprava RS pričela v času epidemije Covid-19 in ob ustreznih izboljšavah tudi v pokoronskem obdobju nadaljujemo.

DOSEGANJE KAZALNIKOV, VKLJUČENIH V PROGRAM DELA 2022

Preglednica 3 : Kazalniki - doseganje ciljnih vrednosti za leto 2022

Kazalnik	Izhodiščna vrednost 2021	Ciljna vrednost 2022	Dosežena vrednost 2022
1. STOPNJA RASTI NETO POBRANIH JFP	18 %	2 %	9,5 %
2. DELEŽ PROSTOVOLJNO PLAČANIH DAJATEV ZA KATERE JE NADZORNIK FURS	97,2 %	94,8 %	97,1 %
3. DELEŽ DOLGA V NETO POBRANIH JFP	4,8 %	7,2 %	4,3 %
4. DELEŽ FIZIČNIH OSEB, KI S FINANČNO UPRAVO POSLUJEJO ELEKTRONSKO	33,3 %	40 %	39 %
5. STROŠEK POSLOVANJA FURS NA POBRANIH 100 €	0,82 €	0,83 €	0,76 €
6. DELEŽ NADZOROV INŠPEKCIJE Z UGOTOVLJENIMI NEPRAVILNOSTMI	33,7 %	50 %	75,1 % ¹
7. DELEŽ ZADEV, REŠENIH V ZAKONSKEM ROKU	98,7 %	97,6 %	98,4 %
8. DELEŽ ZADEV, KI SO BILE NA INSTANCAH UGODNO REŠENE ZA FURS	77,6 %	79,6 %	76,2 %
9. POVPREČNI ODZIVNI ČAS KLICNEGA CENTRA	215 sec	120 sec	111 sec
10. ŠTEVILO DNI USPOSABLJANJ NA ZAPOSLENEGA	3,9 dni	3,8 dni	4,1 dni
11. DELEŽ ELEKTRONSKO VROČENIH DOKUMENTOV S STORITVIJO eVROČANJE	41,6 %	45,0 %	44,2 %

1. stopnja rasti neto pobranih JFP - vrednost kazalnika se izračuna kot razmerje med doseženo realizacijo javnofinančnih prihodkov in prejemkov v tekočem letu (števec) glede na doseženo realizacijo javnofinančnih prihodkov in prejemkov v predhodnem letu (imenovalec) in pove, za koliko se je povišal oziroma znižal znesek pobranih javnofinančnih prihodkov v opazovanem letu v primerjavi s preteklim letom. V letu 2022 je znašala dosežena vrednost kazalnika 9,5 %, medtem ko je ciljna vrednost znašala 2,0 %. Finančna uprava RS je v letu 2022 pobrala za 9,5 % več javnofinančnih prihodkov kakor v letu 2021.

2. delež prostovoljno plačanih dajatev, za katere je nadzornik Finančna uprava RS - Vrednost kazalnika se izračuna kot razmerje med neto pobranimi javnofinančnimi prihodki, zmanjšanimi za plačila po sklepih o izvršbi in za unovčitve zavarovanj (števec) glede na neto pobrane javnofinančne prihodke, povečane za aktivni dolg (imenovalec). Kazalnik pove, kolikšen del dajatev je prostovoljno plačanih. V letu 2022 je delež prostovoljno plačanih dajatev znašal

¹ V izračunu niso zajeti nadzori na podlagi Zakona o nalezljivih boleznih in vladnih odlokov.

97,1 % in je presegel ciljno vrednost za 2,3 odstotne točke. Navedeno kaže na povečevanje prostovoljnega plačevanja dajatev.

3. delež dolga v neto pobranih JFP - vrednost kazalnika se izračuna kot delež davčnega dolga na presečni dan v skupaj neto pobranih javnofinančnih prihodkih in prejemkih. Pove, kakšen je delež davčnega dolga v primerjavi z neto pobranimi javnofinančnimi prihodki. V letu 2022 je delež dolga v neto pobranih javnofinančnih prihodkih znašal 4,3 % in je nižji od ciljne vrednosti za 2,9 odstotne točke, kar kaže na učinkovito obvladovanje davčnega dolga.

4. delež fizičnih oseb, ki s Finančno upravo RS poslujejo elektronsko - vrednost kazalnika se izračuna kot razmerje med številom registriranih uporabnikov eDavkov tipa FO (vse fizične osebe) na presečni datum (31. decembra 2022) v tekočem letu (števec) in številom izdanih IID (vseh) za preteklo leto (imenovalec). V izračunu so kot fizične osebe, ki s Finančno upravo RS poslujejo elektronsko, upoštevane fizične osebe, ki so se prijavile v eDavke z enim od podprtih sredstev elektronske identifikacije. Fizične osebe, ki so na presečni datum umrle, ne upoštevamo. Merska enota za kazalnik je %. Vrednost kazalnika je izračunana za obdobje 1. 1. 2022 – 31.12. 2022 in je znašala 39 %, to je za 5,7 odstotnih točk več kakor v letu 2021 in za 1 odstotno točko manj od ciljne vrednosti za 2022. Razlog, da ciljna vrednost ni dosežena je v tem, da je Finančna uprava RS spremenila metodologijo izračuna podatkov. Do sedaj namreč niso bili v imenovalcu upoštevani upokojeanci in je zaradi tega bila vrednost kazalnika višja. Ker pa vizija Digitalne Slovenije 2030 narekuje digitalno preobrazbo vseh segmentov družbe, je Finančna uprava RS ocenila, da je treba vključiti v kazalnik tudi upokojece, ker se digitalna preobrazba nanaša tudi nanje.

5. strošek poslovanja Finančne uprave RS na pobranih 100 € - vrednost kazalnika se izračuna po formuli: (dosežena realizacija proračuna Finančne uprave RS (brez donacij upravičencev po ZDoh) v letu t / dosežena realizacija JFP v letu t)*100 in pove, koliko znašajo izdatki Finančne uprave RS na 100 € pobranih JFP. V letu 2022 znaša dosežena vrednost kazalnika 76 centov. Izdatki za delovanje Finančne uprave RS za 100 € pobranih JFP v letu 2022 znašajo 76 centov in so za 7 centov nižji od načrtovanih. Navedeno kaže na povečanje stroškovne učinkovitosti Finančne uprave RS v letu 2022.

6. delež nadzorov inšpekcije z ugotovljenimi nepravilnostmi - vrednost kazalnika se izračuna tako, da se v števcu upošteva število nadzorov (inšpekcija, preiskave, transferne cene) z ugotovljenimi nepravilnostmi, ki so zaključeni v obravnavanem letu in v imenovalcu število vseh inšpekcijskih nadzorov (inšpekcija, preiskave, transferne cene), ki so zaključeni v obravnavanem letu. Ob upoštevanju nadzorov s tveganji na področju davkov, carin in trošarin, ki sodijo v okvir temeljnih nalog Finančne uprave RS, delež nadzorov inšpekcije z ugotovljenimi nepravilnostmi v letu 2022 znaša 75,1%. Nepravilnosti so bile ugotovljene v 2.623 nadzorih, od skupno 3.493 izvedenih nadzorov. V prvih dveh mesecih leta 2022 so se prioriteto izvajali tudi nadzori po Zakonu o nalezljivih boleznih (ZNB) in odlokih Vlade RS. Namen je bil omejevanje širjenja okužb s COVID-19, zato vzrok za uvedbo teh nadzorov ni bilo davčno tveganje, ampak varovanje zdravja in življenja ljudi. Ob vključitvi navedenih nadzorov v izračun, se delež nadzorov inšpekcije z ugotovljenimi nepravilnostmi v letu 2022 zmanjša na 32,9% (načrtovano 50%), z upoštevanjem ugotovljenih nepravilnosti v 3.556 nadzorih, od skupno 10.820 izvedenih nadzorov.

7. delež upravnih zadev, rešenih v zakonskem roku - gre za delež upravnih zadev, ki so bile rešene v zakonitem roku (števec), in sicer glede na vse rešene upravne zadeve (imenovalec). V letu 2022 znaša ta delež 98,4 % in je za 0,3 odstotne točke nižji kakor v letu 2021, vendar je hkrati za 0,8 odstotne točke višji od načrtovanega.

8. delež zadev, ki so bile na instancah ugodno rešene za Finančno upravo RS - gre za delež pritožb, ki so bile s strani organa druge stopnje zavrnjene, zavržene ali je bil postopek ustavljen (števec), in sicer glede na skupno število vseh prejetih zadev iz druge stopnje in sodišč (imenovalec). S kazalnikom se meri pravilnost odločanja na prvi stopnji. V letu 2022 znaša delež ugodno rešenih pritožb za Finančno upravo RS 76,2 %, v preostalem delu so bili upravni akti spremenjeni oz. odpravljeni ali so bile zadeve vrnjene v ponovni postopek. Ciljna vrednost v višini 79,6 % ni bila dosežena, kar je posledica večjega števila odpravljenih upravnih aktov na področju dohodnine, in sicer predvsem zaradi odpravljenih odločb o odmeri obveznosti iz kmetijstva za leto 2021, ki so bile zaradi uporabe nepravilnih vhodnih podatkov o višini katastrskega dohodka za določena gozdna zemljišča, posredovana s strani

GURS, na novo izdane določenim zavezancem v mesecu juniju 2022. Novo izdane odločbe o odmeri obveznosti iz kmetijstva za leto 2021 je drugostopni organ po vloženih pritožbah zaradi bistvenih kršitev pravil postopka odpravil.

9. povprečni odzivni čas klicnega centra - Povprečni odzivni čas je celotni čas čakanja na prostega informatorja skupaj s časom zvonjenja pri informatorju za vse odgovorjene klice v opazovanem obdobju, deljen s številom odgovorjenih klicev v opazovanem obdobju. Na povprečni odzivni čas klicnega centra vpliva več dejavnikov in sicer število dohodnih klicev oziroma prognoza števila dohodnih klicev, število prisotnih agentov v klicnem centru (zmanjšanje razpoložljivega števila agentov zaradi notranjih in zunanjih vzrokov), prilagojeno število agentov ob dnevnih, tedenskih, mesečnih in letnih konicah, povprečen čas opuščenih klicev, čas obravnave telefonskih klicev, število odbitih klicev, delež ponovnih klicev in drugo. Največji vpliv na povprečni odzivni čas ima število prisotnih agentov. V letu 2022 je bil povprečni odzivni čas 111 sekund. S tem je bila dosežena ciljna vrednost 120 sekund za leto 2022 in izboljšana vrednost iz leta 2021, ki je znašala 215 sekund. Odzivni čas je bil v letu 2022 boljši tudi v primerjavi z letom 2020, ko je znašal 175 sekund. Vzroki za izboljšani čas so manjše število klicev zaradi koronske zakonodaje, vključevanje dodatnih uslužbencev ob konicah in kadrovsko popolnjevanje v klicnih centrih.

10. število dni usposabljanj na zaposlenega v Finančni upravi RS - vrednost kazalnika se izračuna tako, da se celotno število dni izobraževanj deli s številom zaposlenih. Koeficient Število izobraževalnih dni/zaposlenega v letu 2022 znaša 4,14. Primerja se število doseženih izobraževalnih dni v letu s številom zaposlenih na dan 31.12.2022. Načrtovano vrednost v letnem načrtu je Finančna uprava RS s povečanim obsegom izvajanja usposabljanj presegla za 9 %.

11. delež elektronsko vročenih dokumentov s storitvijo eVročanje - vrednost kazalnika se izračuna kot razmerje med številom vseh elektronsko vročenih dokumentov (števec) glede na vse vročene dokumente, ki jih je pri svojem poslovanju vročila Finančna uprava RS v letu 2022 (imenovalec). V izračunu so kot elektronsko vročeni dokumenti štejejo vsi dokumenti, ki so bili vročeni prek eDavkov z osebno (eVročanje-OsDok) in navadno vročitvijo (eVročanje-Dok). Merska enota za kazalnik je %. Vrednost kazalnika je izračunana za obdobje 1. 1. 2022 – 31. 12. 2022 in je znašala 44,2 %, to je za 2,6 odstotne točke več kakor v letu 2021 in za 0,8 odstotne točke manj od ciljne vrednosti za 2022, ki je bila postavljena pri 45 %.

5 ZAVEZANCI ZA PLAČEVANJE JAVNOFINANČNIH DAJATEV

Na dan 31. decembra 2022 je bilo v davčni register vpisanih 3.051.370 aktivnih zavezancev, od katerih je bilo 2.788.898 fizičnih oseb in 262.472 poslovnih subjektov. Med poslovnimi subjekti je bilo 135.267 pravnih oseb in 127.205 fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost. Ugotavljanje davčne osnove na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov je imelo v davčnem registru vpisano 71.917 poslovnih subjektov. V insolventnem postopku je bilo 5.095 zavezancev.

Preglednica 4: Število davčnih zavezancev po finančnih uradih na dan 31.12.2022

Finančni urad	Število aktivnih FO	Število aktivnih dejavnosti FO	Število aktivnih PO	Število aktivnih DZ	Število vseh DZ
BREŽICE	96.495	3.442	3.598	103.535	129.798
CELJE	257.715	11.506	10.326	279.547	347.687
DRAVOGRAD	83.693	3.696	2.703	90.092	112.852
HRASTNIK	70.931	2.822	2.203	75.956	98.494
KOČEVJE	35.068	1.459	1.093	37.620	48.232
KOPER	178.371	8.681	9.629	196.681	236.516
KRANJ	240.005	14.220	10.631	264.856	328.285
LJUBLJANA	803.517	40.423	51.252	895.192	1.078.940

Finančni urad	Število aktivnih FO	Število aktivnih dejavnosti FO	Število aktivnih PO	Število aktivnih DZ	Število vseh DZ
MARIBOR	319.753	12.971	13.768	346.492	432.063
M.SOBOTA	133.677	4.864	5.639	144.180	189.998
N.GORICA	157.949	7.790	6.244	171.983	214.660
N.MESTO	173.488	5.757	9.887	189.132	223.540
POSTOJNA	49.530	2.046	1.700	53.276	65.699
PTUJ	106.440	4.238	3.390	114.068	143.214
VELENJE	82.266	3.290	2.454	88.010	105.762
PFU	0	0	750	750	1.061
SKUPAJ	2.788.898	127.205	135.267	3.051.370	3.756.801

Dostop do podatkov davčnega registra je imelo 2.807 uporabnikov, od katerih jih je imelo 372 dodeljeno pravico spreminjanja podatkov davčnega registra.

Konec marca 2022 so upravne enote začele izdajati biometrične osebne izkaznice. Nova osebna izkaznica je obenem tudi elektronska osebna izkaznica, saj čip vsebuje kvalificirano potrdilo za elektronski podpis in elektronsko identifikacijo. Državljanu omogoča dostop do elektronskih storitev ter elektronsko podpisovanje. Del biometrične osebne izkaznice je tudi davčna številka, ki pa je večina državljanov, ki dalj časa živi v tujini, nima. V letu 2022 je Finančna uprava RS za namen izdaje slovenske biometrične osebne izkaznice dodelila 663 davčnih števil in jih posredovala Ministrstvu za notranje zadeve Direktoratu za upravne notranje zadeve, Sektorju za registracijo prebivalstva in javne listine.

Na podlagi Uredbe o spremembi in dopolnitvi Uredbe o določitvi finančnih uradov Finančne uprave Republike Slovenije se je izvajanje nalog za upravno enoto Litija preneslo iz Finančnega urada Ljubljana na Finančni urad Hrastnik. Uredba se je začela uporabljati 1. julija 2022, zato je Finančna uprava RS s tem datumom uredila podatke v šifrantu občin, izpostav in naslovov za vse tri izpostave (Litija, Šmartno pri Litiji in Ivančna Gorica - zgolj naselja Pusti Javor, Radanja vas, Sela pri Sobračah, Sobrače, Vrh pri Sobračah) in spremenili pristojnost na vseh registrskih podatkih v davčnem registru, kjer se vodi pristojnost finančnih uradov (naslovi fizičnih in pravnih oseb, dejavnosti fizičnih oseb, poslovne enote itd.).

Na podlagi Direktive (EU) 2019/1151 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o spremembi Direktive (EU) 2017/1132 glede uporabe digitalnih orodij in postopkov na področju prava družb (v nadaljevanju: digitalizacijska direktiva) je Finančna uprava RS v letu 2022 vzpostavila portal za pridobitev davčne številke na elektronski način, ki je namenjen tujim državljanom in podjetjem, ki morajo, v skladu s šestim odstavkom 1.a člena Zakona o sodnem registru, najprej pridobiti davčno številko, če želijo v Republiki Sloveniji ustanoviti družbo ali podružnico. Digitalizacijska direktiva zahteva, da je treba zagotoviti spletne postopke vseh faz za ustanovitev družb in registracijo podružnic. Pridobitev davčne številke je prvi korak, če želijo tuji državljani pričeti izvajati prej omenjene postopke. Uporabnik se identificira preko SI_PASS in z oddajo elektronskega obrazca zaprosi za vpis v davčni register.

Davčni register je bil dopolnjen s funkcionalnostmi za izboljšavo prevzema podatkov o državljanstvu in stalnem prebivališču zavezancev iz Centralnega registra prebivalstva, uvedena je korespondenčna dejavnost za zavezance, ki opravljajo več kot eno dejavnost. Zavezanci se lahko odločijo in sporočijo, katero dejavnost bodo uporabili za poslovanje s Finančno upravo RS. Za pridobitev obračunskega dne pri zavezancih, ki imajo statusno spremembo, je v uporabi prototip za branje skeniranih dokumentov različnih kakovosti.

Postopke za procesiranje donacij je Finančna uprava RS nadgradila, ker so bili na seznam upravičencev do donacij za leto 2022 uvrščeni tudi šolski in vrtčevski skladi. Poenostavljen je obrazec za prijavo namenitev donacij in za večje upravičence uvedli masovni prevzem podatkov o donacijah, ki bo v letu 2023 še dopolnjeni.

Finančna uprava RS je začela s prilagoditvami na nov način vodenja naslovov, ker se bo ukinil Register prostorskih enot, ki ga vodi Geodetska uprava RS. Izvedene so bile analize za nov način prevzemanja podatkov iz Registra transakcijskih računov in Poslovnega registra Slovenije.

V letu 2022 je bila končana 3. faza tehnološke prenove aplikacije davčnega registra, v letu 2023 bo končana prenova aplikacije davčnega registra za vzdrževanje podatkov.

Preglednica 5: Število zavezancev po posameznih vrstah dajatev

Zap. št.	Vrsta dajatve	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
1.	Dohodnina – fizične osebe	1.554.991	1.527.574	1.537.814	100,7
2.	Prispevki za socialno varnost:				
2.1.	Število izplačevalcev – REK	96.731	96.064	97.995	102,0
2.1.1.	- pravne osebe	63.539	63.884	65.043	101,8
2.1.2.	- fizične osebe z dejavnostjo	33.192	32.180	32.952	102,4
2.1.3.	Število prejemnikov dohodka	1.878.319	1.846.550	1.899.013	102,8
2.2.	Število zavezancev za obračun prispevkov za socialno varnost:				
2.2.1.	OPSVZ - samozaposlene osebe	84.203	85.646	90.024	105,1
2.2.2.	OPSVL - lastniki zasebnih podjetij, ki nimajo plače	1.837	1.718	1.429	83,2
2.2.3.	OPSVK – kmetje	11.456	11.260	11.238	99,8
2.2.4.	OPSVP – prostovoljno vključeni v socialno zavarovanje	2.027	1.919	1.912	99,6
2.2.5.	OPSD – osebe, ki opravljajo dejavnost kot postranski poklic	44.491	46.469	46.427	99,9
2.2.6.	OPSVT - osebe zaposlene pri tujem delodajalcu	578	781	776	99,4
3.	DDPO – število zavezancev, ki so predložili obračun	106.143	106.369	107.545	101,10
4.	Dejavnost - število vseh fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost	113.753	121.210	127.205	104,9
4.1.	od tega zavezanci – normiranci	56.416	65.611	70.451	107,4
5.	DDV	117.314	120.467	124.796	103,6
6.	Trošarine				
6.1.	Pravne osebe in fizične osebe z dejavnostjo	921	990	883	89,2
6.2.	Mali proizvajalci žganja	709	763	777	101,8
7.	Okoljske dajatve – plačniki	4.571	4.854	4.889	100,7

6 POBIRANJE JAVNOFINANČNIH DAJATEV

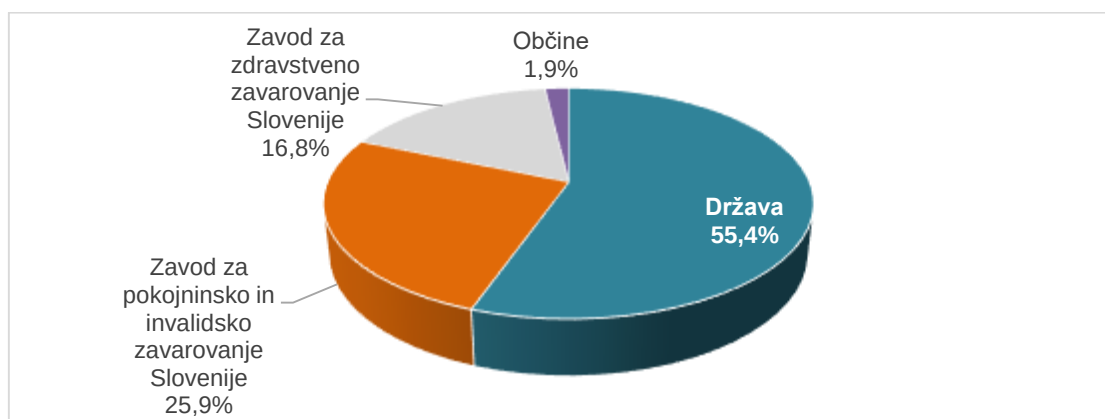
Finančna uprava RS je v letu 2022 za proračune države, Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (ZPIZ), Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), občin in posredno Evropske unije (EU) pobrala 21.049.211.315 € javnofinančnih prihodkov, kar predstavlja 9,5 % rast prihodkov v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta, ter 8,3 % presežanje letnega načrta javnofinančnih prihodkov za leto 2022. Predlagatelji, ki so nedavčne terjatve posredovali v izvršbo, terjatve pa niso prešle na Finančno upravo RS, so prejeli 10.383.230 €.

Po letu 2020, ki ga je zaznamovala epidemija covid-19 in posledično zmanjšanje pobranih prihodkov, se je že v letu 2021 trend obrnil in pobrani prihodki so občutno presežili prihodke iz predkoroškega leta 2019. Podobno je tudi leto 2022 zaznamovala rast pobranih prihodkov.

Preglednica 6: Neto pobrani prihodki po vrstah prihodkov, v €

Zap. št.	VRSTA PRIHODKA	Realizacija 2020	Struktura v %	Realizacija 2021	Struktura v %	Realizacija 2022	Struktura v %	Indeks 2022/2021	Indeks 2022/2020
		1	1a	2	2a	3	3a	4=3/2	5=3/1
A	DAVČNI PRIHODKI (1+2+3+4+5+6+7)	15.636.702.795	96,1	18.573.614.528	96,7	20.340.141.863	96,7	109,5	130,1
1.	DAVKI NA DOHODEK IN DOBIČEK	3.273.260.489	20,1	3.996.428.713	20,8	4.540.141.636	21,6	113,6	138,7
2.	PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST	6.672.188.001	41,0	7.918.745.585	41,2	8.491.611.670	40,4	107,2	127,3
3.	DAVKI NA PLAČILNO LISTO IN DELOVNO SILO	21.645.032	0,1	23.891.251	0,1	26.678.670	0,1	111,7	123,3
4.	DAVKI NA PREMOŽENJE	287.286.644	1,8	316.827.963	1,6	336.542.382	1,6	106,2	117,1
5.	DOMAČI DAVKI NA BLAGO IN STORITVE	5.279.915.352	32,4	6.140.362.863	32,0	6.655.928.055	31,6	108,4	126,1
6.	DAVKI NA MED. TRG. IN TRANSAKCIJE (carine)	102.387.423	0,6	177.356.585	0,9	289.237.893	1,4	163,1	282,5
7.	DRUGI DAVKI - ukinjeni davki	19.854	0,0	1.569	0,0	1.557	0,0	99,3	7,8
B	NEDAVČNI PRIHODKI (8+9+10+11)	77.717.650	0,5	82.831.134	0,4	113.055.011	0,5	136,5	145,5
8.	UDELEŽBA NA DOBIČKU IN DOHODKU OD PREMOŽENJA	49.310.014	0,3	49.501.662	0,3	80.466.624	0,4	162,6	163,2
9.	TAKSE IN PRISTOJBINE	26.856	0,0	31.557	0,0	45.549	0,0	144,3	169,6
10.	GLOBE IN DRUGE DENARNE KAZNI	25.419.046	0,2	30.543.786	0,2	29.332.617	0,1	96,0	115,4
11.	DRUGI NEDAVČNI PRIHODKI	2.961.734	0,0	2.754.129	0,0	3.210.221	0,0	116,6	108,4
C	TRANSFERNI PRIHODKI (12)	556.280.812	3,4	554.717.562	2,9	591.598.441	2,8	106,6	106,3
12.	TRANSFERNI PRIHODKI IZ DR. JAVNOFINANČNIH INSTITUCIJ	556.280.812	3,4	554.717.562	2,9	591.598.441	2,8	106,6	106,3
D	NERAZPOREJENI PRIHODKI	3.461.809	0,0	-5.669.241	0,0	-5.967.231	0,0	105,3	-172,4
E	SKUPAJ JFP (A+B+C+D)	16.274.163.067	100,0	19.205.493.984	100,0	21.038.828.085	100,0	109,5	129,3
F	Prejemki iz izvršb za terjatve, ki niso prenesene v knjigovodsko evidenco	7.591.986		10.003.880		10.383.230		103,8	136,8
G	Drugi prejemki	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	-
H	SKUPAJ JFP in prejemki (E+F+G)	16.281.755.053		19.215.497.864		21.049.211.315		109,5	129,3
	Oproščeni prispevki za socialno varnost (PSV) v letu 2020, plačani blagajnam javnega financiranja "mimo" FURS	607.639.851						-	-
	Skupaj JFP in prejemki z oproščenimi PSV	16.889.394.904		19.215.497.864		21.049.211.315		109,5	124,6

Slika 2: Struktura neto pobranih prihodkov po prejemnikih sredstev v letu 2022, v %

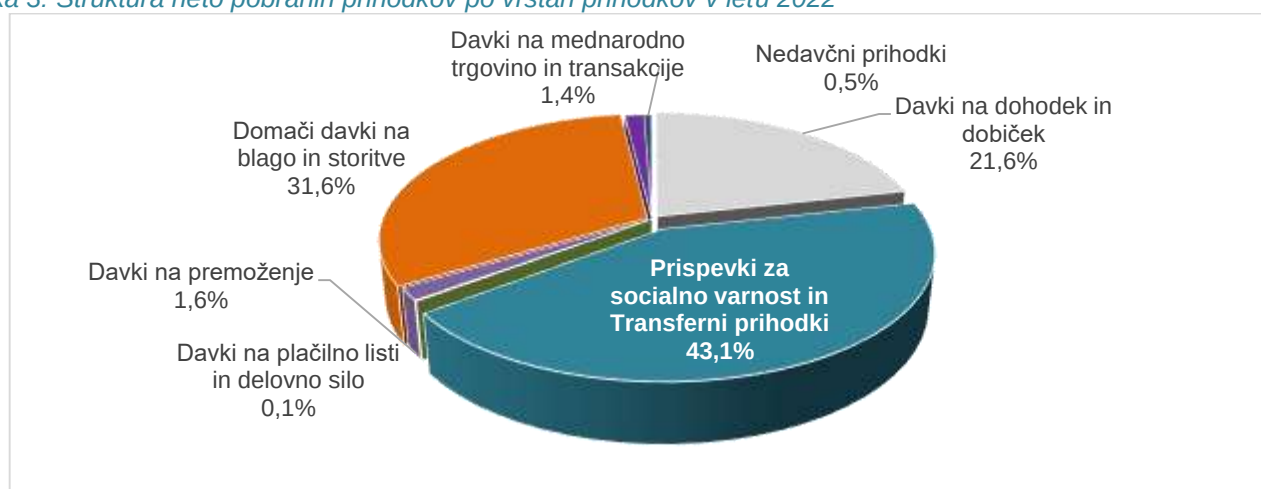

Največji delež pobranih prihodkov predstavljajo skupaj prispevki za socialno varnost in transferni prihodki iz naslova prispevkov (43,1 %). V letu 2022 je bilo pobranih skupaj za 7,2 % več teh prihodkov kakor v letu 2021; od tega je rast prihodkov iz naslova prispevkov za socialno varnost znašala 7,2 %, medtem ko so transfernih prihodki višji za 6,6 %. Najobsežnejši med prispevki za socialno varnost je prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Po deležu pobranih prihodkov sledijo domači davki na blago in storitve (31,6 %), kjer je bilo pobranih za 8,4 % več prihodkov glede na leto 2021. Po obsegu prevladujeta davek na dodano vrednost in trošarine.

Dokaj velik delež ima tudi skupina davkov na dohodek in dobiček (21,6 %), kjer je bilo pobranih za 3,7 % več prihodkov glede na leto 2021. Največ prihodkov v tej skupini pripada dohodnini.

Slika 3: Struktura neto pobranih prihodkov po vrstah prihodkov v letu 2022

6.1 Dohodnina

Finančna uprava RS je v letu 2022 pobrala 2.967.006.951 € dohodnine, to je za 3,7 % več kakor v letu 2021. V letu 2022 v strukturi javnofinančnih prihodkov predstavlja 14,1 % delež. V skupino dohodnine se uvrščajo letni poračun dohodnine, akontacije dohodnine, dohodnina od dobička iz kapitala, dividend, obresti in najema ter dohodnina od nenapovedanih dohodkov. V tej skupini so najpomembnejši vir akontacije dohodnine. Dohodnina je prihodek državnega in občinskih proračunov.

Preglednica 7: Pobrani prihodki iz naslova dohodnine, v €

Vrsta prihodka	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021	Indeks 2022/2020
Letni poračun - dohodnine	-248.265.219	-286.388.618	-328.691.108	114,8	132,4
Akontacije dohodnine	2.529.903.150	2.889.716.320	2.994.681.591	103,6	118,4
Dohodnina od dobička na kapital, dividend, obresti in najema	214.872.575	268.388.615	300.508.709	112,0	139,9
Dohodnina od nenapovedanih dohodkov	2.404.394	-11.698.793	507.759	-4,3	21,1
Skupaj	2.498.914.900	2.860.017.525	2.967.006.951	103,7	118,7

Preglednica 8: Število izdanih IID, znesek doplačil, vračil, število ugovorov zoper IID in delež ugovorov glede na izdane IID ter število napovedi za odmero dohodnine, ki so bile vložene v roku

	Odmerno leto 2019	Odmerno leto 2020	Odmerno leto 2021	Indeks 2021/2020
Izdani IID	1.554.991	1.527.574	1.537.814	100,7
Znesek odmerjene dohodnine, v €	2.136.525.007	2.113.178.147	2.419.369.606	114,5
Število doplačil	258.285	229.715	279.879	121,8
Znesek doplačil, v €	71.767.211	62.428.458	73.126.320	117,1
Število vračil	728.816	719.790	690.133	95,9
Znesek vračil, v €	300.388.640	329.271.192	375.754.815	114,1
	Odmerno leto 2019	Odmerno leto 2020	Odmerno leto 2021	Indeks 2021/2020
IID brez doplačila/vračila	567.890	578.069	567.802	98,2
Ugovori zoper IID	31.698	32.344	34.352	106,2
Delež ugovorov zoper IID, v %	2,04%	2,12%	2,23%	105,2
Napovedi za odmero dohodnine, vložene v roku	13.821	14.321	14.959	104,5

Finančna uprava RS je v letu 2022 za odmerno leto 2021 izdala 1.537.814 informativnih izračunov dohodnine (v nadaljevanju: IID), kar je za 10.240 več kakor leto poprej. Znesek odmerjene dohodnine je višji za 306.191.459 €. Število zavezancev z doplačili je višje za 50.164, prav tako je za 10.697.862 € višji znesek doplačil dohodnine. Zmanjšalo se je število zavezancev z vračili za 29.657, znesek vračil pa je višji za 46.483.623 €. Število IID brez doplačila ali vračila, ko ni poračuna dohodnine na letni ravni je višje za 10.267.

Znesek odmerjene dohodnine je višji za skoraj 15% oz. za 306.191.468 €, na kar je imela vpliv višja zaposlenost ter posledično večje število zavezancev kot tudi višji znesek dohodkov v primerjavi z letom poprej. Število zavezancev z vračili dohodnine se je sicer znižalo za dobre 4% oz. za 29.657, vendar se je znesek vrnjene dohodnine povečal za 14% ali za 46.483.623 €, kar je posledica interventne zakonodaje zaradi epidemije COVID-19. V skladu z različnimi interventnimi ukrepi so bili namreč iz letne davčne osnove izvzeti nekateri dohodki.

Zavezanci so zoper IID (za leto 2021) vložili 2.008 ugovorov več kakor v prejšnjem letu (za leto 2020), vendar je to še vedno le dobrih 2 % zavezancev, ki so prejeli IID. Večina vloženi ugovorov zoper IID se ne nanaša na nepravilno izdane IID, temveč se, podobno kakor pretekla leta, nanaša na spremembe ali dopolnitve podatkov o uveljavljanju posebne olajšave za vzdrževane družinske člane (21.933 zavezancev ali 63,9 % vseh ugovorov, leto poprej 20.113 zavezancev ali 62,4 % vseh ugovorov) in le manjši delež zaradi dopolnitve podatkov v IID (2.945 ali 8,6 % vseh ugovorov).

Napovedi za odmero dohodnine za leto 2021 je bilo v roku, do 1. avgusta 2022, vloženi 638 več kot v letu poprej za odmerno leto 2020.

Do konca leta 2022, vključujoč tretjo tranšo odločb o odmeri dohodnine, je 1.545.530 zavezancev prejelo ali IID ali pa odločbo o odmeri dohodnine. Število zavezancev za dohodnino se je povečalo za 11.451 zavezancev oziroma za 0,7 % glede na predhodno leto. Na takšno povečanje je vplivalo višje število izdanih informativnih izračunov dohodnine za leto 2021.

Preglednica 9: Osnovni podatki

	2019	2020	2021	Indeks 2021/2020
Število zavezancev	1.560.474	1.534.079	1.545.530	100,7
Znesek dohodka v €	22.898.338.287	23.586.542.026	25.425.552.371	107,8

	2019	2020	2021	Indeks 2021/2020
Število zavezancev z vzdrževanimi družinskimi člani	331.285	327.795	326.252	99,5
Znesek Osnove za odmero dohodnine v €	11.127.830.753	11.301.181.833	12.835.187.027	113,6
Znesek odmerjene dohodnine v €	2.147.852.818	2.125.181.429	2.439.101.522	114,8
Znesek akontacije dohodnine v €	2.395.100.987	2.410.539.332	2.757.569.963	114,4
Število zavezancev z doplačili dohodnine	324.120	305.124	352.542	115,5
Znesek doplačil v €	65.837.788	57.991.438	74.050.789	127,7
Število zavezancev z vračili dohodnine	737.259	729.316	701.424	96,2
Znesek vračil v €	312.845.281	343.287.095	392.493.434	114,3

Skupni dohodek zavezancev za odmero dohodnine za leto 2021 je znašal 25,4 mrd €, kar je za skoraj 8 % več kakor leto prej. Povprečni znesek dohodka na zavezanca je znašal 16.451 € in bil tako za 7 % večji kakor leto prej. Na višji dohodek zavezancev so imeli, podobno, kakor leto poprej, vpliv tudi različni dodatki (ki pa niso bili izvzeti iz davčne osnove) po COVID-19 interventni zakonodaji in dvig zneska minimalne plače ter uskladitev pokojnin.

Najpomembnejši vir dohodka predstavlja vir dohodka iz naslova plač, nadomestil plač in povračil stroškov v zvezi z delom. V strukturi dohodka predstavlja njihov delež več kot 71 %. V primerjavi z letom prej je znesek omenjenega vira višji za skoraj 8 %. Med pomembne deleže sodi še vir iz naslova pokojnine iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Za 27.375 zavezancev, se je povečalo število zavezancev, ki so imeli vir 1111 – Del plače za poslovno uspešnost, za katerega ne velja ugodnejša davčna obravnava in se zato všteva v letno davčno osnovo (izplačilo nad zneskom 100% povprečne plače zaposlenih v Sloveniji). To je prejelo 309.351 zavezancev (leto poprej 281.976) v povprečnem znesku 131 € (leto poprej 169 €), v strukturi dohodka pa znesek dohodka iz tega naslova predstavlja 0,16 %.

V spodnji tabeli je podano število zavezancev po viru dohodkov, njihov znesek dohodka in povprečni znesek dohodka na zavezanca, vse v primerjavi z predhodnim letom.

Preglednica 10: Pregled števila zavezancev in znesek dohodka po virih dohodka, v €

Vir	Opis vira	Odmerno leto 2021			Indeks 2021/2020		
		Število zavez.	Dohodek v €	Dohodek v € na zav.	Število zavez.	Dohodek v €	Dohodek v € na zav.
1101	Plače, nadomestilo plače in povračila stroškov v zvezi z delom	855.998	18.119.790.421	21.168	100,6	108,3	107,7
1102	Bonitete	138.013	88.231.156	639	103,8	113,0	108,9
1103	Regres za letni dopust	821.425	9.029.101	11	102,0	139,0	136,3
1104	Jubilejne nagrade, odpravnine ob upokojitvi in solidarnostne pomoči	15.944	35.205.180	2.208	103,3	119,8	116,0
1105	Premije za prostovoljno dodatno pokojninsko in invalidsko zavarovanje	609	237.418	390	71,6	170,8	238,7
1106	Pokojnine iz naslova obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja	550.929	5.181.937.577	9.406	100,5	105,7	105,1
1107	Nadomestila iz naslova obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja	47.242	159.548.682	3.377	99,9	103,7	103,9
1108	Nadomestila in drugi dohodki iz naslova obveznega socialnega zavarovanja	116.888	497.090.364	4.253	87,1	94,3	108,3

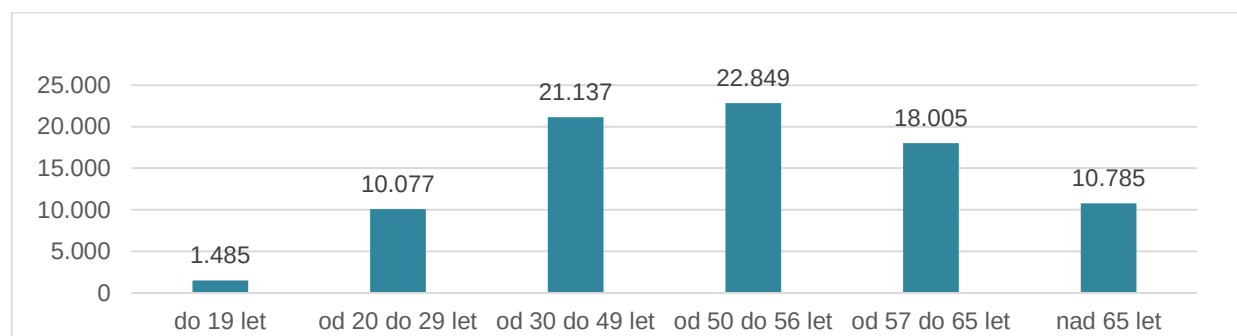
Vir	Opis vira	Odmerno leto 2021			Indeks 2021/2020		
		Število zavez.	Dohodek v €	Dohodek v € na zav.	Število zavez.	Dohodek v €	Dohodek v € na zav.
1109	Drugi dohodki iz delovnega razmerja	156.642	205.712.666	1.313	115,4	121,3	105,1
1110	Dohodek za vodenje družbe (zavarovalna podlaga 040)	381	6.672.272	17.513	81,8	97,1	118,7
1111	Del plače za poslovno uspešnost	309.351	40.407.358	131	109,7	85,0	77,4
1211	Dohodki dijakov in študentov, upravičenih do posebne olajšave	87.373	249.853.739	2.860	110,4	129,3	117,0
1212	Dohodki dijakov in študentov, ki niso upravičeni do posebne olajšave	1.528	4.201.806	2.750	125,5	149,5	119,1
1220	Dohodki verskih delavcev	66	474.203	7.185	104,8	106,6	101,7
1230	Preostali dohodki iz drugega pogodbenega razmerja	97.509	220.875.740	2.265	101,1	110,8	109,7
2100	Dobiček, ugotovljen na podlagi davcnega obračuna	52.264	414.590.628	7.933	99,3	114,7	115,5
3100	Dohodek iz osn, kmet, in osn, gozd, dejavnosti v rs	123.507	129.626.611	1.050	103,7	111,5	107,5
4200	Dohodek iz prenosa premoženjske pravice	8.672	11.223.606	1.294	106,0	119,6	112,8
6100	Darila	3.326	991.696	298	93,5	97,4	104,1
6200	Priznavalnine	247	1.016.692	4.116	102,5	109,0	106,4
6300	Preostali drugi dohodki	33.453	48.603.113	1.453	109,6	109,3	99,7
6500	Nadomestilo za uporabo LS prostovoljca	9	1.221	136	128,6	86,9	67,6
6700	Dohodek Fulbrightovega programa izmenjav	48	231.120	4.815	1600,0	1194,6	74,7

Preglednica 11: Pregled dohodkov zavezancev po starostnih skupinah

Starostna skupina	Št. zavezancev	Dohodek v €	Povprečni dohodek na zavezanca v €
do 19 let	23.291	34.577.176	1.485
od 20 do 29 let	163.273	1.645.284.327	10.077
od 30 do 49 let	498.222	10.531.095.291	21.137
od 50 do 56 let	182.568	4.171.561.173	22.849
od 57 do 65 let	239.466	4.311.565.796	18.005
nad 65 let	438.710	4.731.468.608	10.785

Pregled dohodkov po starostnih skupinah pokaže, da so najvišji povprečni dohodek na zavezanca imeli zavezanci stari med 50 in 56 let, in sicer 22.849 € in zavezanci stari med 30 in 49 leti v višini 21.137 €. Skupni dohodek zavezancev starih med 30 in 49 leti je znašal kar 10,5 mrd €.

Slika 4: Povprečni zneski dohodka po posameznih starostnih skupinah zavezancev, v €

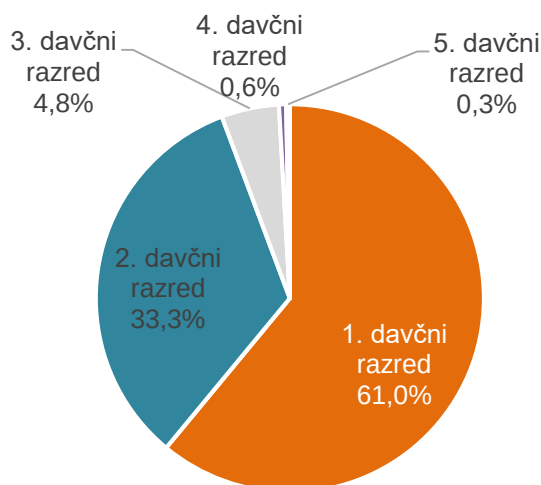
Po opravljeni odmeri so bili zavezanci razvrščeni v petih davčnih razredih. Največ zavezancev je bilo uvrščenih v prvi davčni razred in sicer 942.511 oz. 61%. Število zavezancev v drugem davčnem razredu je bilo 514.729 zavezancev oziroma 33,3 % vseh. Po zmanjšanju osnove pred obdavčitvijo za olajšave znaša odmerjena dohodnina za leto 2021 skupaj 2.439.101.522 €, kar je za skoraj 15 % več kakor leto prej (2.125.181.429 €).

Preglednica 12: Razvrstitev zavezancev, njihov dohodek in znesek odmerjene dohodnine, v €

	1. dav. razred	2. dav. razred	3. dav. razred	4. dav. razred	5. dav. razred	Skupaj
Št. zavezancev	942.511	514.726	74.496	8.639	5.158	1.545.530
Dohodek v €	8.606.373.896	11.785.022.629	3.544.470.637	703.114.159	786.571.049	25.425.552.371
Osnova v €	2.100.990.573	7.210.428.756	2.411.983.944	505.444.630	606.339.125	12.835.187.027
Dohodnina v €	250.585.359	1.225.308.532	583.847.329	146.734.509	232.625.793	2.439.101.522
Dohodek/zav. v €	9.131	22.896	47.579	81.388	152.495	16.451
Dohodni./zav v €	266	2.380	7.837	16.985	45.100	1.578
Delež zavezancev	61,0	33,3	4,8	0,6	0,3	100,0

Največji strukturni delež odmerjene dohodnine se nahaja v drugem davčnem razredu in sicer z 50,2 % deležem oz. z nekaj več kakor 1,2 mrd €, sledijo zavezanci tretjega davčnega razreda z 23,9 % deležem.

Slika 5: Struktura zavezancev po razredih, v %

Preglednica 13: Aktivnosti in rezultati nadzora dohodnine – davek od dohodkov iz zaposlitve, davek od drugih dohodkov, dohodek iz kapitala in nenapovedani dohodki fizičnih oseb

	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Število opravljenih inšpekcijskih pregledov (odločba, sklep)	682	580	562	471	83,8
Znesek ugotovljenih obveznosti v inšpekcijskih pregledih (z odločbo), v €	48.894.119	29.074.834	41.088.405	16.297.930	39,7
Znesek samoprijav na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €	5.378.878	3.916.763	2.156.433	965.647	44,8
Znesek odprave nepravilnosti po 140.a členu ZDavP2 na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €	1.399.029	1.748.374	2.427.045	1.552.294	64,0
Skupni znesek ugotovljenih obveznosti v inšpekcijskih pregledih, v €	55.672.027	34.739.971	45.671.884	18.815.871	41,2

V inšpekcijskih nadzorih je bilo v letu 2022 na področju dohodnine - davka od dohodkov iz zaposlitve, davka od drugih dohodkov, dohodkov iz kapitala in nenapovedanih dohodkov iz zaposlitve zaključenih skupno 471 nadzorov, v katerih so bile dodatno ugotovljene davčne obveznosti v višini 18.815.871 €.

Odmera akontacije dohodnine in drugih dajatev na področju kmetijstva

Finančna uprava RS je v letu 2022 za odmerno leto 2021 izdala davčnim zavezancem (fizičnim osebam), ki so bili na dan 30. junij 2021 lastniki ali uporabniki kmetijskih in gozdnih zemljišč ter čebeljih panjev in so izpolnjevali določene pogoje, odločbe o odmeri obveznosti iz kmetijstva za leto 2021. V odločbah jim je bila odmerjena akontacija dohodnine od dohodka iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, prispevek za zdravstveno zavarovanje, ki se plačuje od katastrskega dohodka in /ali pristojbina za vzdrževanje gozdnih cest. Pristojbina za vzdrževanje gozdnih cest pa se je za odmerno leto 2021 odmerila tudi pravnim osebam, ki so bili lastniki gozdnih zemljišč na dan 30. junija 2021.

Poleg navedenega pa je v letu 2022 davčni organ vsem lastnikom ali zakupnikom zemljišč pod posameznimi melioracijskimi sistemi izvedel odmero melioracij za leto 2022, razen lastnikom in zakupnikom kmetijskih zemljišč na območju namakalnega razvoda Vogršček, katerim se za leto 2022 v skladu z Zakonom o oprostitvi plačila nadomestila za vzdrževanje in delovanje namakalnega razvoda Vogršček (ZOPNNR) nadomestilo za melioracije ni odmerilo.

Število zavezancev, ki jim je bila izdana odločba o odmeri obveznosti iz kmetijstva za fizične osebe za leto 2021, je bistveno večje v primerjavi s preteklim letom zaradi ponovne izdaje odmernih odločb določenim zavezancem, katerim je bil pri odmeri obveznosti iz kmetijstva za leto 2021 upoštevan nepravilen izračun katastrskega dohodka gozdnih zemljišč s strani Geodetske uprave Republike Slovenije. Znesek odmerjenih obveznosti iz kmetijstva je v letu 2022 znatno višji v primerjavi z zneskom odmerjenih obveznosti iz kmetijstva v letu 2021, ker se je pri odmeri pristojbine za vzdrževanje gozdnih cest za fizične osebe za leto 2021, ki se izvaja v okviru odmere obveznosti iz kmetijstva, upošteval katastrski dohodek, pripisan gozdnim zemljiščem v vrednosti 100% katastrskega dohodka, ugotovljenega po Zakonu o ugotavljanju katastrskega dohodka (ZUKD-2) in ne več v vrednosti 50% katastrskega dohodka, kot je to veljalo za preteklo odmerno leto na podlagi interventne zakonodaje.

Preglednica 14: Število in zneski odločb o odmeri obveznosti iz kmetijstva, odmeri pristojbine za vzdrževanje gozdnih cest in odmeri melioracij

	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Odločbe o odmeri obveznosti iz kmetijstva za fizične osebe	175.391	157.024	260.440	165,9

	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Znesek odmere obveznosti iz kmetijstva, v €	2.966.633	1.892.316	4.460.769	235,7
Odločbe o odmeri pristojbine za vzdrževanje gozdnih cest za pravne osebe	1337	1495	1648	110,2
Znesek odmere pristojbine za vzdrževanje gozdnih cest za pravne osebe, v €	1.154.283	1.543.368	2.017.222	130,7
Odločbe o odmeri melioracij za fizične in pravne osebe	15.216	14.863	14.277	96,1
Znesek odmere melioracij za fizične in pravne osebe, v €	650.749	626.980	609.097	97,1

Odmera akontacije dohodnine od dohodkov iz zaposlitve in drugih dohodkov iz tujine

Število odločb, izdanih na podlagi napovedi za odmero akontacije dohodnine od dohodkov iz zaposlitve in drugih dohodkov, se je v letu 2022 v primerjavi s predhodnih letom zmanjšalo za 10,5 %. Razlog za zmanjšanje je vlaganje napovedi na podlagi enomesečnega dohodka za celo leto, brez medletnih sprememb in dodatno vloženih napovedi.

Preglednica 15: Število odločb in sklepov o odmeri dohodnine iz zaposlitve in drugih dohodkov iz tujine

	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Število odločb in sklepov	30.359	32.678	35.995	32.201	89,5

Dobiček od odsvojitve finančnega kapitala (vrednostni papirji in deleži v gospodarskih družbah, zadrugah in drugih oblikah organiziranja ter investicijski kuponi) in izvedenih finančnih instrumentov

Finančna uprava RS je za odmerni leto 2021 na področju odmere dohodnine od dobička iz kapitala do konca leta 2022 izdala nekoliko manjše število odločb in obvestil kakor leto poprej za odmerni leto 2020. Kljub temu se je število izdanih odločb z dobičkom za odmerni leto 2021 v primerjavi s predhodnim letom bistveno povečalo, hkrati pa se je zmanjšalo število izdanih odločb z ugotovljeno izgubo. Posledično sta se povečali vsota davčne osnove vseh odločb z dobičkom (indeks 146,8) in skupni znesek odmerjene dohodnine (indeks 141,3).

Preglednica 16: Število in znesek izdanih odločb in sklepov iz naslova dobička iz kapitala

	Odmerno leto 2019	Odmerno leto 2020	Odmerno leto 2021	Indeks 2021/2020
Število vseh odločb in obvestil – skupaj	18.764	19.591	18.450	94,2
- Število odločb – dobiček	8.881	8.956	12.582	140,5
- Število odločb – izguba	6.684	7.995	3.302	41,5
- Število obvestil (davek < 10 €)	3.199	2.640	2.553	96,7
Vsota osnove vseh odločb z dobičkom (davek > 10 €)	235.687.434	147.287.072	216.146.950	146,8
Odmerjen davek od odločb z dobičkom, v €	24.066.625	28.852.556	40.771.055,79	141,3

Finančna uprava RS za trgovanje z izvedenimi finančnimi instrumenti letno prejme relativno majhno število napovedi. V letu 2022 je napoved za odmero davka od dobička, doseženega z odsvojitvijo izvedenih finančnih instrumentov, oddalo 866 zavezancev oziroma za 3,09 % več zavezancev kot leto prej. Za odmerni leto 2021 je bilo tako izdanih skupaj 866 odločb in obvestil, za predhodno leto 840 (indeks 103,09). V primerjavi s preteklim letom se je povečal delež izdanih odločb z dobičkom, medtem, ko se je vsota osnove vseh odločb z dobičkom znižala, posledično je tako nižji tudi skupni znesek odmerjenega davka (indeks 53,70). Stopnja obdavčitve je bila za leto 2021 enaka stopnji v letu 2020, in sicer je ta bila v obeh letih 27,5 %.

Preglednica 17: Število in znesek izdanih odločb in sklepov od odsvojitve izvedenih finančnih instrumentov

	Odmerno leto 2019	Odmerno leto 2020	Odmerno leto 2021	Indeks 2021/2020
Število vseh odločb in obvestil – skupaj	494	840	866	103,1
- Število odločb – dobiček	94	300	586	195,31
- Število odločb – izguba	397	497	127	25,5
- Število obvestil (davek < 10 €)	3	43	153	355,8
Vsota osnove vseh odločb z dobičkom (davek > 10 €)	240.753	1.311.207	1.167.333	89,0
Odmerjen davek od odločb z dobičkom, v €	65.494	494.495	265.574	53,7

Dividende, obresti in obresti na denarne depozite

Za odmerno leto 2021 je bilo v primerjavi z odmernim letom 2020 vloženih manj napovedi za t.i. druge obresti, posledično je nižji tudi znesek odmerjenega davka, za 37,24 %. Število vloženih napovedi za odmero dohodnine od dividend je v letu 2021 v primerjavi z odmernim letom 2020 višje za 47,23 %. Pri tem pa je znesek odmerjene dohodnine bistveno nižji glede na predhodno leto, indeks 38,41, pri isti stopnji dohodnine, po kateri se je odmerjala dohodnina od dividend v letu 2020 in 2021, in sicer po stopnji 27,5 %. Razlog za tako odstopanje je v tem, da je v letu 2020 manjše število zavezancev prejelo bistveno višje zneske dividend, od katerih je bilo tudi bistveno več odmerjene dohodnine glede na predhodno leto in leto 2021. Glede podatka o znesku odmerjene dohodnine od dividend za odmerno leto 2021 (11.027.238 €) velja opozoriti, da se izračunana dohodnina zmanjša še za priznani davek, plačan v tujini, v znesku 2.308.103 €. V proračun države se je za odmerno leto 2021 iz naslova odmerjene dohodnine od dividend steklo 8.719.135 €.

Trend padanje števila zavezancev za odmero dohodnine od doseženih obresti na denarne depozite pri bankah in hranilnicah v Republiki Sloveniji in v Evropski uniji je bil zaznan tudi za odmerno leto 2021, kar je posledica, da se obrestne mere, po katerih se obrestujejo denarni depoziti pri bankah in hranilnicah, niso dvignile. Za odmerno leto 2021 je število zavezancev v primerjavi s predhodnim letom še bolj upadlo glede na predhodno leto, ki sicer je manjše za približno 24 %, znesek odmerjene dohodnine pa za 23,1 %.

Preglednica 18: Število zavezancev, ki so vložili napovedi za odmero dohodnine od drugih obresti, dividend in obresti na denarne depozite ter zneski dohodnine

	Odmerno leto 2019	Odmerno leto 2020	Odmerno leto 2021	Indeks 2021/2020
Število zavezancev – druge obresti	1.966	1.740	1.092	62,8
Dohodnina, v €	1.158.821	1.251.630	932.128,19	74,5
Število zavezancev – dividende	2.894	3.248	4.782	147,2
Dohodnina, v €	8.240.573	28.708.606	11.027.238	38,4
Število zavezancev – obresti na denarne depozite	4.230	3.629	2.759	76,0
Dohodnina, v €	1.698.484	1.595.296	1.226.608	76,9

Tako kot v primeru odmere dohodnine od drugih obresti na podlagi vložene napovedi je tudi pri izračunu dohodnine od drugih obresti na podlagi obračuna davčnega odtegljaja (REK-2) zaznati trend padanja števila zavezancev, med tem, ko znesek izračunane dohodnine v primerjavi s predhodnim letom bistveno odstopa, in sicer je znesek izračunane dohodnine za 53,7 % višji glede na predhodno leto.

Prav tako je tudi število zavezancev in znesek izračunane dohodnine od dividend, na podlagi obračuna dvčnega odtegljaja, v primerjavi s predhodnim letom naraslo. Tako je se je število zavezancev povečalo za dobrih 7 %, znesek izračunane dohodnine od dividend pa za 48,5 %.

Preglednica 19: Število zavezancev, ki so dosegli oz, so jim bile izplačane druge obresti in dividende s strani plačnika davka ter zneski dohodnine

	Odmerno leto 2019	Odmerno leto 2020	Odmerno leto 2021	Indeks 2021/2020
Število zavezancev – druge obresti	10.100	7.166	6.338	88,5
Dohodnina, v €	4.418.574,03	3.506.945,84	5.391.379,28	153,7
Število zavezancev – dividende	91.720	79.087	84.941	107,4
Dohodnina, v €	164.480.274,12	77.472.395,73	115.052.559,22	148,5

Oddajanje premoženja v najem

V letu 2022 se je število zavezancev, ki so vložili napovedi za odmero dohodnine od dohodka iz oddajanja premoženja v najem za odmerno leto 2021 povečalo za malo manj kot 5 %. Glede na povečanje števila zavezancev se je znesek odmerjene dohodnine v letu 2022 zvišal za 12,9 %. Stopnja dohodnine se ni spreminjala v primerjavi s predhodnim odmernim letom (2020), v obeh odmernih letih veljala stopnja obdavčitve za dohodek iz oddajanja premoženja v najem 27,5 %.

Preglednica 20: Odmera dohodnine od dohodka iz oddajanja premoženja v najem na podlagi vloženih napovedi

	Odmerno leto 2019	Odmerno leto 2020	Odmerno leto 2021	Indeks 2021/2020
Število zavezancev	36.169	34.897	36.645	104,8
Dohodnina, v €	21.809.918	23.219.225	26.210.851	112,9

Znesek izračunane dohodnine od dohodka iz oddajanja premoženja v najem na podlagi obračuna davčnega odtegljaja se je v primerjavi s predhodnim letom povečal za dobrih 8 %, med tem, ko je število zaveznacev porastlo le za 1,7 %.

Preglednica 21: Odmera dohodnine od dohodka iz oddajanja premoženja v najem na podlagi predloženih obračunov davčnega odtegljaja

	Odmerno leto 2019	Odmerno leto 2020	Odmerno leto 2021	Indeks 2021/2020
Število zavezancev	72.995	70.511	71.688	101,7
Dohodnina, v €	36.836.453,76	34.016.917,96	36.836.391,10	108,3

Akontacija dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti

Število zavezancev, fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost in ki se prostovoljno odločijo za ugotavljanje davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov se iz leta v leto povečuje. Za leto 2021 se je povečalo tudi število predloženih davčnih obračunov DohDej. Skupni znesek prihodkov, davčne osnove in davčne obveznosti se je povečal, zmanjšal pa se skupni znesek davčne izgube glede na leto 2020.

Preglednica 22: Predloženi obračuni akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti

	Odmerno leto 2019	Odmerno leto 2020	Odmerno leto 2021	Indeks 2021/2020
Število vseh predloženih davčnih obračunov DohDej:	123.255	126.533	130.412	103,1
Od tega zavezanci – normiranci	60.061	65.460	71.001	108,5
Skupni znesek prihodkov, v €	7.383.228.733	6.885.118.763	7.933.140.818	115,2
Od tega zavezanci – normiranci	1.423.656.388	1.453.283.366	1.842.537.309	126,8
Skupni znesek davčne osnove, v €	840.739.425	737.573.641	920.664.951	124,8
Od tega zavezanci – normiranci, v €	315.995.343	309.395.920	415.850.235	134,4
Skupni znesek davčne izgube, v €	48.295.853	96.638.695	77.348.930	80,0
Skupni znesek pokrivanja pretekle davčne izgube in koriščenja davčnih olajšav, v €	92.571.567	62.131.681	83.391.634	134,2
Skupni znesek davčne obveznosti, v €	123.169.491	116.462.045	150.675.999	129,4
Od tega zavezanci – normiranci, v €	63.103.198	61.811.557	83.036.497	134,3

Preglednica 23: Zavezanci, ki ugotavljajo davčno osnovo z upoštevanjem normiranih odhodkov

	Na dan 31. 12. 2019	Na dan 31. 12. 2020	Na dan 31. 12. 2021	Na dan 31. 12. 2022	Indeks 2022/2021
Število vseh fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost	113.193	113.753	121.210	127.205	104,9
Od tega zavezanci – normiranci	53.235	56.416	65.611	70.451	107,4
Delež normirancev v vseh zavezancih, v %	47,0	49,6	54,1	55,4	

Pregled najpomembnejših postavk dohodka iz dejavnosti, po področjih dejavnosti

Preglednica 24: Prikaz prihodkov, ugotovljenih po računovodskih predpisih, po področjih dejavnosti, v €

Oznaka dejavnosti	Področje dejavnosti	2019	2020	2021	Indeks 2021/2020
A	KMETIJSTVO IN LOV, GOZDARSTVO, RIBIŠTVO	245.615.291	237.453.733	260.016.073	109,5
C	PREDELOVALNE DEJAVNOSTI	1.073.256.399	997.783.319	1.120.261.066	112,3
F	GRADBENIŠTVO	1.109.455.177	1.076.102.759	1.254.162.709	116,5
G	TRGOVINA; VZDRŽEVANJE IN POPRAVILA MOTORNIH VOZIL	1.344.226.310	1.261.215.089	1.426.468.018	113,1
H	PROMET IN SKLADIŠČENJE	833.611.949	792.199.403	870.515.417	109,9
I	GOSTINSTVO	606.794.784	469.648.903	582.133.397	124,0
J	INFORMACIJSKE IN KOMUNIKACIJSKE DEJAVNOSTI	215.805.279	227.191.630	280.227.239	123,3
M	STROKOVNE, ZNANSTVENE IN TEHNIČNE DEJAVNOSTI	892.414.182	863.706.514	1.012.029.953	117,2
N	DRUGE RAZNOVRSTNE POSLOVNE DEJAVNOSTI	211.321.550	185.879.944	221.900.063	119,4
Q	ZDRAVSTVO IN SOCIALNO VARSTVO	207.978.855	206.653.986	253.410.046	122,6
R	KULTURNE, RAZVEDRILNE IN REKREACIJSKE DEJAVNOSTI	161.702.600	138.422.690	169.030.290	122,1
S	DRUGE DEJAVNOSTI	212.869.864	198.999.535	215.722.814	108,4
OSTALO		228.066.497	229.861.258	267.263.733	116,3
Skupaj		7.343.118.737	6.885.118.763	7.933.140.818	115,2

Za leto 2021 so največji znesek v skupnih prihodkih, ugotovljenih po računovodskih predpisih, izkazali zavezanci, ki so opravljali dejavnost G – trgovina; vzdrževanje in popravila motornih vozil (1.426.468 tisoč €), saj je njihov delež v skupnih prihodkih znašal 17,98 %. Prihodki v tej dejavnosti so se glede na preteklo leto povečali za 13,1 % oz. za 165.253 tisoč €. Sledili so jim zavezanci, ki so opravljali dejavnost F – gradbeništvo. Ti so izkazali skupno 1.254.163 tisoč € prihodkov, njihov delež v skupnih prihodkih pa je znašal 15,81 %. Prihodki v tej dejavnosti so se glede na lansko leto povečali za 178.060 tisoč €. Prihodki so se (glede na leto 2020) povečali v dejavnosti informacijske in komunikacijske dejavnosti (za 23,3 %).

Preglednica 25: Prikaz davčne osnove, po področjih dejavnosti, v €

Oznaka dejavnosti	Področje dejavnosti	2019	2020	2021	Indeks 2021/2020
M	STROKOVNE, ZNANSTVENE IN TEHNIČNE DEJAVNOSTI	181.064.139	172.133.078	208.831.701	121,3
C	PREDELOVALNE DEJAVNOSTI	103.339.724	87.844.036	108.071.086	123,0
F	GRADBENIŠTVO	106.248.012	92.912.134	116.262.455	125,1
G	TRGOVINA; VZDRŽEVANJE IN POPRAVILA MOTORNIH VOZIL	85.738.504	76.666.432	90.231.146	117,7
H	PROMET IN SKLADIŠČENJE	54.931.342	50.044.460	56.501.652	112,9
I	GOSTINSTVO	52.318.277	30.281.920	52.729.115	174,1
Q	ZDRAVSTVO IN SOCIALNO VARSTVO	50.039.249	50.980.763	64.557.547	126,6
OSTALO		207.060.179	176.710.818	223.480.249	126,5
Skupaj		840.739.426	737.573.641	920.664.951	124,8

Za leto 2021 so največji delež davčne osnove izkazali zavezanci, ki so opravljali dejavnost M – strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti z 22,68 % deležem v celotni davčni osnovi. Sledijo jim zavezanci, ki so opravljali dejavnost F – gradbeništvo z 12,63 % deležem v celotni davčni osnovi ter zavezanci, ki so opravljali dejavnost C – predelovalne dejavnosti, z 11,74 % deležem.

Preglednica 26: Prikaz zmanjšanja davčne osnove in davčnih olajšav po področjih dejavnosti, v €

Oznaka dejavnosti	Področje dejavnosti	2019	2020	2021	Indeks 2021/2020
H	PROMET IN SKLADIŠČENJE	19.959.806	15.168.970	17.076.288	112,6
C	PREDELOVALNE DEJAVNOSTI	19.492.651	12.641.324	17.313.066	137,0
F	GRADBENIŠTVO	17.623.013	11.573.879	15.505.585	134,0
A	KMETIJSTVO IN LOV, GOZDARSTVO, RIBIŠTVO	7.979.639	5.275.069	6.138.881	116,4
G	TRGOVINA; VZDRŽEVANJE IN POPRAVILA MOTORNIH VOZIL	7.505.593	5.627.500	7.789.346	138,4
I	GOSTINSTVO	4.297.888	1.967.387	6.390.092	324,8
OSTALO		15.712.976	9.877.552	13.178.376	133,4
Skupaj		92.571.567	62.131.681	83.391.634	134,2

Največji delež, in sicer 20,76 % celotnega zmanjšanja davčne osnove in davčnih olajšav so v letu 2021 izkazali zavezanci, ki so opravljali dejavnost C – predelovalne dejavnosti ter z 20,48 % deležem zavezanci, ki so opravljali dejavnost H - promet in skladiščenje.

Preglednica 27: Prikaz davčne obveznosti po področjih dejavnosti, v €

Oznaka dejavnosti	Področje dejavnosti	2019	2020	2021	Indeks 2021/2020
A	KMETIJSTVO IN LOV, GOZDARSTVO, RIBIŠTVO	1.372.055	1.463.858	1.854.739	126,7
C	PREDELOVALNE DEJAVNOSTI	13.962.081	12.815.785	16.559.531	129,2
F	GRADBENIŠTVO	10.586.488	10.239.193	13.600.811	132,8
G	TRGOVINA; VZDRŽEVANJE IN POPRAVILA MOTORNIH VOZIL	11.824.475	11.465.997	14.128.149	123,2
H	PROMET IN SKLADIŠČENJE	4.736.702	5.376.458	6.174.802	114,8
I	GOSTINSTVO	7.670.005	4.397.578	7.642.763	173,8
J	INFORMACIJSKE IN KOMUNIKACIJSKE DEJAVNOSTI	7.959.358	8.744.260	12.466.570	142,6
M	STROKOVNE, ZNANSTVENE IN TEHNIČNE DEJAVNOSTI	34.464.339	33.237.179	41.311.993	124,3
N	DRUGE RAZNOVRSTNE POSLOVNE DEJAVNOSTI	4.639.366	4.356.804	5.549.366	127,4
P	IZOBRAŽEVANJE	3.106.487	2.774.058	3.763.287	135,7
Q	ZDRAVSTVO IN SOCIALNO VARSTVO	11.214.489	11.835.246	15.205.821	128,5
R	KULTURNE, RAZVEDRILNE IN REKREACIJSKE DEJAVNOSTI	5.328.660	3.979.803	5.395.517	135,6
S	DRUGE DEJAVNOSTI	2.806.714	2.253.762	2.747.828	121,9
DRUGO		3.498.273	3.522.064	4.274.822	121,4
Skupaj		123.169.491	116.462.045	150.675.999	129,4

Za leto 2021 je bila najvišja davčna obveznost ugotovljena pri zavezancih, ki so opravljali dejavnost M – strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (27,42 % delež), pri zavezancih, ki so opravljali dejavnost C – predelovalne dejavnosti (10,99 % delež) ter dejavnost Q – zdravstvo in socialno varstvo (10,09 % delež). Davčna obveznost se je glede na leto 2020 najbolj povečala na področju dejavnost eksteritorialnih organizacij in teles (za 680,2 %), rudarstva (za 198,9%) ter dejavnost javne uprave in obrambe; dejavnost obvezne socialne varnosti (za 103,9%).

Preglednica 28: Prikaz efektivne davčne stopnje zavezancev, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov, po področjih dejavnosti

Oznaka dejavnosti	Področje dejavnosti	Efektivna davčna stopnja za leto 2019	Efektivna davčna stopnja za leto 2020	Efektivna davčna stopnja za leto 2021
A	KMETIJSTVO IN LOV, GOZDARSTVO, RIBIŠTVO	4,48	6,02	7,79
B	RUDARSTVO	5,58	10,42	35,26
C	PREDELOVALNE DEJAVNOSTI	11,80	13,03	16,77
D	OSKRBA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO, PLINOM IN PARO	6,09	7,60	7,14
E	OSKRBA Z VODO; RAVNANJE Z ODPLAKAMI IN ODPADKI; SANIRANJE OKOLJA	16,91	14,88	17,72
F	GRADBENIŠTVO	8,34	9,15	11,92
G	TRGOVINA; VZDRŽEVANJE IN POPRAVILA MOTORNIH VOZIL	12,09	13,35	16,28
H	PROMET IN SKLADIŠČENJE	7,14	9,64	10,45
I	GOSTINSTVO	12,59	11,36	21,46
J	INFORMACIJSKE IN KOMUNIKACIJSKE DEJAVNOSTI	8,77	10,35	15,17
K	FINANČNE IN ZAVAROVALNIŠKE DEJAVNOSTI	7,05	8,74	8,35
L	POSLOVANJE Z NEPREMIČNINAMI	15,90	15,63	21,19
M	STROKOVNE, ZNANSTVENE IN TEHNIČNE DEJAVNOSTI	17,37	17,92	20,73
N	DRUGE RAZNOVRSTNE POSLOVNE DEJAVNOSTI	8,54	9,90	11,07
O	DEJAVNOST JAVNE UPRAVE IN OBRAMBE; DEJAVNOST OBVEZNE SOCIALNE VARNOSTI	3,56	2,59	42,22
P	IZOBRAŽEVANJE	5,69	6,91	8,47
Q	ZDRAVSTVO IN SOCIALNO VARSTVO	23,27	24,27	28,49
R	KULTURNE, RAZVEDRILNE IN REKREACIJSKE DEJAVNOSTI	7,44	8,16	8,77
S	DRUGE DEJAVNOSTI	5,11	5,93	7,19
T	DEJAVNOST GOSPODINJSTEV Z ZAPOSLENIM HIŠNIM OSEBJEM; PROIZVODNJA ZA LASTNO RABO	8,27	12,44	-
U	DEJAVNOST EKSTERITORIALNIH ORGANIZACIJ IN TELES	1,41	-	-
EFEKTIVNA DAVČNA STOPNJA		11,52	12,84	15,91

Efektivna davčna stopnja je izračunana iz razmerja med akontacijo dohodnine od dohodka iz dejavnosti (zap. št. 20 obr. DOHDEJ) ter razliko med davčno priznanimi prihodki in odhodki (zap. št. 9 obr. DOHDEJ).

Za leto 2021 je najnižja efektivna davčna stopnja, ki znaša 7,14 %, ugotovljena pri zavezancih, ki so opravljali dejavnost D – oskrba z električno energijo, plinom in paro. Najvišja efektivna davčna stopnja je bila ugotovljena pri zavezancih, ki so opravljali dejavnost O – dejavnost javne uprave in obrambe; dejavnost obvezne socialne varnosti, in sicer je le-ta znašala 42,22 %, sledijo pa zavezanec dejavnosti B – rudarstvo (35,26 %) ter zavezanec, ki so opravljali dejavnost Q – zdravstvo in socialno varstvo (28,49 %).

Preglednica 29: Pregled posameznih zmanjšanj davčne osnove in davčnih olajšav, v €

Vrsta zmanjšanja davčne osnove in davčne olajšave	2019	2020	2021	Indeks 2021/2020
Olajšava za investiranje po 66.a členu Zdoh-2	69.559.094	47.057.186	60.322.598	128,2
Pokrivanje izgube	12.046.891	8.057.334	15.310.537	190,0
Olajšava za zaposlovanje invalidov	3.813.114	2.995.568	3.436.775	114,7
Olajšava za zavezanca invalida	2.357.701	1.736.277	1.957.930	112,8
Olajšava za investiranje po 6.členu ZRPPR1015 (Pomurje) oziroma petem odstavku 28. člena ZSRR-2	1.362.181	126.088	0	0
Olajšava za donacije - izplačila za humanitarne, invalidske, socialno-varstvene, dobrodelne, znanstvene, vzgojno - izobraževalne, zdravstvene, športne, ekološke, religiozne in splošnokoristne namene	1.066.602	658.666	783.024	118,9
Ostalo	2.365.983	1.500.562	1.580.770	105,3
Skupaj	92.571.566	62.131.681	83.391.634	134,2

Zmanjšanje davčne osnove in davčne olajšave je za leto 2021 koristilo skupaj 17.473 zavezancev, kar je 29,4 % zavezancev, ki so za leto 2021 ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov. Zavezanci so zmanjševali davčno osnovo in uveljavljali oz. koristili davčne olajšave v skupnem znesku 83.392 tisoč €, kar je za 34,2% več kakor v letu pred tem.

Nadzor

V okviru postopkov davčnega nadzora davčnih obračunov akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti se je v letu 2021 v primerjavi z letom 2020 zmanjšalo število opravljenih kontrol. Število predloženih samoprijav v primerjavi z letom 2021 se je zmanjšalo za 2,4 %, učinek teh samoprijav pa se je povečal za 11 %. V letu 2022 je bilo zavezancem poslanih 5.280 pozivov za predložitev obračunov, kar je za 29,0 % več kakor leto poprej. Zavezanci so po pozivu davčnega organa predložili 1.589 davčnih obračunov, kar je za 8,2 % manj kakor v letu 2021, znesek učinka iz tega naslova pa se je povečal za 11,6 %. Število opravljenih kontrol v letu 2022 se je v primerjavi s predhodnim letom zmanjšalo za 14,6 %, medtem ko se je znesek učinka kontrole povečal za 17,6 %. Pri tem je potrebno upoštevati, da so kontrolorji, ki pokrivajo DohDej opravljali tudi kontrole s področja interventnih ukrepov (NFS, MTD in povračilo izgubljenega dohodka).

V kontroli se je nadzor oddanih obračunov zavezancev v letu 2022 opravljal tudi na podlagi centralnih izborov zavezancev, pripravljenih na podlagi analize tveganj v okviru delovne skupine za nadzor obdavčitve DDPO in DohDej. Izvedeni so bili nadzori nepredlagateljev davčnih obračunov DDPO in DohDej.

V inšpekcijskih nadzorih je bilo v letu 2022 na področju dohodnine in davka od dohodkov iz dejavnosti zaključenih skupno 88 nadzorov, v katerih so bile dodatno ugotovljene davčne obveznosti v višini 1.405.993 €, od tega je bilo za 370.852 € (26%) obveznosti plačanih v okviru samoprijave in odprave nepravilnosti po 140. a členu ZDavP-2 v inšpekcijskem nadzoru.

Preglednica 30: Aktivnosti in rezultati nadzora davčnih obračunov akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Število predloženih samoprijav	331	762	180	171	295	288	97,6
Učinek samoprijav, v €	267.296	485.617	107.926	114.063	208.962	231.975	111,0
Število pozivov za predložitev obračunov	5.580	5.780	3.689	3.257	4.095	5.282	129,0
Število obračunov, oddanih po pozivu davčnega organa	2.169	2.810	1.348	1.223	1.731	1.589	91,8
Učinek oddanih obračunov po pozivu, v €	688.813	1.378.399	1.125.644	665.006	904.584	1.009.774	111,6
Število opravljenih kontrol	29.052	22.021	53.149	49.253	48.198	41.165	85,4
Učinek kontrole, v €	1.708.615	2.155.392	32.181.674* ²	2.183.102	1.906.324	2.241.385	117,6
Skupni učinek kontrole, v €	2.664.724	4.019.407	33.415.44	2.962.171	3.019.870	3.483.134	115,3
Posredni učinek kontrole, v €	347.799	523.010	462.380	436.043	320.679	303.430	94,6
Število opravljenih inšpekcijskih pregledov (odločba, sklep)	69	121	127	131	90	88	97,8
Znesek ugotovljenih obveznosti v inšpekcijskih pregledih, (z odločbo), v €	845.751	729.330	1.362.246	812.048	507.982	1.035.141	203,8
Znesek samoprijav na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €	479.408	315.249	424.795	268.775	174.256	255.966	146,9
Znesek odprave nepravilnosti po 140.a členu ZDavP2 na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €	14.517	62.798	162.159	102.509	53.031	114.886	216,6
Skupni učinek inšpekcije, v €	1.339.677	1.107.377	1.949.199	1.183.332	735.269	1.405.993	191,2

6.2 Davek od dohodkov pravnih oseb

Finančna uprava RS je v letu 2022 pobrala 1.553.446.057 € davka od dohodkov pravnih oseb, kar je za 39,3 % več kakor leta 2021. V letu 2022 prihodki davka od dohodka pravnih oseb v strukturi javnofinančnih prihodkov predstavljajo 7,4 % delež. Davek od dohodkov pravnih oseb je prihodek državnega proračuna.

Število predloženih davčnih obračunov DDPO se je povečalo, prav tako se je povečal skupni znesek prihodkov, davčne osnove in davčne obveznosti, zmanjšal pa se je skupni znesek davčne izgube.

² Učinek je med drugim posledica nadzora nad ravnanjem enega zavezanca, v zvezi s katerim je bil evidentiran učinek v višini 28.764.431 €.

Preglednica 31: Predloženi obračuni davka od dohodkov pravnih oseb (DDPO) in zneski pomembnejših postavk

	Odmerno leto 2019	Odmerno leto 2020	Odmerno leto 2021	Indeks 2021/2020
Število vseh predloženih davčnih obračunov DDPO	106.143	106.369	107.545	101,1
Skupni znesek prihodkov, v €	128.235.523.942	122.675.864.379	147.523.901.579	120,3
Skupni znesek davčne osnove, v €	6.748.951.048	6.037.889.749	8.385.802.651	138,9
Skupni znesek davčne izgube, v €	1.354.282.406	1.697.626.232	1.306.781.202	77,0
Skupni znesek pokrivanja pretekle davčne izgube in koriščenja davčnih olajšav, v €	1.949.911.334	1.344.686.211	1.825.644.006	135,8
Skupni znesek davčne obveznosti, v €	907.136.897	886.993.073	1.240.017.027	139,8

Primerjava najpomembnejših postavk davka od dohodkov pravnih oseb, po področjih dejavnosti

Preglednica 32: Prikaz prihodkov, ugotovljenih po računovodskih predpisih po področjih dejavnosti, v €

Oznaka dejavnosti	Področje dejavnosti	2019	2020	2021	Indeks 2021/2020
G	TRGOVINA; VZDRŽEVANJE IN POPRAVILA MOTORNIH VOZIL	35.603.443.092	33.260.612.834	39.381.358.192	118,4
C	PREDELOVALNE DEJAVNOSTI	31.981.171.570	30.368.616.182	36.310.696.794	119,6
O	DEJAVNOST JAVNE UPRAVE IN OBRAMBE; DEJAVNOST OBVEZNE SOCIALNE VARNOSTI	9.036.889.356	9.611.076.871	10.342.602.005	107,6
D	OSKRBA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO, PLINOM IN PARO	7.338.554.507	7.081.979.313	10.841.543.682	153,1
K	FINANČNE IN ZAVAROVALNIŠKE DEJAVNOSTI	8.120.362.630	7.899.768.708	10.156.473.788	128,6
H	PROMET IN SKLADIŠČENJE	6.274.025.966	5.745.412.495	6.819.736.895	118,7
M	STROKOVNE, ZNANSTVENE IN TEHNIČNE DEJAVNOSTI	5.597.385.953	5.359.881.059	6.296.044.197	117,5
OSTALO		24.283.690.867	23.348.516.917	27.375.446.026	120,3
Skupaj		128.235.523.942	122.675.864.379	147.523.901.579	120,3

Prihodke, ugotovljene po računovodskih predpisih, je za leto 2021 izkazalo 92.950 zavezancev, kar je 0,2 % več kakor leta 2020. Prihodki za leto 2021 znašajo 147.523.902 tisoč € in so v primerjavi z letom poprej višji za 20,3 % oz. za 24.848.038 tisoč €. Največji delež prihodkov, ugotovljenih po računovodskih predpisih, so za leto 2021 izkazali zavezanci, ki so opravljali dejavnosti G - trgovina; vzdrževanja in popravila motornih vozil (26,79 %) ter zavezanci, ki so opravljali dejavnost C - predelovalne dejavnosti (24,6 %).

Preglednica 33: Prikaz davčne osnove po področjih dejavnosti, v €

Oznaka dejavnosti	Področje dejavnosti	2019	2020	2021	Indeks 2021/2020
C	PREDELOVALNE DEJAVNOSTI	2.017.655.653	1.955.096.066	2.562.839.018	131,1
G	TRGOVINA; VZDRŽEVANJE IN POPRAVILA MOTORNIH VOZIL	1.212.272.406	1.170.075.729	1.738.571.686	148,6
K	FINANČNE IN ZAVAROVALNIŠKE DEJAVNOSTI	981.234.991	707.873.064	1.009.986.715	142,7
H	PROMET IN SKLADIŠČENJE	458.636.384	326.820.976	475.445.339	145,5
M	STROKOVNE, ZNANSTVENE IN TEHNIČNE DEJAVNOSTI	538.982.738	446.723.223	567.279.558	127,0
J	INFORMACIJSKE IN KOMUNIKACIJSKE DEJAVNOSTI	307.433.424	297.346.111	508.283.815	170,9
F	GRADBENIŠTVO	279.092.843	295.129.268	336.748.947	114,1
OSTALO		953.642.607	838.825.312	1.186.647.573	141,5
Skupaj		6.748.951.048	6.037.889.749	8.385.802.651	138,9

Davčno osnovo je za leto 2021 izkazalo 56.428 zavezancev (52,5 % zavezancev, ki so predložili obračun DDPO in 11,1 % več kakor za leto 2020). Davčna osnova je za leto 2021 skupaj znašala 8.385.803 tisoč € in je v primerjavi z letom 2020 višja za 2.347.913 tisoč € oz. 38,9 %. Davčna osnova se je nominalno najbolj povečala pri zavezancih, ki so opravljali dejavnost C – predelovalne dejavnosti, in sicer za 607.743 tisoč € ter pri zavezancih, ki so opravljali dejavnost G – trgovina; vzdrževanje in popravila motornih vozil, in sicer za 568.496 tisoč €.

Preglednica 34: Prikaz zmanjšanja davčne osnove in davčnih olajšav, po področjih dejavnosti, v €

Oznaka dejavnosti	Področje dejavnosti	2019	2020	2021	Indeks 2021/2020
C	PREDELOVALNE DEJAVNOSTI	772.684.763	588.734.197	820.382.276	139,3
G	TRGOVINA; VZDRŽEVANJE IN POPRAVILA MOTORNIH VOZIL	174.851.544	149.238.643	193.685.244	129,8
K	FINANČNE IN ZAVAROVALNIŠKE DEJAVNOSTI	276.287.855	134.694.732	157.104.250	116,6
H	PROMET IN SKLADIŠČENJE	136.311.912	97.174.505	116.697.638	120,1
J	INFORMACIJSKE IN KOMUNIKACIJSKE DEJAVNOSTI	127.001.758	63.597.958	115.790.014	182,1
M	STROKOVNE, ZNANSTVENE IN TEHNIČNE DEJAVNOSTI	116.821.717	62.301.946	79.154.767	127,1
F	GRADBENIŠTVO	69.429.893	55.438.283	72.821.139	131,4
OSTALO		276.521.892,38	193.523.947	270.008.678	139,5
Skupaj		1.949.911.334	1.344.686.211	1.825.644.006	135,8

Za leto 2021 je davčno osnovo zmanjševalo 39.661 zavezancev (oz. 36,9 % vseh davčnih zavezancev, ki so predložili obračune DDPO in so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov), kar je za 16,2 % več kakor leto poprej. Skupni znesek zmanjšanja davčne osnove in davčnih olajšav za leto 2021 znaša 1.825.644 tisoč € in je v primerjavi z letom 2020 višji za 35,8 %.

Preglednica 35: Prikaz davčne obveznosti po področjih dejavnosti, v €

Oznaka dejavnosti	Področje dejavnosti	2019	2020	2021	Indeks 2021/2020
A	KMETIJSTVO IN LOV, GOZDARSTVO, RIBIŠTVO	5.413.196	4.725.583	7.258.090	153,6
B	RUDARSTVO	2.419.026	2.283.044	2.404.748	105,3
C	PREDELOVALNE DEJAVNOSTI	236.146.969	259.182.108	330.373.744	127,5
D	OSKRBA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO, PLINOM IN PARO	29.743.595	38.454.962	50.519.218	131,4
E	OSKRBA Z VODO; RAVNANJE Z ODPLAKAMI IN ODPADKI; SANIRANJE OKOLJA	5.117.200	7.158.508	11.453.978	160,0
F	GRADBENIŠTVO	39.726.994	44.972.327	49.976.871	111,1
G	TRGOVINA; VZDRŽEVANJE IN POPRAVILA MOTORNIH VOZIL	196.670.805	193.534.559	293.026.254	151,4
H	PROMET IN SKLADIŠČENJE	61.169.438	43.526.053	67.954.417	156,1
I	GOSTINSTVO	14.844.158	5.290.260	13.936.489	263,4
J	INFORMACIJSKE IN KOMUNIKACIJSKE DEJAVNOSTI	33.300.278	43.738.019	74.076.019	169,4
K	FINANČNE IN ZAVAROVALNIŠKE DEJAVNOSTI	132.372.014	107.719.583	159.929.286	148,5
L	POSLOVANJE Z NEPREMIČNINAMI	32.448.653	24.962.794	34.117.550	136,7
M	STROKOVNE, ZNANSTVENE IN TEHNIČNE DEJAVNOSTI	79.257.088	71.797.680	90.726.012	126,4
N	DRUGE RAZNOVRSTNE POSLOVNE DEJAVNOSTI	15.883.388	13.209.705	19.200.663	145,4
O	DEJAVNOST JAVNE UPRAVE IN OBRAMBE; DEJAVNOST OBVEZNE SOCIALNE VARNOSTI	487.898	542.371	637.450	117,5
P	IZOBRAŽEVANJE	2.970.086	4.509.063	5.883.016	130,5
Q	ZDRAVSTVO IN SOCIALNO VARSTVO	10.026.149	13.199.982	20.542.995	155,6
R	KULTURNE, RAZVEDRILNE IN REKREACIJSKE DEJAVNOSTI	5.393.139	4.299.353	5.004.963	116,4
S	DRUGE DEJAVNOSTI	3.746.824	3.887.083	2.995.264	77,1
DRUGO		5.413.196	37		
Skupaj		907.136.897	886.993.073	1.240.017.027	139,8

Davčno obveznost je za leto 2021 ugotovilo 56.390 zavezancev (52,4 % vseh zavezancev, ki so predložili obračun DDPO za leto 2021 in 11,2 % več v primerjavi z letom 2020). Davčna obveznost za leto 2021 je v skupnem znesku znašala 1.240.017 tisoč € in se je v primerjavi z letom 2020 povečala za 39,8 % oz. 353.024 tisoč €.

Preglednica 36: Efektivna davčna stopnja, po področjih dejavnosti

Oznaka dejavnosti	Področje dejavnosti	Efektivna davčna stopnja za leto 2019	Efektivna davčna stopnja za leto 2020	Efektivna davčna stopnja za leto 2021
A	KMETIJSTVO IN LOV, GOZDARSTVO, RIBIŠTVO	13,9	14,3	15,7
B	RUDARSTVO	13,1	15,5	12,8
C	PREDELOVALNE DEJAVNOSTI	11,6	13,3	13,0
D	OSKRBA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO, PLINOM IN PARO	13,3	14,5	15,1
E	OSKRBA Z VODO; RAVNANJE Z ODPLAKAMI IN ODPADKI; SANIRANJE OKOLJA	10,2	12,8	13,4
F	GRADBENIŠTVO	14,3	15,5	15,0
G	TRGOVINA; VZDRŽEVANJE IN POPRAVILA MOTORNIH VOZIL	16,7	16,7	17,3
H	PROMET IN SKLADIŠČENJE	13,5	13,5	14,5
I	GOSTINSTVO	13,4	15,1	13,0
J	INFORMACIJSKE IN KOMUNIKACIJSKE DEJAVNOSTI	11,1	15,2	14,9
K	FINANČNE IN ZAVAROVALNIŠKE DEJAVNOSTI	14,2	15,8	16,2
L	POSLOVANJE Z NEPREMIČNINAMI	14,9	16,0	16,4
M	STROKOVNE, ZNANSTVENE IN TEHNIČNE DEJAVNOSTI	15,2	16,4	16,6
N	DRUGE RAZNOVRSTNE POSLOVNE DEJAVNOSTI	13,1	13,0	12,8
O	DEJAVNOST JAVNE UPRAVE IN OBRAMBE; DEJAVNOST OBVEZNE SOCIALNE VARNOSTI	11,5	12,8	13,3
P	IZOBRAŽEVANJE	12,0	15,0	15,3
Q	ZDRAVSTVO IN SOCIALNO VARSTVO	13,5	14,4	15,4
R	KULTURNE, RAZVEDRILNE IN REKREACIJSKE DEJAVNOSTI	11,6	15,3	13,0
S	DRUGE DEJAVNOSTI	14,6	13,4	14,2
T	DEJAVNOST GOSPODINJSTEV Z ZAPOSLENIM HIŠNIM OSEBJEM; PROIZVODNJA ZA LASTNO RABO	/	9,5	
U	DEJAVNOST EKSTERITORIALNIH ORGANIZACIJ IN TELES	/	/	
EFEKTIVNA DAVČNA STOPNJA		13,6	14,9	15,0

Efektivna davčna stopnja je izračunana kot razmerje med dejansko obračunanim davkom od dohodkov pravnih oseb (zap. št. 17 obr. DDPO) ter razliko med davčno priznanimi prihodki in odhodki (zap. št. 9 obr. DDPO).

Najvišja efektivna davčna stopnja je za leto 2021 izračunana za dejavnost G – trgovina; vzdrževanje in popravila motornih vozil (17,3 %), sledijo zavezanci iz dejavnosti M – strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (16,6 %) ter zavezanci iz dejavnosti L – poslovanje z nepremičninami (16,4 %) in zavezanci iz dejavnosti K – finančne in zavarovalniške dejavnosti (16,2 %). Najnižja efektivna davčna stopnja je izračunana pri zavezancih, ki so opravljali dejavnost E – oskrba z vodo, ravnanje z odplakami in odpadki; saniranje okolja (13,4 %) ter dejavnost O – dejavnost javne uprave in obrambe; dejavnost obvezne socialne varnosti (13,3 %).

Preglednica 37: Pregled posameznih zmanjšanj davčne osnove in davčnih olajšav, v €

Vrsta zmanjšanja davčne osnove in davčne olajšave	2019	2020	2021	Indeks 2021/2020
Olajšava za investiranje po 55.a členu	870.268.950	594.343.548	827.342.016	139,2
Pokrivanje izgube	563.336.644	328.642.847	445.888.848	135,7
Olajšava za vlaganja v R&R po prvem stavku prvega odstavka 55.člena	252.613.283	203.086.566	291.320.993	143,4
Olajšava za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje	111.927.790	99.652.816	122.695.751	123,1
Olajšava za zaposlovanje invalidov	105.325.710	85.065.108	106.835.903	125,6
Olajšava za donacije - izplačila za humanitarne, invalidske, socialnovarstvene, dobrodelne, znanstvene, vzgojno-izobraževalne, zdravstvene, športne, ekološke, religiozne in splošno koristne namene	26.029.313	23.498.594	25.442.866	108,3
Olajšava za investiranje po 6. členu ZRPPR1015 oz. petem odstavku 28. člena ZSRR-2	12.573.605	3.886.493	82.629	2,1
Olajšava za donacije - izplačila za kulturne namene in izplačila prostovoljnim društvom, ustanovljenih za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami	2.977.586	3.277.832	2.632.761	80,3
Ostalo	4.858.453	3.232.407	3.402.239	105,2
Skupaj	1.949.911.334	1.344.686.211	1.825.644.006	135,8

Zavezanci so za leto 2021 skupaj koristili za 1.825.644 tisoč € zmanjšanja davčne osnove in davčnih olajšav, kar je za 35,8 % več kakor za predhodno leto. V skupnem znesku zmanjšanj davčne osnove in davčnih olajšav za leto 2021 pripada največji (45,3 %) delež olajšavi za investiranje po 55.a členu. S 24,4 % deležem sledita pokrivanje izgub, ter z 16,0 % deležem olajšava za vlaganja v raziskave in razvoj.

Nadzor

V okviru postopkov nadzora davčnih obračunov davka od dohodkov pravnih oseb in obračunov davčnih odtegljajev se je v letu 2022 v primerjavi z letom poprej število predloženih samoprijav zmanjšalo za 0,3 %, pri čemer se je znesek učinka iz tega naslova povečal za 159,1 %. V letu 2022 je bilo zavezancem poslanih 7.278 pozivov za predložitev obračunov, kar je za 6,2 % manj kakor leto poprej. Število obračunov, oddanih po pozivu davčnega organa, se je v letu 2022 povečalo za 11,3 %, znesek učinka na podlagi prejetih obračunov po pozivu pa se je povečal 57,6 %. Davčni organ je v letu 2022 opravil za 21,9 % manj kontrol, pri čemer je potrebno upoštevati, da so kontrolorji, ki pokrivajo DDPO opravljali tudi kontrole s področja interventnih ukrepov. Znesek učinka se je glede na predhodno leto povečal za 5,2 %, tako da se je povprečni učinek na posamezno opravljeno kontrolo povečal iz 270 € v letu 2021 na 364 € v letu 2022. V letu 2022 je prišlo kar do 90,7 % zmanjšanja posrednih učinkov kontrole. Razlog za to pa je nesorazmerno visok posredni učinek kontrole v letu 2021, ki je posledica 17 mio € učinka iz nadzorov pri le dveh zavezanci v pristojnosti PFU.

V inšpekcijskih nadzorih je bilo v letu 2022 na področju davka od dohodkov pravnih oseb izvedenih skupaj 221 nadzorov, v katerih so bile ugotovljene dodatne davčne obveznosti v višini 14.339.107 € ter ugotovljeni posredni finančni učinki v višini 34.201.223 €.

Preglednica 38: Aktivnosti in rezultati nadzora davka od dohodkov pravnih oseb

	2018	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Število predloženih samoprijav	563	247	250	329	328	99,7
Učinek samoprijav, v €	2.919.563	1.850.330	10.050.285	2.742.356	7.105.926	259,1
Število pozivov za predložitev obračunov	10.866	8.269	7.069	7.759	7.278	93,8
Število obračunov, oddanih po pozivu davčnega organa	2.846	2.115	1.886	1.794	1.997	111,3
Učinek oddanih obračunov po pozivu, v €	4.454.152	1.939.241	2.298.378	2.850.903	4.493.139	157,6
Število opravljenih kontrol	25.775	35.054	29.679	27.764	21.670	78,1
Učinek kontrole, v €	2.200.361	14.502.279*	4.827.534	7.505.744	7.897.109	105,2
Skupni učinek kontrole, v €	9.574.076	18.291.850	17.176.197	13.099.003	19.496.174	148,8
Posredni učinek kontrole, v €	7.298.446	6.167.216	8.882.963	26.217.027	2.448.367	9,3
Število opravljenih inšpekcijskih pregledov (odločba, sklep)	226	293	271	206	221	107,3
Znesek ugotovljenih obveznosti v inšpekcijskih pregledih, (z odločbo), v €	14.956.450	25.574.258	15.782.738	10.203.748	11.571.253	113,4
Znesek samoprijav na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €	14.105.317	767.196	2.409.878	1.670.733	677.295	40,5
Znesek odprave nepravilnosti po 140.a členu ZDavP2 na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €	1.323.018	3.557.794	2.426.618	1.192.540	2.090.559	175,3
Skupni učinek inšpekcije, v €	30.384.784	29.899.247	20.619.234	13.067.021	14.339.107	109,7
Posredni učinek inšpekcije ³ , v €	41.798.678	106.622.704	102.904.706	35.233.140	34.201.223	97,1

6.3 Prispevki za socialno varnost

Prispevki za socialno varnost obsegajo obvezne prispevke za vse vrste socialnega zavarovanja. V letu 2022 v strukturi javnofinančnih prihodkov predstavljajo 43,2 % delež. Pobranih prispevkov za socialno varnost in transfernih prihodkov iz naslova prispevkov je bilo skupaj za 9.080.579.587 €, to je za 7,2 % več kakor leta 2021. Prispevka za zaposlovanje in za starševsko varstvo sta prihodek državnega proračuna. Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje se steka v blagajno ZPIZ, prispevek za zdravstveno varstvo pa je prihodek ZZZS. Del prispevkov za socialno varnost v višini 591.598.441 € je v skladu z ekonomsko klasifikacijo prikazan med transfernimi prihodki. Gre za prejeta sredstva iz drugih javnofinančnih institucij za zdravstveno zavarovanje, za zaposlovanje, za starševsko varstvo ter za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Pri primerjavi realizacije prispevkov za socialno varnost je potrebno upoštevati, da so bili v času spomladanske epidemije v aprilu, maju in juniju 2020 prispevki v znesku 607.639.851 € na podlagi 28., 33. in 38. člena ZIUZEOP plačani »mimo« Finančne uprave RS neposredno javnofinančnim blagajnam ZZZS, ZPIZ in državnemu proračunu.

³ Posredni učinki inšpekcije so v celoti predstavljeni kot posredni učinki na DDPO.

Preglednica 39: Prihodki prispevkov za socialno varnost po vrsti prejemnika, v €

Prejemniki	REALIZACIJA 2020	Struk- tura v %	REALIZACIJA 2021	Struk- tura v %	REALIZACIJA 2022	Struk- tura v %	Indeks 2022/2021	Indeks 2022/2020
Država	78.319.903	0,5	87.237.688	0,5	93.024.663	0,4	106,6	118,8
Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije	4.144.858.576	25,5	5.086.402.473	26,5	5.451.504.705	25,9	107,2	131,5
Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije	3.005.909.430	18,5	3.296.979.264	17,2	3.536.050.219	16,8	107,3	117,6
Skupaj Prispevki za socialno varnost	7.229.087.909	44,4	8.470.619.425	44,1	9.080.579.587	43,2	107,2	125,6
Skupaj JFP	16.274.163.067		19.205.493.984		21.038.828.085			

Preglednica 40: Prispevki za socialno varnost po vrsti prihodka, v €

Zap.št. sheme JFP	VRSTA PRIHODKA	REALIZACIJA 2020	Struk- tura v %	REALIZACIJA 2021	Struk- tura v %	REALIZACIJA 2022	Struk- tura v %	Indeks 2022/2021	Indeks 2022/2020
2.	PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST	6.672.188.001	41,0	7.918.745.585	41,2	8.491.611.670	40,4	107,2	127,3
C	TRANSFERNI PRIHODKI (12)	556.280.812	3,4	554.717.562	2,9	591.598.441	2,8	106,6	106,3
del D ⁴	Nerazporejeni prihodki (ZPIZ in ZZS, brez DP)	619.096	0,0	-2.843.723	0,0	-2.630.523	0,0	92,5	-424,9
	Skupaj Prispevki za socialno varnost	7.229.087.909	44,4	8.470.619.425	44,1	9.080.579.587	43,2	107,2	125,6
	Skupaj JFP	16.274.163.067		19.205.493.984		21.038.828.085			

Prispevke za socialno varnost izplačevalci dohodkov, kot plačniki davka po Zakonu o davčnem postopku, obračunajo v obračunih davčnega odtegljaja (v nadaljevanju: REK obrazci). Na tem davčnem obračunu plačniki davka obračunajo akontacije dohodnine in prispevke za socialno varnost. Obvezna priloga k posameznemu REK obrazcu so individualni podatki po posameznem prejemniku dohodka, na katerem so poleg osnovnih in posebnih podatkov o zavezanцу, prikazani podatki o dohodku, prispevki v breme zavarovanja in v breme plačnika davka (delodajalca), obračun davčnega odtegljaja.

Zavezanci, ki so hkrati zavezanci in zavarovanci po predpisih, ki urejajo področje prispevkov za obvezno zavarovanje, pa prispevke obračunajo v obračunih prispevkov za socialno varnost (v nadaljevanju: OPSV). Od leta 2017 davčni organ sestavlja predizpolnjene obračune prispevkov za socialno varnost za samozaposlene in družbenike, od leta 2018 pa tudi za kmete, osebe, ki so prostovoljno vstopile v socialno zavarovanje, in osebe, ki opravljajo dejavnost kot postranski poklic.

⁴ V vrstici D nerazporejeni prihodki za prejemnika državni proračun niso vključeni, znesek je zanemarljiv.

Iz naslednje preglednice je razvidno število posameznih vrst obračunov, število zavezancev, ki so predložili obračune, in število zavezancev, za katere so obračunani davčni odtegljaji oziroma prispevki za socialno varnost:

Preglednica 41: Število REK obrazcev in OPSV ter število zavezancev

	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Število REK obrazcev	1.790.785	2.035.101	1.830.012	1.854.114	101,3
Število izplačevalcev pravne osebe	64.728	63.539	63.884	65.043	101,8
Število izplačevalcev fizične osebe z dejavnostjo	33.610	33.192	32.180	32.952	102,4
Število prejemnikov dohodka	1.885.077	1.878.319	1.846.550	1.899.013	102,8
Število obračunov OPSV - samozaposlene osebe	905.691	913.814	936.358	969.923	103,6
Število zavezancev	83.861	84.203	85.646	90.024	105,1
Število obračunov OPSVL - lastniki zasebnih podjetij, ki nimajo plače	23.535	16.739	15.366	12.533	81,6
Število zavezancev	2.539	1.837	1.718	1.429	83,2
Število obračunov OPSVK – kmetje	132.122	129.435	127.805	127.139	99,5
Število zavezancev	11.721	11.456	11.260	11.238	99,8
Število obračunov OPSVP - prostovoljno vključeni v socialna zavarovanja	21.045	18.815	18.045	17.934	99,4
Število zavezancev	2.279	2.027	1.919	1.912	99,6
Število obračunov OPSVD - osebe, ki opravljajo dejavnost kot postranski poklic	397.794	408.050	433.210	432.722	99,9
Število zavezancev	43.122	44.491	46.469	46.427	99,9
Število obračunov OPSVT - osebe zaposlene pri tujem delodajalcu	4996	6.077	7.450	7.362	98,8
Število zavezancev	519	578	781	776	99,4

Število prejetih obračunov davčnih odtegljajev (REK obrazcev) se je v letu 2022 v primerjavi z letom poprej povečalo za 1,3 %. Še vedno pa je število manjše kot v letu 2020, ko so delodajalci v skladu z ukrepi interventne zakonodaje pri uveljavljanju oprostitev plačila prispevkov za socialno varnost predlagali dodatne obračune davčnih odtegljajev. Število izplačevalcev - pravnih oseb se je v letu 2022 povečalo za 1,8 %, število izplačevalcev – fizičnih oseb z dejavnostjo pa za 2,4 %. Po zmanjševanju števila prejemnikov dohodka v preteklih dveh letih, se je v letu 2022 število le-teh povečalo za 2,8 %.

Število obračunov prispevkov za socialno varnost (OPSV) se je povečalo zgolj pri skupini samozaposlenih oseb (za 3,6 %). Pri drugih skupinah zavarovancev, ki predlagajo obračune prispevkov za socialno varnost, se je število obračunov zmanjšalo v skladu z zmanjšanjem števila zavezancev. Največje zmanjšanje zavezancev, s tem pa tudi števila obračunov (za 18,4 %) je bilo pri lastnikih zasebnih podjetij, ki nimajo plače.

Podatki iz obračunov davčnih odtegljajev od dohodkov iz delovnega (REK-1 obrazci)

Plača in nadomestilo plače

Po podatkih iz obračunov davčnih odtegljajev od dohodkov iz delovnega razmerja (REK-1 obrazcev) je v letu 2022 skupno 78.733 delodajalcev (1,8 % več kot v letu 2021) izplačalo plačo in nadomestila plače 912.357 delojemalcem (2,3 % več kot v letu 2021).

Ob povečanju števila delojemalcev se je celotni znesek plač in nadomestil plač v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 povečal za 4,3 %. Podobno so se v tem letu povečali tudi prispevki delojemalca (za 4,6 %) in prispevki delodajalca

(za 5 %). Davčni odtegljaj (akontacija dohodnine) od plač in nadomestil plač se je v letu 2022 v primerjavi z letom poprej povečal le za 0,5 %.

Preglednica 42: Podatki iz REK obrazcev o plačah in nadomestilih plač, v €

Leto izplačila	Bruto dohodek	Prispevki zavarovanca	Prispevki delodajalca,	Davčni odtegljaj
Plača in nadomestilo plače (v.d. 1001 in 1091), brez kriznega dodatka in tistega dela plače, od katerega delodajalci niso plačali prispevkov v skladu z interventno zakonodajo				
2020	14.999.918.453	3.294.134.546	2.431.017.862	1.922.429.759
2021	18.633.108.035	4.090.071.438	3.013.418.118	2.480.258.613
2022	19.493.705.254	4.277.200.111	3.163.628.703	2.492.308.844
Interventna ukrepa oprostitve plačila prispevkov za zaposlene na čakanju na delo in za zaposlene, ki so v času epidemije delali (v.d. 1002,1004)				
2020	2.112.696.628	463.882.190	344.086.146	253.131.221
Interventni ukrep pomoči v obliki kriznega dodatka (v.d.1190)				
2020	171.952.209			
2021	57.473.626			
2022	2.049			
Skupaj plača in nadomestilo plače, vključno s kriznim dodatkom in tistim delom plače, od katerega delodajalci niso plačali prispevkov, so pa jih obračunali (v.d. 1001, 1091, 1002, 1004, 1190)				
2020	17.284.567.289	3.758.016.736	2.775.104.009	2.175.560.980
2021	18.690.652.368	4.090.087.067	3.013.430.093	2.480.266.043
2022	19.493.707.303	4.277.200.111	3.163.628.703	2.492.308.844
Indeks 2021/2020	108,1	108,8	108,6	114,0
Indeks 2022/2020	104,3	104,6	105,0	100,5

Regres za letni dopust

Pravica do regresa za letni dopust je določena v Zakonu o delovnih razmerjih (ZDR-1). Delodajalec mora regres izplačati do 1. julija tekočega koledarskega leta, razen v določenih izjemah. V letu 2019 je bila uvedena bolj ugodna davčna obravnava regresa na način, da se v davčno osnovo od dohodka iz delovnega razmerja ne všteva regres za letni dopust, določen kot pravica iz delovnega razmerja v skladu z zakonom, do višine 100 % povprečne mesečne plače zaposlenih v Sloveniji. Od enake osnove se obračunajo in plačajo tudi prispevki za socialno varnost.

Na podlagi podatkov iz obračunov davčnih odtegljajev (REK-1 obrazcev) so v naslednji preglednici prikazani podatki o regresu za letni dopust:

Preglednica 43: Podatki iz REK obrazcev o izplačanem regresu za letni dopust

	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Število izplačevalcev	62.170	62.027	65.952	68.795	104,3
Število prejemnikov	835.429	826.145	851.580	869.844	102,1
Bruto dohodek - regres, v €	875.472.465	891.998.322	1.053.308.537	1.154.398.684	109,6
Akontacija dohodnine, v €	998.696	685.121	530.779	901.706	169,9

	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Prispevki za socialno varnost, v breme delojemalca, v €	744.147	726.206	564.803	1.083.398	191,8
Prispevki za socialno varnost, v breme delodajalca, v €	542.406	529.259	411.669	789.950	191,9

Tako kot v letu 2021 se je tudi v letu 2022 povečalo tako število delodajalcev, ki so izplačali regres, kot število delojemalcev – prejemnikov regresa. Iz obračunov davčnih odtegljajev (REK-1 obrazcev) je razvidno, da se je celotni znesek regresa v letu 2022 povečal za 9,6 %. Glede na povečanje akontacije dohodnine (za 70 %) in na povečanja prispevkov za socialno varnost (za 92 %) lahko sklepamo, da so delodajalci v letu 2022 glede na leto poprej v večji meri posameznikom izplačevali regres, ki je presegal višino povprečne mesečne plače v RS.

Plačilo za poslovno uspešnost

Po Zakonu o delovnih razmerjih (ZDR-1) je plačilo za poslovno uspešnost opredeljeno kot sestavni del plače, če je tako dogovorjeno s kolektivno pogodbo ali pogodbo o zaposlitvi. Davčno ugodnejša obravnava plačila za poslovno uspešnost je določena v 12. točki prvega odstavka 44. člena Zakona o dohodnini (ZDoh-2). Za izplačila od leta 2017 do 2021 je zakon določal izvzem dela plače za poslovno uspešnost iz davčne osnove dohodka iz delovnega razmerja do višine 100 % zadnje znane povprečne mesečne plače zaposlenih v Sloveniji (v letu 2017 do višine 70 %). Z novelo Zakona o dohodnini (ZDoh-2Z) se za izplačila v letu 2022 spreminja davčna obravnava tovrstnih izplačil, glede na predhodno ureditev. Plačilo za poslovno uspešnost se v letu 2022 ne všteva v davčno osnovo dohodka iz delovnega razmerja do višine 100 % povprečne mesečne plače zaposlenih v Sloveniji ali (kar je novost v letu 2022) do višine 100 % povprečne mesečne plače delavca, vključno z nadomestili plače, izplačanih za zadnjih 12 mesecev pri delodajalcu, če je to za delojemalca ugodnejše. Ohranja se pogoj, da je pravica do plačila za poslovno uspešnost opredeljena v kolektivni pogodbi oziroma splošnem aktu delodajalca. Še vedno ostaja navezava na kriterij poslovne uspešnosti, vendar se ne obravnava več samo kot del plače za poslovno uspešnost po Zakonu o delovnih razmerjih, saj se navedeno plačilo za poslovno uspešnost lahko davčno ugodnejše obravnava, če je izplačano v denarju ali v ugodnosti v naravi.

Če kriteriji za bolj ugodno davčno obravnavo izplačila niso izpolnjeni, se izplačilo davčno obravnava kot drug dohodek iz delovnega razmerja. Prispevki za socialno varnost se obračunavajo od celotnega plačila za poslovno uspešnost.

V naslednji preglednici so prikazani podatki o delu plače oziroma o plačilu iz naslova poslovne uspešnosti iz obračunov davčnih odtegljajev od dohodkov iz delovnega razmerja (REK-1 obrazci), ki so jih delodajalci predložili Finančni upravi RS (vrsta dohodka 1151). Ob tem pripominjamo, da lahko delodajalci izplačujejo delavcem tudi druge ali dodatne nagrade za uspešno poslovanje, vendar ti dohodki v obračunih niso ločeno prikazani, če ne izpolnjujejo pogojev za ugodnejšo davčno obravnavo (prikazani so v okviru plač in nadomestil plač ali drugih dohodkov iz delovnega razmerja).

Preglednica 44: Podatki iz REK obrazcev o delu plače oziroma o plačilu za poslovno uspešnost

	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Število izplačevalcev	13.517	10.634	13.129	15.171	115,6
Število prejemnikov	324.055	279.258	306.631	342.675	111,8
Bruto dohodek (osnova za prispevke), v €	295.996.155	274.575.171	314.550.792	436.575.050	138,8
Akontacija dohodnine, v €	10.588.681	11.602.127	9.586.412	13.757.870	143,5
Prispevki za socialno varnost, v breme delojemalca, v €	65.420.957	60.681.309	69.515.839	96.483.267	138,8
Prispevki za socialno varnost, v breme delodajalca, v €	47.710.213	44.246.931	50.688.556	70.347.792	138,8

REK-1 obrazce za plačilo za poslovno uspešnost v letu 2022 je predložilo 15.171 delodajalcev (15,6 % več kot v letu 2021) za 342.675 delojemalcev (11,8 % več kot v letu 2021). Skupna plačila za poslovno uspešnost so bila v letu 2022 za 38,8 % višja kot leto poprej. Z enako stopnjo so se povečali tudi prispevki za socialno varnost, obračunani od teh plačil. Davčni odtegljaj oziroma akontacija dohodnine od tovrstnih dohodkov pa je bila višja za 43,5 %.

Nadzor

V letu 2022 so se nadaljevali poostreni nadzori na področju obračunavanja prispevkov za socialno varnost, predvsem na področju delovnega razmerja, saj ti predstavljajo zelo visok delež javnofinančnih prihodkov, poleg tega obračun in plačilo prispevkov vpliva na obseg pravic zavarovancev iz obveznih socialnih zavarovanj. Ker gre v primeru neobračuna prispevkov od dohodkov iz delovnega razmerja za občutljivo področje kršenja temeljnih pravic delavcev, je stalni nadzor na tem področju izrednega pomena. Nadzorne aktivnosti v zvezi z obračunom prispevkov je Finančna uprava RS izvajala v kontroli in inšpekciji, pomoč pri ugotavljanju dejanskega stanja na terenu so zagotavljali tudi mobilni oddelki. Številčno se je največ postopkov izvedlo v kontroli, kjer se preverja pravilnost obračunanih obveznostih na predloženih REK obrazcih, pravilnost oddanih popravkov REK obrazcev in pravočasnost oddaje REK obrazcev.

V kontroli je stalna naloga nadzor nad zavezanci, ki zaposlujejo delavce in v primeru, da REK obrazca za izplačilo plače ne predložijo, so mesečno pozvani, da v primeru izplačila plače predložijo REK obrazce oziroma, da v primeru, če plače dejansko niso izplačali, podajo pisno izjavo o neizplačilu plač, saj po veljavnih predpisih ni določena obveznost mesečnega obračuna prispevkov, če plače dejansko niso izplačane. Hkrati se v nadzoru predloženih REK obrazcev za izplačilo plač tudi preverja, ali so bile plače izplačane in obračunani prispevki za vse zaposlene delavce pri posameznem delodajalcu. V primeru, da REK obrazca za izplačilo plače delodajalec ne predloži za vse zaposlene delavce, Finančna uprava RS delodajalca - zavezanca pozove k predložitvi manjkajočih REK obrazcev oziroma k obrazložitvi glede neizplačila plač. Ker je po vejavnih predpisih določena obveznost obračuna prispevkov in predložitve REK obrazca na dan izplačila dohodka (plače in naodmestila plače) se z namenom, izpolnjevanja obveznosti obračuna prispevkov in predložitve REK obrazca v primeru neodziva zavezanca na poslan poziv (s predložitvijo REK ali izjave o neizplačilu plač) predlaga zavezance v sankcioniranje.

V kontroli se tudi stalno izvaja nadzor prejetih izjav delavcev po 134.a členu Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju - ZPIZ-2, ki določa, da Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje enkrat mesečno pošlje obvestilo delodajalcu in delavcu v primeru nepredložitve REK obrazca za izplačilo plače. Obvestilo delavca vsebuje seznanitev z obdobjem, na katero se nanaša obvestilo s posledicami, če delodajalec zanj ne odda REK obrazca za izplačano plačo in ne plača prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, o možnostih, ki jih ima za zavarovanje svojih pravic, ter poziv, da se izreče o prejemu plače (vključno z njeno višino). Izjave glede ne/izplačila plač morajo delavci poslati na Finančno upravo RS. Če iz izjave in dokazil izhaja, da delavec plače ni prejel, kontrolor predlaga zavezanca - delodajalca v sankcioniranje. Če iz izjave delavca in ostalih dokazil izhaja, da je delavec plačo prejel, pa se izvede nadaljnji nadzor in se pripadajoče davčne obveznosti (akontacija dohodnine in prispevki) naložijo zavezancu - delodajalcu z odmero odločbo v plačilo.

Na podlagi stalnega in poostrenega nadzora na področju prispevkov za socialno varnost se tako stalno zmanjšuje število delodajalcev, ki za svoje zaposlene ne predložijo REK obrazca za izplačilo plač in ne obračunajo prispevkov. Tako se je od leta 2018 do konca 2022 njihovo število zmanjšalo za več kot polovico.

Finančni uradi so v mesecu oktobru 2022 izvedli nadzor obračunov davčnih odtegljajev (REK obrazcev), ki so jih delodajalci predložili ob izplačilu regresa za letni dopust za leto 2021 in 2022. Pri pregledu obračunov je bilo ugotovljeno, da so določeni delodajalci obračunali regres, ki je bil večji od povprečne mesečne plače po podatkih Statističnega urada in pri tem niso obračunali prispevkov za socialno varnost niti davčnega odtegljaja. Za leto 2021 je bilo v naknadni nadzor vključenih 105 delodajalcev (odstopanja pri 187 delojemalcih), za leto 2022 pa 130 delodajalcev (odstopanja pri 671 delojemalcih).

Preglednica 45: Aktivnosti in rezultati nadzora obračunavanja prispevkov za socialno varnost

	2018	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Število predloženih obrazcev na podlagi samoprijave	1.639	944	1.350	1.110	449	40,5
- REK obrazcev	1.449	930	1.327	1.084	439	40,5
- obračunov zasebnikov in drugih fizičnih oseb, ki ne izplačujejo plač	190	14	23	26	10	38,5
Učinek samoprijav, v €	1.647.371	1.952.765	8.853.333	1.571.916	1.371.104	87,2
Število pozivov za predložitev obračunov	67.148	41.114	35.935	29.628	31.194	105,3
- REK obrazcev	63.831	39.897	35.145	28.565	30.138	105,5
- obračunov zasebnikov in drugih fizičnih oseb, ki ne izplačujejo plač	3.317	1.217	790	1.063	1.056	99,3
Število obračunov, oddanih po pozivu davčnega organa	48.266	25.835	23.164	17.363	21.297	122,7
- REK obrazcev	45.374	24.769	22.178	16.320	19.897	121,9
- obračunov zasebnikov in drugih fizičnih oseb, ki ne izplačujejo plač	2.892	1.066	986	1.043	1.400	134,2
Učinek oddanih obračunov po pozivu, v €	68.926.854	61.413.770	34.683.104	29.335.523	58.117.075	198,1
Število opravljenih kontrol	148.390	11.546	7.070	8.243	10.141	123,0
- REK obrazcev	83.386	4.472	4.421	5.153	5.220	101,3
- obračunov zasebnikov in drugih fizičnih oseb, ki ne izplačujejo plač	65.004	7.074	2.649	3.090	4.921	159,3
Učinek kontrole, v €	6.573.026	11.348.365	5.559.020	10.146.495	11.029.544	108,7
Skupni učinek kontrole	77.147.251	74.714.900	49.095.456	41.053.934	70.643.885	172,1
Število opravljenih inšpekcijskih pregledov (odločba, sklep)	1.839	1.636	1.275	1.424	1.729	121,4
Znesek ugotovljenih obveznosti v inšpekcijskih pregledih, (z odločbo), v €	7.775.534	4.787.180	4.334.975	4.995.588	2.653.212	53,1
Znesek samoprijav na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €	1.902.476	1.388.145	3.033.451	2.061.032	868.761	42,2
Znesek odprave nepravilnosti po 140.a členu ZDavP2 na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €	1.243.004	368.947	322.133	120.934	1.372.295	1.134,7
Skupni učinek inšpekcije	10.921.014	6.544.272	7.690.559	7.177.554	4.894.268	68,2

V letu 2022 je Finančna uprava RS poslala zavezancem 31.194 pozivov za predložitev obračunov prispevkov, večina se jih je nanašala na obračune davčnih odtegljajev - REK obrazce (30.138). Število pozivov za predložitev obračunov se je v letu 2022 povečalo za 5,3 %, pri čemer se je število pozivov za predložitev REK obrazcev povečalo za 5,5 %, število pozivov za obračune prispevkov za socialno varnost – OPSV pa se je zmanjšalo za 0,7 % (teh pozivov je bilo v letu 2022 le še 1.056, kar je glede na dejstvo, da je večina tovrstnih obračunov predizpolnjenih, razumljivo).

Po pozivu davčnega organa je bilo oddanih 21.297 obračunov, od tega 19.897 REK obrazcev. Učinek oddanih obračunov po pozivu je v letu 2022 v primerjavi z leto 2021 skoraj podvojen (povečal se je za 98,1 %).

V letu 2022 je bilo opravljenih 10.141 kontrol obračunov, kar je za 23 % več kot leta 2021. Večji je bil tudi finančni učinek kontrole, in sicer se je povečal za 8,7 % glede na leto poprej. Nadzor je bil tudi v letu 2022 v večji meri usmerjen na delodajalce, hkrati pa se je v kontroli izvajal tudi nadzor nad upravičenji po interventni zakonodaji.

Število zmanjšanja samoprijav pri obračunih (predvsem pri REK obrazcih) je posledica stalnega usmerjenega nadzora in pozivanja, kar je pripomoglo k temu, da zavezanci sami v večji meri pravočasno in prostovoljno izpolnjujejo obveznosti, pri OPSV obrazcih pa je razlog zmanjšanja tudi že omenjena vzpostavitev sistema predizpolnjenih obrazcev.

V letu 2022 so se inšpekcijski nadzori na področju obračunavanja prispevkov za socialno varnost izvajali pri zavezancih, pri katerih se je preverjala pravilna davčna obravnava v primeru uporabe službenih vozil v privatne namene, pri zavezancih, ki napotujejo svoje delavce na delo v tujino in pri zavezancih, ki ne izplačujejo plač in/ali ne oddajajo REK-1 obrazcev. Prav tako so se izvajali nadzori pri zavezancih, pri katerih so bile zaznane druge nepravilnosti v zvezi z obračunavanjem in plačevanjem prispevkov za socialno varnost. V letu 2022 je bilo opravljenih 1.729 inšpekcijskih nadzorov, skupna višina dodatno ugotovljenih obveznosti znaša 4.894.268 EUR.

Uslužbenci mobilnih oddelkov Finančne uprave RS so v letu 2022 na podlagi zahtevkov drugih notranjih organizacijskih enot (kontrole oziroma inšpekcije) na terenu pridobivali podatke o izplačanih plačah in opravljali ogleds poslovnih prostorov, kjer naj bi zaposleni pri posameznem zavezancu opravljali delo. Opravljenih je bilo 79 nadzorov pri 37 zavezancih, ki se niso odzivali na pozive (kontrole oziroma inšpekcije) o posredovanju podatkov o izplačanih plačah.

Najhujše kršitve na področju kršitev pravic delavcev lahko predstavljajo znake kaznivega dejanja kršitve temeljnih pravic delavcev po 196. členu Kazenskega zakonika. Ob izpolnitvi vseh zakonskih znakov navedenega kaznivega dejanja Finančna uprava RS pristojnemu organu pregona (državno tožilstvo, policija) posreduje kazensko ovadbo ali naznanilo kaznivega dejanja, z vsemi ustreznimi dokazili. Finančna uprava RS je v letu 2022 zaradi navedenega kaznivega dejanja podala 15 kazenskih ovadb in 2 naznanili kaznivih dejanj

6.4 Davek na dodano vrednost

V prihodke iz naslova davka na dodano vrednost (DDV) so vključeni prihodki od davka na dodano vrednost po obračunu in prihodki od davka na dodano vrednost od uvoženega blaga, ki skupaj v pobranih javnofinančnih prihodkih v letu 2022 predstavljajo 22,6 % delež. V letu 2022 je bilo skupaj pobranega za 4.747.438.238 € davka na dodano vrednost, kar je za 12,2 % več kakor v letu 2021 in za 34,6 % več kakor v letu 2020.

Prihodki iz naslova davka na dodano vrednost po obračunu so bili v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 višji za 11,2 %, prihodki iz naslova uvoznega DDV pa za 38 %. DDV je prihodek državnega proračuna.

Prihodki iz naslova davka na dodano vrednost vključujejo tudi 53.912.095 € prihodkov na podlagi posebne ureditve DDV (M1SS in OSS), ki se stekajo v proračun naše države. Pobranih je bilo za 55.649 € prihodkov iz naslova posebne ureditve DDV za telekomunikacijske storitve, storitve radijskega in televizijskega oddajanja ter elektronske storitve (M1SS) in za 53.856.447 € prihodkov iz naslova e-trgovanja (OSS) na podlagi nove ureditve, ki je bila uveljavljena 1. 7. 2021.

Na dan 31. decembra 2022 je bilo za namene DDV identificiranih 124.796 davčnih zavezancev (3,6 % več kakor v preteklem letu), od tega 66.383 mesečnih, 53.423 trimesečnih in 4.990 letnih davčnih zavezancev. V letu 2022 je 12.196 davčnih zavezancev pridobilo identifikacijsko številko za namene DDV, kar je 18,4 % več kakor v preteklem letu. Največji porast je na področju identifikacije za občasni promet potnikov (posebna ureditev za opravljanje storitev mednarodnega občasnega cestnega prevoza potnikov), ki je verjetno posledica ukinitve strogih covidnih ukrepov in posledično porast turističnih prevozov po ozemlju Slovenije.

Preglednica 46: Podatki o identifikaciji zavezancev

	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Obvezna identifikacija	5.630	5.303	5.189	6.320	121,8
Prostovoljna identifikacija	1.287	1.217	1.421	1.544	108,7
Obvezna identifikacija kmetov	27	29	82	20	24,4
Identifikacija zaradi prometa v EU	3.490	2.789	2.936	3.371	114,8
Identifikacija tujcev	526	416	480	401	83,5
Identifikacija za občasni promet potnikov	1859	181	191	540	282,7
Skupaj	11.819	9.935	10.299	12.196	118,4

S 1. julijem 2021 so na področju DDV zakonodaje pričele veljati nove določbe glede e-trgovanja, ki poenostavljajo obveznosti davčnih zavezancev, ki delujejo v državah članicah, kjer nimajo sedeža. Mini sistem vse na enem mestu (mini VEM, ang. MOSS) je postal t.i. sistem vse na enem mestu (VEM, ang. OSS) in se tako razširil na vse storitve med podjetji in končnimi potrošniki, ki se opravljajo v državah članicah, v katerih ponudnik nima sedeža, prodajo blaga na daljavo znotraj Unije in nekatere domače dobave blaga. Poleg unijske in neunijske ureditve VEM se je uvedla tudi nova ureditev za prijavo in plačilo DDV na prodajo na daljavo iz tretjih držav ali s tretjih ozemelj uvoženega blaga nizke vrednosti, tj. sistem vse na enem mestu za uvoz (uvozna ureditev VEM, ang. IOSS). Na dan 30. 6. 2021, ko je bila v veljavi še posebna ureditev mini VEM je bilo vanjo vključenih le 102 davčnih zavezancev (101 v unijsko ureditev in 1 v neunijsko ureditev). Po 1. 7. 2021 se je s širitvijo posebne ureditve tudi znatno povečalo število davčnih zavezancev, in sicer je bilo konec leta 2021 v posebno ureditev VEM vključenih 604 davčnih zavezancev, kar samo potrjuje dejstvo, da gre za poenostavitev na strani obveznosti davčnih zavezancev in razširitev transakcij, ki jih pokriva posebna ureditev VEM.

Konec leta 2022 je bilo v to posebno ureditev vključenih že 820 davčnih zavezancev, in sicer 813 v unijsko ureditev, 2 v neunijsko ureditev in 5 v uvozno ureditev. V primerjavi med letoma 2022 in 2021 se je število vključenih v posebno ureditev povečalo za 35,7 %. Podrobnejši pregled vključenih po posamezni ureditvi je prikazan v naslednji preglednici:

Preglednica 47: Število davčnih zavezancev vključenih v posamezno ureditev VEM

Leto	Skupno število vključenih v VEM	Unijska ureditev	Neunijska ureditev	Uvozna ureditev
2021	604	599	1	4
2022	820	813	2	5

Iz predloženih obračunov DDV v letu 2022 v primerjavi s predloženimi obračuni DDV v letu 2021 je razviden porast vrednosti na skoraj vseh postavkah obračuna DDV. V razdelku »I. Dobave blaga in storitev« je upad edino na področju prodaj blaga na daljavo, ker se davčni zavezanci, ki opravljajo prodaje blaga na daljavo, vključujejo v posebno ureditev VEM, ki jim omogoča, da od opravljene doabve blaga na daljavo obračunajo DDV prek posebnega obračuna DDV, v okviru te posebne ureditve.

Iz postavk o obračunanem DDV je največji porast pri transakcijah, kjer davčni zavezanec obračuna DDV od prejetih storitev iz drugih držav članic, in sicer za 40,3 % pri obračunanem DDV po stopnji 22 % (polje 23a) in za 268,9 % pri obračunanem DDV po stopnji 9,5 % (polje 24a). Obračunani DDV od pridobitev blaga iz drugih držav članic se je največ povečal pri stopnji 5 % (polje 24b), in sicer za 49,8 %. Veliko povečanje je tudi na področju obračunanega DDV na podlagi samoobdavčitve kot prejemniki blaga in storitev, in sicer za 27,5 % pri obračunanem DDV po stopnji 22 % in za kar 1.423,7 % pri obračunanem DDV po nižji stopnji 9,5 % ter za 54,1 % pri obračunanem DDV po posebni nižji stopnji. V ta polja davčni zavezanci vpisujejo obračunani DDV v primeru, kjer so jim opravljene dobave blaga ali storitev s strani davčnih zavezancev, ki nimajo sedeža v Sloveniji ter vrednosti obračunanega DDV, ki ga obračuna

davčni zavezanec, kateremu je opravljena dobava blaga ali storitev iz 76.a člena ZDDV-1. Obračunani DDV na podlagi samoobdavčitve od uvoza se je glede na preteklo leto povečal za 55,4 %.

Iz postavk, kjer davčni zavezanci vpisujejo nabave blaga in storitev, je razvidno, da so na vseh postavkah nabave blaga in storitev večje kakor v predhodnem letu. Največji porast, in sicer za 41,2 %, je na področju prejetih storitev iz drugih držav članic.

Odbitek DDV se je povečal pri vseh stopnjah, in sicer za 27,3 % po splošni 22 % stopnji, za 65,9 % po nižji 9,5 % stopnji in za 13 % po posebni nižji 5 % stopnji DDV.

Davčni zavezanci so v predloženih obračunih DDV v letu 2022 izkazali skupno obveznost v višini 7.573.992.917 €, kar je za 18,3 % več kakor v predhodnem letu. Skupni presežek iz predloženih obračunov DDV v letu 2022 je znašal 3.046.486.460 € in je za 27,6 % višji kakor v letu 2021.

Preglednica 48: Predloženi obračuni DDV-O v letu 2022 ter primerjava z letom poprej, v €

Postavke obračuna DDV-O	Predloženi obračuni v letu 2020 (od 1.1.-31.12.2021)	Predloženi obračuni v letu 2021 (od 1.1.-31.12.2022)	Razlika, v € 2022-2021	Indeks 2022/2021
11 Dobave blaga in storitev	80.598.068.842,00	98.164.185.435,00	17.566.116.593	121,8
11a Dobave od katerih obračuna DDV prejemnik	5.962.610.082,00	7.404.270.520,00	1.441.660.438	124,2
12 Dobave blaga v druge države članic EU	36.018.821.627,00	46.931.881.342,00	10.913.059.715	130,3
13 Prodaja blaga na daljavo	406.772.917	185.030.801	-221.742.116	45,5
14 Montaža in instaliranje blaga v drugi državi članici	114.692.596,00	145.457.149,00	30.764.553	126,8
15 Oproščene dobave brez pravice do odbitka DDV	12.415.531.760,00	12.779.520.752,00	363.988.992	102,9
21 Obračunani DDV po splošni stopnji (SS)	11.906.861.341,00	14.148.850.612,00	2.241.989.271	118,8
22 Obračunani DDV po nižji stopnji (NS)	1.422.745.510,00	1.939.822.501,00	517.076.991	136,3
22a Obračunan DDV po posebni nižji stopnji (PNZ)	13.426.339,00	13.904.521,00	478.182	103,6
23 od pridobitev blaga iz drugih držav članic EU- SS	4.762.723.727,00	5.826.210.444,00	1.063.486.717	122,3
23a od prejetih storitev iz drugih držav članic EU- SS	1.161.783.564,00	1.629.798.115,00	468.014.551	140,3
24 od pridobitev blaga iz drugih držav članic EU- NS	325.092.776,00	422.918.149,00	97.825.373	130,1
24a od prejetih storitev iz drugih držav članic EU- NS	2.427.001,00	8.952.594,00	6.525.593	368,9
24b od pridobitev blaga iz drugih držav članic EU- (PNZ)	589.774,00	883.549,00	293.775	149,8
24c od prejetih storitev iz drugih držav članic EU-(PNS)	244.247,00	121.777,00	-122.470	49,9
25 na podlagi samoobdavčitve kot prejemnik – SS	3.375.974.783,00	4.305.131.054,00	929.156.271	127,5
25a na podlagi samoobdavčitve kot prejemnik- NS	25.517.913,00	388.820.302,00	363.302.389	1.523,7
25b na podlagi samoobdavčitve kot prejemnik- (PNZ)	183.592,00	282.894,00	99.302	154,1
26 na podlagi samoobdavčitve od uvoza	1.519.959.743,00	2.361.616.353,00	841.656.610	155,4
31 Nabave blaga in storitev	67.209.732.940,00	90.539.679.210,00	23.329.946.270	134,7
31a Nabave v Sl., od katerih obračuna DDV prejemnik	5.917.077.348,00	7.321.975.926,00	1.404.898.578	123,7

Postavke obračuna DDV-O	Predloženi obračunu v letu 2020 (od 1.1.-31.12.2021)	Predloženi obračunu v letu 2021 (od 1.1.-31.12.2022)	Razlika, v € 2022-2021	Ineks 2022/2021
32 Pridobitve blaga iz drugih držav članic EU	25.066.676.592,00	30.954.247.543,00	5.887.570.951	123,5
32a Prejete storitve iz drugih držav članic EU	5.312.237.786,00	7.501.040.564,00	2.188.802.778	141,2
33 Oproščene nabave ter oproščene pridobitve blaga	11.362.179.877,00	14.057.512.801,00	2.695.332.924	123,7
34 Nabavna vrednost nepremičnin	1.555.799.736,00	1.912.573.649,00	356.773.913	122,9
35 Nabavna vrednost drugih osnovnih sredstev	3.789.084.369,00	4.555.191.863,00	766.107.494	120,2
41 Odbitek DDV po splošni stopnji	19.390.524.256,00	24.685.379.438,00	5.294.855.182	127,3
42 Odbitek DDV po nižji stopnji	1.087.154.990,00	1.803.525.835,00	716.370.845	165,9
42a Odbitek DDV po posebni nižji stopnji (PNZ)	6.971.628,00	7.877.382,00	905.754	113,0
43 Odbitek DDV od pavšalnega nadomestila	17.950.539,00	23.023.753,00	5.073.214	128,3
51 Obveznost DDV	6.403.385.962,00	7.573.992.917,00	1.170.606.955	118,3
52 Presežek DDV	2.388.457.065,00	3.046.486.460,00	658.029.395	127,6

Nadzor

Na podlagi različnih poslovnih pravil Finančna uprava RS tekoče nadzoruje predložene obračune DDV in druge dokumente v zvezi z DDV. V okviru nadzornih postopkov se preverja pravilnost obračunanih obveznosti na predloženih obračunih, pravilnost oddanih popravkov in pravočasnost oddanih obračunov in obrazcev. Zaradi uvedbe novega pravila na eDavkih pri oddaji obračuna na podlagi samoprijave se je povečalo število tako predloženih obračunov. Zaradi tega se je število samoprijav v letu 2022 povečalo za 381,3 %, kar je posledično povečalo tudi učinek nepravilnosti za 284,6 %. Ugotovilo se je, da je bilo veliko teh izjav nepravilno označenih (predložitev na podlagi samoprijave so označili tudi davčni zavezanci, ki niso izpolnjevali pogojev za samoprijavo). Skupni učinek nadzorov v kontroli je v letu 2022 znašal 62.726.568 € in je za 9,6 % višji v primerjavi z letom 2021. Učinek po obračunih, predloženih na podlagi pozivov, je v letu 2022 za 14 % višji kakor v preteklem letu. Skupni učinek tovrstnih nadzorov v kontroli je v letu 2022 za 23,9 % višji kot v preteklem letu.

Na področju DDV se obširnejši nadzori v kontroli izvajajo kot oblika naknadnih nadzorov, ki se izvajajo na podlagi različnih strategij DDV. Na tem področju je bilo v letu 2022 dodeljenih 1.623 naknadnih nadzorov po različnih strategijah, učinek opravljenih nadzorov v letu 2022 je znašal 5.584.455 €.

V letu 2022 se je v okviru že razvitih strategij iz preteklih let nadaljeval nadzor na področju DDV in davčnih blagajn. Nadzori so se izvajali na področju nepravilnosti, ki so bile zaznane v postopkih sprotne nadzora obračuna in je bil zanje predlagan širši naknadni nadzor, na področju nepredlagateljev obračunov DDV, na področju uveljavljanja odbitka DDV pri nabavah nepremičnin in kasnejše odtujitve, na postopkih odvzema identifikacijske številke za namene DDV pri družbah, pri katerih ni bilo zaznati ekonomske dejavnosti ter nadaljevali z nadzori oproščenih dobav/pridobitev za zaščitno opremo. Na področju davčnih blagajn se je izvajal nadzor pri potencialnih zavezancih za DDV, ki so presegli prag za obvezno identifikacijo za namene DDV ter pri davčnih zavezancih, ki so prek davčnih blagajn poročali o obračunanem DDV, obračuna pa niso oddali.

V letu 2022 je bilo na področju DDV opravljenih 538 inšpekcijskih nadzorov in ugotovljenih 33.455.924 EUR dodatnih davčnih obveznosti.

Inšpekcijski nadzori na področju DDV so bili v veliki meri usmerjeni na nadzore t.i. sistemskih utaj DDV, kje so bila zaznana večja tveganja, in sicer na področje zlorabe oprostitve plačila DDV pri dobavah blaga znotraj EU in na prepoznavanje družb, ustanovljenih z namenom izvajanja davčnih goljufij, kot so npr. t. i. »kanalska« podjetja in »neplačujoči gospodarski subjekti«. Nadzor sistemskih utaj DDV se začne že v okviru preventivnih nadzorov pri izdaji identifikacije za DDV, na terenu so se, z vključevanjem uslužbencev mobilnih oddelkov, aktivno izvajali ogledi v zvezi z izpolnjevanjem pogojev za registracijo za DDV in ogledi, povezani z odvzemom identifikacijske številke za DDV. Navedene aktivnosti so del t.i. preventivnega nadzora, s katerimi Finančna uprava RS poskuša preprečiti nastanek tovrstnih goljufij oz. utaj DDV. Pri sistemskih utajah DDV se je inšpekcijski nadzor izvajal v glavnem na podlagi analize tveganja, pri čemer je bil poudarek na t.i. tveganem blagu, t.j. blagu, ki je pogosto uporabljeno v transakcijah za namene davčnih utaj tipa »vrtiljak«, tveganih dejavnostih in pa na transakcijah z zavezanci iz drugih držav, ki so v sistemih za izmenjavo informacij označeni kot rizični. Pomemben del nadzora je predstavljal tudi nadzor zahtevkov za vračilo DDV, ki jih davčni zavezanci uveljavljajo prek obračunov DDV-O.

Glavne nepravilnosti, ki so bile ugotovljene v postopkih so bile pri neupravičenem uveljavljanju odbitka DDV po fiktivnih računih »neplačujočih gospodarskih subjektov« in posledično neupravičenega zahtevka za vračilo DDV, ugotavljanju solidarne odgovornosti v shemah, namenjenih za doseganje neupravičene davčne ugodnosti (trgovanje med povezanimi osebami), zloraba sistema oprostitve plačila DDV pri dobavah blaga znotraj EU (navidezne dobave blaga v druge države članice oziroma dobave »neplačujočim gospodarskim subjektom« in posledično sodelovanje v utajah DDV), neevidentiranje prometa pri spletni prodaji. Prav tako so bili nadzori usmerjeni v zavezance, ki ne oddajajo obračunov ali dalj časa v obračunih ne izkazujejo prometa.

Pomembno področje inšpekcijskega nadzora, kjer Finančna uprava RS ugotavlja sistematično zlorabo predpisov in izogibanje plačilu DDV, je nadzor prometa s prevoznimi sredstvi. Na tem področju je bilo opravljenih 108 nadzorov, v katerih je bilo skupaj ugotovljenih 4.569.775 € dodatnih obveznosti (od tega iz naslova DDV v višini 4.118.034 €). V nadzoru je bilo ugotovljeno, da so še vedno pogoste davčne utaje na področju pridobitve motornih vozil iz drugih držav članic EU, predvsem zloraba posebne sheme obdavčitve z DDV na podlagi ponarejenih računov, ki glasijo na fizične osebe, ki so ali navidezni kupci ali pa samo posojajo svoje ime za namene zlorabe, fiktivne dobave v EU oz. dobave v EU »neplačujočim gospodarskim subjektom« kot tudi pridobivanje vozil iz EU s strani slovenskih družb, ki ne predlagajo davčnih obračunov, prodaja vozil na črno (delo na črno), fiktivna registracija vozil v tujini (vozila so bila registrirana na tuj neplačujoči gospodarski subjekt), dejansko pa so bila vozila v lasti slovenskih rezidentov in so se uporabljala v RS.

Nadzor področja DDV se je izvajal tudi pri preverjanju uvoznih carinskih deklaracij v okviru izvajanja inšpekcijskega nadzora in naknadnih kontrol. V primeru ugotovljenih nepravilnosti v zvezi s carinskimi postopki pri uvozu in posledično povečanju obračuna carinskih dajatev, se je povečala tudi davčna osnova in s tem naknadno ugotovljeni znesek uvoznega DDV. Poleg tega je bilo ugotovljeno tudi neupravičeno uveljavljanje znižane stopnje uvoznega DDV za določeno blago, pomanjkljivo prijavljeni podatki v obrazcih DDV-O ter napačno prijavljeni prevozní stroški, ki zvišujejo davčno osnovo. Znesek dodatno ugotovljene davčne obveznosti uvoznega DDV v inšpekcijskem nadzoru je bil 92.912 €.

Uslužbenci mobilnih oddelkov so opravili skupno 710 nadzorov na področju ZDDV. Z namenom preverjanja poslovanja zavezancev so uradne osebe so v okviru ogledov na terenu izvajali informativne razgovore z zavezanci, pridobivali listine in sprejemali izjave v postopkih:

- pred identifikacijo in prenehanjem veljavnosti identifikacije za DDV po uradni dolžnosti,
- preventivnih nadzorov nad zavezanci, ki se na novo identificirajo za DDV,
- zahtevkov za vračilo DDV po obračunih DDV,
- zahtevkov za vračilo DDV tujcem.

Uslužbenci mobilnih oddelkov so opravili skupno 1.221 nadzorov tujih prevoznikov glede identifikacije, obračunavanja DDV in najav prevozov pri opravljanju mednarodnih prevozov potnikov v cestnem prometu. Odkritih je bilo 265 kršitev.

Preglednica 49: Aktivnosti in rezultati nadzora obračunov davka na dodano vrednost

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Število predloženih samoprijav	693	366	1.870	2.814	1.820	8.759	481,3
Učinek samoprijav, v €	2.003.850	1.325.260	3.022.208	3.817.800	4.417.882	16.993.257	384,6
Število davčnih obračunov, predloženih po pozivu	19.538	19.003	12.762	23.603	24.164	21.471	88,9
Učinek po davčnih obračunih, predloženih po pozivu, v €	30.264.657	31.938.483	45.312.279	30.063.583	33.870.924	38.616.819	114,0
Število nepravilnosti naknadnega nadzora	228.636	186.975	141.462	153.462	111.936	162.252	145,0
Učinek nepravilnosti nadzora	53.070.779	50.570.859	47.664.665	57.480.013	57.243.740	62.726.568	109,6
Skupni učinek kontrole	85.339.286	83.383.062	95.999.153	91.361.396	95.532.546	118.336.644	123,9
Število opravljenih inšpekcijskih pregledov (odločba, sklep)	681	702	875	805	688	538	78,2
Znesek ugotovljenih obveznosti v inšpekcijskih pregledih (z odločbo), v €	40.624.532	58.632.990	64.906.154	62.398.447	52.701.442	29.204.563	55,4
Znesek samoprijav na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €	517.126	2.081.986	3.827.395	2.934.149	11.315.818	3.464.796	30,6
Znesek odprave nepravilnosti po 140.a členu ZDavP2 na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €	716.712	1.040.899	767.561	661.449	709.339	786.565	110,9
Skupni učinek inšpekcije	41.858.369	61.755.875	69.501.110	65.994.045	64.726.599	33.455.924	51,7

6.5 Trošarine

Trošarine so prihodek državnega proračuna. V letu 2022 je v strukturi javnofinančnih prihodkov njihov delež znašal 6,9 %. V letu 2022 je Finančna uprava RS pobrala neto 1.446.286.288 € trošarin, kar je za 1,6 % manj kakor v letu 2021 in za 10,0 % več kakor v letu 2020. V letu 2022 je bilo manj pobrane trošarine od energentov in električne energije, saj je Vlada RS za omilitev posledic dviga cen energentov od 1. 2. 2022 dalje znižala zneske trošarine na bencin, plinsko olje za pogonski namen in za namen ogrevanja, zemeljski plin za ogrevanje in električno energijo.

Preglednica 50: Znesek pobranih trošarin, v €

	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Trošarina od energentov in električne energije	1.009.062.632	798.533.987	927.889.544	849.331.766	91,5
Trošarina od alkohola in alkoholnih pijač	117.695.600	110.368.111	120.738.877	126.307.253	104,6
Trošarina od tobakčnih izdelkov	416.533.392	405.529.643	421.810.093	470.647.269	111,6
Skupaj	1.543.291.624	1.314.431.742	1.470.438.514	1.446.286.288	98,4

V letu 2022 je bilo 14.222 prejetih obračunov za trošarine, kar je 20,02 % več kakor v letu 2021. Povečanje števila predloženih obračunov gre pripisati dejstvu, da je bilo v letu 2022 povečano število prejemov trošarinskih izdelkov s plačano trošarino iz druge države članice in zaradi večjega števila popisov cigaret in drobno rezanega tobaka ob spremembi drobnoprodajne cene ali trošarine.

V letu 2022 je bilo 1.785 prejetih dokumentov prijav/spremembe/prenehanja opravljanja dejavnosti in izbrisa trošarinskih zavezancev po uradni dolžnosti in 4.425 dokumentov napovedi prejema trošarinskih izdelkov iz druge države članice in napovedi odpreme pošiljke v drugo državo članico, ki se uporabljata za spremljanje gibanja trošarinskih izdelkov s plačano trošarino. V letu 2022 je bilo prejetih 1.254 vlog za začasno pooblaščenega prejemnika, 17 zahtevkov za odobritev lokacije neposredne dobave ter 174 predloženih poročil o nabavi in porabi trošarinskih izdelkov brez plačila trošarine.

Preglednica 51: Število prejetih dokumentov v trošarinskih postopkih, vključenih v IS E-TROD

	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Obračuni	12.067	10.876	11.849	14.222	120,0
Prijave/spremembe/prenehanja/izbrisi trošarinskih zavezancev	999	1.322	1.840	1.785	97,0
Mali proizvajalci žganja – odločbe	-	-	-	-	-
Napovedi prejema in napovedi odpreme pošiljk trošarinskih izdelkov s plačano trošarino iz/v druge države članice	3.499	3.353	4.322	4.425	102,4
Zahtevki za odobritev oz. spremembo količin trošarinskih izdelkov brez plačila trošarine	189	187	170	158	92,9
Vloge za začasno pooblaščenega prejemnika	866	1.130	1.426	1.245	87,3
Vloge za lokacije neposredne dobave	36	20	19	17	89,5
Poročila o nabavi in porabi trošarinskih izdelkov brez plačila trošarine	195	202	197	174	88,3

Vračila trošarine na podlagi vloženih zahtevkov

Zakon o trošarinah pod določenimi pogoji omogoča vračilo trošarine na podlagi vloženega zahtevka. V letu 2022 je bilo vloženih 46.066 zahtevkov za vračilo trošarine, s skupnim zneskom vračil 44.652.703 €. Največji delež predstavlja vračilo trošarine za kmetijsko-gozdarsko mehanizacijo za fizične osebe in trošarine za komercialni prevoz. V primerjavi z letom 2021 so se vračila na letni ravni znižala za 19.965.133 € oziroma za 30,9 %. V letu 2022 v primerjavi s predhodnimi leti se je pomembno zmanjšalo tako število kot tudi znesek vračila trošarine za komercialni prevoz. V obdobju od februarja do konca leta 2022 je bil namreč določen znesek trošarine za plinsko olje za pogonski namen enak najnižjemu dovoljenemu znesku za obdavčitev energenta, ki ga določa 7. člen Direktive Sveta o prestrukturiranju okvira Skupnosti za obdavčitev energentov in električne energije (2003/96/ES), to je 330 € za 1.000 litrov. Upoštevajoč način izračuna višine zneska za vračilo trošarine v skladu z ZTro-1 je višina zneska za vračilo trošarine za komercialni prevoz za mesece od februarja do vključno decembra 2022 znašala 0,00 evrov. O tem je Finančna uprava RS ustrezno obvestila tudi javnost, zaradi česar je bilo v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 iz tega naslova vloženih 17.010 oziroma 68, 5 % manj zahtevkov za vračilo trošarine ter manj vrnjene trošarine za 20.039.220 € oziroma za 63,8 %.

Preglednica 52: Število rešenih zahtevkov in znesek vrnjene trošarine

Vračilo	2020 ⁷		2021		2022	
	Število zahtevkov	Znesek v €	Število zahtevkov	Znesek v €	Število zahtevkov	Znesek v €
Trošarina za komercialni prevoz	25.610	32.204.432	24.832	31.403.128	7.822	11.363.908
Trošarina za industrijsko-komercialni namen	4.744	7.073.221	4.730	7.755.227	4.647	7.563.529
Trošarina za kmetijsko - gozdarsko mehanizacijo za pravne osebe	550	917.966	533	933.987	510	883.334
Trošarina za kmetijsko - gozdarsko mehanizacijo za fizične osebe (letni zahtevki za 2018, 2019 in 2020) ⁵	32.137	19.098.734	31.830	18.811.351	31.764	18.834.255
Zahtevek za vračilo trošarine - ostali zahtevki	1.208	6.538.616	1.317	5.714.142	1.323	6.007.677
Skupaj	64.249	65.832.969	63.242	64.617.836	46.066	44.652.703

Upravno sodelovanje na področju trošarin na podlagi Uredbe Sveta (ES) št. 389/2012 o upravnem sodelovanju na področju trošarin in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 2073/2004

Finančna uprava RS tudi na področju trošarin sodeluje s pristojnimi upravami držav članic EU. V sistemu preverjanja prejema pošiljke v namembni državi lahko centralni urad za zvezo države članice zahteva informacije od centralnega urada druge države članice med gibanjem trošarinskih izdelkov ali po njem. Posamezna država članica lahko pošlje drugi državi članici zahtevek za dodatno preverjanje dovoljenj oseb, ki lahko poslujejo v režimu odloga, ko potrebuje dodatne informacije oziroma potrditev podatkov. Države članice si med seboj izmenjujejo zahteve za informacije, potrebne za pravilno uporabo zakonodaje s področja trošarin vključno z vsemi informacijami, ki se nanašajo na konkretni primer ali primere v zvezi z gibanjem trošarinskega blaga v Uniji. Vse informacije se izmenjujejo elektronsko, v letu 2022 je bilo 65 prejetih in 56 poslanih zahtev.

Na podlagi prejetih informacij in zahtev s strani drugih držav članic so bila opravljena preverjanja in v določenih primerih ugotovljeno, da prejemniki/pošiljatelji blaga v Sloveniji niso izvedli zakonsko predpisanih postopkov ob prejemu/odpremi trošarinskih izdelkov. Ti zavezanci so bili pozvani k odpravi nepravilnosti v smislu predložitve obračuna, popravka vrste in količine prejetega blaga, nekateri primeri pa so bili posredovani pristojni notranji organizacijski enoti Finančne uprave RS, ki je v skladu s pooblastili izvedla nadaljnji postopek preiskave oziroma inšpekcijskega nadzora. Enako velja za informacije, ki so bile posredovane drugim državam članicam. Na podlagi informacij oziroma zahtev Finančne uprave RS so v primeru odkritih nepravilnosti v drugi državi članici izvedli postopke odmere trošarine oziroma izvedli nadaljnji postopek nadzora.

Nadzor nad gibanjem trošarinskih izdelkov v sistemu EMCS

Trošarinski izdelki se lahko znotraj Evropske unije gibajo v režimu odloga plačila trošarine med gospodarskimi subjekti, ki imajo dovoljenje pristojnih organov države članice za poslovanje v režimu odloga plačila trošarine. Za namene spremljanja in nadzora gibanj v režimu odloga plačila trošarine med državami članicami Unije je od leta 2011 obvezna uporaba informacijskega sistema EMCS. Informacijski sistem SIEMCS se od 1. 9. 2019 neobvezno uporablja tudi za namene spremljanja in nadzora gibanj v režimu odloga plačila trošarine znotraj Slovenije.

⁵ Letni zahtevki se vlagajo za preteklo leto.

V letu 2022 je bilo v sistemu SIEMCS zabeleženih 132.872 pošiljk trošarinskih izdelkov v režimu odloga plačila trošarine, od tega se 119.028 pošiljk nanaša na gibanje med Slovenijo in drugimi državami članicami, 6.475 pošiljk na gibanje v režimu odloga plačila trošarine za trošarinsko blago, ki je poslano v izvoz preko ozemlja druge države članice, ter 7.369 pošiljk za gibanja znotraj Slovenije.

Preglednica 53: Gibanja trošarinskih izdelkov v SIEMCS

SIEMCS	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Odpreme iz Slovenije	95.217	76.765	71.007	86.308	121,5
Prejemi v Slovenijo	37.240	34.185	38.872	32.720	84,2
Skupaj med državami članicami	132.457	110.950	109.879	119.028	108,3
Gibanja znotraj Slovenije ⁶	771	4.672	5.396	7.369	136,6
Odpreme v izvoz	7.242	6.947	7.653	6.475	84,6
Skupaj	140.470	122.569	122.928	132.872	108,1

V aplikaciji SIEMCS je bilo v letu 2022 zabeleženih 86.308 odprem iz trošarinskega skladišča v Sloveniji v druge države članice. Iz drugih držav članic je bilo poslanih v Slovenijo 32.720 pošiljk. V primerjavi z letom 2021 se je v letu 2022 število pošiljk trošarinskih izdelkov v režimu odloga plačila trošarine v EMCS zvišalo za 8,09 %.

V letu 2022 je Finančna uprava RS zabeležila 1.152 pošiljk trošarinskih izdelkov, ki so se znotraj Slovenije gibale v režimu odloga plačila trošarine z uporabo papirnega trošarinskega dokumenta.

Nadgradnja portala e-TROD

Informacijska rešitev za podporo trošarinam in okoljskim dajatvam (E-TROD), ki omogoča elektronsko predložitev obračunov in zahtevkov za vračilo, je bila v maju 2022 nadgrajena s funkcionalnostjo, ki izvaja avtomatično preverjanje izpolnjevanja pogojev za posamezno vozilo v evidenci registriranih motornih vozil (MRVL) za namene vračila trošarine za energente, ki se porabijo za komercialni prevoz (zahtevki TRO-K) ter določenimi popravki informacijskega sistema pri posameznih zahtevkih, s pomočjo katerih je Finančna uprava RS želela izboljšati uporabniško izkušnjo. V decembru 2022 je bil zaradi neposredne ugodnosti ob nakupu goriva za kmetijstvo, ki je bila uvedena s spremembo Zakona o trošarinah (novela ZTro-1C), E-TROD nadgrajen še z evidenco upravičencev za nakup goriva za kmetijstvo. Po elektronski poti je bilo v letu 2022 v IS E-TROD predloženih povprečno 97 % obračunov za trošarine in za okoljske dajatve. Prav tako je bilo po elektronski poti predloženih 83 % zahtevkov za vračilo trošarine (v izračun so všteti tudi zahtevki za vračilo trošarine za kmetijsko gozdarsko mehanizacijo, katere so v letu 2022 že po večini vlagali v elektronski obliki) in 94 % zahtevkov za vračilo okoljskih dajatev.

Nadzor

V letu 2022 je Finančna uprava RS na področju nadzora trošarin izvajala sprotne in naknadne kontrole, inšpekcijski nadzor ter nadzor s strani mobilnih oddelkov.

Sprotne kontrole na področju trošarin so bile usmerjene v nadzorne aktivnosti registracije in poslovanja trošarinskih zavezancev, izdaje dovoljenj, obravnave obračunov in zahtevkov za vračilo trošarine, spremljanje gibanja trošarinskih izdelkov ter preverjanje izpolnjevanja drugih pogojev in meril, ki jih nalagajo predpisi s področja trošarin, na podlagi katerih se priznavajo določene pravice, statusi ter druge ugodnosti. V letu 2021 so se podatki o opravljenih sprotne kontrolah in njihovih finančnih učinkih začeli spremljati na drugačen način kot so se spremljali v preteklih

⁶ Gibanja znotraj Slovenije so bila v SIEMCS vključena 1. 9. 2019.

letih. Uveden je bil elektronski način spremljanja nadzora, ki vire podatkov skoraj v celoti črpa iz informacijskih sistemov. Manjši del podatkov, predvsem fizične aktivnosti na terenu, pa se še vedno vodi ročno. Podatki iz leta 2021 in leta 2022 so tako med seboj povsem primerljivi.

V letu 2022 je bilo na področju trošarin izvedenih 228.967 sprotnih kontrol, finančni učinek izvedenih kontrol je znašal 38.510.934 €. Največ opravljenih sprotnih kontrol je bilo izvedenih na področju nadzora gibanja trošarinskih izdelkov (63,82 %), od tega največ na področju gibanja v režimu odloga plačila trošarine med državami članicami (86,08 %) ter na področju vračil trošarine (20,67 %). Daleč največ nadzorov vračila trošarine je bilo izvedenih pri vračilih za kmetijsko in gozdrasko mehanizacijo (65,95 %), večji delež pa so predstavljala še vračila trošarine za komercialni namen (20,13 %) in vračila trošarine za industrijsko-komercialni namen (9,56 %). Finančni učinki so bili večinoma doseženi na področju vračil (97,41 %), od tega daleč največji na zahtevkih za vračilo trošarine v skladu z 19. členom ZTro-1 (74,17 %) ter zahtevkih za vračilo trošarine za kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo za fizične osebe (19,67 %). Znatno povečanje finančnih učinkov v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 je bilo doseženo v nadzoru obračunov trošarine za trda goriva in za pivo ter v nadzoru vračil trošarine za energetske intenzivna podjetja.

V letu 2022 je bilo v okviru inšpekcijskega nadzora in naknadnih kontrol izvedenih skupno 168 nadzorov, od tega 89 naknadnih kontrol in 79 inšpekcijskih nadzorov. V inšpekcijskih nadzorih je bilo ugotovljeno povečanje davčnih obveznosti v skupnem znesku 27.539 €, v okviru naknadnih kontrol pa je znašal finančni učinek ugotovljenih nepravilnosti 14.285 €.

Inšpekcijski nadzori na področju trošarin so bili usmerjeni v preverjanje glede upravičenosti do vračila trošarine, predvsem za komercialni prevoz in industrijsko – komercialni namen. Nadalje so se nadzori izvajali v primerih tveganja premalo plačane trošarine po obračunih, najpogosteje za alkohol, alkoholne pijače, pivo ter za električno energijo. Kontrolirana so bila tudi trošarinska dovoljenja (pooblaščen prejemnik, oproščen uporabnik, trošarinsko skladišče) ter področje uporabe energentov in električne energije za namene, za katere se ne plača trošarina. Največ nepravilnosti je bilo ugotovljenih na področju vračil za komercialni prevoz ter za industrijsko – komercialni namen ter na področju obračunavanja alkohola ter alkoholnih pijač. Nekaj nepravilnosti in neskladij je bilo ugotovljenih tudi v nadzoru dovoljenja pooblaščenega prejemnika in pri poslovanju trošarinskih skladišč.

V naknadnih kontrolah na področju trošarin je bil pretežni del nadzorov izveden nad izpolnjevanjem pogojev iz trošarinskih dovoljenj, v skladu z letnim načrtom, posledično je bilo tudi največ nepravilnosti ugotovljenih na področju neskladnosti poslovanja dovoljenj. Največ nepravilnosti je ugotovljenih pri imetnikih dovoljenj za oproščeno uporabo in pri imetnikih trošarinskih skladišč. Na področju trošarin so uslužbenci mobilnih oddelkov opravili skupno 5.879 nadzorov. Nadzori so bili usmerjeni na področje odkrivanja nezakonitih pošiljk energentov in mazalnih olj, nezakonitega ravnanja in kršitev obveznosti s trošarinskim blagom (tobak, tobačni izdelki in alkohol) in preverjanju namenske uporabe energentov. Odkritih je bilo 143 kršitev Zakona o trošarinah.

Preglednica 54: Aktivnosti in rezultati nadzora trošarin

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Število opravljenih sprotnih kontrol	214.453	218.438	233.389	211.718	214.184	228.967	106,9
Znesek ugotovljenih obveznosti v sprotih kontrolah, v €	11.939.577	8.972.050	12.048.046	37.245.993	35.654.223	38.510.934	108,0
Število opravljenih inšpekcijskih pregledov (odločba, sklep)	106	138	139	88	65	78	120,0
Znesek ugotovljenih obveznosti v inšpekcijskih pregledih, (z odločbo) v €	198.496	573.692	231.570	282.472	349.354	3.708	1,1
Znesek odprave nepravilnosti po 140.a členu ZDavP2 na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €	32.662	174.425	99.799	32.339	78.579	20.781	26,4
Znesek samoprijav na osnovni inšpekcijskih pregledov, v €	-	-	4.934	20.670	-	2.806	-
Skupni znesek ugotovljenih obveznosti v inšpekcijskih pregledih, v €	231.158	748.117	336.304	335.481	427.933	27.295	6,4
Število opravljenih naknadnih kontrol	129	185	49	52	73	89	121,9
Skupni znesek ugotovljenih obveznosti v naknadnih kontrolah, v €	52.346	52.219	23.291,92	25.010	32.616	14.264	43,7

6.6 Carine

V letu 2022 je Finančna uprava RS pobrala za 289.237.893 € prihodkov iz naslova carin in drugih davkov na mednarodno trgovino, kar je za 63,1 % več kakor v letu 2021. V strukturi javnofinančnih prihodkov znaša delež carin in drugih davkov na mednarodno trgovino 1,4 %. Carine in drugi davki na mednarodno trgovino (izravnalne in protidampinške dajatve) so izvirni prihodek Evropske unije in se štejejo za tradicionalna lastna sredstva Evropske unije. Od teh davkov država članica zadrži 25 % za stroške pobiranja, 75 % pa se vplača v proračun Evropske unije. Znesek tradicionalnih lastnih sredstev, ki jih je Slovenija vplačala v proračun Evropske unije, je v letu 2022 znašal 221.109.803 €.

Blagovno carinjenje

V letu 2022 je bilo sprejetih 1.027.145 carinskih deklaracij oziroma 2.477.534 blagovnih postavk v teh deklaracijah. Število deklaracij je v primerjavi z letom 2021 višje za 0,7 %, število postavk pa za 0,2 %.

Preglednica 55: Podatki o carinskih deklaracijah in blagovnih postavkah

	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Število carinskih deklaracij	803.896	790.995	1.020.135	1.027.145	100,7
Število blagovnih postavk	2.053.980	1.958.842	2.473.151	2.477.534	100,2

Od leta 2011 dalje velja obveznost, da gospodarski subjekti v sistem ICS predložijo elektronske vstopne skupne deklaracije (VSD), katere se ne vlagajo v sistem ICS2 oziroma v sistem ECS elektronske izstopne skupne deklaracije (ISD). V letu 2022 je bilo vloženih 702.377 VSD in 192 ISD.

Sistem nadzora uvoza blaga – ICS2

15. marca 2021 se je pričel uporabljati novi sistem nadzora pri uvozu blaga (t.i. ICS2, faza 1) za obvladovanje tveganja v povezavi z vnosom blaga v EU. Uporaba sistema je obvezna za evropske poštne operaterje, hitre pošte in poštne operaterje iz tretjih držav v zračnem prometu, ki morajo pri dobavi blaga na ozemlje EU upoštevati varnostne zahteve EU. V letu 2022 je bilo preko sistema ICS2 prejetih 560.869 zahtev za izvedbo analize tveganj pred nalaganjem pošiljk na prevozno sredstvo ter 272.165 zahtev za analizo tveganj pred prispetjem blaga v EU.

Uvoz

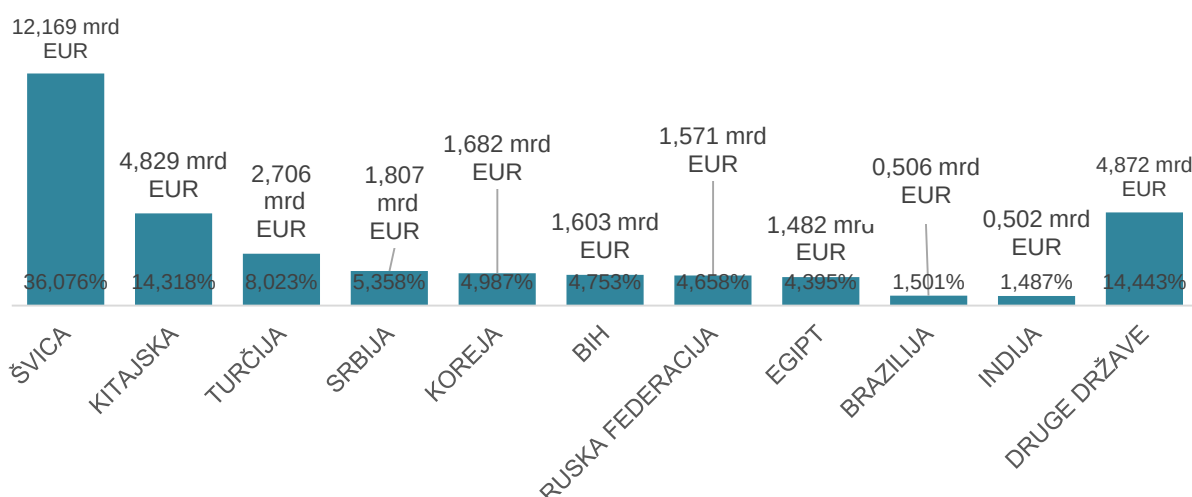
V letu 2022 je bilo ob uvozu⁷ sprejetih 523.695 deklaracij, kar predstavlja 51 % vseh sprejetih (uvoznih in izvoznih) deklaracij v tem obdobju, ki so vsebovale 987.404 blagovnih postavk oziroma 39,9 % vseh blagovnih postavk.

Preglednica 56: Podatki o uvozu

	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Število vloženih deklaracij	387.358	387.076	514.448	523.695	101,8
Število blagovnih postavk	731.924	729.180	980.016	987.404	100,8
Statistična vrednost blaga, v €	14.610.512.882	15.056.603.568	21.966.841.663	33.731.920.742	153,6
Skupna neto masa blaga v tonah	10.619.364	9.592.703	10.212.278	11.068.971	108,4

Največ blaga je bilo uvoženega iz Švice, Kitajske, Turčije, Srbije in Južne Koreje. Vrednost uvoza iz teh držav predstavlja 68,76% celotnega uvoza.

Slika 6: Statistična vrednost (v milijardah €) in delež uvoženega blaga glede na državo odpreme blaga

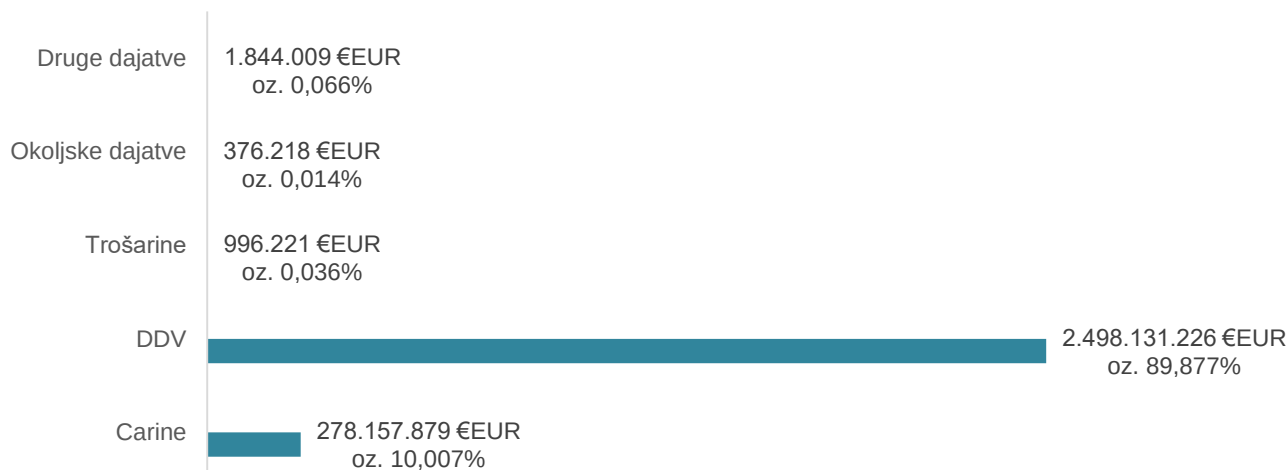

Največ se je uvozilo zdravil (18,7 %), sledi uvoz heterocikličnih spojin (13,7%), olja (9%), avtomobilov in drugih motornih vozil (8,6 %), električne energije (3,8 %) ter motornih vozil za prevoz blaga (1,8%). Ob uvozu blaga je največ

⁷ Upoštevani so vsi uvozni postopki.

obračunanega DDV od uvoza (slabih 90 %), sledijo carina, druge dajatve (davek na motorna vozila), trošarine in okoljske dajatve.

Slika 7: Obračunane dajatve in delež ob uvozu blaga po vrsti dajatev

Poenostavljen način plačevanja DDV od uvoza

DDV od uvoza se lahko obračuna in plača s carinsko deklaracijo, kot bi bil uvozna dajatev, lahko pa uvozniki uporabijo poenostavljen način plačevanja, tako da plačilo DDV opravijo preko obračuna DDV. Delež deklaracij, pri katerih je bil v letu 2022 DDV od uvoza izkazan v obračunu DDV znaša 74,99% celotnega uvoza in predstavlja 77,54 % statistične vrednosti uvoženega blaga. Delež uvoznikov, ki so v letu 2022 uporabljali navedeni način plačevanja DDV, znaša 29,62 %, pri čemer je delež obračunanega uvoznega DDV, izkazanega preko obračuna DDV kar 90,98 %.

Preglednica 57: Podatki o uvozu blaga in o uvozu blaga, ki se izkaže v obračunu DDV (postopek 40 G)

	Postopek 40, 41	Postopek 40 (G)	Delež postopka 40 (G) , v %
Statistična vrednost, v €	13.525.845.714	10.487.632.186	77,5
Število deklaracij	297.922	223.419	74,9
Število postavk	612.142	463.812	75,8
Neto masa (kg)	6.671.107	5.629.391	84,4
Obračunane dajatve, v €	2.654.014.949	2.227.111.288	83,9
Obračunana carina (Axx), v €	202.973.283	187.510.435	92,3
Obračunan DDV (B00), v €	2.448.020.356	2.227.111.288	91,0
Število uvoznikov	28.748	8.514	29,6

Postopek 42

Pri uvozu se pogosto uporabljata tudi t.i. postopka 42 in 63. Ta postopka omogočata, da se blago sprost v prosti promet v Sloveniji, medtem, ko je blago oproščeno plačila DDV, ker uvoznik opravi plačila oproščeno dobavo blaga prejemniku v drugo državo članico EU. V letu 2022 je bil delež uvoznikov, ki so carinili blago po postopku 42 in 63 7,78 %, pri čemer sta postopka predstavljal 26,8 % vse obračunane carine in 21,28 % statistične vrednosti blaga.

Preglednica 58: Podatki o uvozu blaga in postopku 42 in 63

	Skupaj uvoz	Postopek 42, 63	Postopek 42, 63 (delež glede na skupni uvoz), v %
Statistična vrednost, v €	33.731.920.742	7.177.469.882	21,3
Število deklaracij	523.695	90.717	17,3
Število postavk	987.404	189.133	19,1
Neto masa (kg)	11.068.971	3.467.683	31,3
Obračunane dajatve, v €	2.779.505.553	74.532.533	2,7

	Skupaj uvoz	Postopek 42, 63	Postopek 42, 63 (delež glede na skupni uvoz), v %
Obračunana carina (Axx), v €	278.157.879	74.532.533	26,8
Število uvoznikov	31.557	2.455	7,8

Preglednica 59: Podatki o postopku 42 in 63 po letih

	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Statistična vrednost, v €	5.010.416.847	4.521.821.454	5.655.731.768	7.177.469.882	126,9
Število deklaracij	76.747	76.191	90.413	90.717	100,3
Število postavk	172.064	168.031	189.287	189.133	99,9
Neto masa (kg)	3.000.059	2.715.631	3.041.030	3.467.683	114,0
Obračunane dajatve, v €	38.689.816	38.907.549	62.675.535	74.532.533	118,9
Obračunana carina (Axx), v €	38.689.816	38.907.549	62.675.535	74.532.533	118,9
Število uvoznikov	2.524	2.487	2.383	2.455	103,0

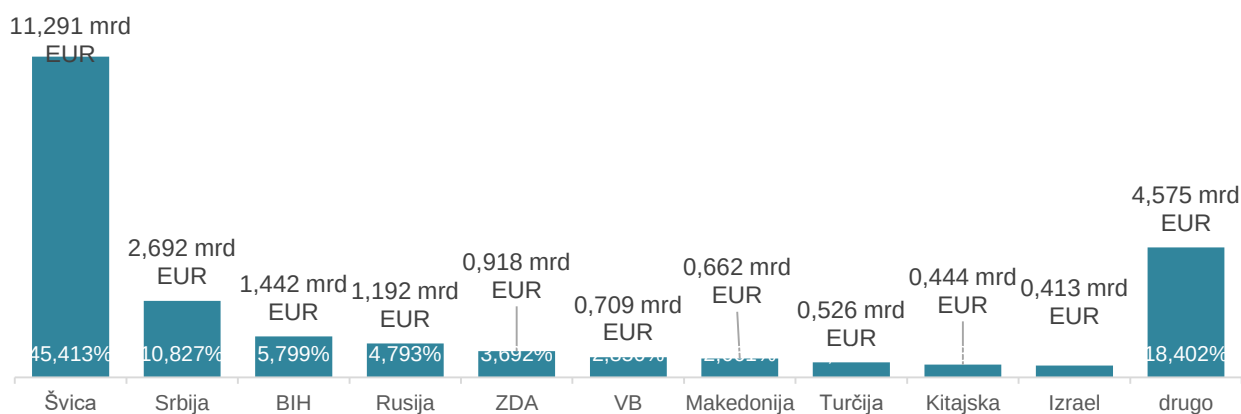
Izvoz

V letu 2021 je bilo ob izvozu⁸ sprejetih 503.450 deklaracij, kar predstavlja 49,0 % vseh sprejetih (uvoznih in izvoznih) deklaracij v tem obdobju, te pa so vsebovale 1.490.130 blagovnih postavk oziroma 60,1 % vseh blagovnih postavk.

Preglednica 60: Podatki o izvozu

	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Število vloženih deklaracij	416.538	403.919	505.687	503.450	99,6
Število blagovnih postavk	1.322.056	1.229.662	1.493.135	1.490.130	99,8
Statistična vrednost blaga, v €	11.069.324.727	12.371.564.301	15.658.863.801	24.864.109.943	158,8
Skupna neto masa blaga v tonah	4.071.978	4.176.316	4.024.714	4.064.868	101,0

Slika 8: Statistična vrednost (v milijardah €) in delež izvoženega blaga glede na namembno državo izvoženega blaga

Podobno kot pri uvozu se je izvozilo največ zdravil (46,25 %), sledi izvoz električne energije (7,0 %), avtomobilov in drugih motornih vozil (3,4 %), človeške in živalske krvi pripravljene za uporabo v terapevtske, diagnostične namene

⁸ Upoštevani so vsi izvozni postopki.

(3,0 %), lesa (1,3%) ter kraft papir in karton (1,0%). V letu 2021 so slovenski izstopni uradi potrdili izstop 536.740 izvoznim pošiljkam.

Preglednica 61: Število potrjenih izstopov izvoznih pošiljk v Sloveniji

	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Potrditve izstopa izvoznih pošiljk	420.294	453.120	484.232	536.740	110,8

Tranzit

V letu 2022 je bilo v Sloveniji začeti 254.828 tranzitnih postopkov, vloženih tranzitnih deklaracij po poenostavljenem postopku je bilo 186.506 oz. 73,2 % vseh začeti tranzitnih postopkov. Končanih tranzitnih postopkov je bilo 214.977, od tega tranzitnih deklaracij s poenostavljenimi postopki 188.264 oz. 87,6 % vseh končanih tranzitnih postopkov.

Preglednica 62: Začeti in končani tranzitni postopki v Sloveniji

	Število tranzitnih deklaracij				Indeks 2022/2021
	2019	2020	2021	2022	
Začeti NCTS	198.144	192.475	229.483	254.751	111,0
- od tega redni postopek	69.603	60.287	67.824	68.245	100,6
- od tega poenostavljeni postopek	125.726	129.674	159.068	186.506	117,2
- od tega TIR/NCTS	2.815	2.514	2.591	1.083	41,8
Začeti OTS (pomožni postopek)	7	20	7	77	1100,0
Skupaj začeti NCTS	198.151	192.495	229.490	254.828	111,0
Končani NCTS	186.515	175.547	208.688	214.932	103,0
- od tega redni postopek	21.142	20.427	25.432	26.668	104,9
- od tega poenostavljeni postopek	164.980	154.904	183.100	188.264	102,8
- od tega TIR/NCTS	393	216	156	189	121,1
Končani OTS (pomožni postopek)	85	480	94	45	49,9
Skupaj končani NCTS	186.600	175.621	208.782	214.977	103,0

Poenostavljeni carinski postopki

Carinski zakonik Unije omogoča poenostavitve pri izvajanju formalnosti v carinskih postopkih. Te poenostavitve predstavljajo posebno ugodnost za gospodarske subjekte oz. imetnike dovoljenj za poenostavljene postopke, ker omogočajo hitrejšo izvedbo carinskega postopka in hitrejši prevzem blaga v podjetjih. Pri uvozu je bilo na podlagi poenostavitve izvedenih kar 79% uvoznih postopkov, pri izvozu pa celo 96% izvoznih postopkov. Značilnost le teh postopkov je tudi ta, da so popolnoma avtomatizirani in se lahko izvedejo kadarkoli (24/7/365), v njih pa je se izvaja avtomatska el. analiza tveganja. Konec leta 2022 je bilo veljavnih 422 dovoljenj za poenostavljene postopke.

Preglednica 63: Število in vrsta izdanih in veljavnih dovoljenj za poenostavljene postopke

Vrsta dovoljenja	Veljavni v 2021	Izdani v 2021	Veljavni v 2022	Izdani v 2022	Skupaj veljavni v 2022
Dovoljenje za status pooblaščenega pošiljatelja	58	3	63	6	63
Dovoljenje za vpis v evidence deklaranta pri uvozu in izvozu	41	0	32	0	32
Dovoljenje za odobren kraj predložitve blaga carini	172	5	169	3	169
Dovoljenje za status pooblaščenega prejemnika	157	6	157	4	157
Dovoljenje za poenostavljeno deklaracijo pri uvozu	5	0	1	0	1
Dovoljenje za poenostavljeno deklaracijo pri izvozu	0	0	0	0	0
Skupaj	433	14	422	13	422

Pooblaščen gospodarski subjekt (AEO)

Status pooblaščenega gospodarskega subjekta (AEO) prinaša gospodarskim subjektom, ki izpolnjujejo pogoje in merila, ugodnosti v obliki olajšanja carinskih kontrol glede varstva in varnosti in/ali poenostavitve v skladu s carinskimi predpisi. V letu 2022 sta bili izdani 2 novi dovoljenji za pooblaščenega gospodarskega subjekta (AEO), in sicer sta obe dovoljenji za carinske poenostavitve (AEOC). Na dan 31. 12. 2022 je bilo v Sloveniji skupaj 134 imetnikov dovoljenja AEO.

Dovoljenja za centralizirano carinjenje (CC)

V okviru postopka centraliziranega carinjenja lahko carinski organi gospodarskemu subjektu dovolijo, da na carinskem uradu, pristojnem v kraju, kjer ima ta oseba sedež, vloži carinsko deklaracijo za blago, ki se predloži carini v drugem carinskem uradu. Navedeno pomeni, da se carinska deklaracija vloži eni državi članici EU, blago pa predloži v drugi državi članici. Na dan 31. 12. 2022 je bilo veljavnih 13 dovoljenj za centralizirano carinjenje (v devetih primerih je država izdajateljica Slovenija, v ostala pa je vključena kot sodelujoča država).

Dovoljenje za uporabo splošnega zavarovanja

Splošno zavarovanje je zavarovanje za kritje zneska uvoznih in drugih dajatev, ki se pobirajo pri uvozu, v zvezi z dvema ali več operacijami, deklaracijami ali carinskimi postopki.

Pooblaščenemu gospodarskemu subjektu za carinske poenostavitve (AEOC) se znesek splošnega zavarovanja zmanjša na 30 % referenčnega zneska za nastali dolg. Vsem gospodarskim subjektom, ki izpolnjujejo predpisane pogoje, se lahko znesek zavarovanja zmanjša na 50 % ali 30 % referenčnega zneska za morebitni dolg ali celo odobri opustitev zavarovanja.

V letu 2022 je bilo izdanih 8 dovoljenj za uporabo splošnega zavarovanja. Skupaj je bilo na dan 31. 12. 2022 veljavnih 401 dovoljenj za uporabo splošnega zavarovanja.

Dovoljenja za odlog plačila zneska dajatev carinskega dolga

Carinski organ na podlagi zahtevka zadevne osebe odobri odlog plačila dajatev, pod pogojem, da je predloženo zavarovanje. Dovoljenje za odlog plačila zneska dajatev carinskega dolga omogoča odlog plačila z 10 na 30 dni. Konec leta 2022 je bilo veljavnih 360 dovoljenj za odlog plačila. V letu 2022 so bila izdana 4 dovoljenja.

Dovoljenja za carinsko skladiščenje in začasno hrambo blaga

Ob koncu leta 2021 je v Sloveniji veljavnih 70 dovoljenj za carinsko skladiščenje in 6 dovoljenj za upravljanje prostorov za začasno hrambo neunijskega blaga.

Intrastat – blagovna menjava med državami članicami

Zunanjetrgovinska statistika je eden pomembnih virov države za ugotavljanje njene gospodarske uspešnosti, nepogrešljiv vir podatkov pri načrtovanju gospodarske in denarne politike ter izhodišče pri zunanjetrgovinskih analizah, načrtovanjih in pogajanjih. Intrastat je sistem zajemanja statističnih podatkov o blagovni menjavi med državami članicami EU. Pri nas je bil intrastat uveden 1. maja 2004, ko je Slovenija postala članica EU. Nadomestil je zajemanje podatkov iz carinskih deklaracij.

Poročevalske enote lahko oddajo svoja Intrastat poročila, s pomočjo spletne aplikacije ali pa z računalniško izmenjavo podatkov. Poročanje s pomočjo spletne aplikacije je v porastu, zmanjšuje pa se računalniška izmenjava podatkov, kar je posledica enostavne in brezplačne uporabe spletne aplikacije. V Intrastat poročajo podjetja, registrirana za namene DDV v Sloveniji, ko presežejo določen vrednostni prag poslovanja z drugimi državami članicami EU. Na dan 31. 12. 2022 je bilo takih podjetij 9.737.

Preglednica 64: Število prejetih in kontroliranih postavk

	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Število Poročevalskih enot na dan 31.12.	8.464	8.728	8.944	9.737	108,9
Število vseh prejetih postavk	5.599.995	5.367.620	5.993.552	7.545.704	125,9
Število postavk za preverjanje	778.652	757.266	876.711	1.084.163	123,7

Carinski laboratorij

V carinskem laboratoriju je bilo v letu 2022 opravljenih 6.886 preskusov različnih vzorcev blaga, katerih približno 10% predstavljajo analize kontrolnih vzorcev, vzorcev medlaboratorijskih primerjav in analize vzorcev v postopku validacije metode. Najvišji delež opravljenih preskusov predstavljajo laboratorijske analize trošarinskega blaga in sicer 72 %, od tega analize alkohola in alkoholnih pijač 56 %, ter 16 % analize energentov (mineralna olja, biodizel, odpadna mineralna olja). Analize prehranskih proizvodov predstavljajo 11 % skupnega deleža. Carinski laboratorij sledi zahtevam standarda SIST EN ISO/IEC 17025 »Splošne zahteve za usposobljenost preskuševalnih in kalibracijskih laboratorijev«, ki vključujejo tudi zahteve za zagotavljanje kakovosti rezultatov preskusov.

Zaradi preverjanja pravilne uvrstitve blaga v carinsko nomenklaturu je Finančna uprava RS v letu 2022 izdala 523 mnenj o uvrščanju blaga. Za potrebe izvajanja kontrole nad trošarinskimi izdelki je bilo izdanih 570 mnenj, ter 16 mnenj za ugotavljanje namenske uporabe mineralnih olj.

Preglednica 65: Izdana mnenja po namenu

Izdana mnenja	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Mnenje o uvrščanju blaga v KN	603	576	456	523	114,7
Mnenje o trošarinskih izdelkih	867	509	558	570	102,1
Mnenje o vzorcih, vezanih na preiskave	180	233	39	16	41,0

Od 570 mnenj, vezanih na vzorce trošarinskega blaga, predstavljajo 74 % delež vzorci alkohola, denaturiranega alkohola in alkoholnih pijač, 18 % delež vzorci biodizla in mešanice dizel goriva z biodizlom, drugih naftnih derivatov, vključno z odpadnimi mineralnimi olji in mazalnimi sredstvi, 6 % delež vzorci odvzeti zaradi kontrole doziranja markirnega indikatorja Solvent Yellow 124 k plinskem olju, ter 2 % delež vzorci tobaka in drugih tobaknih proizvodov. V okviru trošarinske kontrole nad naftnimi derivati je bilo izvedenih tudi 16 analiz vzorcev mineralnih olj, zaradi preverjanja namenske uporabe mineralnih olj.

V letu 2022 se je v primerjavi z letom 2021 zmanjšalo število mnenj za blago, ki se uvršča od 41 – 67 poglavja (tekstil, obutev), ter za tehnično blago iz 84, 85 in 90 poglavja. Za blago, ki se uvršča od 68 – 81 poglavja (keramika, steklo, navadne kovine in njihovi izdelki) je bilo izdanih približno enako število mnenj, medtem ko se je znatno povečalo število mnenj za blago, ki se uvršča od 1 – 40 poglavja (hrana, kemikalije, zdravila).

Preglednica 66: Izdana mnenja po poglavjih kombinirane nomenklature

Izdana mnenja	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
01 do 24	137	178	109	160	146,7
25 do 40	177	156	125	163	130,4
41 do 67	86	114	65	56	86,1
68 do 81	68	49	77	75	97,4
82 do 97	135	79	80	69	86,2
Skupaj	603	576	456	523	114,7

Vzorci psihoaktivnih substanc, prepovedanih snovi v športu in drugih farmakološko aktivnih snovi

V letu 2022 je carinski laboratorij za potrebe Policije izvedel analize vzorcev prepovedanih snovi v športu. Od skupno 52 vzorcev, je bila v 26 vzorcih ugotovljena vsebnost anaboličnih steroidov, v preostalih vzorcih pa deklarirana vsebnost substanc ni bila dokazana. Pri pregledu vzorca blaga, ki je bil del večje pošiljke, deklariranega kot magnezijev sulfat, je bila ugotovljena predhodna sestavina za prepovedane droge (natrijeva sol benzil metil keton glicidne kisline – BMK). Pri pregledu različnih vzorcev, odvzetih pri kontroli poštnih pošilk, ki so bili deklarirani kot prehransko dopolnilo, je bilo v večini primerov ugotovljena vsebnost farmacevtske učinkovine sildenafil, ki se uporablja za zdravljenje erektilne disfunkcije ter pljučne arterijske hipertenzije. V drugi vzorcih pa je bila ugotovljena prisotnost psihoaktivnih substanc ter prepovedanih snovi v športu. V enem vzorcu, deklariranem kot eterično olje, pa je bila kot prva v Evropi identificirana snov heksahidrokanabiforol (HHC-P), ki je polsintetični kanabinoid ter uvrščen v Listo prepovedanih snovi v športu.

Vzorci tekstilnih izdelkov

V letu 2022 je carinski laboratorij za potrebe Tržnega inšpektorata izvedel štiri analize vzorcev tekstilnih izdelkov, ter preveril skladnost surovinske sestave, v skladu z Uredbo (EU) št. 1007/2011 Evropskega parlamenta in Sveta, z dne 27. 9. 2011 o imenih tekstilnih vlaken in s tem povezanim etiketiranjem in označevanjem surovinske sestave tekstilnih izdelkov ter razveljavitvi Direktive Sveta 73/44/EGS in direktiv 96/73/ES in 2008/121/ES Evropskega parlamenta in Sveta. V vseh primerih je surovinska sestava izdelka ustrezala navedbam na deklaraciji.

Mednarodna dejavnost – medlaboratorijske preiskave

Carinski laboratorij se je v letu 2022, z namenom preverjanja usposobljenosti in zagotavljanja kakovosti rezultatov preskusov, uspešno udeležil petih medlaboratorijskih primerjav:

- medlaboratorijske primerjave za pivo v organizaciji Doemens Academy GmbH iz Nemčije,
- medlaboratorijske primerjave za mineralna olja, v organizaciji Mreže evropskih carinskih laboratorijev (CLEN),
- medlaboratorijske primerjave na področju analitike konoplje (določanje vsebnosti kanabinoidov v različnih matriksih), v organizaciji Mreže evropskih carinskih laboratorijev (CLEN),
- slovenske medlaboratorijske primerjave za krmo SIMP v organizaciji Biotehniške fakultete v Ljubljani,
- medlaboratorijske primerjave za žganje v organizaciji državenga laboratorija SCHEMA iz Grčije.

Zaključna poročila medlaboratorijskih primerjav so pokazala, da je carinski laboratorij usposobljen za izvajanje teh analiz.

Vzdrževanje akreditacije analiznih metod carinskega laboratorija

Carinski laboratorij je od avgusta 2021 akreditiran pri Slovenski akreditaciji (SA) s številko akreditacije LP-118. Obseg akreditacije na področju preskušanja (SIST EN ISO/IEC 17025) je razviden v prilogi k akreditacijski listini in zajema šest analitskih metod, ki se uporabljajo pri izvajanju nadzora nad trošarinskim blagom, t.j. predvsem alkohola, alkoholnih pripravkov in alkoholnih pijač. Za vzdrževanje pridobljene akreditacije mora laboratorij kontinuirano in v celoti izpolnjevati zahteve za akreditacijo, zato je bilo v letu 2022 s strani SA izvedeno redno nadzorno ocenjevanje, kjer je bilo preverjeno izpolnjevanje zahtev za vzdrževanje akreditacije. Z izdajo nove priloge k akreditacijski listini je carinski laboratorij, v mesecu avgustu, s strani SA prejel uradno priznanje usposobljenosti laboratorija za opravljanje njegove dejavnosti.

Akreditacija carinskega laboratorija pomeni povečanje zaupanja v njegovo delovanje, zagotavljanje sledljivih, primerljivih ter splošno priznanih rezultatov in nenehno izboljševanje kakovosti storitev in učinkovitosti vodenja.

Mnenja

Finančna uprava RS izvaja naloge iz ZFU in Uredbe o določitvi finančnih uradov Finančne uprave RS, med njimi so tudi odmera in obračun obveznih dajatev, finančni nadzor in carinjenje blaga. Vezano na te naloge je bilo izdanih 1.109 mnenj, ki predstavljajo strokovno pomoč finančnim uradom. Nekatera od teh mnenj so bila pripravljena na osnovi razpoložljivih tehničnih dokumentov, pri drugih pa je bilo potrebno v carinskem laboratoriju izvesti tudi analitski preskus.

TARIC

TARIC ali integrirana tarifa Evropskih skupnosti (Tarif Intégré de la Communauté) je podatkovna zbirka, v katero so vključeni vsi ukrepi, ki se nanašajo na skupno carinsko tarifo kakor tudi na trgovinsko in kmetijsko zakonodajo. Z integracijo in kodiranjem teh ukrepov TARIC zagotavlja enotno uporabo v vseh državah članicah EU. Hkrati daje vsem gospodarskim in drugim subjektom jasen pregled vseh ukrepov, ki jih je treba upoštevati ob uvozu v EU ali ob izvozu iz EU. Poleg ukrepov, ki so integrirani v TARIC, je v TARIC integrirana tudi nomenklatura TARIC, ki ima za osnovo kombinirano nomenklaturu in predstavlja nadaljnjo delitev blaga. Uporaba desetmestne številčne oznake TARIC in po potrebi dodatne oznake TARIC je obvezna v carinskih deklaracijah pri uvozu iz tretjih držav. TARIC ima svojo zakonsko osnovo v uredbi Sveta (EGS) št. 2658/87.

Na področju TARIC se je v letu 2022 opravljal širok nabor strokovno carinskih in informacijsko tehničnih nalog. V letu 2022 je bilo skupno postavljenih 4.686 vprašanj strank, ki se večinoma vežejo na uvrščanje blaga, sledila so vprašanja o EORI registraciji in identifikaciji oseb, uvoznih dajatvah in njihovem izračunu, protidampinških ukrepih, carinskih postopkih, tarifnih kvotah, ukrepih v TARIC-u, poreklu, izpolnjevanju carinske deklaracije ter prepovedih in omejitvah.

V podatkovno zbirko TARIC je bilo vneseno 2.511 zapisov (7.781 v letu 2021), ki so temeljili na nacionalnih predpisih in preverjenih 11.581 zapisov, ki so vsebovali EU ukrepe (7.105 v letu 2021). Pri kontroli napak in zamud ob avtomatski integraciji novosti v podatkovno bazo TARIC, je bilo zaznanih 48 odstopanj, ki so bila sporočena v Bruselj in naknadno popravljena. Integrirani ukrepi so temeljili na 136 evropskih in 7 nacionalnih predpisih. Nacionalni zapisi so bili največkrat povezani z okoljskimi dajatvami za onesnaževanje zraka z emisijami CO₂, s trošarinami za tobačne izdelke, energente in električno energijo ter nujnemu ukrepu na področju DDV za omilitev cen energentov.

Protidamping

Protidampinška in protisubvencijska dajatev sta instrumenta zunanjetrgovinske zaščite, ki se uvedeta zaradi odpravljanja posledic dampa in subvencioniranja, ki sta najpogostejši obliki nelojalne konkurence. V letu 2022 je bilo v Uradnem listu EU objavljenih 119 uredb vezanih na izvajanje protidampinških in protisubvencijskih ukrepov (107 v letu 2021). Glede na dogovor o izmenjavi podatkov med organi javne uprave je bilo na podlagi zaprosil Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, v letu 2022 posredovanih 15 mnenj (43 uredb) na osnutke novih protidampinških in protisubvencijskih uredb (16 mnenj/40 uredb v letu 2021).

V letu 2022 se je nadaljevalo tudi mesečno zajemanje in poročanje podatkov o uvozu blaga, ki je bilo predmet protidampinških in protisubvencijskih ukrepov. Evropski komisiji je bilo posredovanih 19.441 zapisov (v letu 2021 je bilo posredovanih 22.226).

Nadzorstvo

Pošiljanje podatkov o uvozno - izvozno ocarinjenem blagu Evropski komisiji preko sistema Nadzorstvo, ki jih uporablja za kreiranje različnih ekonomskih politik, je imelo poseben pomen tudi v letu 2022. V tem obdobju je bilo posredovanih 2.343.395 nadzorstvenih zapisov (v letu 2021 je bilo posredovanih 2.415.725 nadzorstvenih zapisov).

Tarifne kvote

Tarifna kvota je uvedena za določeno količino ali vrednost blaga, ki se lahko uvozi v določenem obdobju po znižani carinski stopnji. Ko je ta količina presežena, se blago še vedno lahko uvaža, vendar zapade plačilu običajne carinske stopnje. V letu 2022 je bilo poslanih 7.966 zahtevkov za črpanje tarifnih kvot v Bruselj (v letu 2021 je bilo poslanih 8.404 zahtevkov). Pri 7.622 zahtevkih je bila tarifna kvota dodeljena 100 %, pri 261 zahtevkih je šlo za delno dodelitev in pri 83 zahtevkih tarifna kvota ni bila dodeljena, ker se je razpoložljiva količina med carinjenjem že izčrpala. V 15 primerih je bila naknadno vrnjena delna ali vsa količina dodeljene tarifne kvote. Pri črpanju tarifnih kvot je šlo v 71,5 % primerih za uvoz blaga na slovenski trg, 28,5 % pa za uvoz v drugo državo članico EU.

Preglednica 67: Zahtevki za kvote

Poreklo	Opis	Zahtevana količina v kg	Dodeljena količina v kg	Vrednost v €	Zahtevki
KR	Južna Koreja	483.683.989,93	475.180.224,24	515.831.645,55 €	1.782
XS	Srbija	98.040.404,00	97.904.662,00	88.621.965,23 €	1.829
TR	Turčija	34.701.577,04	29.678.060,36	48.939.493,45 €	628
MK	Severna Makedonija	13.814.617,00	13.636.461,19	13.264.087,66 €	1.593
CN	Kitajska	13.146.303,97	11.842.058,78	30.800.079,85 €	457
BA	Bosna in Hercegovina	12.902.571,62	12.877.051,62	11.007.568,70 €	628
TW	Tajvan	6.186.753,00	6.041.574,00	10.790.014,86 €	40
RU	Rusija	5.869.610,00	5.826.858,00	4.583.338,45 €	19
IL	Izrael	4.597.603,00	4.597.603,00	5.794.115,43 €	290
EG	Egipt	3.888.784,45	3.684.365,60	4.438.765,26 €	110
IN	Indija	2.710.468,98	2.228.053,36	7.824.043,53 €	179
GB	Velika Britanija	2.622.269,53	2.581.368,13	5.066.633,32 €	139
VN	Vietnam	1.840.803,60	1.840.803,60	5.700.097,37 €	29
XK	Kosovo	988.827,00	988.827,00	1.168.704,24 €	74
CH	Švica	567.204,23	567.204,23	1.156.443,52 €	67
ID	Indonezija	336.000,00	336.000,00	693.678,18 €	6
UA	Ukrajina	209.615,00	209.615,00	543.504,28 €	13
MY	Malezija	133.707,00	133.707,00	342.727,67 €	6
CO	Kolumbija	107.880,00	107.880,00	111.023,11 €	1
JP	Japonska	102.830,10	102.830,10	375.471,09 €	11
MD	Moldavija	98.210,00	98.210,00	73.960,50 €	5
ZA	Južna Afrika	82.991,00	48.345,00	198.280,40 €	9
ME	Črna gora	29.289,00	29.289,00	103.706,91 €	34
TH	Tajska	24.133,92	24.133,92	136.800,95 €	2
LB	Libanon	14.760,00	14.760,00	36.900,00 €	1
US	ZDA	13.367,61	13.367,61	103.812,07 €	9
NZ	Nova Zelandija	11.575,82	11.575,82	170.876,12 €	3
PK	Pakistan	3.200,00	3.200,00	3.906,88 €	1

EORI

Za sistem registracije in identifikacije gospodarskih subjektov vključenih v carinsko poslovanje na področju EU se od 1.7.2009 uporablja sistem EORI. V letu 2022 je bilo vloženih 31 zahtevkov pravnih oseb iz tretjih držav za dodelitev številke EORI (34 v letu 2021). Od tega je bilo 27 zahtevkov pozitivno rešenih, en je bil zavrnjen, ker stranka v roku ni odpravila pomanjkljivosti, v treh primerih pa so stranke že imele svojo EORI številko. Pravnim in fizičnim osebam iz Slovenije je bilo aktiviranih 378 EORI števil (530 v letu 2021). Vlogo za spremembo podatkov je vložilo 35 pravnih oseb.

Kombinirana nomenklatura EU (KN)

Skupna carinska tarifa Evropske unije temelji na mednarodni nomenklaturi harmoniziranega sistema (HS) in na kombinirani nomenklaturi EU, ki je kombinacija podrobnega seznama blaga in stopnje dajatev. Pravilna uvrstitev blaga v kombinirano nomenklaturu je pogoj, da se v carinskem postopku uporabijo pravilni ukrepi (višina carinskih dajatev, protidampinških dajatev, izračun kvot, opustitve, DDV, kmetijske subvencije, netaarifni ukrepi, poreklo blaga itd.). KN se posodablja vsako leto, ukinejo se oznake KN, za katere je bilo ugotovljeno, da so zastarele ali nepotrebne, hkrati pa se uvedejo nove oznake KN za nove tehnološke proizvode in izdelke, ki jih je potrebno spremljati v mednarodni trgovini.

V KN za leto 2023 se je ukinilo 23 oznak KN, uvedenih pa je bilo 42 novih oznak KN. Vsebinske novosti KN so v poglavjih 4, 8, 10, 22, 26, 28, 29, 30, 39, 44, 69, 76, 81, 83, 84, 85, 95, 96, 99. Spremembe KN so v letu 2022 izhajale iz potreb v zvezi s statistiko in trgovinsko politiko ter tehnološkega razvoja, iz potreb po uvedbi novih oznak KN za učinkovitejše spremljanje trgovanja določenega blaga (npr. v poglavju 8 za ploščate breskve in nektarine, za riž v poglavju 10, za nekatere strateške surovine v poglavjih 25, 26, 28 in 85, za nekatere kemične proizvode (»DOTP«) v poglavju 29, za izdelke iz aluminija v poglavju 76 itd.). V novi KN so se posodobile tudi Priloge 2, 3, 6, 9 in 10. V skladu s sporazumom ITA2 (sporazum v obliki Deklaracije o širitvi trgovine z izdelki informacijske tehnologije, kot določa Sklep Sveta (EU) 2016/971) so se znižale stopnje carinskih dajatev za izdelke v poglavju 85 in 90.

Mnenje o uvrstitvi motornih vozil v carinsko nomenklaturu in DMV

V letu 2022 je bilo izdanih 147 mnenj (v letu 2021 je bilo 134 mnenj) o uvrstitvi večnamenskih motornih vozil v kombinirano nomenklaturu, ki so bila potrebna za pravičen obračun DMV.

Poreklo blaga

Finančna uprava RS je v obdobju od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2022 prejela v naknadno preverjanje 624 dokazil o poreklu blaga, izdanih v Sloveniji. Tujim carinskim upravam je posredovala odgovore za 621 dokazil o poreklu (za zahteve, prejete v letih 2022, 2021 in 2020); od teh je bilo 295 dokazil izdanih upravičeno, 326 dokazil pa neupravičeno ali delno neupravičeno.

Preglednica 68: Naknadno preverjanje dokazil o poreklu, izdanih v Sloveniji, prejetih v naknadno preverjanje, po državah

Država uvoza	Število dokazil v 2019	Število dokazil v 2020	Število dokazil v 2021	Število dokazil v 2022
Albanija	1	2	2	2
Bosna in Hercegovina	54	42	110	107
Kanada	-	-	4	3
Švica	2	1	1	-
Egipt	16	2	4	1
Gruzija	-	-	1	
Hrvaška (EU)*	-	-	-	2
Izrael	2	118	115	4
Italija (EU)*	-	-	-	1
Maroko	-	1	-	25
Japonska	-	1	-	-
Moldavija	8	-	2	4
Črna Gora	2	15	2	-
Severna Makedonija	9	7	7	3
Srbija	1.188	729	257	440
Slovaška (EU) ⁹	-	-	2	-
Tunizija	-	-	-	-
Turčija ¹⁰	1	-	3	5
Ukrajina	75	106	10	18
Kosovo	1	1	5	7
Združeno kraljestvo				2
Skupaj	1.359	1.025	525	624

Finančna uprava RS je v obdobju od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2022 s strani finančnih uradov prejela predloge za naknadno preverjanje 179 dokazil o poreklu blaga, izdanih v tujini. Od teh je v naknadno preverjanje tujim carinskim organom poslala 166 dokazil o poreklu. Razlogi za preverjanje so bili: negativni rezultati preteklih preverjanj, utemeljen dvom v poreklo blaga pri uvozu iz domnevno zasedenih območij Izraela, preverjanje na osnovi AM sporočil (OLAF) in naključno preverjanje. Finančna uprava RS je prejela rezultate preverjanj za 85 v tujini izdanih dokazil (za zahteve, poslano v letih 2022, 2021 in 2020). Od teh je bilo neupravičeno ali delno neupravičeno izdanih 54 dokazil, za katera je bil finančnim uradom podan predlog za naknadni obračun dajatev.

V države članice EU je bilo v preverjanje poslanih tudi 20 izjav dobaviteljev na notranjem trgu EU. Za 15 izjav dobaviteljev so bili rezultati negativni. Dokazila o poreklu, izdana na osnovi zadevnih izjav dobaviteljev, se štejejo za neveljavna. Za preostale izjave dobaviteljev rezultatov preverjanja še ni.

⁹ Izjave dobaviteljev

¹⁰ Potrdila A.TR

Preglednica 69: Naknadno preverjanje dokazil o poreklu blaga, izdanih v s strani tujih carinskih organov, v letu 2022, po državah

Država izvoza	Število dokazil
Albanija	1
Bosna in Hercegovina	6
Švica	1
Gana	1
Indija	11
Izrael	9
Japonska	2
Južna Koreja	5
Črna Gora	2
Norveška	1
Filipini	56
Srbija	62
Turčija ¹¹	2
Kosovo	2
Združeno kraljestvo	2
Skupaj	166

Pooblašчени izvozniki (poreklo)

V letu 2022 je Finančna uprava RS izdala 12 novih dovoljenj pooblaščenim izvoznikom. Razveljavljenih je bilo 5 dovoljenj. Na dan 31.12.2022 je bilo Sloveniji 289 pooblaščenih izvoznikov. Status pooblaščenega izvoznika – poreklo omogoča podjetju poenostavitev pri potrjevanju porekla blaga, status pooblaščenega izvoznika – A.TR. pa omogoča podjetju poenostavitev pri potrjevanju statusa unijskega blaga ob izvozu v Turčijo.

Sistem registriranih izvoznikov (sistem REX)

Sistem REX je sistem samopotrjevanja porekla blaga, kar pomeni, da izvozniki sami (in ne carinski organ) sestavljajo dokazila o poreklu. Če vrednost izdelkov v pošiljki ne presega 6.000 €, lahko dokazilo o poreklu sestavi izvoznik, ne glede na to, ali je registriran ali ne. Če pa vrednost izdelkov v pošiljki presega 6.000 €, lahko dokazilo o poreklu sestavi samo registrirani izvoznik. V letu 2022 je bilo registriranih 102 izvoznikov, 6 registracij je bilo razveljavljenih. Na dan 31.12.2022 je bilo v Sloveniji 665 registriranih izvoznikov.

Nadzor

V Finančni upravi RS je bila v letu 2022 opravljena ročna analiza tveganja za 301.008 vstopnih kontejnerskih pošilk, kar je za 5,3 % več kakor v letu 2021. Prav tako je bila na podlagi sistemske analize tveganja izvedena še dodatna ročna analiza tveganja nad 6.370 vstopnimi skupnimi deklaracijami, kjer je bil Koper deklariran kot urad prvega vstopa pošiljke v EU. Na podlagi ročne in sistemske analize tveganja je bilo v Luki Koper s skenerjem pregledanih 6.057 kontejnerjev. V letu 2022 se je tako uspešno preprečil vnos prepovedane droge kokain v bruto teži 496,46 kg in prepovedane droge amfetamin v bruto teži 1.518,19 kg. Odkritih je bilo tudi 93.833 kosov ponarejenih izdelkov, katerih tržno vrednost se ocenjuje na 2.224.315 €.

¹¹ Potrdila A.TR

Na področju carin je bilo v letu 2022 izvedenih 115 inšpekcijskih nadzorov, pri čemer je bilo naknadno obračunanih 82.360 € carinskih dajatev (tradicionalnih lastnih sredstev). Inšpekcijski nadzor je bil pretežno osredotočen na preverjanje pravilnosti uvrščanja blaga v kombinirano nomenklaturu carinske tarife in ustreznost carinske vrednosti pri uvozu blaga, upravičenosti izdanih dokazil o poreklu blaga, skladnosti uvoznih postopkov z EU zakonodajo ter uvoznih postopkov E-trgovanja. Največ nepravilnosti je bilo ugotovljenih v zvezi s prijavo nižje vrednosti blaga od dejanske, z namenom izogibanja plačila carinskih dajatev in DDV, nadalje napačnega uvrščanja blaga v kombinirano nomenklaturu carinske tarife ter nepravilno prijavljenega porekla blaga.

Naknadne kontrole na področju carin so se v največji meri izvajale v zvezi s preverjanjem izpolnjevanja pogojev iz carinskih dovoljenj, upravičenosti izdanih dokazil o poreklu blaga, uvrščanja blaga v kombinirano nomenklaturu carinske tarife in ustreznosti carinske vrednosti pri uvozu blaga. Največ nepravilnosti je bilo ugotovljenih v zvezi z napačnim uvrščanjem blaga v kombinirano nomenklaturu carinske tarife, napačnim izkazovanjem porekla blaga ob uvozu, neupravičeno izdanih dokazil o poreklu blaga ter neizpolnjevanja vseh pogojev iz carinskih dovoljenj. Izvedenih je bilo 507 naknadnih kontrol, pri čemer je bilo naknadno obračunanih 297.629 € carinskih dajatev (tradicionalnih lastnih sredstev).

Uslužbenci mobilnih oddelkov so opravili 3.804 nadzorov po Zakonu o izvajanju carinske zakonodaje Evropske unije, pri čemer je bil nadzor usmerjen v preprečevanje in odkrivanje tihotapljenja blaga, ugotavljanje skladnosti spremljajoče dokumentacije z dejanskim statusom blaga, preverjanje verodostojnosti carinskih oznak in ugotavljanje drugih kršitev carinske zakonodaje. Največ odkritih kršitev se je nanašalo na nezakonit vnos blaga, namenjenega trgu EU, ki se zaradi razlik v obdavčitvi vnaša iz držav zahodnega Balkana ter omogočanje možnosti dostopa do blaga v prevoznih sredstvih, brez poškodovanja carinskih oznak.

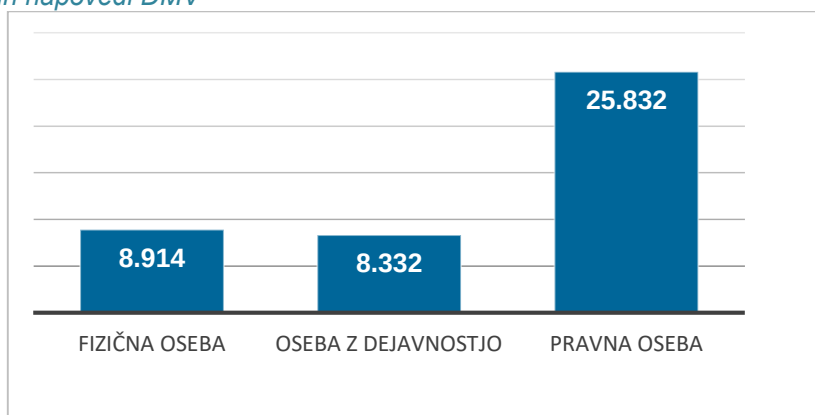
Preglednica 70: Aktivnosti in rezultati nadzora carin

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Število opravljenih inšpekcijskih pregledov (odločba, sklep)	85	66	113	85	154	115	74,7
Znesek ugotovljenih obveznosti v inšpekcijskih pregledih (z odločbo), v €	57.852	15.005	231.636	1.329.474	233.844	82.237	35,2
Znesek odprave nepravilnosti po 140.a členu ZDavP-2 na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €	-	-	41.368	-	93	123	132,3
Skupni znesek ugotovljenih obveznosti v inšpekcijskih pregledih, v €	57.852	15.005	273.004	1.329.474	233.937	82.360	35,2
Število opravljenih naknadnih kontrol	449	527	412	592	691	507	73,4
Znesek ugotovljenih obveznosti v naknadnih kontrolah, v €	316.810	903.167	498.415	4.386.897	1.425.981	297.629	20,9

6.7 Davek na motorna vozila

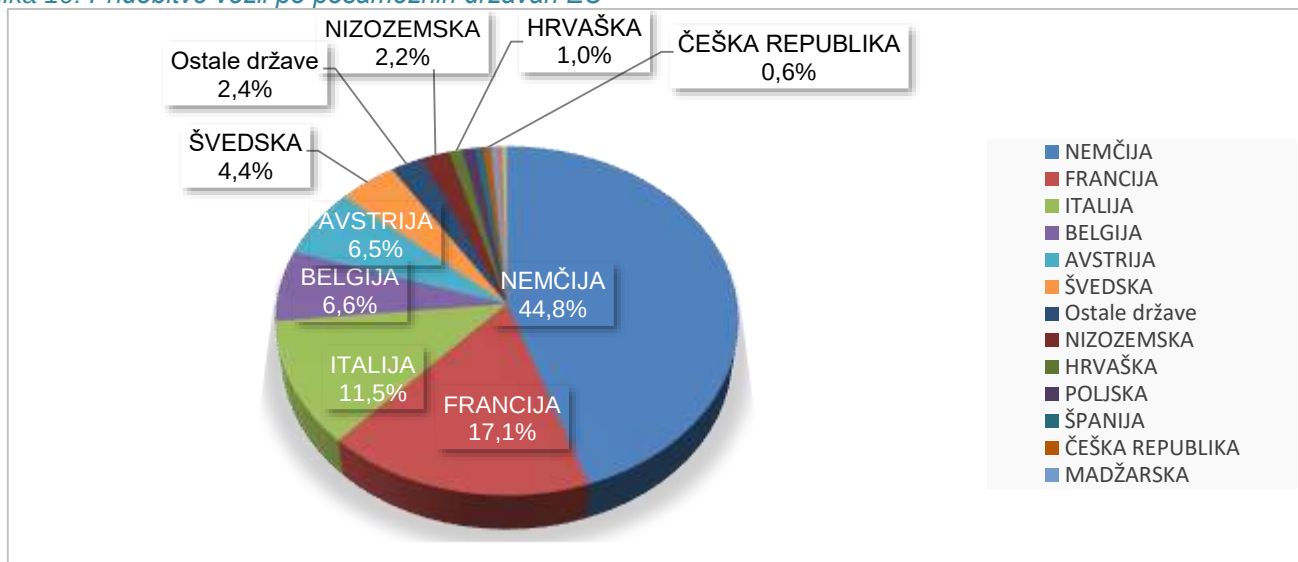
Davek na motorna vozila (v nadaljevanju: DMV) v strukturi javnofinančnih prihodkov predstavlja 0,1 % delež. V letu 2022 je bilo pobranega za 18.387.705 €, to je za 31,2 % več kakor leta 2021. V letu 2021 je bila neto realizacija nižja zaradi več vračil po obračunu. DMV je prihodek državnega proračuna.

Slika 9: Število vloženih napovedi DMV

V letu 2022 je bilo prejetih 43.078 napovedi DMV (v letu 2021 40.311). Število opravljenih odmer v letu 2022 je znašalo 41.812 (v letu 2021 39.155), število prejetih zahtevkov za vračilo DMV je bilo 2.518 (v letu 2021 2.921) in število oddanih obračunov DMV je znašalo 1.291 (v letu 2021 1.292).

Slika 10: Pridobitve vozil po posameznih državah EU

Kar 45 % rabljenih vozil je bilo v Slovenijo pridobljenih iz Nemčije, sledita Francija (17 %) in Italija (12 %). Bolj podrobni podatki so razvidni iz zgornje slike.

Nadzor

Finančna uprava RS je v letu 2022 v postopkih odmer DMV nadaljevala s strožimi nadzori nad morebitnimi utajami DDV iz naslova pridobitve rabljenih motornih vozil. Preprodajalci motornih vozil, ki pridobivajo vozila iz drugih držav članic EU, se ob nadaljnji prodaji vozila fizični osebi, z uporabo različnih shem, pogosto tudi s pomočjo ponarejene dokumentacije in slamatih prodajalcev skušajo izogniti plačilu DDV v Sloveniji. S takšnim poslovanjem na račun neplačanega DDV lahko dosežejo nižje prodajne vrednosti rabljenih vozil, s tem pa pridobijo nepošteno konkurenčno prednost v primerjavi z davčnimi zavezanci, ki poslujejo zakonito. Postopki učinkovitega nadzora so lahko v teh primerih daljši, saj pogosto pravilnosti obdavčitve izvedenih transakcij ni mogoče preveriti brez mednarodne izmenjave podatkov, kar potem posledično vpliva tudi na daljše postopke odmere DMV. Brez plačila DMV pa vozila, pridobljenega iz tujine, ni mogoče registrirati. Da bi omogočili odmero DMV in hkrati omogočili učinkovit nadzor nad morebitnimi utajami DDV, Finančna uprava RS v primerih, ko se na podlagi različnih indicev predložene dokumentacije pojavi sum glede pravilne izpolnitve DDV obveznosti, pred odmero DMV zahteva zavarovanje izpolnitve DDV obveznosti iz naslova pridobitve rabljenega vozila. Ob predložitvi zavarovanja (gotovinski polog), je

DMV odmerjen, s tem pa je omogočena registracija vozila, kljub temu da vzporedno tečejo še postopki preverjanja morebitne utaje. Kadar ni suma na nepravilnosti glede izpolnitve DDV obveznosti, se odmera DMV izvede hitro in brez zahteve za zavarovanje izpolnitve DDV obveznosti.

Skupaj je bilo v letu 2022 na področju DMV opravljenih 9 inšpekcijskih nadzorov, v katerih so bile ugotovljene dodatne davčne obveznosti iz naslova DMV v višini 1.167.415 €. Izpostavljamo primer nadzora pri zavezancu, ki je vložil zahtevek za vračilo DMV v višini 1,3 mio € (zahtevku za vračilo je bilo delno ugodeno). V postopku nadzora je bilo namreč ugotovljeno, da zavezanec ni bil upravičen do uveljavljanja oprostitve po ZDMV-1 v višini 1.081.594 €, ker vozila dejansko niso bila izvožena oz. dobavljena v drugo državo članico EU.

Uslužbenci mobilnih oddelkov so opravili 257 nadzorov pri pravnih in fizičnih osebah, ki so podale napoved za odmero DMV, v okviru katerih so predvsem opravljali ogled stanja vozil in usklajenosti dokumentacije z napovedjo, opravljali informativne razgovore z zavezanci, istočasno pa so ugotavljali morebitno opravljanje dela na črno, vezano na preprodajo vozil.

Iz spodnje preglednice je razvidno, da je število opravljenih kontrol v letu 2022 primerljivo z letom prej. Davčni organ mora za vse predložene napovedi in zahtevkov za vračilo DMV opraviti formalno in vsebinsko kontrolo (pravilna napoved, upravičenost do vračila). Na podlagi opravljenih kontrol je bilo ugotovljenih za 109.001 € učinka, kar sicer predstavlja znižanje za več kot 90 % glede na leto 2021, pri čemer pa je v letu 2021 šlo za en izredni primer, v katerem je bilo ugotovljenega večina učinka iz tega leta.

Preglednica 71: Podatki na področju nadzora DMV

	2018	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Število predloženih samoprijav	655	89	124	58	58	100
Učinek samoprijav, v €	166.805	75.439	27.800	69.500	20.476	29,5
Število opravljenih kontrol	60.615	47.222	39.385	45.501	43.964	96,6
Učinek opravljenih kontrol, v €	1.370.936	1.622.280	779.788	1.496.273	109.001	7,3
Število opravljenih inšpekcijskih pregledov (odločba, sklep)	5	11	26	14	9	64,3
Znesek ugotovljenih obveznosti v inšpekcijskih pregledih (z odločbo), v €	842.148	250.968	1.748.678	188.383	1.163.180	617,5
Znesek samoprijav na osnovni inšpekcijskih pregledov, v €	7.232	-	202.435	80.254	1.674	2,1
Znesek odprave nepravilnosti po 140.a členu ZDavP2 na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €	-	137.086	982.402	-	2.561	-
Skupni znesek ugotovljenih obveznosti v inšpekcijskih pregledih, v €	849.380	388.054	2.933.515	268.637	1.167.415	434,6

6.8 Davek na promet nepremičnin

Davek na promet nepremičnin v strukturi javnofinančnih prihodkov predstavlja 0,3 % delež. V letu 2022 je bilo pobranega 55.406.967 €, to je za 3,0 % več od leta 2021. Davek na promet nepremičnin je prihodek občinskega proračuna.

Slika 11 prikazuje višino odmerjenega davka na promet nepremičnin in število izdanih odločb o odmeri davka za obdobje od leta 2015 do 2022. V letu 2022 je Finančna uprava RS obravnavala 56.375 zadev, kar v primerjavi z letom 2021 (56.790) predstavlja zmanjšanje obravnavanih zadev za 0,73 %, v primerjavi z letom 2020 (46.846) pa

predstavlja porast za 20,34 %. Na račun visokih prodajnih cen pa je bil kljub manjšemu številu obravnavanih zadev, odmerjenega za 0,73 % več davka v letu 2022 (55,3 mio €) kot v letu 2021 (54,9 mio €).

Slika 11: Odmera davka na promet nepremičnin

6.9 Okoljske dajatve

Okoljske dajatve so prihodek državnega proračuna, razen okoljske dajatve zaradi odvajanja odpadnih voda in odlaganja odpadkov na odlagališčih, ki so javna infrastruktura. Omenjeni okoljski dajatvi sta prihodka občin, kjer se odpadna voda odvaja oziroma odpadki odlagajo.

Preglednica 72: Podatki o številu zavezancev in obračunov in znesek pobrane okoljske dajatve

VRSTA OKOLJSKE DAJATVE	2020			2021			2022			Indeks 2022/2021
	Št. zav.	Št. obr.	Znesek v €	Št. zav.	Št. obr.	Znesek v €	Št. zav.	Št. obr.	Znesek v €	
			129.461.540			135.606.664			107.848.552	79,53
za emisije ogljikovega dioksida	145	2.045	125.392.730	136	1.854	31.367.480	127	1.609	102.998.514	78,4
za uporabo mazalnih olj in tekočin	469	5.511	2.602.500	474	5.551	2.746.884	466	5.560	3.164.693	115,2
za izrabljene gume	366	1.436	137.530	361	1.373	145.678	353	1.393	165.694	113,7
za odpadno EE-opremo	1.585	3.177	408.905	1.626	3.258	509.430	1.643	3.294	503.125	98,8
za odpadno embalažo	1.289	5.218	647.238	1.388	5.601	635.767	1.432	5.852	734.014	115,4
za hlapne organske spojine	138	275	79.528	138	275	80.407	134	262	76.244	94,8
za odlaganje odpadkov na ind. odlagališčih	6	73	193.110	6	73	121.018	6	74	206.268	170,4
			25.274.986			24.298.273			24.126.398	
za komunalno odpadno vodo	110 (212 občin)	2.646	23.595.127	110 (212 občin)	2.607	22.651.919	110 (212 občin)	2.607	22.543.683	99,5
za industrijsko odpadno vodo	599 (807 naprav)	3.279		603 (805 naprav)	3.268		606 (805 naprav)	3.329		
za odlaganje odpadkov na kom. odlagališčih	12	157	1.679.859	12	153	1.646.354	12	162	1.582.715	96,1
Skupaj	4.713	23.817	154.736.475	4.854	24.013	159.904.937	4.854	24.153	131.974.950	82,5

Okoljska dajatev za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida je prihodek državnega proračuna. V strukturi javnofinančnih prihodkov predstavlja 0,5 % delež. V letu 2022 so prihodki iz naslova te okoljske dajatve znašali 102.998.514 € in so bili za 21,6 % nižji kakor leta 2021. Bistveno nižji znesek pobrane okoljske je posledica sprememb Uredbe o okoljski dajatvi za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida, na podlagi katerih se je ukinila obveznost plačila okoljske dajatve za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida in najnižje ravni obdavčitve v Evropski Skupnosti za motorni bencin, plinsko olje, kurilno olje in naravni (zemeljski) plin. Za navedena goriva se okoljska dajatev ni obračunavala od 21. 6. 2022 do 1. 8. 2022 in od 13. 9. 2022 do 31. 12. 2022.

Nadzor

Inšpekcijski nadzor na področju okoljskih dajatev je bil pretežno usmerjen na preverjanje pravilnosti obračunov okoljskih dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja komunalnih odpadnih voda in ostalih okoljskih dajatev (obremenjevanje okolja uporabe mazalnih olj in tekočin, nastajanje odpadne električne in elektronske opreme, nastajanje odpadne embalaže in uporabe hlapnih organskih spojin). Izvedenih je bilo 41 inšpekcijskih nadzorov okoljskih dajatev, v katerih so bile dodatno ugotovljene obveznosti v višini 132.765 €.

Naknadne kontrole na področju okoljskih dajatev so bile pretežno usmerjene na preverjanje pravilnosti obračunov okoljskih dajatev in ustreznosti registracije zavezancev za plačilo okoljskih dajatev za obremenjevanje okolja zaradi nastajanja odpadne embalaže, uporabe mazalnih olj in tekočin, nastajanja odpadne električne in elektronske opreme, uporabe hlapnih organskih spojin, nastajanja izrabljenih gum in onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida. Največ nepravilnosti je bilo ugotovljenih na področju okoljske dajatve zaradi uporabe mazalnih olj in tekočin ter zaradi onesnaževanja zraka z emisijo ogljikovega dioksida, nekaj pa tudi na področju onesnaževanje okolja zaradi

nastajanja odpadne embalaže in zaradi nastajanja odpadne električne in elektronske opreme. V izvedenih 39 naknadnih kontrolah okoljskih dajatev so bile dodatno ugotovljene obveznosti v višini 25.795 €.

Preglednica 73: Aktivnosti in rezultati nadzora okoljskih dajatev

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Število opravljenih inšpekcijskih pregledov (odločba, sklep)	30	25	43	50	42	41	97,6
Znesek ugotovljenih obveznosti v inšpekcijskih pregledih (z odločbo), v €	72.614	110.430	48.448	4.238	7.101	-	0
Znesek samoprijav na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €	-	-	13.175	6.089	48.039	-	0
Znesek odprave nepravilnosti po 140.a členu ZDavP2 na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €	87.031	302.991	345.991	1.772.104	115.332	132.765	115,1
Skupni znesek ugotovljenih obveznosti v inšpekcijskih pregledih, v €	159.645	413.421	407.615	1.782.431	170.472	132.765	77,9
Število opravljenih naknadnih kontrol	40	33	32	41	66	39	59,1
Skupni znesek ugotovljenih obveznosti v naknadnih kontrolah, v €	17.734	17.688	21.842	56.606	760	25.795	3394,1

6.10 Pribitek k cestnini in taksa na pretovor

Pribitek k cestnini in taksa na pretovor v strukturi javnofinančnih prihodkov predstavljata 0,1 % delež. Spadata v skupino drugi davki na uporabo blaga in storitev. V letu 2022 je bilo iz tega naslova pobranih za 20.792.643 €, to je za 7,5 % več kakor leta 2021. Pribitek k cestnini in taksa na pretovor sta prihodek državnega proračuna.

Finančna uprava RS je na podlagi Zakona o izgradnji, upravljanju in gospodarjenju z drugim tirom železniške proge Divača–Koper pristojna za pobiranje pribitka k cestnini in takse na pretovor.

Preglednica 74: Podatki o obračunani taksi na pretovor in pribitku k cestnini

Vrsta dajatve	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Taksa na pretovor (od mar. 2019)	6.188.609	5.923.659	6.507.734	7.766.250 €	119,3
Pribitek k cestnini, v €	13.241.587	11.737.398	12.999.587	13.133.923 €	101,0

Na podlagi Sklepa o uvedbi pribitka k cestnini na določenih odsekih cestninskih cest se je pribitek k cestnini začel obračunavati 1. januarja 2019. V letu 2022 je znašal znesek obračunanega pribitka k cestnini 13.133.923 €, kar je 1 % več kakor leta 2021. Sprememba sklepa o uvedbi pribitka, ki je začela veljati 1. 6. 2022 ni bistveno vplivala na znesek obračunanega pribitka k cestnini.

V skladu z obvestilom o začetku izvajanja pripravljalnih del projekta drugi tir železniške proge Divača–Koper se je taksa na pretovor v koprskem tovornem pristanišču začela obračunavati 1. marca 2019. V letu 2022 je znesek obračunane takse na pretovor znašal 7.776.250 €, kar je 19,3 % več kakor leta 2021.

6.11 Davek od prometa zavarovalnih poslov

Davek od prometa zavarovalnih poslov v strukturi javnofinančnih prihodkov predstavlja 0,6 % delež, uvršča se v skupino davki na posebne storitve. V letu 2022 je bilo na podlagi oddanih obračunov davka od prometa zavarovalnih poslov pobranega 116.245.997 € davka, kar je za 7,7 % več kakor leta 2021. Davek od prometa zavarovalnih poslov je prihodek državnega proračuna.

6.12 Davek na finančne storitve

Davek na finančne storitve v strukturi javnofinančnih prihodkov predstavlja 0,4 % delež. Spada v skupino davki na posebne storitve. V letu 2022 je bilo pobranega za 77.930.487 €, to je za 2,0 % več kakor leta 2021. Davek na finančne storitve je prihodek državnega proračuna.

Preglednica 75: Davek na finančne storitve

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Število predloženih samoprijav	144	42	3927	4.496	1.255	1.185	94,4
Učinek samoprijav, v €	51.381	9.783	825.045	629.753	511.261	483.945	94,7
Število davčnih obračunov, predloženih po pozivu	75	105	0	0	0	0	0
Učinek po davčnih obračunih, predloženih po pozivu, v €	31.146	4.920	0	0	0	0	0
Število nepravilnosti naknadnega nadzora	494	1.178	5.194	5.401	1.780	1.627	91,4
Skupni učinek kontrole, v €	0	18.182	288.050	8.924	3.099	13.557	437,5
Število opravljenih inšpekcijskih pregledov		2	6	2	2	3	150,0
Znesek ugotovljenih obveznosti v inšpekcijskih pregledih, v €		144	24,88	-	677	138.899	20.516,8
Znesek samoprijav na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €		11.431.889	2.225.139	454,03	8.736	3.030	34,7
Znesek odprave nepravilnosti po 140.a členu ZDavP-2 na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €		0	10.505	2.713	-	5.817	-
Skupni učinek inšpekcije, v €		11.432.033	2.235.669	3.167	9.413	147.746	1.569,6

Skupaj so bili v letu 2022 na področju davka od finančnih storitev opravljeni trije inšpekcijski nadzori, v katerih so bile ugotovljene dodatne davčne obveznosti iz naslova davka od finančnih storitev v višini 147.746 €.

6.13 Davek na dediščine in darila

Davek na dediščine in darila v strukturi javnofinančnih prihodkov predstavlja 0,1 % delež. V letu 2022 je bilo pobranega za 17.130.601 €, to je za 61,6 % več kakor leta 2021. Davek na dediščine in darila je prihodek občinskega proračuna.

V letu 2022 je bilo 83,24 % davčnih zavezancev oproščenih plačila davka na dediščine in darila, kot dediči prvega dednega reda oziroma kot obdarjenci, ki so izenačeni z dediči prvega dednega reda.

V letu 2022 je Finančna uprava RS prejela 46.543 napovedi za odmero davka od prejetih daril in sklepov o dedovanju. Izdanih je bilo 58.549 izhodnih dokumentov, v primerjavi z letom 2021 (53.397) jih je bilo izdanih za 9,6 % več in v primerjavi z letom 2020 (43.912) za 33,2 % več.

6.14 Davek na vodna plovila in dodatni davek od plovil

Davek na vodna plovila in dodatni davek od plovil se uvrščata v skupino davki na premoženje in se po obsegu vplačil uvrščata med manjše prihodke. V letu 2022 je bilo iz naslova teh dveh davkov pobranih za 734.702 € prihodkov, kar je za 3,7 % več kakor leta 2021. Davek na vodna plovila je prihodek občinskega proračuna, dodatni davek od plovil pa je prihodek državnega proračuna.

V letu 2022 je bil davek na vodna plovila in dodatni davek od plovil odmerjen v 71,5 % za plovila z dolžino od 5 m do 8 m, v 22,2 % za plovila od 8 m do 12 m ter v 6,26 % za plovila nad 12 m. V letu 2022 je bilo izdanih 8.008 odmernih odločb, v primerjavi z letom 2021 (7.667) je bilo izdanih za 4,4 % več odločb.

6.15 Davki od premoženja

Davki od premoženja (od stavb, od prostorov za počitek in rekreacijo) so manjši davki, ki spadajo v skupino davki na nepremičnine. V letu 2022 je bilo pobranih za 9.486.276 € teh davkov, kar je za 16,3 % več kakor v letu 2021.

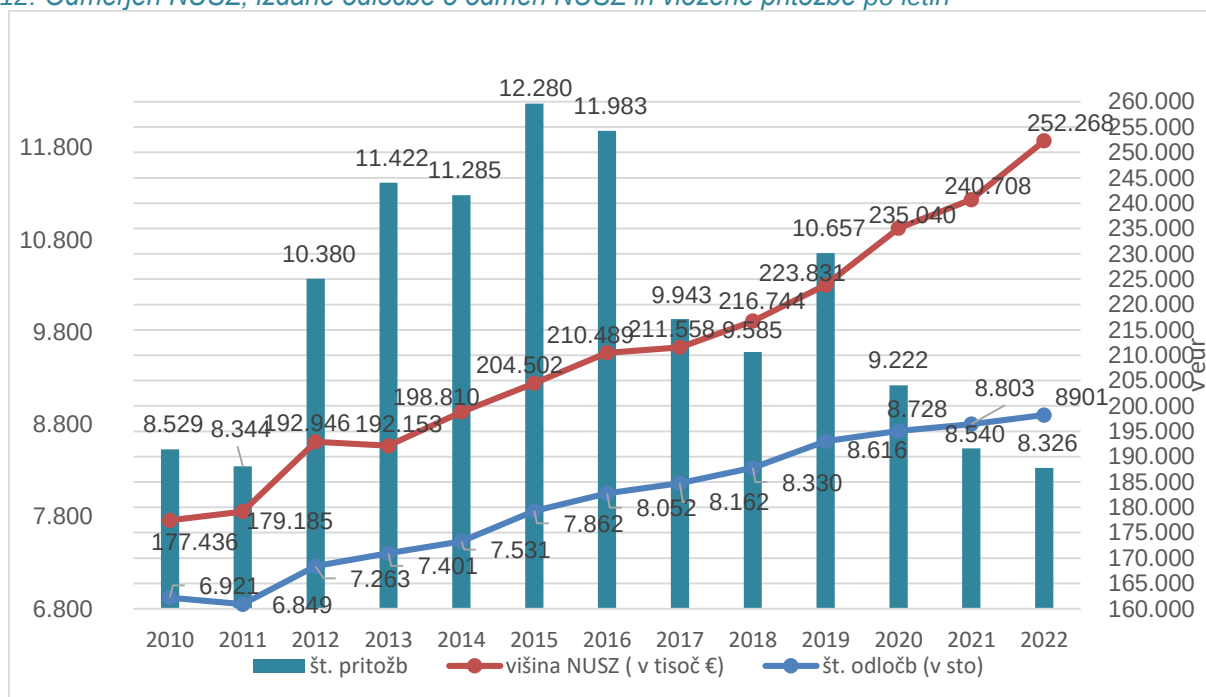
V letu 2022 je bilo izdanih 139.591 odločb o odmeri davka. V primerjavi z letom 2021 (130.796) je bilo izdanih za 6,7 % ter z letom 2020 (122.832) za 13,6 % več odločb, kar je posledica povečanega nadzora na področju plačevanja davka od premoženja.

6.16 Nadomestilo od uporabe stavbnega zemljišča

Nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča (v nadaljevanju: NUSZ) spada v skupino davki na nepremičnine, ki v strukturi javnofinančnih prihodkov predstavlja 1,2 % delež. V letu 2022 so prihodki iz naslova NUSZ znašali 253.007.761 €, to je za 4,1 % več kakor leta 2021. Navedeni davek je največji prihodek občinskega proračuna. V letu 2022 je Finančna uprava RS izdala davčnim zavezancem fizičnim osebam 853.009 ter pravnim osebam 37.161 odločb o odmeri NUSZ.

Pozitivni učinki sistemskih priporočil za izboljšanje sistema za odmero NUSZ za občine, ki jih je pripravilo Ministrstvo za okolje in prostor ter priporočila oziroma pojasnila glede postopkov priprave podatkov za odmero NUSZ in vodenja pritožbenih postopkov, ki jih je pripravila Finančna uprava RS v letih 2016 in 2021 se odražajo tako v kvalitetnejšem in hitrejšem procesu izvedbe odmere NUSZ kot v nadaljevanju trenda zniževanja števila pritožb, ki so v letu 2022 dosegle do zdaj najnižji odstotek, in sicer 0,94 %. Na spodnji sliki je prikazana višina odmerjenega NUSZ, število izdanih odločb o odmeri NUSZ in število vloženih pritožb za obdobje od leta 2010 do 2022.

Slika 12: Odmerjen NUSZ, izdane odločbe o odmeri NUSZ in vložene pritožbe po letih

6.17 Prirejanje iger na srečo

Igre na srečo se v Sloveniji prirejajo na podlagi koncesije Vlade RS oziroma dovoljenja pristojnega organa. Na dan 31.12. 2022 sta imela dva prireditelja klasičnih iger na srečo skupaj 20 koncesij za trajno prirejanje klasičnih iger na srečo, pri čemer sta oba prireditelja skupaj prirejala 19 klasičnih iger na srečo, 3 koncesionarji so prirejali posebne igre na srečo v 10 igralnicah, 25 koncesionarjev pa je prirejalo posebne igre na srečo v 25 igralnih salonih.

Preglednica 76: Bruto prihodek od iger na srečo, zneski, v mio €

Leto	Loterije	Igralnice	Igralni saloni	Skupaj
2017	53,5	160,1	93,5	307,0
2018	62,7	152,2	93,7	308,6
2019	67,2	158,8	95,3	321,3
2020	61,4	75,5	51,3	188,2
2021	71,4	78,6	53,4	203,4
2022	75,7	152,9	104,9	333,5

Skupni bruto prihodek od iger na srečo (v nadaljevanju: BPI) se je leta 2022 primerjalno na leto 2021 povečal za 130,1 mio €.

Na podlagi 9. člena Zakona o igrah na srečo Finančna uprava RS zaradi preprečevanja zasvojenosti z igrami na srečo vodi zbirko podatkov o igralcih, ki so dali izjavo o samoprepovedi. Leta 2022 je izjavo o samoprepovedi dalo 2.836 igralcev. Na dan 31. 12. 2022 je bilo v evidenci z veljavno samoprepovedjo (na podlagi dane izjave jim je prepovedan vstop v igralnico ali igralni salon) vpisanih 3.591 igralcev.

6.18 Davek od iger na srečo, koncesijska dajatev, davek na srečke in davek na dobitke od iger na srečo

V letu 2022 je bilo iz naslova vseh štirih dajatev oziroma davkov, ki se obračunavajo in plačujejo iz naslova prirejanja iger na srečo, pobrano skupaj 116.879.566 € oziroma za 79,2 % več kakor leta 2021. V strukturi javnofinančnih prihodkov predstavljajo skupaj 0,6 % delež.

Davek od iger na srečo - DIS se uvršča v skupino davki na posebne storitve, in zajema davek od posebnih iger na srečo, davek od klasičnih iger in davek na srečke. Navedeni davki so prihodki državnega proračuna. Koncesijske dajatve od posebnih iger na srečo - KDIS se uvrščajo v skupino Udeležba na dobičku in dohodku od premoženja ter so prihodek Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij (v nadaljevanju: FIHO) v višini 2,2 %, Fundacije za financiranje športnih organizacij (v nadaljevanju: FŠO) v višini 2,2 %, preostali 95,6 % pa je prihodek občinskega proračuna (50 %) in državnega proračuna (50 %). V strukturi javnofinančnih prihodkov predstavljajo skupaj 0,5 % delež, kar je v letu 2022 pomenilo 110.893.936 € pobranih dajatev. To je za 79,0 % več od leta poprej.

Koncesionarji za prirejanje posebnih iger na srečo in prireditelji klasičnih iger na srečo morajo, poleg koncesijske dajatve za prirejanje iger na srečo, obračunavati in plačevati tudi davek od iger na srečo, prireditelja klasičnih iger na srečo pa tudi davek od srečk in davek na dobitke pri klasičnih igrah na srečo. V letu 2022 je bilo iz naslova vseh štirih dajatev oziroma davkov, ki se obračunavajo in plačujejo iz naslova prirejanja iger na srečo, obračunanih skupaj 150 mio €¹² oziroma za 57,6 % več kakor leto poprej.

Preglednica 77: Podatki o dajativah po vrsti dajatve, zneski v mio €

Leto	DIS	KDIS	DavS	DavDobitki
2018	47,7	63,9	18,3	3,1
2019	49,1	66,8	19,7	3,2
2020	25,9	43,5	17,6	2,4
2021	27,1	45,3	19,5	3,3
2022	50,1	72,2	21,7	6,0

Koncesijske dajatve od posebnih iger na srečo - KDIS se uvrščajo v skupino Udeležba na dobičku in dohodku od premoženja. Dajatve iz naslova plačila koncesijske dajatve od posebnih iger na srečo so v višini po 2,2 % prihodek FIHO in FŠO, od preostalih 95,6 % dajatve pa je polovica prihodek občinskih proračunov občin in polovica prihodek državnega proračuna. Koncesijska dajatev od posebnih iger na srečo je bila v letu 2022 obračunana v višini 42,5 mio € in je bila za 98,6 % višja kakor v letu 2021.

Koncesijska dajatev od trajnega prirejanja klasičnih iger na srečo je v celoti prihodek FIHO in FŠO. Koncesijska dajatev za trajno prirejanje tistih iger na srečo, ki so opredeljene kot številčne loterije, loterije s trenutno znanim dobitkom in loto, je v višini 80 % prihodek FIHO in v višini 20 % prihodek FŠO. V primeru trajnega prirejanja klasičnih iger na srečo, ki so opredeljene kot športne napovedi, druge športne stave in kviz loterije, pa je 20 % koncesijske dajatve prihodek FIHO in 80 % prihodek FŠO. Koncesijska dajatev od klasičnih iger na srečo je bila v letu 2022 obračunana v višini 29,7 mio € in je bila za 25,8 % višja kakor v letu 2021.

DIS, ki se obračunava tako od klasičnih kot od posebnih iger na srečo, se uvršča v skupino davki na posebne storitve, enako kot davek od srečk (v nadaljevanju: DavS), in je prihodek državnega proračuna. V letu 2022 je bilo obračunanega za 84,9 % več davka od iger na srečo kakor v letu 2021, kar je posledica višjega BPI v letu 2022 glede na leto 2021 v igralnicah in igralnih salonih. Tako je bilo obračunanega DIS od klasičnih iger na srečo v letu 2020 za

¹² Koncesijske dajatve od klasičnih iger na srečo ter del koncesijskih dajatev od posebnih iger na srečo, ki pripadajo FIHO in FŠO, se ne knjižijo v davčno knjigovodstvo, zato prihaja do razlik med obračunanimi ter pobranimi zneski na tem področju.

3,6 mio € oziroma za 9,1 % več kakor leta 2021, od posebnih iger na srečo pa za 46,5 mio € oziroma za 94,6 % več kakor leta 2021.

V letu 2022 je bilo iz naslova DavS, ki ga obračunavata in plačujeta oba trajna prireditelja klasičnih iger na srečo, obračunanega za 11,3 % več davka kakor leta 2021. Davek se obračuna od prodajne cene srečk, ki ne vključuje tega davka, in je prihodek proračuna države.

Iz naslova davka na dobitke pri klasičnih igrah na srečo - DavDobitki, ki spada v skupino davki na posebne storitve, je bilo v letu 2022 pobranega 5.985.596 € davka, kar pomeni za 82,5 % več kakor leto poprej. DavDobitki se obračuna ob izplačilu dobitkov pri klasičnih igrah na srečo, katerih vrednost je enaka ali večja od 300 €. Navedeni davek je prihodek proračuna občine, v kateri ima prejemnik dobitka stalno prebivališče.

Nadzor

Finančna uprava RS je izvajala neposredni in posredni nadzor iger na srečo. Neposredni nadzor se je izvajal z inšpekcijskim pregledom pri zavezancih, ki jim je Vlada RS podelila koncesijo, in pri vseh ostalih zavezancih, ki nedovoljeno prirejajo igre na srečo. Posredni nadzor pa se izvaja preko nadzornega informacijskega sistema, v katerega so on-line povezani informacijski sistemi vseh koncesionarjev in prirediteljev. Navedeni način nadzora zagotavlja pravilnost in pravočasnost obračunavanja dajatev, ki so vezane na dejavnost prirejanja iger na srečo.

V letu 2022 je bilo opravljenih 446 postopkov nadzora nad prirejanjem iger na srečo, pri čemer je bilo ugotovljenih 148 primerov nepravilnosti (120 pri koncesionarjih, 26 glede nedovoljenega prirejanja iger na srečo preko spleta in eno nepravilnost glede nedovoljenega prirejanja iger na srečo v gostinskem lokalu), na podlagi katerih je bilo izdanih 18 odločb o odpravi nepravilnosti in 26 odločb o prepovedi prirejanja iger na srečo. V okviru nadzornih postopkov je bilo podano 13 predlogov za izdajo odločbe o prekršku, in sicer 13 s predlogom za globo in izdanih 7 plačilnih nalogov ter izrečenih 54 opozoril po 33. členu Zakona o inšpekcijskem nadzoru (ZIN) in 29 opozoril po 53. členu Zakona o prekrških (ZP-1). Dodatno k temu je bilo izvedenih tudi 5 davčnih nadzorov na področju iger na srečo, kjer se je preverjala pravilnost in pravočasnost obračunavanja obveznih dajatev prirediteljev in koncesionarjev iger na srečo. Nepravilnosti na tem področju niso bile ugotovljene.

Finančna uprava RS je v skladu z določili Zakona o igrah na srečo in Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-1) v letu 2022, izvedla tudi 86 nadzorov določb ZPPDFT-1 pri čemer ni bilo ugotovljenih nepravilnosti.

Finančna uprava RS je na področju izvajanja prepovedi nedovoljenega prirejanja iger na srečo preko interneta in drugih medijev opravila 115 nadzorov. V 62 primerih je bilo ugotovljeno, da spletna stran upravičeno ne omogoča igranja rezidentom RS. Zoper kršitelje, ki niso upoštevali izrečenih opozoril je bilo izdanih 26 odločb o prepovedi prirejanja iger na srečo, pri čemer 18 prirediteljev ni prenehalo z nedovoljenim prirejanjem iger na srečo, zato je finančna uprava zanje Upravnemu sodišču predlagala odreditev omejitve dostopa do spletnih strani, prek katerih se prirejajo spletne igre na srečo brez koncesije vlade. Na podlagi navedenih postopkov je bilo podanih tudi 6 predlogov za uvedbo postopka o prekršku.

V letu 2022 je Finančna uprava RS izvedla tudi 1.007 upravnih postopkov, v katerih je bilo izdanih 1.622 upravnih aktov (dovoljenj oziroma soglasij), 18 ureditvenih in 26 prepovednih odločb. Na podlagi določil Zakona o igrah na srečo je Finančna uprava RS opravljala tudi strokovna, administrativna in tehnična opravila, povezana z delom komisije za izdajo licenc za delo v dejavnosti prirejanja posebnih iger na srečo. Na tej podlagi je bilo do 31. 12. 2022 izdanih 467 odločb.

7 ZAŠČITA IN VAROVANJE ŽIVLJENJA, ZDRAVJA IN PREMOŽENJA

Ena od strateških nalog Finančne uprave RS je tudi zagotavljanje varnosti ljudi, zdravja, gospodarstva in okolja. Finančna uprava RS k varnosti prispeva z nadzorom blaga, zavezanega prepovedim in omejitvam: orožja, eksplozivov, radioaktivnih snovi, nevarnih kemikalij, blaga z dvojno rabo, jedrskih snovi idr. Prav tako preprečuje trgovino s prepovedanimi drogami in predhodnimi sestavinami, ki predstavljajo veliko tveganje za zdravje državljanov. Gospodarstvo in družbo varuje z zaščito pravic intelektualne lastnine, z odkrivanjem kaznivih ravnanj na področju trošarin, odkrivanjem nedovoljenega trgovanja in tesnim sodelovanjem z gospodarskimi subjekti. Zaščita okolja zahteva pozornost na področju mednarodne trgovine z odpadki, škodljivimi snovmi ter trgovanja z ogroženimi rastlinskimi in živalskimi vrstami.

PREPOVEDI IN OMEJITVE TER TIHOTAPSKO BLAGO

Zaščita javnega reda in varnosti

Finančna uprava RS opravlja nadzor orožja, streliva, eksplozivov in pirotehničnih izdelkov pri uvozu, izvozu, tranzitu in prenosu znotraj EU. V letu 2022 sta bila odkrita 2 primera nezakonitega vnosa hladnega orožja (gumijevke, tonfe).

Finančna uprava RS je v letu 2022 v okviru mednarodnih aktivnosti v sklopu Europolovega projekta »EMPACT Firearms«, sodelovala v okviru skupnih akcijskih dni »JAD ARMSTRONG«. Operativne aktivnosti so bile namenjene odkrivanju nezakonitih aktivnosti v mednarodnem poštnem prometu in prometu hitrih poštnih pošiljk, s ciljem odkrivanja in preprečevanja nezakonitega prometa z strelnim orožjem, deli strelnega orožja in strelivom.

Zaščita človekovega zdravja

Republika Slovenija leži na južni veji Balkanske tihotapske poti, po kateri, glede na ugotovitve domačih in tujih organizacij, ki se ukvarjajo z odkrivanjem tihotapljenja prepovedanih drog, redno poteka promet prepovedanih drog v države zahodne Evrope. Količine, odkrite v zadnjem letu nakazujejo, da so bile odkrite tihotapljene prepovedane droge namenjene predvsem za nadaljnjo prodajo.

V januarju 2022 sta bila odkrita dva primera tihotapljenja prepovedane droge kokain, v skupni teži 833,96 kg. V prvem primeru so uslužbenci Mobilnega oddelka Finančnega urada Ljubljana pri pregledu prijavljenega tovora banan odkrili 270 zavojev (337,5 kg) prepovedane droge kokain. V drugem primeru pa so uslužbenci Sektorja za carine FU Koper med prijavljenim tovorom banan odkrili 400 zavojev (496,46 kg) prepovedane droge kokain.

Med pomembnejša odkritja na področju prepovedanih drog sodijo tudi odkritja nedovoljenih snovi za proizvodnjo prepovedanih drog. V mesecu avgustu so uslužbenci Sektorja za carine FU Koper med prijavljenim tovorom magnezijevega sulfata odkrili 120 vreč v skupni teži 1.518,19 kg prepovedanih sestavin BMK (benzil metil keton) za proizvodnjo prepovedane droge amfetamin.

Preglednica 78: Zasežene prepovedane droge in prepovedane snovi v športu v obdobju 2019–2022

	2019	2020	2021	2022
Heroin	735,5 kg	-	216,30 kg	
Kokain	-	1.974,5 g	161,00 kg	833,96 kg
Marihuana	73,07 kg	7,19 kg	-	
Amfetamin	-	-	-	
Khat	-	-	-	
Prepovedane snovi v športu	-	244 tablet in 140 ampul	-	

Finančna uprava RS je v letu 2022 sodelovala v mednarodni skupni operaciji JAD SEE 2022, katere eden izmed ciljev je bil odkrivanje in preprečevanje ilegalne trgovine s prepovedanimi drogami na Balkanski poti.

Naročanje zdravil preko spleta pomeni potencialno nevarnost tako glede narave oziroma neustreznosti zdravil, kot tudi nepravilne uporabe zdravil. Zaradi navedenega je v Sloveniji uzakonjena popolna prepoved uvoza zdravil s strani posameznika.

Preglednica 79: Število zadržanih pošilk zdravil

	2018	2019	2020	2021	2022
Število pošilk	2.304	173	267	556	1.242
Število kosov	13.020	20.611	1.013.985	49.154	183.009

V letu 2022 so carinski organi v okviru nadzora nad uvozom zdravil odkrili 1.224 pošilk zdravil, v katerih je bilo 178.678 kosov zdravil (tablet, kapsul, ampul, tub). V veliki večini je šlo za pošilke hitre pošte, ki so večinoma namenjene fizičnim osebam in so verjetno rezultat internetne trgovine. Še vedno se uvaža največ zdravil za zdravljenje erektilnih motenj, homeopatskih in ajurvedskih zdravil. Veliko je pošilk izdelkov, ki se v skladu z zakonodajo opredeljujejo kot zdravila, čeprav prejemniki menijo, da naročajo prehranska dopolnila. Poleg navedenega so uslužbenci mobilnih oddelkov v postopkih finančnega nadzora v letu 2022 obravnavali 18 primerov nedovoljenega vnosa in prodaje zdravil, v katerih se je skupaj nahajalo 4.331 kosov.

Vnos živil živalskega izvora iz tretjih držav v EU predstavlja tveganje za prenos nevarnih živalskih bolezni, zato morajo biti ti proizvodi ob vnosu v EU veterinarsko pregledani. Za majhne količine nekaterih živil živalskega izvora za osebno porabo, ki predstavljajo minimalno tveganje za prenos bolezni, pa je vnos v EU dovoljen tudi brez veterinarskega pregleda. V letu 2022 so carinski organi v okviru nadzora nad vnosom živil živalskega izvora v potniškem in poštnem prometu odkrili 12 nezakonitih pošilk, v skupni teži 38,9 kg, od tega največ mlečnih proizvodov. Vse nezakonite pošilke so bile odkrite v osebni prtljagi potnikov v letalskem prometu.

Carinski organi pri izvajanju nadzora nad varnostjo neživilskih proizvodov preverjajo, ali je proizvod oziroma serija proizvodov skladna s standardi, ki veljajo v Evropski Uniji. V primeru suma, da lastnosti proizvoda niso primerne, ali obstaja celo sum o obstoju resne nevarnosti za zdravje in varnost potrošnikov, Finančna uprava RS blago zadrži in obvesti pristojni organ za nadzor trga. V letu 2022 je bilo pregledanih 2.360 pošilk, od tega je bilo začasno zadržanih 61 pošilk, ki jih je preveril pristojni inšpektorat za nadzor trga (Tržni inšpektorat RS – TIRS ali Javna agencija RS za zdravila in medicinske pripomočke – JAZMP). V 47 primerih je bila s strani pristojnega inšpekcijskega organa odrejena prepoved uvoza zaradi neustreznosti oziroma nevarnosti proizvodov.

Preglednica 80: Število prepovedanih uvozov neustreznih/nevarnih proizvodov

	2018	2019	2020	2021	2022
Število pregledanih pošilk	1.049	1.307	1.697	3.259	2.360
Število začasno zadržanih pošilk	80	76	206	185	61
Število prepovedanih uvozov neustreznih/nevarnih proizvodov	42	61	134	95	47

Zaščita okolja

Finančna uprava RS izvaja nadzor nad čezmejnimi pošilkami odpadkov ob vstopu in izstopu s carinskega območja EU ter na samem območju Republike Slovenije. Pri izvajanju nadzora preverja predpisane spremljajoče dokumente in usklajenost odpadkov s podatki, navedenimi v teh dokumentih, ter pravilno označenost prevoznih sredstev. V letu 2022 je bilo opravljenih 1.170 pregledov glede ustreznosti pošilk odpadkov, pri tem je bilo začasno zadržanih 39 pošilk, ki jih je zaradi suma o nezakonitosti pošilke preveril še pristojni inšpektorat za okolje. Slednji je pri 23. pošilkah potrdil sum o njihovi nelegalnosti.

Preglednica 81: Število nelegalnih pošiljk odpadkov

	2018	2019	2020	2021	2022
Število pregledanih pošiljk	842	1.171	1.626	1.884	1.170
Število začasno zadržanih pošiljk	27	19	35	77	39
Število nelegalnih pošiljk odpadkov	11	15	23	57	23

Finančna uprava RS je v letu 2022 skupaj s Policijo in Inšpektoratom RS za okolje in prostor sodelovala v 71 skupnih akcijah nadzora, poleg tega pa je sodelovala tudi v mednarodni operaciji DEMETER VIII, ki jo je organizirala Svetovna carinska organizacija in TRASH, ki jo je organiziral OLAF sklopu Europolovega projekta »EMPACT EnviCrime«. Pri izvajanju nadzora je Finančna uprava RS odkrila 231 kršitev zakonodaje s področja čezmejnega pošiljanja odpadkov, pri čemur je skupni znesek izrečenih glob znašal 135.000,00 €.

Zaščita živalskega in rastlinskega sveta

Nezakonit, neprijavljen in nereguliran (IUU) ribolov pomeni veliko grožnjo trajnemu gospodarjenju z morskimi viri, saj izčrpa staleže rib, uničuje morske habitate, izkrivlja konkurenco, postavlja poštene ribiče v slabši položaj in zlasti v državah v razvoju ogroža prebivalstvo ob obali. Finančna uprava RS ob uvozu ribiških proizvodov v EU preverja, ali je predloženo ustrezno potrdilo o ulovu. V letu 2022 je bilo predloženih 165 potrdil o ulovu (139 v letu 2021) in 35 izjav predelovalnih obratov (15 v letu 2021). Na preverjanje je bilo posredovano 7 potrdil o ulovu in 1 izjava predelovalnega obrata. V nobenem primeru niso bile ugotovljene kršitve, ki bi dokazovale, da gre za nezakonit ribolov.

Nezakonita trgovina s prostoživečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami je v zadnjem času tako na svetovni ravni kot tudi na ravni EU postala deležna resne obravnave, saj je bila prepoznana kot oblika organiziranega kriminala, ki poleg biotske raznovrstnosti in okolja vse bolj ogroža tudi svetovno varnost, pravno državo, človekove pravice in trajnostni razvoj. V boju proti njej imajo pomembno vlogo tudi carinski organi, ki opravljajo nadzor nad vnosom in iznosom osebkov živalskih in rastlinskih vrst, zavarovanih s Konvencijo o mednarodni trgovini z ogroženimi prostoživečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami (konvencija CITES) oziroma Uredbo Sveta (ES) št. 338/97. V letu 2022 je bilo pri nadzoru vnosa in iznosa blaga v in iz EU v dveh primerih skupaj zaseženih 6 CITES osebkov.

Preglednica 82: Število zaseženih osebkov zavarovanih vrst

	2018	2019	2020	2021	2022
Število zasegov	9	7	5	3	2
Število zaseženih osebkov CITES	52	21	37	2	6
Število zaseženih osebkov drugih zavarovanih vrst	2.148	250	-	18	-

Zaščita gospodarstva

Finančna uprava RS opravlja nadzor nad blagom, ki prihaja iz tretjih držav. V primeru suma, da se v pošiljki nahaja blago, ki utegne krati pravice intelektualne lastnine (kot npr. blagovno znamko, model, patent, geografsko označbo porekla, avtorsko in njej sorodno pravico, zaščiteno rastlinsko vrsto), lahko carinski organi blago začasno zadržijo.

V letu 2022 je bilo v 327 primerih odkritih in zadržanih 148.481 kosov blaga, v ocenjeni vrednosti 3.197.049 €. V navedenem obdobju je bilo zadržanih največ oblačil in obutve, modnih dodatkov, audio/video naprav, delov za mobilne telefone in igrač. Ponaredki v Slovenijo prispejo v zabojnikih z ladjami ter preko pošte iz Kitajske, Hongkonga in Turčije. Blago, ki prispe v koprsko pristanišče, je v veliki večini namenjeno prejemnikom v drugih državah članicah EU (Češka, Madžarska, Slovaška), zadržane poštna pošiljke pa so praviloma namenjene prejemnikom v Sloveniji in so rezultat internetnih nakupov. Večina zadržanega blaga se uniči pod carinski nadzorom.

Preglednica 83: Podatki o zadržanem blagu

	2018	2019	2020	2021	2022
Ponarejeni izdelki (v kosih)	701.048	324.401	433.517	583.830	148.481
Število zadržanj	435	469	520	515	327
Ocenjena vrednost, v mio €	51,7	6,1	5,5	7,0	3,2

V letu 2022 je Finančna uprava RS na področju ponaredkov sodelovala v mednarodnih carinskih operacijah LUDUS III (ponarejene igrače) in Opson XI (ponarejena pijača). Finančna uprava RS je v letu 2022 odkrila skupno 52 primerov tihotapljenja in drugih nedovoljenih ravnanj s tobakom in tobačnimi izdelki in pri tem pa zasegla skupno 9.621.040 kosov cigaret in 10.270 kg tobaka, primerne za kajenje in izdelavo cigaret. Zaseženo je tudi 27.864 kg surovega tobaka v obliki tobačnih listov, 20.946 kg tobaka za vodne pipe in 1.297 kosov elektronskih cigaret.

V zaseženih količinah tobačnih izdelkov prevladujejo cigareti znanih blagovnih znamk, hkrati pa zasegamo tudi ponaredke slabše kvalitete z nižjo ceno in cenene cigarete, t. i. »poceni bele cigarete« (»Cheap Whites«). »Cheap Whites« cigarete so opredeljene kot cigarete, ki so zakonito proizvedene v tretjih državah, nimajo pa licence za prodajo v EU, zato so namenjene tihotapljenju v druge ciljne države. Medtem, ko je njihov izvoz lahko zakonit in so dajatve v državah proizvajalkah običajno plačane, pa je njihov uvoz v ciljne države in prodaja v njih vedno nezakonita in poteka brez plačila dajatev. Spremembe na globalnem trgu tobačnih izdelkov se s pojavom novih tobačnih in povezanih izdelkov ter rastjo drobnoprodajnih cen odražajo tudi na sestavi nezakonitega trga tobačnih izdelkov. Sodobni trendi tudi v Republiki Sloveniji kažejo na povečano prisotnost nedovoljenih belih cigaret ter znatno povečanje nedovoljene ponudbe surovega in drobno rezanega tobaka, ki je postal nadomestek za cigarete. V primerjavi s prejšnjimi leti tudi zaznavamo porast uporabe in ilegalne prodaje elektronskih cigaret, tako na spletu kot pri preprodaji s strani fizičnih oseb.

V Slovenijo in države zahodne Evrope se največ cigaret in tobaka tihotapi iz balkanskih držav ter cigarete iz držav vzhodne Evrope, predvsem v vozilih v cestnem prometu, med blagom, med prtljago in skrito v različnih konstrukcijskih delih vozil ter posebej prirejenih prostorih za skrivanje blaga.

Preglednica 84: Zasežene cigarete in tobak

	2018	2019	2020	2021	2022
Cigarete (kosi)	1.566.110	1.318.550	396.400	1.091.899	9.621.040
Tobak (kg)	447	530	512,5	17.856,05	10.270
Surov tobak - tobačni listi (kg)	/	/	28.780	10.972	27.864

V letu 2022 so uslužbenci mobilnih oddelkov odkrili 4 primere tihotapljenja alkoholnih pijač in pri tem zasegli 3.932 litrov piva in 152 litrov vina. Alkohol in alkoholne pijače se za potrebe črnega trga v Sloveniji in drugih držav EU nezakonito vnaša predvsem iz balkanskih držav in držav vzhodne Evrope.

Uslužbenci mobilnih oddelkov so v letu 2022 opravili 1.404 nadzore namenske uporabe energentov v prevoznih sredstvih in delovnih strojih ter pri tem odkrili 82 kršitev, največ v osebnih vozilih. Na področju preprečevanja zlorab energentov in odkrivanja goljufij z mazalnimi olji je Finančna uprava RS zasegla 2.000 litrov plinskega olja D-2. Na področju preprečevanja zlorab energentov in odkrivanja goljufij z mazalnimi olji je Finančna uprava RS sodelovala v mednarodni operaciji »Chain Bridge«, ki jo je v okviru projekta EMPACT trošarine organiziral EUROPOL.

Širitev in nadgradnja izdajanja e-dovoljenj s področja prepovedi in omejitev

V primerih, ko je določeno blago predmet prepovedi in omejitev, je ob njegovem vnosu oziroma uvozu ali izvozu, potrebno Finančni upravi RS predložiti ustrezna dovoljenja ali druge dokumente, ki so evidentirani v različnih elektronskih sistemih, razvitih na nivoju EU. Preverjanje teh dokumentov preko sistemov omogoča hitrejšo obravnavo blaga in s tem skrajšanje časa carinskega postopka, po drugi strani pa omogoča neposredno povezanost med nadzornimi in pristojnimi organi ter uporabniki. Tako se trenutno različni dokumenti preverjajo preko elektronskega sistema za obravnavo zahtev in kršitev pri varstvu pravic intelektualne lastnine (COPIS), sistema za preverjanje registracije in kvot na področju fluoriranih toplogrednih plinov (F-gas), sistemov za obravnavo dovoljenj pri ozonu

škodljivih snoveh (ODS) in blagu z dvojno rabo (E-licensing) ter sistemu TRACES NT, preko katerega se trenutno obravnavajo dovoljenja pri uvozu lesa in lesnih proizvodov ter potrdila za uvoz ekoloških proizvodov, živali, proizvodov živalskega izvora, nekaterih živil in krme neživalskega izvora ter rastlin in rastlinskih proizvodov. Proti koncu leta 2022 je bila omogočena obravnava vlog in izdaja dovoljenj preko elektronskega sistema tudi na področju blaga z dvojno rabo (E-licensing).

8 VARNOST V PROMETU IN DRUGE AKTIVNOSTI NA PODROČJU PROMETNE VARNOSTI

Finančna uprava RS izvaja tudi nadzore nad prevozi v cestnem prometu po Zakonu o delovnem času in obveznih počitkih mobilnih delavcev, ter o zapisovalni opremi v cestnih prevozi, Zakonu o prevozu nevarnega blaga in Zakonu o prevozi v cestnem prometu.

Nadzor po Zakonu o delovnem času in obveznih počitkih mobilnih delavcev ter o zapisovalni opremi v cestnih prevozi (ZDCOPMD)

Neposredni nadzor na cesti opravljajo uslužbenci mobilnih oddelkov. V letu 2022 je bilo na cesti izvedeno 3.665 nadzorov prevoznikov, oziroma so uslužbenci mobilnih oddelkov preverili spoštovanje delovnih časov, odmorov in obveznih počitkov voznikov avtobusov oziroma tovornjakov za 106.159 delovnih dni.

Ob ugotovljenih kršitvah, ko je to predpisano v ZDCOPMD, so uslužbenci mobilnih oddelkov izvedli tudi upravne ukrepe, kot so odreditev izrednega pregleda zapisovalne naprave (tahografa), začasni odvzem voznškega dovoljenja in registrskih oznak vozila, zaseg voznikove kartice ter izrek prepovedi vožnje do izpolnitve dnevnega oziroma tedenskega počitka. V primerih prekoračitve dovoljenih časov vožnje oziroma nezadostnih počitkov je bil voznikom avtobusa ali tovornjaka odrejen obvezen počitek ter začasno odvzeto voznško dovoljenje. Zaradi ugotovljenih kršitev je bil voznikom v letu 2022 odrejen obvezen počitek v 129 primerih, zaradi zlorabe je bilo zaseženih 44 voznikovih kartic, v 163 primerih pa so uslužbenci mobilnih oddelkov začasno zasegli tudi prometno dovoljenje in registrske tablice vozil do odprave nepravilnosti.

Pri opravljanju nadzorov se je ugotavljala povečana uporaba nedovoljenih sofisticiranih elektronskih naprav, ki omogočajo nepravilno delovanje zapisovalnih naprav (manipulacije s tahografom). S pomočjo teh vgrajenih manipulacijskih naprav se med tem, ko se vozilo premika (vožnja), aktivnost vozila v zapisovalno napravo beleži kot počitek namesto vožnje, kar posledično vodi k prekoračitvi dovoljenih dnevnih časov vožnje. Ob odkritju, oziroma sumu na vgrajeno napravo za manipuliranje, se odredi izredni pregled zapisovalne opreme v pooblaščenih tahografskih delavnicah, najdeno napravo pa se izgradi iz vozila, vozilo se do odprave nepravilnosti izloči iz prometa ter začasno se odvzamejo registrske tablice, vozniku pa se odredi obvezni počitek ter začasno odvzame voznško dovoljenje. V 3.665 izvedenih nadzorih v letu 2022 je bilo odkritih 225 primerov goljufij, kjer je šlo za zatajitev, uničenje ali prikrivanje podatkov oziroma manipulacije s tahografom, kar se šteje kot najhujše kršitve. Zaradi suma, da tahograf, oziroma zapisovalna naprava v vozilu ne deluje pravilno, oziroma suma, da je tahograf zmanipuliran, je bilo v letu 2022 odrejenih 158 izrednih pregledov zapisovalnih naprav – tahografov v pooblaščenih delavnicah za tahografe. Uslužbenci mobilnih oddelkov so odkrili in zasegli 94 manipulacijskih naprav, ki so bile nelegalno nameščene oziroma vgrajene v vozilih. Skupno je bilo ugotovljenih 5.889 kršitev, za katere je bilo izrečenih 4.091 glob v skupnem znesku 4.936.890 €.

Analiza izvedenih nadzorov v obravnavanem obdobju kaže, da je bilo le 23 % kontroliranih prevozov brezhibnih. Podatki in analize odkritih primerov manipulacij tahografov kažejo, da se pojavljajo vedno nove oblike ter skrita mesta, kjer so manipulacijske naprave nameščene, odkrivanje le teh pa je zelo kompleksno in zahteva specifično znanje in poglobljen pristop. Spoštovanje pravil s področja socialne zakonodaje ima neposreden vpliv na varnost cestnega prometa, usklajene pogoje konkurence ter izboljšanje pogojev dela voznikov.

Nadzor po Zakonu o prevozu nevarnega blaga (ZPNB)

Finančna uprava RS izvaja nadzore nad prevozi nevarnega blaga pri vnosu nevarnega blaga na carinsko območje EU ali iznosu z njega, pri postopkih za odobritev carinsko dovoljene rabe ali uporabe nevarnega blaga ter v okviru finančnega nadzora na cesti.

V letu 2022 je Finančna uprava RS izvedla 1.143 nadzorov nad prevozi nevarnega blaga, pri katerih je bilo ugotovljeno skupno 358 kršitev. Pri 246 vozilih je bilo ugotovljeno, da ne ustrezajo določbam sporazuma o mednarodnem cestnem prevozu nevarnega blaga (ADR). V 88 primerih je šlo za kršitve kategorije tveganja I, v 136 primerih je šlo za kršitve kategorije tveganja II in v 22 primerih za kršitve kategorije tveganja III. Pri kršitvah kategorije tveganja I so bile izvedene imobilizacije vozil (izločitev vozil iz prometa). Za ugotovljene kršitve je bilo izrečenih 363 glob, od tega pravnim osebam 106 glob, odgovornim osebam pravne osebe 104 glob ter 153 glob voznikom, v skupnem znesku 409.300 €.

Nadzor po Zakonu o prevozi v cestnem prometu (ZPCP-2)

Finančna uprava RS opravlja nadzor nad spoštovanjem določb o dostopu na trg EU s področja prevozov v cestnem prometu po določbah ZPCP-2. Finančna uprava RS na celotnem ozemlju Slovenije preverja, ali imajo domači prevozniki, prevozniki EU in tuji prevozniki pri opravljanju prevozov v cestnem prometu dovolilnice, dovoljenja, druge dokumente in listine, predpisane v ZPCP-2, predpisih EU in mednarodnih sporazumih. Finančna uprava RS opravlja nadzorstvo nad izvajanjem določenih pravil tega zakona tudi na sedežu in v drugih poslovnih prostorih poslovnih subjektov.

V letu 2022 je bilo na področju ZPCP-2 in ZPCP-DDV (splošna in posebna ureditev) skupno izvedeno 5.233 nadzorov. S področja ZPCP-2 je bilo izvedeno 4.013 nadzorov na cesti in 169 nadzorov v okviru naknadnih kontrol. Ugotovljeno je bilo 1.362 kršitev. Za ugotovljene kršitve je bilo izrečeno 2.255 glob v skupnem znesku 1.426.105 €.

Najpogostejše kršitve v letu 2022 so bili prevozi brez izvoda licence v vozilu, neposredovanje vozniške kvalifikacije (koda 95), zloraba licence prevoznika, prevoz tujega prevoznika brez dovolilnice in nepravilna uporaba dovolilnice. S področja ZPCP-DDV (splošna in posebna ureditev) je bilo izvedenih 1.220 nadzorov. Ugotovljeno je bilo 196 kršitev. Za ugotovljene kršitve je bilo izrečeno 215 glob v skupnem znesku 190.200 €.

Nadzor po zakonu o cestninjenju

Finančna uprava RS je po Zakonu o cestninjenju pristojna za nadzor vinjet. Slednje so uslužbenci mobilnih oddelkov opravili vzporedno z opravljanjem drugih prioriteten nadzorov iz svoje pristojnosti. Nadzore so izvajali do 31. 1. 2022, pri tem pa ugotovili skupno 5 kršitev. S popolnim preходом na eVinjete od 1. 2. 2022 dalje, nadzore izvaja samo DARS.

9 NADZOR

Naloge nadzora predstavljajo izvajanje splošnih in posameznih ukrepov finančne uprave zaradi nadzora nad zakonitostjo, pravilnostjo in pravočasnostjo izvajanja predpisov, za nadzor nad izvajanjem katerih je pristojna finančna uprava. V Finančni upravi RS se opravlja več oblik nadzorov, glede na postopek nadzora in organizacijsko enoto, ki nadzor opravi.

Davčni nadzori obsegajo davčni nadzor davčnih obračunov, davčni nadzor posameznega področja poslovanja in davčni inšpekcijski nadzor. Davčni nadzor davčnih obračunov predstavlja nadzor v času predložitve obračunov, s poudarkom na nepravilnostih, katere je zaznati ob njihovi kontroli. Davčni nadzor posameznega področja poslovanja je usmerjen v manjši obseg zaznanih nepravilnosti pri poslovanju davčnega zavezanca in izpolnjevanju njegovih davčnih obveznosti. Davčni inšpekcijski nadzor pa je širši in obsega dve ali več področij poslovanja oziroma nadzor enega ali več davkov za eno ali več obdobj.

Izvajanje inšpekcijskih nadzorov je namenjeno sistemskemu nadzoru zavezancev, ki se zagotavlja z letnim načrtom. Ta se pripravi z analizo tveganja in objektivnimi kriteriji, s katerimi se upošteva načelo enakomernega izvajanja inšpekcijskega nadzora vseh zavezancev za davek in načelo pomembnosti davka, ki ga zavezanec za davek prispeva v javnofinančnih prihodkih. Objektivni kriteriji so pripravljeni zlasti na podlagi statističnih metod in predhodnih ugotovitev v postopkih nadzora.

Določen del letnega načrta se pripravi tudi na osnovi prejetih informacij drugih državnih organov, prijav, mednarodnih zaprosil in drugih pobud, prav tako pa priprava letnega načrta temelji tudi na metodi naključnega izbora, ki je eden izmed ključnih dejavnikov za izračun t.i. davčne vrzeli in potrditve ustreznosti analize tveganja. Poleg kriterija pomembnosti posamezne dajatve v nacionalnih javnofinančnih prihodkih in proračuna EU, pa so se v letnem načrtu upoštevali tudi kriteriji zaščite državljanov, varnosti in varstva okolja.

Finančne preiskave zagotavljajo enoten in organiziran pristop k preprečevanju, preiskovanju in odkrivanju zahtevnejših oblik delovanja, ki ogroža finančni interes, varstvo in varnost države. Osredotočajo se predvsem na primere, v katerih je zaznano usklajeno delovanje več povezanih subjektov, ki je načrtno usmerjeno v izogibanje oziroma utajevanje plačevanja javnih dajatev. Hkrati predstavljajo del koordiniranega institucionalnega odzivanja na zahtevne oblike finančnega in gospodarskega kriminala znotraj države kot tudi na mednarodni ravni.

Carinski nadzor pomeni splošne ukrepe carinskih organov za zagotovitev spoštovanja carinske zakonodaje. Blago, vneseno na carinsko območje Unije, je od trenutka vstopa pod carinskim nadzorom in je lahko predmet carinskih kontrol. Carinske kontrole lahko vključujejo zlasti pregledovanje blaga, jemanje vzorcev, preverjanje pravilnosti in popolnosti informacij, navedenih v deklaraciji, preverjanje obstoja, pristnosti, pravilnosti in veljavnosti dokumentov, pregledovanje računov gospodarskih subjektov in drugih evidenc, pregledovanje prevoznih sredstev, pregledovanje prtljage ter drugega blaga, ki ga potniki nosijo s seboj, ter opravljanje uradnih poizvedb. Carinske kontrole, ki niso naključni pregledi, temeljijo predvsem na analizi tveganja z uporabo tehnik elektronske obdelave podatkov, z namenom prepoznavanja in ocenjevanja tveganja ter oblikovanja potrebnih protiukrepov na podlagi meril, oblikovanih na nacionalni ravni in ravni Unije in na mednarodni ravni. Carinske kontrole se izvajajo znotraj skupnega okvira za obvladovanje tveganja, ki temelji na izmenjavi informacij o tveganju in rezultatov analize tveganja med carinskimi upravami ter določa skupna merila in standarde tveganja, kontrolne ukrepe in prednostna kontrolna področja.

Trošarinski nadzor pomeni nadzor nad pravilnim izvajanjem trošarinskih predpisov, ki se izvaja v skladu z Zakonom o trošarinah in zakonom, ki ureja davčni postopek. Ta nadzor obsega posamezne in splošne nadzorne ukrepe za zagotavljanje pravilnega izvajanja trošarinskih predpisov. Trošarinski nadzor zajema preverjanje pravilnosti prijav trošarinskih zavezancev, trošarinskih obračunov, preverjanje zahtevkov za vračila trošarine, odpuste in oprostitve plačila trošarine, preverjanje izpolnjevanja pogojev za pridobitev dovoljenj, obveznosti iz dovoljenj, porabe trošarinskih izdelkov za namene, za katere se ne plačuje trošarina, preverjanje popisov trošarinskih izdelkov, vodenja evidenc in dostavljanja podatkov o trošarinskih izdelkih ter gibanja trošarinskih izdelkov v režimu odloga plačila trošarine ter s plačano trošarino.

Drugi nadzori pa so nadzori po Zakonu o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, Zakonu o igrah na srečo, prometni zakonodaji¹³, Zakonu o gozdovih, Zakonu o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma, Zakonu o nalezljivih boleznih in druge zakonodaje, za nadzor katere je pristojna Finančna uprava RS.

Nadzorne aktivnosti mobilnih oddelkov so usmerjene predvsem v odkrivanje in sankcioniranje kršitev na terenu, zaznavanje dejanskega stanja, zbiranju in preverjanju informacij in opravljanju posameznih procesnih dejanj (npr.

¹³ Prometna zakonodaja: Zakon o delovnem času in obveznih počitkih mobilnih delavcev, Zakon o prevozih v cestnem prometu, Zakon o prevozu nevarnega blaga ter Zakonu o cestninjenju.

izvedba ogleda, pridobitev izjave, listin ipd.). Mobilni oddelki se vključujejo tako v odmerne postopke, sodelujejo pa tudi pri izvajanju poglobljenih naknadnih kontrol in inšpekcijskih nadzorov.

V letu 2022 so se v kontroli, inšpekciji, preiskavah in mobilnih oddelkih izvajali ciljno usmerjeni nadzori na področjih obdavčitve davka od dohodkov pravnih oseb in davka od dohodkov iz dejavnosti, na področju pravilnosti in pravočasnosti obračunavanja DDV, sistemskih utaj DDV in DDV v mednarodnem cestnem prevozu potnikov, nadzori na področju davkov in prispevkov od dohodkov fizičnih oseb, elektronskega poslovanja, na področju carin, trošarin, okoljskih dajatev, poslovanja z davčnimi oazami, prijave premoženja fizičnih oseb ter transfernih cen. Finančna uprava RS je tudi v letu 2022 namenila posebno pozornost boju zoper sivo ekonomijo, katere nadzor je bil v veliki meri usmerjen na nadzor dela in zaposlovanja na črno ter nadzor davčnih blagajn. V okviru davčnih nadzorov so se izvajali tudi nadzori nad uveljavljanjem prejetih pomoči in oprostitev, ki so jih bili subjekti deležni v okviru ukrepov za zaježitev ali odpravo posledic epidemije COVID-19, nadzor omejitve plačevanja z gotovino ter obveznosti ugotavljanja in vpisa dejanskih lastnikov v register dejanskih lastnikov po Zakonu o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma in nadzor nad poročanjem finančnih institucij CRS in FATCA. V skladu z načrtovanim so se izvajali tudi nadzori na področju dela in zaposlovanja na črno in nadzor po Zakonu o gozdovih.

Ukrepi za preprečevanje širjenja epidemije nalezljivih bolezni SARS – CoV-2 (COVID-19) so v začetku leta 2022 še posegali v aktivnosti zavezancev za davek, čemur je bilo potrebno prilagoditi tudi delovanje Finančne uprave RS na področju nadzora. Upoštevajoč okoliščine zaradi širjenja okužb v skladu s strateškimi usmeritvami v koordinaciji Ministrstva za javno upravo (Inšpekcijski svet) so se v večjem obsegu izvajali tudi inšpekcijski nadzori s ciljem preprečevanja širjenja epidemije nalezljivih bolezni SARS – CoV-2 (COVID-19) .

Preglednica 85: Število postopkov nadzora ter učinki nadzora

KONTROLE	2018	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Carine, trošarine, okoljske dajatve						
Število kontrol (pregledov) – uvozne carinske deklaracije	44.242 ¹⁴	46.111	47.381	54.713	46.931	85,8
Učinkovitost (v %)	18,6	20,8	20,3	19,9	21,4	107,5
Znesek ugotovljenih obveznosti, v €	818.574	2.015.571	862.731	1.358.371	2.648.440	195,0
Število kontrol (pregledov) – izvozne carinske deklaracije	19.083 ¹⁵	17.087	15.489	16.765	17.801	106,2
Učinkovitost (v %)	4,7	7,6	10,4	9,3	11,1	119,4
Število sprotnih kontrol – trošarine	218.438	233.389	211.718	214.184	228.967	106,9
Znesek ugotovljenih obveznosti, v €	8.972.050	12.048.046	37.245.993	35.654.223	38.510.934	108,0
Število sprotnih kontrol – okoljske dajatve	28.947	14.060	6.888	6.127	5.586	91,2
Znesek ugotovljenih obveznosti, v €	667.807	702.804	721.287	851.670	1.839.279	216,0
Število naknadnih kontrol – carine, trošarine, okoljske dajatve	749	511	664	785	643	81,9
Znesek ugotovljenih obveznosti, v €	1.024.432	625.699	4.503.544	2.531.788	426.357	16,8
Število predloženih samoprijav	17	21	27	55	21	38,2
Znesek ugotovljenih obveznosti, v €	51.102	31.823	110.243	54.402	77.722	
Skupni znesek ugotovljenih obveznosti, v naknadnih kontrolah – carine, trošarine, okoljske dajatve, v €	1.075.534	657.522	4.613.787	2.586.190	504.079	19,5
DAVKI						

¹⁴ V letu 2018 se je podatek začel spremljati na drugačen način; v letu 2018 vsota mesečnih spremljanj kontrol, prej vsota po vrstah kontrole, zato primerljivost s preteklim letom ni mogoča.

¹⁵ V letu 2018 se je podatek začel spremljati na drugačen način; v letu 2018 vsota mesečnih spremljanj kontrol, prej vsota po vrstah kontrole zato primerljivost s preteklim letom ni mogoča.

KONTROLE	2018	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Število pozivov za predložitev davčnih obračunov ali napovedi	133.691	106.112	92.855	87.448	88.630	101,4
Število davčnih obračunov ali napovedi oddanih po pozivu fin. organa (brez samoprijav)	88.254	46.394	51.780	48.390	50.877	105,1
Znesek ugotovljenih obveznosti, v €	134.871.602	111.290.038	69.077.454	69.651.137	104.593.269	150,2
Število opravljenih kontrol – davčni obračuni in napovedi	915.000	717.987	714.170	712.900	743.846	104,3
Znesek ugotovljenih obveznosti, v €	88.662.200	132.030.142	98.269.654	125.940.890	119.485.407	94,9
Število opravljenih kontrol v okviru projektov, s samoprijavami	583	7.998	8.284	6014	11.270	187,4
Znesek ugotovljenih obveznosti v okviru projektov s samoprijavami, v €	2.219.415	15.215.353	11.944.381	15.047.516	21.805.108	144,9
Znesek posrednih obveznosti na osnovi kontrol, v €	7.827.157	6.629.524	9.319.006	26.537.706	2.751.797	10,4
Število predloženih samoprijav	17.011	14.670	14.700	10.872	16.621	152,9
Znesek ugotovljenih obveznosti, v €	19.335.833	15.722.797	29.386.328	14.947.129	34.960.620	233,9

INŠPEKCIJSKI NADZOR		2018	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/20 21
Carine, trošarine, okoljske dajatve							
Število inšpekcijskih pregledov (odločba, sklep)		247	264	187	232	205	88,4
Znesek ugotovljenih obveznosti (z odločbo), v €		1.362.810	1.214.707	1.831.041	602.008	91.133	15,1
Število predloženih samoprijav		3	15	11	5	2	40,0
Znesek samoprijav na osnovi inšp. pregledov, v €		7.796	20.134	27.252	49.647	2.925	5,9
Število nadzorov z odpravo nepravilnosti po 140.a členu ZDavP2		22	36	38	35	42	120,0
Znesek odprave nepravilnosti po 140.a členu ZDavP2 na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €		479.733	488.933	1.874.676	224.301	180.197	80,3
Skupno število inšpekcijskih pregledov – carine, trošarine, okoljske dajatve		272	315	236	272	249	91,5
Skupni znesek ugotovljenih obveznosti v inšpekcijskih nadzorih – carine, trošarine, okoljske dajatve, v €		1.850.339	1.723.774	3.732.969	875.956	274.255	31,3
Nepravilno izplačana sredstva Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada, v €		7.471	151.272	7.350	10.304	0	0
Davki							
Število inšpekcijskih pregledov (odločba, sklep)		5.019	4240	3.587	13.515	10.356	76,6
Znesek ugotovljenih obveznosti, (z odločbo), v €		80.332.216	109.832.075	90.938.508	91.280.485	53.647.922	58,8
Število predloženih samoprijav		458	512	418	372	291	78,2
Znesek samoprijav na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €		36.159.125	11.098.432	11.744.435	13.076.008	4.605.658	35,2
Število nadzorov z odpravo nepravilnosti po 140.a členu ZDavP2		71	144	111	99	140	141,4
Znesek odprave nepravilnosti po 140.a členu ZDavP2 na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €		5.966.328	5.826.810	6.165.371	4.472.592	3.992.654	89,3
Skupno število inšpekcijskih pregledov – davki		5.548	4.896	4.116	13.986	10.787	77,1
Skupni znesek ugotovljenih obveznosti v inšpekcijskih nadzorih - davki, v €		122.457.669	126.757.317	108.848.314	108.829.085	62.246.234	57,2
Znesek posrednih obveznosti na osnovi inšpekcije, v €		39.561.853	122.788.610	117.930.598	39.028.043	45.225.648	115,9
PREISKAVE							
Število inšpekcijskih pregledov (odločba, sklep)		79	77	74	123	51	41,5
Znesek ugotovljenih obveznosti, (z odločbo), v €		38.606.544	35.982.992	23.158.410	17.546.495	8.502.545	48,5
Število predloženih samoprijav		17	27	22	10	12	120
Znesek samoprijav na osnovi preiskav, v €		839.687	3.058.092	1.020.888	4.365.369	1.585.031	36,3
Število nadzorov z odpravo nepravilnosti po 140.a členu ZDavP2		0	2	1	-	5	-
Znesek odprave nepravilnosti po 140.a členu ZDavP2 na osnovi preiskav, v €		0	600.171	10.594	-	1.920.012	-
Skupno število inšpekcijskih pregledov		96	106	97	133	68	51,1
Skupni znesek ugotovljenih obveznosti na osnovi preiskav, v €		39.446.231	39.641.255	24.189.891	21.911.864	12.007.588	54,8
Znesek posrednih obveznosti na osnovi preiskav, v €		30.240.400	17.491.305	9.744.091	294.368	889.977	302,3
Nadzor nad igrami na srečo							
Število postopkov nadzora		373	373	382	603	460	76,3
NADZOR MOBILNIH ODDELKOV							
Število postopkov nadzora		57.050	49.423	39.540	42.706	40.241	94,2

9.1 Kontrole

Pri izvajanju nadzora nad izpolnjevanjem obveznosti predlaganja obračunov in napovedi davka je bilo v letu 2022 zavezancem poslanih 88.630 pozivov. Število poslanih pozivov k predložitvi davčnega obračuna ali napovedi, se v primerjavi s preteklimi leti zmanjšuje, kar kaže na sistematičen pristop Finančne uprave RS pri obravnavi nepredložnikov, učinkovito sankcioniranje, kot tudi na večjo disciplino davčnih zavezancev.

Zavezanci so na podlagi pozivov k predložitvi davčnega obračuna ali napovedi v 50.877 oziroma v 57 % primerov predložili davčni obračun ali napoved. Na podlagi prejetih obračunov in napovedi, oddanih po pozivu finančnih uradov, je bilo obračunanega 104.593.269 € davka, kar znaša 50 % več kakor preteklo leto.

Finančni uradi so v letu 2022 opravili 743.846 kontrol davčnih obračunov in napovedi in evidentirali 36.918 kontrol z ugotovljenimi nepravilnostmi, dodatno odmerjen davek pa znaša 119.485.407 €. Nepravilnosti so bile ugotovljene v 5 % opravljenih kontrol.

V letu 2022 so davčni zavezanci v 16.621 primerih oziroma v 53 % primerih več kot v predhodnem letu davčni obračun ali napoved predložili kot samoprijavo. Na podlagi tako predloženih napovedi in obračunov je bilo obračunanega 34.960.620 € oziroma za 133,9 % več davka kot v predhodnem letu.

Na področju carin se v okviru sprotne kontrole v fazi carinjenja blaga, preverjanja točnosti podatkov v carinskih deklaracijah in priloženih spremnih listin ter izvaja preglede blaga. V 2022 se je v primerjavi z letom 2021 za 14,2 % zmanjšalo število kontrol nad uvoznimi carinskimi deklaracijami, ob tem se je učinkovitost izvedenih kontrol povečala za 7,5 %. Na izvozni strani se je število kontrol v primerjavi z lanskim letom povečalo za 6,2 % in učinkovitost se je povečala za 19,4 %.

V letu 2022 je bilo na področju trošarin opravljenih 228.967 sprotne kontrole. Finančni učinek sprotne kontrole je bil 38.510.934 €. Na področju okoljskih dajatev je bilo opravljenih 5.586 sprotne kontrole, finančni učinek le-teh je bil 1.839.279 €.

Uradne osebe, ki izvajajo naknadne kontrole s področja carin, trošarin in okoljskih dajatev, so v letu 2022 izvajale tudi nadzor nad obračunavanjem in plačevanjem DDV od prevoznih storitev v mednarodnem potniškem prometu ter nadzor v skladu z Zakonom o prevozu v cestnem prometu.

V letu 2022 je bilo izvedenih 643 naknadnih kontrol, kar je v primerjavi z letom 2021 za 18,1 % manj (785 izvedenih naknadnih kontrol v letu 2021). Skupni znesek dodatno ugotovljenih obveznosti je v letu 2022 znašal 504.079 €, kar je zgolj 19,5 % vrednosti v primerjavi z letom 2021 (2.586.190 € v letu 2021).

9.2 Inšpekcijski nadzor

Pri izvedbi nadzorov je bila upoštevana pomembnost posameznega davka v javno finančnih prihodkih ter dejavniki tveganja. Ukrepi za preprečevanje širjenja epidemije nalezljivih bolezni SARS – CoV-2 (COVID-19) so v začetku leta 2022 še pomembno posegli v aktivnosti izvajanja inšpekcijskih nadzorov. Izvedenih je bilo 10.787 inšpekcijskih nadzorov s področja davkov ter s področja preprečevanja dela in zaposlovanja na črno, kar predstavlja 77,1 % izvedenih nadzorov v primerjavi z letom 2021. Visoko število nadzorov je rezultat izvajanja inšpekcijskih nadzorov nad izvajanjem ukrepov (vladnih odlokov) za zmanjšanje tveganja okužbe in širjenja okužbe z virusom COVID-19, ki so se izvajali prioritarno in sočasno z izvajanjem nadzorov iz svoje pristojnosti vendar v manjšem obsegu kot v letu 2021, kar pa je vplivalo, da so se v tem času izvajali le nujni inšpekcijski nadzori na področju davkov. Pri presoji nujnosti nadzorov je bil upoštevan javni interes pravočasnega in pravilnega plačevanja davčnih obveznosti ob upoštevanju stopnje tveganja, zastarane uvedbe in odmere davčnih obveznosti, nadzora nad obračuni, kadar gre za

sum goljufij, ali kazniva dejanja. Nujni nadzori so bili tudi nadzori, ki so sledili interesu varstva pravic strank v postopku, na primer v zvezi z odločanjem o vračilu davka.

Delež nadzorov inšpekcije z ugotovljenimi nepravilnostmi v letu 2022 znaša 75,1%, ob upoštevanju nadzorov s tveganji na področju davkov, carin in trošarin, ki sodijo v okvir temeljnih nalog Finančne uprave RS. Nepravilnosti so bile ugotovljene v 2.623 nadzorih, od skupno 3.493 izvedenih nadzorov.

Z namenom omejevanje širjenja okužb s COVID-19, so se v prvih dveh mesecih leta 2022 prioriteto izvajali tudi nadzori po Zakonu o nalezljivih boleznih (ZNB) in odlokih Vlade RS, ki so se izvajali skupaj z nadzori s področja gotovinskega poslovanja in zaposlovanja na črno. Nadzori niso temeljili na analizi tveganja davčnih kršitev oziroma dela in zaposlovanja na črno, ampak je bil namen nadzorov zagotavljati spoštovanje predpisanih ukrepov z odloki in s tem varovanja zdravja in življenja ljudi. Ob vključitvi navedenih nadzorov v izračun, se delež nadzorov inšpekcije z ugotovljenimi nepravilnostmi v letu 2022 zmanjša na 32,9% (načrtovano 50%), z upoštevanjem ugotovljenih nepravilnosti v 3.556 nadzorih, od skupno 10.820 izvedenih nadzorov.

Na učinkovitost in višino dodatno ugotovljenih davčnih obveznosti so vplivali tudi ponovni postopki na področju odkupa lastnih deležev v povezavi s sodbo Vrhovnega sodišča RS X Ips 61/2021 z dne 15. 12. 2021.

V letu 2022 so bile ugotovljene neposredne davčne obveznosti na področju davkov v višini 62.246.234 €, kar je 57,2 % v primerjavi z letom 2021, ter posredne davčne obveznosti v višini 45.225.648 €, kar je 115,5% v primerjavi z letom 2021.

Na področju carin, trošarin in okoljskih dajatev je bilo v letu 2022 izvedenih 249 inšpekcijskih nadzorov, kar je v primerjavi z letom 2021 manj za 8,5 %. Skupni znesek dodatno ugotovljenih obveznosti je v letu 2022 znašal 274.254 € in je v primerjavi z letom 2021 manjši za 68,7 %.

Tudi v letu 2022 je v povezavi z inšpekcijskimi nadzori potekalo sodelovanje z drugimi nadzornimi organi. V koordinaciji z drugimi inšpektorati so se še vedno izvajali nadzori prvega odstavka 39. člena Zakona o nalezljivih boleznih v zvezi s spoštovanjem vladnih ukrepov za preprečevanje širjenja okužbe z virusom SARS COV-19, ki so se v Finančni upravi RS izvajali v največji meri vzporedno s primarnimi nadzori gotovinskega poslovanja in nadzori zaposlovanja na črno. Nadzori dela in zaposlovanja na črno ter izdajanja računov v dejavnostih, kjer se opravlja pretežno gotovinsko poslovanje, v okviru katerih bi izpostavili nadzore prodaje sadja in zelenjave na stojnicah, so potekali v sodelovanju z inšpekcijo za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin pri Upravi za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR), Tržnim inšpektoratom RS (TIRS), Inšpektoratom za infrastrukturo ter Uradom za meroslovje. Finančna uprava RS je sodelovala tudi pri nadzorih na področju taksi in gostinske dejavnosti;

Finančna uprava RS je v letu 2022 sodelovala v skupni evropski akciji trgovine z ljudmi - JAD THB 2022 *Joint Action Days Trafficking in Human Beings*), katere nosilec je bil Inšpektorat RS za delo. Sodelovanje je potekalo tudi s Policijo. Namen akcije je bila prepoznava morebitnih žrtev trgovine z ljudmi, izkoriščanih v zvezi s prisilnim delom in v drugih oblikah izkoriščanja pri delodajalcih v dejavnosti gradbeništva in prevoza v cestnem prometu. Na pobudo Policije se Finančne uprave RS udeležuje delovnih posvetov Skupine za obravnavo tujcev, na katerem se obravnava problematika tujcev in naloge vezane na nadzor nad zakonitim in nezakonitim prebivanjem tujcev v državi, odkrivanjem kaznivih dejanj na področju trgovine z ljudmi, zlorab dovoljenj za prebivanje, dela na črno, fiktivnih prijav prebivališča in ostala problematika tujcev.

9.3 Preiskave

Finančne preiskave so usmerjene v preprečevanje, preiskovanje in odkrivanje najtežjih kršitev predpisov, za nadzor nad izvajanjem katerih je pristojna finančna uprava. Z ravnanjem davčnih zavezancev in drugih oseb ali institucij je lahko resno ogrožen finančni interes oziroma interes varstva in varnosti Republike Slovenije oziroma EU.

Z vzpostavitev posebnih enot, ki opravljajo najzahtevnejše operativno preiskovalne naloge na terenu, se je povečala učinkovitost finančnih preiskav na področju odkrivanja trošarinskih utaj, kar se kaže tudi v odkritju nezakonitih proizvedenih tobačnih izdelkov.

Predmet finančnih preiskav so najbolj tvegana področja, kot so sistemske utaje DDV, odkrivanje mednarodnih tihotapskih mrež (tobak, alkohol, naftni derivati), davčne oaze in nadzori DDPO, prijava premoženja, virtualne valute in spletne trgovine.

Na začetku leta 2022 so bili zaradi zagotavljanja čim večjega števila nadzorov povezanih z obvladovanjem epidemije COVID-19 ter prisotnostjo na terenu zaradi zaščite zdravja ljudi, v nadzor vključeni tudi inšpektorji iz Sektorja za preiskave.

Na področju DDV so se v letu 2022 kot tvegane izkazovale sistemske utaje DDV, kjer se finančne preiskave osredotočajo na obravnavo najbolj zapletenih shem dobavnih verig, ki z zaporednimi prodajami in nakupi blaga ali/in storitev in vključitvijo t.i. »neplačujočega gospodarskega subjekta« utajijo DDV. Pri odkrivanju in preiskovanju teh shem davčni organ uporablja tudi analitsko orodje TNA (Transaction Network Analysis). Prav z uporabo tega orodja so bile v preiskavah ugotovljene nepravilnosti v višini približno milijon EUR, prav tako so bile posredovane informacije v druge države članice, kjer je bil DDV utajen. Na podlagi nekaterih informacij, so bili sproženi mednarodni postopki na upravnem in kazenskem področju, kjer so bile ugotovljene večmilijonske utaje DDV. Na področju utaj DDV je potekalo tudi intenzivno sodelovanje z Evropskom javnim tožilstvom.

Na področju spletnih trgovin je bilo v okviru finančnih preiskav ugotovljeno večje število družb, ki opravljajo prodajo blaga na daljavo v Slovenijo, ob tem pa niso identificirane za namene DDV v Sloveniji in tudi niso vključene v posebne sheme (OSS ali IOSS) ter ne obračunavajo in ne plačujejo slovenskega DDV. Ugotavlja se tudi veriženje teh družb. V okviru finančnih preiskav, ki so temeljile na mednarodnem sodelovanju (EUROFISC, EUROPOL, EMPACT,...) so bile goljufije odkrite na področju trgovanja z naftnimi derivati (predvsem mazalnimi olji), mobilni in drugo zabavno elektroniko, alkoholom, tobakom in tobačnimi izdelki. Odkrite so bile tudi nezakonite proizvodnje tobačnih izdelkov.

V okviru finančnih preiskav so se izvajali tudi ukrepi na področju:

- nenapovedanih dohodkov fizičnih oseb,
- sumljivih transakcij pravnih oseb ali fizičnih oseb z ugodnejšimi jurisdikcijami,
- sumljivih transakcij več davčnih zavezancev pravnih oseb in/ali fizičnih oseb in/ali povezanih s tujimi pravnimi subjekti,
- zlorabe rezidentskega statusa.

V letu 2022 je bilo uvedenih 158 postopkov, od tega 74 finančnih preiskav in analiz ter 57 inšpekcijskih nadzorov. Zaključenih je bilo 165 postopkov, od tega 97 finančnih preiskav in analiz, ter 56 inšpekcijskih nadzorov, vloženih pa je bilo 12 samoprijav. V finančnih preiskavah, ki so se zaključile v letu 2022, je bilo obravnavanih 287 preiskovancev. V zaključenih inšpekcijskih nadzorih so bile ugotovljene nepravilnosti v skupnem znesku 12.007.588 €. Izkazanih je bilo tudi za 889.977 € posrednih učinkov. Zaseženih je bilo 235.360 kosov cigaret, 10.067 kg rezanega tobaka, 27.864 kg tobačnih listov, 20.946 kg tobaka za vodne pipe. Odkriti sta bili dve nezakoniti proizvodnji drobno rezanega tobaka. Preprečena škoda v proračunu iz naslova zaseženega blaga znaša 7,9 milijonov €.

9.4 Mobilni oddelki

Finančni nadzor, ki ga izvajajo uslužbenci mobilnih oddelkov je bil v letu 2022 namenjen preverjanju izpolnjevanja davčnih, carinskih, trošarinskih, okoljskih predpisov, predpisov s področja prevoza v cestnem prometu in drugih predpisov, za nadzor nad izvajanjem katerih je pristojna Finančna uprava RS (nadzori po Zakonu o gozdovih, nadzori vinjet po Zakonu o cestninjenju). Nadzor se je izvajal tudi zaradi preprečevanja in odkrivanja goljufij, kaznivih ravnanj in drugih nepravilnosti ter zaščite državljanov, varnosti in varstva okolja. Pomemben del aktivnosti mobilnih oddelkov

je bil namenjen tudi preventivnemu delovanju, usmerjenemu k povečevanju prostovoljnega plačevanja obveznih dajatev in izpolnjevanja drugih obveznosti. Mobilni oddelki so bili posebej aktivni na področjih boja zoper delo in zaposlovanje na črno, nadzora gotovinskega poslovanja, prevozov v cestnem prometu (predvsem na področju nadzora nad spoštovanjem delovnih časov, odmorov in obveznih počitkov voznikov tovornih vozil in avtobusov in uporabe tahografov) in nadzorov nad čezmejnimi pošiljanjem odpadkov v cestnem prometu.

Do aprila 2022 so uslužbenci mobilnih oddelkov novoustanovljenim poslovnim subjektom na terenu nudili ključne informacije o njihovih pravicah in obveznostih na davčnem in carinskem področju, s ciljem učinkovitejšega pričetka poslovanja in zmanjšanja tveganj kršitev predpisov.

Preglednica 86: Izvedene nadzorne aktivnosti mobilnih oddelkov

Področje nadzora	Število nadzorov v letu 2021	Število nadzorov v letu 2022	Indeks 2022/2021	Število ugotovljenih nepravilnosti 2021	Število ugotovljenih nepravilnosti 2022	Indeks 2022/2021
Carinsko in trošarinsko področje, prepovedi in omejitve (PiO)	14.974	12.913	86,2	723	483	66,8
ZICZEU	4.601	3.804	82,7	341	167	49,0
ZTro-1	6.594	5.882	89,2	156	131	84,0
PiO	3.123	2.556	81,8	34	21	61,8
UPO	656	671	102,3	192	164	85,4
	/	3	/	/	/	/
Davčno področje:	13.056	15.112	115,7	2.930	12.805	437,0
ZPDZC-1	7.444	7.288	97,9	1.584	1.506	95,1
ZDavPR	4.698	6.877	146,4	1.342	1.297	96,6
Ostalo (DDV, DMV, PSV)	914	947	103,6	4	2	50,0
Druga področja (prevozi v cestnem prometu, ZG, ZCestn)	14.676	12.216	83,2	7.080	4.741	67,0
ZPCP-2	3.781	3.999	105,8	1325	1.360	102,6
ZDCOPMD	3.550	3.650	102,8	2.760	2.856	103,5
ZPNB	763	798	104,6	261	247	94,6
ZPCP-ZDDV	1.137	1.221	107,4	198	265	133,8
ZCestn	2.519	7	0,3	2.518	5	0,2
ZG	565	403	71,3	9	4	44,4
Ostalo	408	18	4,4	9	0	0,0
Novoustanovljeni subjekti	1953	2.120	108,6	/	/	/
Skupaj	42.706	40.241	94,2	10.733	8.029	74,8

9.5 Specifična področja nadzora

Obravnava fizičnih oseb, katerih premoženje in trošenje je izrazito nesorazmerno prijavljenim dohodkom

Finančna uprava RS je v letu 2022 zaključevala ponovne postopke odmere davka od nenapovedanih dohodkov po 68.a členu Zakona o davčnem postopku, na podlagi odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-113/17-40, ki je delno razveljavila določbe 68. a člena Zakona o davčnem postopku (ZDavP-2), ter posledično odločitev drugostopenjskega organa o vloženih pritožbah in Upravnega sodišča o vloženih tožbah. V letu 2022 je bilo zaključenih 20 inšpekcijskih nadzorov ter dodatno odmerjenih skupno 2.728.669 € davka od nenapovedanih dohodkov.

Sistemske utaje DDV

Finančna uprava RS je tudi v letu 2022 posvetila posebno pozornost sistemskim utajam DDV. Pri obravnavi tovrstnih utaj DDV gre za dolgotrajne in zahtevne nadzore, same utaje DDV in drugih davkov pa se odvijajo v zelo kratkem časovnem obdobju in v proračunu povzročijo večjo škodo, ki je v veliki večini ni mogoče povrniti. Zaradi navedenega je veliko aktivnosti usmerjenih k preventivnemu delovanju (hitro odvzemanje ID št. za DDV, preventivni ukrepi pri dodeljevanju ID št. za DDV, uporaba analitskih orodij za hitro zaznavo sistemskih utaj, izobraževanje inšpektorjev v okviru Finančne uprave RS in v okviru zunanjih (nacionalnih in mednarodnih) seminarjev).

V letu 2022 je bilo na področju tovrstnih utaj zaključenih 147 nadzorov, v katerih je bilo dodatno odmerjenih za 23.772.569 € različnih davkov. Večje nepravilnosti na področju sistemskih utaj DDV so bile zaznane pri trgovanju z naftnimi derivati, mobiteli, računalniško opremo in drugo zabavno elektroniko, avtomobili, tekstilnimi izdelki, kovinami, odpadnimi surovinami, raznimi storitvami,...

Preglednica 87: Podatki o nadzorih na področju sistemskih utaj DDV

	2018	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Število opravljenih inšpekcijskih pregledov	103	135	84	92	147	159,8
Znesek ugotovljenih obveznosti v inšpekcijskih pregledih, v €	37.486.135	27.445.901	30.873.935	32.408.289	23.772.569	73,4

Nadzor transfernih cen in sklepanje vnaprejšnjih cenovnih sporazumov

Na področju transfernih cen so bile aktivnosti usmerjene v izvajanje davčnih inšpekcijskih nadzorov, v ugotavljanje dejstev in okoliščin v zvezi z upravičenostjo do odprave dvojne obdavčitve ter v postopke v zvezi s sklepanjem vnaprejšnjih cenovnih sporazumov. V letu 2022 je bilo skupno opravljenih 48 takšnih postopkov (vključno s preventivnimi nadzori). Najpomembnejše ugotovitve v davčnih inšpekcijskih nadzorih so se nanašale na neustrezno uporabo metod za določanje transfernih cen, nepravilnosti v zvezi s plačevanjem nadomestil za uporabo neopredmetenih sredstev, nepravilnosti pri slabitvi nepremičnin, nepravilnosti pri obračunavanju obresti od posojil, nepravilnosti pri zaračunavanju storitev in proizvodov povezanim osebam, kar se kaže v obliki prenizkih prodajnih cen ali previsokih nabavnih cen. V okviru davčnih inšpekcijskih nadzorov je bilo v letu 2022 dodatno obračunanih 1.815.542 € davčnih obveznosti ter ugotovljenih za 34.929.534 € povečanja posrednih finančnih obveznosti in za 1.234.450 € zmanjšanja posrednih finančnih obveznosti. Povečanje posrednih finančnih obveznosti je posledica ugotovljenih nepravilnosti v nadzorih pri družbah, ki izkazujejo davčne izgube.

Postopki ugotavljanja dejstev in okoliščin v zvezi z upravičenostjo do odprave dvojne obdavčitve se vodijo za namene ugotavljanja dejanskega stanja v povezavi z izvajanjem pooblastila pristojnega organa v postopkih skupnega dogovarjanja. V letu 2022 je bilo tako odprtih 10 postopkov ugotavljanja dejstev in okoliščin, od katerih sta bila dva zaključena, za ostale pa se bo pridobivanje podatkov in priprava strokovnih stališč za vodenje postopkov skupnega dogovarjanja nadaljevalo v letu 2023.

Postopki ugotavljanja dejstev in okoliščin se vodijo tudi pri novoregistriranih zavezancih, kjer se s preventivnimi nadzori skuša zagotoviti visoko začetno stopnjo prostovoljnega plačevanja davčnih obveznosti, prav tako tudi pri zavezancih, ki izkazujejo določeno stopnjo tveganja v povezavi s transfernimi cenami. V letu 2022 je bilo opravljenih 35 tovrstnih nadzorov.

Sklepanje vnaprejšnjih cenovnih sporazumov obsega predpripravo, preverjanje vloge, določanje primerne metodologije za transferne cene, podpis sporazuma in spremljanje izvajanja vnaprejšnjega cenovnega sporazuma. Skupno je bilo v letu 2022 odprtih osem postopkov v zvezi s sklepanjem vnaprejšnjih cenovnih sporazumov, od tega sta bila dva postopka v letu 2022 zaprta. Postopki so se vodili v povezavi s petimi zavezanci za davek. V letu 2022

je bila sprejeta ena vloga za APA sporazum, na podlagi prejetih pisnih pobud oziroma vlog za sklenitev bilateralnih vnaprejšnjih cenovnih sporazumov pa so odprti tudi trije postopki skupnega dogovarjanja s pristojnim organom druge države.

Nadzor nad upravičenostjo dodeljenih sredstev Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada

Inšpektorji Finančne uprave RS v skladu s svojimi pooblastili izvajajo nadzor nad upravičenostjo sredstev Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) v skladu z Uredbo EU št. 1306/2013, ki jih izplačuje Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja. V letu 2022 so bili izvedeni 4 nadzori, nepravilnosti neupravičeno izplačnih sredstev EKJS niso bile ugotovljene.

Nadzor sistema potrebne skrbnosti pri dajanju lesa in lesnih proizvodov na trg EU

V skladu s pooblastili iz Zakona o gozdovih, Finančna uprava RS izvaja inšpekcijski nadzor nad določili Uredbe EU št. 995/2010 glede obveznosti gospodarskih subjektov za vzpostavitev sistema potrebne skrbnosti pri dajanju lesa in lesnih proizvodov na trg EU. V letu 2022 je bilo izvedenih 12 nadzorov, od tega so bile v štirih primerih ugotovljene nepravilnosti glede vzpostavitve sistema potrebne skrbnosti za les in lesne proizvode, uvožene iz tretjih držav, in sicer gospodarski subjekti niso uspeli zagotoviti vse potrebne dokumentacije o izvoru lesa in s tem dokazati zakonitost posekanega lesa.

Siva ekonomija

V letu 2022 je bil v okviru boja zoper sivo ekonomijo poseben poudarek namenjen področjem, ki so bila zaznana kot tvegana, in sicer delu in zaposlovanju na črno, davčnim blagajnam in e-poslovanju. Aktivnosti so izvajali finančni inšpektorji in uslužbenci mobilnih oddelkov, ki opravijo pretežni del nadzorov na tem področju, saj njihova 24-urna prisotnost na terenu zagotavlja večjo učinkovitost v tovrstnih nadzorih.

Na področju sive ekonomije so bile izvedene tudi preventivne aktivnosti, usmerjene k povečevanju prostovoljnega izpolnjevanja zakonskih obveznosti in plačevanja dajatev. Finančna uprava RS je sodelovala v koordiniranih akcijah z drugimi inšpekcijskimi službami, predvsem na področju nadzora nad gotovinskim poslovanjem, s poudarkom na izpolnjevanju določil po ZDavPR, kot tudi na področju odkrivanja dela in zaposlovanja na črno. Koordinirane akcije so bile izvedene na področju prevozov v cestnem prometu, trgovini na drobno na stojnicah, v dejavnosti hitre prehrane, v pekarnah ter na bencinskih servisih.

Nadzori dela in zaposlovanja na črno

Eno izmed pomembnih področij sive ekonomije je preprečevanje dela in zaposlovanja na črno, ki mu Finančna uprava RS, kot nadzorni organ po Zakonu o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (ZPDZC-1), namenja velik del aktivnosti, tako preventivnih, kot tudi restriktivnih.

Preglednica 88: Podatki o nadzorih dela in zaposlovanja na črno

	2018	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Število nadzorov po ZPDZC-1-skupaj	12.754	11.982	9.248	11.995	12.268	102,3
Nadzori dela na črno in nedovoljeno oglaševanje	2.667	1.540	1.422	1.487	1.393	90,0
Nadzori zaposlovanja na črno	10.087	10.442	7.826	10.508	10.875	103,5
Število ugotovljenih kršitev v nadzorih	2.976	2.962	2.563	3.003	2.389	79,6
Število prepovednih odločb po ZPDZC-1	800	746	752	666	643	96,5
Število prekrškovnih ukrepov po ZPDZC-1 ^[1]	3.135	2.826	3.313	2.548	2.414	94,7
Znesek glob, v €	5.957.900	5.836.400	3.095.180	4.894.720	5.090.310	104,0
Prejete prijave po ZPDZC-1 ^[2]	3.764	3.504	3.443	2.677	2.607	97,4

Nadzore so izvajali mobilni oddelki in finančni inšpektorji na podlagi letnega plana in ob izvajanju drugih nalog nadzora. Izbor zavezancev za nadzor je bil izveden po različnih kriterijih, saj gre za področje, za katero običajno ne obstajajo podatki v uradnih evidencah. Pomemben vir za prepoznavo dela in zaposlovanja na črno so prejete prijave ter oglasi v različnih medijih in druge informacije, ki je dostopne javnosti.

V letu 2022 je bilo opravljenih 12.268 nadzorov po ZPDZC-1, od tega je bilo opravljenih 10.875 nadzorov na področju zaposlovanja na črno in 1.392 nadzorov na področju dela na črno. Delež nadzorov s kršitvam znaša 18 %. Ker se na tem področju nadzori izvajajo v večjem delu po obravnavi prijav, je delež ugotovljenih kršitev v opravljenih nadzorih precej odvisen od tega kako natančni so podatki v prijavah. V postopkih nadzora je bilo izdanih 643 prepovednih odločb za delo in zaposlovanja na črno, pri čemer je potrebno vedeti, da prepovedne odločbe ni potrebno izdati v primeru, ko zavezanec odpravi nepravilnosti pred izdajo odločbe v upravnem postopku. Najpogostejše nadzirane dejavnosti so bile gradbeništvo, promet, gostinstvo in trgovina.

V letu 2022 je bilo zaradi kršitev ZPDZC-1 obravnavanih 2.414 prekrškov, za katere je bila storilcem izrečena globa v skupnem znesku 5.090.310 € in izrečenih 534 opominov. Največji delež ugotovljenih nepravilnosti in posledično tudi največji delež izrečenih glob (92 %) se nanaša na kršitve iz naslova zaposlovanja na črno. V prekrškovnih postopkih je bil vložen en obdolžilni predlog. Zaradi suma storitve kaznivega dejanja zaposlovanja na črno po 199. členu Kazenskega zakonika (KZ-1) je bilo podanih pet kazenskih ovadb in dve naznanili kaznivega dejanja.

Nadzor ePoslovanja

Zaradi velikega razmaha spletnega trgovanja v zadnjih letih, ki je posledica spremenjenih navad potrošnikov, je tudi davčno tveganje na tem področju vse večje. Glavni poudarek nadzora e-poslovanja je bil na prepoznavi davčnih tveganj oziroma na pravilnosti in pravočasnosti obračunavanja davčnih obveznosti domačih in tujih podjetij na področjih dejavnosti spletne prodaje blaga in elektronskih storitev, v dejavnosti informacijske tehnologije in IT storitev ter nadzoru zavezancev, ki se ukvarjajo s storitvami povezanimi s kripto sredstvi. V skladu s tem je finančna uprava izvajala ciljno usmerjene nadzore na področjih z večjim tveganjem, in sicer pri ponudnikih blaga, ki so imeli znatno povečan obseg prodaje glede na preteklo obdobje, tujih družbah, ki preko spleta prodajajo blago slovenskim končnim

^[1] število prekrškovnih ukrepov po ZPDZC-1 (po določbah; ne glede na to, da en akt lahko vsebuje več kršitev)

^[2] štete prijave po zavezancih (kombinacija zavezancev in predmetov prijave)

potrošnikom in bi morali imeti stalno poslovno enoto v Sloveniji ter izvajanjem kurirske dejavnosti, kjer je poudarek na nadzoru pravilnosti obračunavanja DDV od storitev dostave blaga.

Glede na samo dejavnost spletne prodaje so bili opravljeni nadzori nad domačimi in tujimi zavezanci, ki na spletnih straneh v Sloveniji prodajajo slovenskim končnim potrošnikom različno blago, pri tem največ kozmetičnih izdelkov, prehranskih dopolnil, oblačil in tehničnih izdelkov.

S hitrim razvojem tehnologije so se za izvajanje davčnih utaj začele uporabljati sodobne tehnologije, kot je tehnologija veriženja blokov in kripto sredstva, kar povečuje zahtevnost inšpekcijskih nadzorov, saj je pri izvajanju nadzorov potrebno tudi razumevanje teh novih tehnologij. Pri prepoznavi tveganih zavezancev in izvajanju nadzorov se uporabljajo nove inovativne metode, izmenjujejo se podatki in izkušnje z drugimi davčnimi administracijami.

Na področju e-poslovanja je bilo izvedenih 32 inšpekcijskih nadzorov, v okviru katerih je bilo ugotovljenih za 5.227.715 € dodatnih davčnih obveznosti.

Davčne blagajne - izvajanje Zakona o davčnem potrjevanju računov

Davčne blagajne je v letu 2022 uporabljalo 53.149 davčnih zavezancev, ki so skupaj izdali 913.796.215 računov. V letu 2022 je bilo v zvezi z davčnimi blagajnami opravljenih 5.144 nadzorov, kar je za 61 % manj kakor v letu 2021. Razlika v številu nadzorov je posledica opravljanja izrednih nadzorov nad izvajanjem ukrepov za preprečitev širjenja virusa SARS-2 COVID-19, vzporedno s katerimi so se izvajali tudi nadzori davčnih blagajn, ki so se v letu 2022 izvajali v manjšem obsegu, kot v letu 2021. V nadzorih, pri katerih se je opravljal tudi nadzor davčnih blagajn je bilo skupaj ugotovljenih 1.838.161,81 € dodatnih davčnih obveznosti. Davčni organ je v nadzorih preverjal, če zavezanci za opravljene dobave izdajajo in potrjujejo račune, nadziral je pravilnost in pravočasnost obračunavanja davkov, pravočasnost identifikacije za namene DDV, ugotavljal nepravočasno potrjevanje in druga odstopanja v posredovanih podatkih ter odkrival morebitne kršitve na področju delovno pravne zakonodaje.

Največ opravljenih nadzorov je bilo v dejavnosti gostinstva, trgovine, vzdrževanja in popravila motornih vozil, gradbeništva, drugih dejavnosti (npr. frizerske dejavnosti in osebne storitve, slaščičarne, kavarne, pekarnice in cvetličarne, predelovalnih dejavnosti ter dejavnosti pekarstva). Storilcem prekrškov je bilo storilcem izdanih 672 prekrškovnih aktov (417 odločb in 255 plačilnih nalogov). Skupaj jim je bila izrečena globa v znesku 1.090.800 €, izrečenih pa je bilo tudi 186 opominov.

Nadzor nad plačevanjem z gotovino nad zneski višjimi od 5.000 € na podlagi Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranju terorizma (ZPPDFT-1)

Finančna uprava RS izvaja nadzor nad plačevanjem z gotovino nad zneski višjimi od 5.000 € praviloma v inšpekcijskih nadzorih dajatev v dejavnostih, pri katerih se pričakuje večje tveganje kršitve pravil omejitve plačil z gotovino. Izvedenih je bilo 11 nadzorov. Za prekršek po 26. točki prvega odstavka 163. člena ZPPDFT-2 so bili sankcionirani štirje storilci.

Nadzor ustreznosti izvajanja postopkov dolžne skrbnosti in poročanja informacij o finančnih računih (CRS DAC2) in mednarodne pogodbe o izboljšanju spoštovanja davčnih predpisov na mednarodni ravni in izvajanju FATCE

Finančna uprava je pristojna za nadzor ustreznosti izvajanja postopkov dolžne skrbnosti in poročanja informacij o finančnih računih in nadzor izvajanja mednarodne pogodbe o izboljšanju spoštovanja davčnih predpisov na mednarodni ravni in izvajanju FATCE. Vsebinski pregled delovanja vzpostavljenih notranjih kontrol poročanja CRS je bil v letu 2022 izveden pri treh bankah.

Nadzor izvajanja obveznosti vpisa v Register dejanskih lastnikov na podlagi Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranju terorizma (ZPPDFT-1)

V inšpekcijskih nadzorih finančna uprava opravlja tudi nadzor izpolnjevanja obveznosti vpisa v Register dejanskih lastnikov na podlagi ZPPDFT-1. Opravljenih je bilo 121 nadzorov obveznosti vpisa v Register dejanskih lastnikov, pri katerih nepravilnosti niso bile ugotovljene.

Ukrep začasne prepovedi opravljanja dejavnosti in zapečatenja na podlagi 37. člena ZFU

Ukrepa začasne prepovedi opravljanja dejavnosti in zapečatenja sta bila v letu 2022 uporabljena v devetih nadzorih. V letu 2022 je bilo na podlagi 37. člena Zakona o finančni upravi izdani pet odločb z ukrepom prepovedi opravljanja dejavnost, v 10 primerih pa je bil izrečen ukrep zapečatenja. Gre za ukrepa, ki sta med strožjimi ukrepi Finančne uprave RS, in se ju uporabi le, ko je to nujno potrebno zaradi preprečitve nadaljnjih kršitev ali odpravo nepravilnosti. Uporabi se ju praviloma pri zavezancih, ki kontinuirano kršijo zakone in druge predpise, katere izvajanje nadzoruje finančna uprava, če nobeni ukrepi niso več učinkoviti in če je to nujno potrebno zaradi preprečitve nadaljnjih kršitev.

Obravnava prijav

Obravnava prijav je ena izmed pomembnejših nalog Finančne uprave RS, saj so prejete prijave pomemben vir, na podlagi katerega se načrtuje finančni nadzor. Zato Finančna uprava RS tej nalogi namenja veliko pozornosti in stalno dopolnjuje postopke obravnave prijav z namenom zagotovitve celovite, nepristranske in pravočasne obravnave prijav ter njihove ustrezne obravnave v nadzoru. Uveden je bil nov sistem centralnega dodeljevanja prijav v NOE na področju inšpekcije in preiskav. Na ta način se sistemsko obvladuje tveganje pri obravnavi prijav.

V letu 2022 se je začel izvajati tudi projekt nove informacijske podpore za evidentiranje prejetih prijav. Finančna uprava RS je v letu 2022 prejela 5.056 prijav zoper 6.824 zavezancev, največ prijav še vedno s področja dela in zaposlovanja na črno ter blagajniškega poslovanja.

Preglednica 89: Obravnavanje prijav

	Število prijav po predmetih 2018	Število prijav po predmetih 2019	Število prijav po predmetih 2020	Število prijav po predmetih 2021	Število prijav po predmetih 2022	Indeks 2022/2021
Delo na črno	1.575	1.578	1.506	1.308	1.222	93,4
Zaposlovanje na črno	1.201	1.159	1.094	774	823	106,3
ZDavPR – Zakon o davčnem potrjevanju računov in nadzor blagajniškega poslovanja	1.189	1.311	1.125	834	564	67,7
Davki in prispevki od dohodkov fizičnih oseb iz zaposlitve	433	452	482	342	338	98,8
Davek od dohodkov pravnih oseb	365	419	510	459	316	68,8
DDV	232	164	175	246	256	104
Drugo	2.949	1.364	1.283	2.099	1.537	73,2
Skupaj	7.944	6.447	6.175	6.062	5.056	83,4

Med predmeti »drugo« lahko po številu prijav izpostavimo prijave s področja nedovoljenega oglaševanja, najemnin, prijave premoženja, poslovanja brez TRR.

V okviru prijav se obravnavajo tudi informacije oziroma ugotovitve drugih organov, ki so povezane s sumi davčne zatajitve oziroma kršitvijo predpisov, za katere je pristojna Finančna uprava RS.

Preglednica 90: Pregled prijav in števila vpisov zavezancev po podskupinah

Leto prejema	2019		2020		2021		2022	
Podskupina	Št. prijav	Št. vpisov zavez.	Št. prijav	Št. vpisov zavez.	Št. prijav	Št. vpisov zavez.	Št. prijav	Št. vpisov zavez.
Policija	428	848	491	946	450	760	401	738
Urad Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja	142	524	343	1.342	721	1.731	293	798
Tržni inšpektorat Republike Slovenije	140	149	112	126	63	83	76	91
Inšpektorat Republike Slovenije za delo	104	126	133	155	90	102	86	104
Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije	8	11	17	21	22	24	2	2
Drugi državni organi	105	176	82	137	101	210	177	245
Skupaj	927	1.834	1.178	2.727	1.446	2.907	1.035	1.978

10 KAZNIVA RAVNANJA

10.1 Vodenje prekrškovnih postopkov

Finančna uprava RS je v letu 2022 izdala in vročila 12.297 plačilnih nalogov, s katerimi je sankcionirala 18.983 storilcev prekrškov in 2.335 odločb o prekršku, s katerimi je sankcionirala 3.678 storilcev z odločbo o prekršku. Skupno je bilo v letu 2022 vročenih 14.632 prekrškovnih aktov, v katerih je bilo obravnavanih 22.661 storilcev za 22.986 storjenih prekrškov¹⁶.

Storilcem prekrškov je bilo v letu 2022 izrečenih za 34.255.311 € glob (kar je za 5.526.384 € oz. 13,9 % manj kot v letu 2021) in 1.083 opominov (kar je za 398 oz. 26,9 % manj kakor v letu 2021). Razlog za nekoliko manjše število obravnavanih prekrškov ter izrečenih glob v primerjavi z lanskim letom je predvsem posledica manjšega števila obravnavanih prekrškov po »prometni« zakonodaji¹⁷.

Pooblaščenice uradne osebe Finančne uprave RS so v letu 2022 v primerih neposredne zaznave prekrškov in izvedbe mandatnega prekrškovnega postopka uporabljale aplikacijo Fplus, s čimer je omogočena bolj ažurna obravnava storilcev prekrškov, hitra prekrškovna obravnava pa izraziteje vpliva na nadaljnje spoštovanje predpisov s strani zavezancev. Skupaj je bilo v letu 2022 z izrekom globe izdanih in vročenih 5.124 elektronskih plačilnih nalogov, s katerimi je bilo sankcioniranih 8.011 storilcev. V primeru nedostopnosti aplikacije (nadgradnja zalednih sistemov, nedostopnost internetnega omrežja) pa je bilo vročenih 431 predtiskanih plačilnih nalogov, s katerimi je bilo sankcioniranih 640 storilcev. Elektronski plačilni nalog, ki je bil vročen v 92 % zadev, predstavlja poenostavitev v hitrih prekrškovnih postopkih Finančne uprave RS, njihovo število pa je odvisno od konkretno zaznanih kršitev.

V letu 2022 je bila z nadgradnjo aplikacije Fplus urejena dodatna posodobitev predaje ugotovljenih kršitev oddelkom za obravnavo kaznivih ravnanj, kar je doprineslo tudi k pohitritvi prekrškovnih postopkov z izdajo prekrškovne odločbe¹⁸.

¹⁶ V posameznem prekrškovnem aktu je lahko obravnavanih več storilcev prekrškov. Število obravnavanih prekrškov je večje kot število sankcioniranih storilcev, saj je v prekrškovnem postopku storilec lahko obravnavan za več prekrškov.

¹⁷ Prometna zakonodaja: prekrški po Zakonu o delovnem času in obveznih počitkih mobilnih delavcev, Zakonu o prevozih v cestnem prometu, Zakonu o prevozu nevarnega blaga ter Zakonu o cestninjenju.

¹⁸ Plačilne naloge izdajajo tudi oddelki za obravnavo kaznivih ravnanj, in sicer so v letu 2022 s plačilnimi nalogi sankcionirali 10.332 storilcev.

Preglednica 91: Najpogostejše kršitve zakonodaje¹⁹

Zakon	Št. plačilnih nalogov v letu 2021	Št. odločb v letu 2021	Skupaj 2021	Št. plačilnih nalogov v letu 2022	Št. odločb v letu 2022	Skupaj 2022	Indeks 2022/2021
Prometna zakonodaja ²⁰	8.789	144	8.933	6.595	71	6.666	74,6
Zakon o davku na dodano vrednost	5.350	462	5.812	4.557	408	4.965	96,8
Zakon o davčnem postopku	4.526	602	5.128	4.539	268	4.807	82,7
Zakon o finančni upravi	3.748	209	3.957	2.265	137	2.402	60,7
Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno	492	1.677	2.169	338	1.704	2.042	94,1
Zakon o davčnem potrjevanju računov	534	649	1.183	255	417	672	56,8
Zakon o izvajanju carinske zakonodaje Evropske Unije	302	366	668	178	359	537	80,4
Okoljske dajatve ²¹	288	14	302	0	336	336	118,7
Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju	0	283	283	231	59	290	96,0
Zakon o trošarinah	120	96	216	111	65	176	81,5
Zakon o nalezljivih boleznih	49	1	50	20	14	34	154,5
Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma	0	10	10	26	3	29	58,0
Ostalo ²²	18	79	97	18	79	97	89,8
Skupaj	24.216	4.592	28.808	19.119	3.867	22.986	79,8

¹⁹ Število obravnavanih prekrškov je večje kot število sankcioniranih storilcev, saj je v prekrškovnem postopku storilec lahko obravnavan za več prekrškov.

²⁰ Prometna zakonodaja: prekrški po Zakonu o cestninjenju, Zakonu o delovnem času in obveznih počitkih mobilnih delavcev, Zakonu o prevozih v cestnem prometu ter Zakonu o prevozu nevarnega blaga.

²¹ Okoljske dajatve: Uredba o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja odpadne električne energije in elektronske opreme, Uredba o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda, Uredba o izvajanju Uredbe (ES) o pošiljkah odpadkov, Uredba o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi uporabe hlapnih organskih spojin in Uredba o okoljski dajatvi za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida.

²² Ostalo: Zakon o orožju, Zakon o gozdovih, Zakon o igrah na srečo, Zakon o davku na motorna vozila, Zakon o davku na finančne storitve in Zakon o posebnem davku na določene prejemke.

V letu 2022 je bilo (vključno z nerešenimi iz konca leta 2021) rešenih 2.115 zahtev za sodno varstvo (kar je 33,9 % manj kakor v letu 2021), od tega 818 v lastni pristojnosti (kar je 37,2 % manj kakor v letu 2021).

Preglednica 92: Rešeni postopki z zahtevo za sodno varstvo

Odločitev prekrškovnega organa o zahtevi za sodno varstvo	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Ustavitev	70	161	114	70,8
Izdana odločba z opominom	193	784	417	53,2
Nov plačilni nalog ali odločba	9	13	25	192,3
Zavrženje	162	344	262	76,2
Odstop sodišču	1.034	1.897	1.297	68,4
Skupaj	1.468	3.199	2.115	66,1

V letu 2022 je Finančna uprava RS s strani sodišč prejela 1.662 sodnih odločitev o zahtevah za sodno varstvo. Število posameznih vrst odločitev sodišč in primerjava podatkov z letom 2021 sta prikazana v preglednici v nadaljevanju.

Preglednica 93: Prejete odločitve sodišč o zahtevi za sodno varstvo

Odločitve sodišča	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Zavrnjene	879	356	371	104,2
Zavržene	24	27	14	51,9
Ustavitev postopka	208	266	225	84,6
Odprava akta	18	1	3	300,0
Sprememba odločitve	1.177	830	942	113,5
Odločitev o stroških postopka	129	78	76	97,4
Druga odločitev	52	35	31	88,6
Skupaj	2.487	1.593	1.662	104,3

10.2 Obravnava kaznivih dejanj

Finančna uprava RS je v letu 2022 zaradi suma storitve kaznivega dejanja vložila 61 kazenskih ovadb na pristojna okrožna državna tožilstva (kar je za 31 oziroma 33,69 % manj kakor v letu 2021) in 46 naznanil kaznivega dejanja na Policijo (kar je za 30 oziroma 39,47 % manj kakor v letu 2021). Skupaj je bilo ovadenih 254 storilcev. Podatki po posameznih kršitvah zakonodaje za leto 2022 in v primerjavi z letom 2021 so prikazani v spodnji preglednici.

Razlog za manjše število podanih ovadb in naznanil v letu 2022 v primerjavi s prejšnjim letom je delovanje Finančno upravo RS v smeri izboljšanja vsebine ovadb in naznanil z izmenjavo strokovnih mnenj s policijo in državnim tožilstvom, z namenom učinkovitejšega vodenja nadaljnjega postopka pred organi pregona ter manjše število izvedenih davčnih nadzorov v letu 2022 v primerjavi z letom 2021. Upad ovadb in naznanil za kaznivo dejanje davčne zatajitve po določbah 249. člena Kazenskega zakonika (v nadaljevanju KZ-1) pa je predvsem posledica spremembe kaznovalne obravnave Finančne uprave RS. Na podlagi sodne prakse ter mnenj tožilstva so se izoblikovala stališča, kdaj so dejansko sploh izpolnjeni vsi znaki kaznivega dejanja davčne zatajitve in je potrebno podati naznanitev kaznivega dejanja. V ta namen so bile s strani Finančne uprave RS izdane usmeritve glede kaznivega dejanja davčne zatajitve po določbah 249. člena KZ-1, kjer je podrobno opisano v katerih primerih znaki navedenega kaznivega dejanja niso izpolnjeni in se naznanitev kaznivega dejanja ne poda.

Zaradi problematike neplačevanja prispevkov za socialno varnost delavcev in v zvezi s tem podane kršitve temeljnih pravic delavcev, Finančna uprava RS že od leta 2018 izvaja sistematično obravnavo največjih dolžnikov prispevkov za socialno varnost delavcev (prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, v nadaljevanju prispevkov PIZ), pri katerih so bili izpolnjeni znaki kaznivega dejanja Kršitve temeljnih pravic delavcev po določbah 196. člena KZ-1. V okviru projekta je bilo v 2022 vloženi 15 kazenskih ovadb in 2 naznanili za 1.410.961 € neporavnanih prispevkov za socialno varnost.

Preglednica 94: Obravnavo kaznivih dejanj v primerjavi s preteklim letom

KAZNIVO DEJANJE	Kazenska ovadba		Naznanilo kaznivega dejanja		Skupaj		Indeks 2022/2021
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	
249. člen - Davčna zatajitev	55	37	32	23	87	60	69,0
235. člen - Ponareditev ali uničenje poslovnih listin	6	1	19	9	25	10	40
196. člen - Kršitev temeljnih pravic delavcev	23	15	5	2	28	17	60,7
240. člen – Zloraba položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti	3	0	0	1	3	1	33,3
Obvestilo o sumu storitve kaznivega dejanja v primeru odmere davka od nenapovedanih dohodkov	0	0	2	1	2	1	50
Obvestilo o sodelovanju v DDV utaji	0	1	4	1	4	2	50
199. člen - Zaposlovanje na črno	1	5	1	2	2	7	350
251. člen - Ponarejanje listin	0	0	10	1	10	1	10
227. člen - Oškodovanje upnikov	0	1	0	0	0	1	-
229. člen - Goljufija na škodo Evropske unije	0	0	2	2	2	2	100
223. člen - Oškodovanje tujih pravic	4	1	0	0	4	1	25
211. člen - Goljufija	0	0	0	1	0	1	-
245. člen – Pranje denarja	0	0	0	1	0	1	-
261. člen – Jemanje podkupnine	0	0	1	0	1	0	-
246. člen – Zloraba negotovinskega plač. sredstva	0	0	0	1	0	1	—
205. člen – Velika tatvina	0	0	0	1	0	1	—
Skupaj	92	61	76	46	168	107	63,7

11 DAVČNI DOLG

Davčni dolg je stanje dolga davčnih zavezancev do Finančne uprave RS na presečni dan, ki vključuje vse zapadle neporavnane terjatve, ki jih odmerja, nadzira in izterjuje Finančna uprava RS v skladu z zakonskimi predpisi.

Skupni davčni dolg (aktivni in pogojno izterljivi) je na dan 31. 12. 2021 znašal 896.349.990 € in se je glede na stanje 31. 12. 2021 znižal za 22.157.984 € oz. za 2,4 %. Trend zniževanja davčnega dolga se nadaljuje zadnjih sedem let, od ustanovitve Finančne uprave RS.

Preglednica 95: Stanje skupnega dolga po blagajnah, v €

Skupaj dolg po blagajnah	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022	Struktura dolga 31. 12. 2022	Indeks 31. 12. 2022/31. 12. 2021
Država	852.489.090	831.740.076	839.845.588	688.629.256	625.288.117	617.213.473	68,9	98,7
ZPIZ	252.917.585	224.943.802	204.964.993	186.218.627	177.188.205	168.737.767	18,8	95,2
ZZZS	124.087.696	110.349.180	101.082.660	92.733.845	88.007.772	84.515.624	9,4	96,0
Občine	37.531.374	37.683.954	34.467.268	30.507.462	27.697.800	23.568.007	2,6	85,1
Drugi prejemniki	19.946	165	225	204	326.080	2.315.118	0,3	710,0
Skupaj	1.267.045.690	1.204.717.178	1.180.360.733	998.089.393	918.507.974	896.349.990	100,0	97,6

Po stanju konec leta 2022 glede na preteklo leto Finančna uprava RS beleži znižanje skupnega davčnega dolga pri vseh javnofinančnih blagajnah, razen pri blagajni Drugi prejemniki, kjer je izkazan višji znesek dolga iz naslova terjatev, ki jih Finančna uprava RS pobira za druge države prejemnice (DDV na področju e-trgovanja).

Največji delež skupnega davčnega dolga pripada blagajni države, in sicer 68,9 %, sledi blagajna ZPIZ z 18,8 %, blagajna ZZZS z 9,4 % in blagajna občin z 2,6 % dolga.

Preglednica 96: Struktura davčnega dolga konec leta po zapadlosti²³, v €

	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022	IND 2022/2017	IND 2022/2018	IND 2022/2019	IND 2022/2020	IND 2022/2021
Davčni dolg skupaj	1.267.045.690	1.204.717.178	1.180.360.733	998.089.393	918.507.974	896.349.990	70,7	74,4	75,9	89,8	97,6
Zapadlost dolga v letu 2022	-	-	-	-	-	207.217.958	-	-	-	-	-
Zapadlost dolga v letu 2021	-	-	-	-	188.642.339	82.144.627	-	-	-	-	43,5
Zapadlost dolga v letu 2020	-	-	-	188.164.277	96.510.469	74.099.183	-	-	-	39,4	76,8
Zapadlost dolga v letu 2019	-	-	251.994.516	123.887.908	82.745.371	62.885.823	-	-	25,0	50,8	76,0
Zapadlost dolga v letu 2018	-	261.345.479	143.270.730	77.208.845	59.824.021	50.734.385	-	19,4	35,4	65,7	84,8
Zapadlost dolga v letu 2017	278.773.535	162.110.451	132.873.052	92.621.392	70.279.732	63.664.957	22,8	39,3	47,9	68,7	90,6
Zapadlost dolga v letu 2016	156.123.599	123.907.576	105.685.072	63.772.549	47.558.634	39.293.561	25,2	31,7	37,2	61,6	82,6
Zapadlost dolga v letu 2015	106.000.482	84.176.671	74.710.542	58.049.634	50.947.171	47.744.547	45,0	56,7	63,9	82,2	93,7
Zapadlost dolga v letu 2014	111.547.203	90.224.104	76.739.405	61.221.745	54.832.085	50.176.847	45,0	55,6	65,4	82,0	91,5
Zapadlost dolga v letu 2013	111.212.401	93.829.484	82.204.693	73.700.188	66.836.159	61.709.223	55,5	65,8	75,1	83,7	92,3
Zapadlost dolga v letu 2012	106.327.396	87.495.431	75.891.566	68.746.112	63.677.097	42.761.345	40,2	48,9	56,3	62,2	67,2
Zapadlost dolga v letu 2011	101.116.334	84.200.913	74.800.176	65.176.632	43.144.618	31.699.404	31,3	37,6	42,4	48,6	73,5
Zapadlost dolga v letu 2010	119.728.355	101.796.949	95.752.099	73.679.227	51.253.408	44.759.849	37,4	44,0	46,7	60,7	87,3
Zapadlost dolga v letu 2009	70.374.405	59.164.024	33.222.954	26.213.280	20.928.152	18.185.007	25,8	30,7	54,7	69,4	86,9
Zapadlost dolga v letu 2008	69.493.902	39.648.904	21.757.275	18.224.442	16.720.302	15.533.952	22,4	39,2	71,4	85,2	92,9
Zapadlost dolga v letu 2007	15.319.778	7.972.456	5.089.168	3.065.074	1.813.518	1.652.802	10,8	20,7	32,5	53,9	91,1
Zapadlost dolga v letu 2006	7.200.805	3.118.997	1.866.744	1.652.125	783.863	797.480	11,1	25,6	42,7	48,3	101,7
Zapadlost dolga v letu 2005	3.439.005	2.061.155	1.395.978	1.085.230	1.018.898	476.101	13,8	23,1	34,1	43,9	46,7
Zapadlost dolga v letu 2004	1.484.888	572.511	467.024	304.847	257.850	67.308	4,5	11,8	14,4	22,1	26,1
Zapadlost dolga do vključno leta 2003	8.903.603	3.092.074	2.639.739	1.315.887	734.289	745.629	8,4	24,1	28,2	56,7	101,5

Glede na to, da davčni dolg predstavlja kumuliran dolg star tudi 10 let in več, je v preglednici prikazana dinamika sprememb glede pripada novega davčnega dolga in zmanjšanja dolga ob koncu vsakega leta v obdobju od 2017 do 2022.

Pri oceni učinkovitosti pobiranja dajatev je poleg znižanja absolutnega zneska davčnega dolga v primerjavi s predhodnim obdobjem potrebno upoštevati tudi relativno gibanje zneska dolga glede na pobrane javnofinančne prihodke in prejemke Finančne uprave RS. Delež dolga v letno pobranih javnofinančnih prihodkih in prejemkih je v letu 2022 zdrsnil na 4,3 %, potem ko je v letu 2015 prvič padel pod 10 %.

²³ Absolutno zastaranje davčnega dolga je 10 let, zaradi nekaterih zakonskih razlogov se rok zastaranja zadrži, zato je del dolga tudi starejšega od 10 let. Zadržanje zastaranja terjatev teče npr. za obdobje trajanja insolventnega postopka, odobrenih plačilnih olajšav, itd.

Preglednica 97: Delež davčnega dolga v vseh pobranih javnofinančnih prihodkih in prejemkih, v €

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Skupaj JFP in prejemki FURS	15.535.944.909	16.613.623.060	17.572.564.063	16.281.755.053	19.215.497.864	21.049.211.315
Davčni dolg na dan 31. 12.	1.267.045.690	1.204.717.178	1.180.360.733	998.089.393	918.507.974	896.349.990
Delež dolga v pobranih JFP, v %	8,2	7,3	6,7	6,1	4,8	4,3

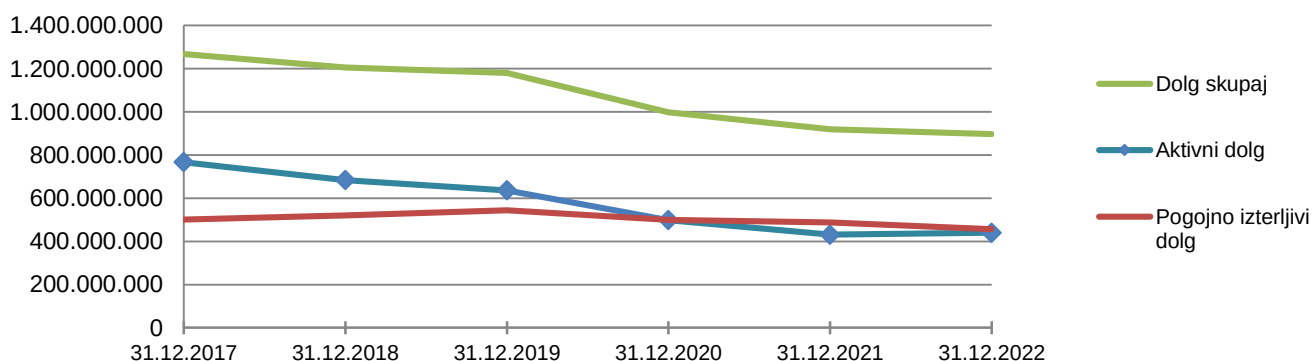
Na zniževanje davčnega dolga je v letu 2022 vplivalo več dejavnikov. Ključni dejavniki so izvedeni ukrepi izterjave in plačila dolga tudi kot posledica izvedenih ukrepov spodbujanja prostovoljnega plačila davčnih obveznosti še pred zapadlostjo. Vpliv imajo tudi odobrene plačilne ugodnosti, postopki zaradi insolventnosti in izvajanje odpisov zaradi zaključka insolvenčnih postopkov idr.

Na dan 31. 12. 2022 je stanje aktivnega davčnega dolga znašalo 439.625.363 €, stanje pogojno izterljivega dolga pa 456.724.627 €. Glede na stanje na dan 31. 12. 2021 je evidentirano zvišanje aktivnega dolga, in sicer za 8.467.194 € oz. za 2,0 %, in znižanje pogojno izterljivega dolga za 30.625.178 € oz. za 6,3 %.

Preglednica 98: Stanje aktivnega, pogojno izterljivega in skupnega dolga, v €

Davčni dolg	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022	Indeks 31. 12. 2022/31. 12. 2021
Aktivni dolg	766.469.790	684.023.147	636.586.740	498.681.544	431.158.169	439.625.363	102,0
Pogojno izterljivi dolg	500.575.900	520.694.031	543.773.993	499.407.850	487.349.805	456.724.627	93,7
Skupaj	1.267.045.690	1.204.717.178	1.180.360.733	998.089.394	918.507.974	896.349.990	97,6

Slika 13: Gibanje vrednosti dolga, v €

V strukturi davčnega dolga ima aktivni dolg 49 % delež. Postopki za izterjavo tega dela dolga so v teku. Pogojno izterljivi dolg predstavlja 51 % dolga.

Zakon, ki ureja davčni postopek, v 109. členu določa, kdaj se davek šteje za pogojno izterljivega. Najpogostejši zakonski razlog za označitev pogojno izterljivega dolga je začetek insolvenčnega postopka zoper dolžnika, saj predstavljajo terjatve, ki so prijavljene v insolvenčne postopke (stečaj, prisilna poravnava) kar 60,7 % pogojno izterljivega dolga. Drugi najpogostejši razlog za označitev pogojno izterljivega dolga je, če dolga ni mogoče poplačati v postopkih davčne izvršbe, pravica do izterjave pa še ni zastarala (35,6 %), sledijo drugi manj pogosti razlogi, kot npr. če dolžnika zaradi odselitve ni mogoče najti ali če je umrl.

Preglednica 99: Struktura pogojno izterljivega dolga po vrstah dvomljivosti, v €

Razlog dvomljivosti	Pogojno izterljivi dolg FURS na dan 31.12.2022	Delež dolga z razlogom dvomljivosti / skupaj pogojno izterljivi dolg na dan 31. 12. 2022
Stečaj	275.623.532	60,3
Dolga ni mogoče poplačati v postopku davčne izvršbe	162.653.843	35,6
Fizična oseba odseljena neznano kam	10.924.209	2,4
Dolžnik umrl	5.339.612	1,2
Prisilna poravnava	1.720.536	0,4
Ostalo	462.895	0,1
Skupaj	456.724.627	100,0

Insolvenčni postopki

Z dnem začetka insolvenčnega postopka se zoper davčnega zavezanca ne sme več voditi postopka davčne izvršbe, terjatve se lahko poplačajo le v skladu z insolvenčno zakonodajo, kjer je davčni organ izenačen z drugimi (civilnimi) upniki. Za prijavo terjatev v insolvenčne postopke je bilo v letu 2022 izdanih 4.751 seznamov izvršilnih naslovov. Večino postopkov zaradi insolventnosti, v katerih se uveljavlja davčni dolg, predstavljajo stečajni postopki, kjer znaša delež poplačila davčnih obveznosti običajno le nekaj odstotkov. Poleg tega pa gre za dolgotrajne postopke, saj mora stečajni upravitelj prodati vse premoženje stečajnega dolžnika in iz tega naslova po načelu proporcionalnosti poplačati upnike.

Terjatve, ki v stečajnem postopku niso bile poplačane, se odpišejo, razen v postopku osebnega stečaja, če ne pride do odpusta obveznosti, oziroma če odpust na obveznosti ne učinkuje. Davčni dolžnik namreč v postopku osebnega stečaja ne more več doseči odpusta in tako posledično odpisa davčnih terjatev iz naslova prispevkov, ki so nastale pred začetkom postopka zaradi insolventnosti.²⁴

Število postopkov osebnih stečajev se od leta 2015 znižuje. Narašča pa število stečajnih postopkov nad pravnimi osebami, ki se začnejo na predlog upnika ali druge osebe. Zaradi spremembe insolvenčne zakonodaje (ZFPPIPP) v letu 2016, do katere je prišlo na pobudo MF in Finančne uprave RS, se je v zadnjih letih bistveno zmanjšalo tudi število začetih postopkov poenostavljenih prisilnih poravnav.

Pri stečajnih postopkih nad pravnimi osebami je bilo od leta 2015 do leta 2018 zaznati trend naraščanja števila začetih postopkov (v letu 2015 so bili na novo začetni 1.004 postopki, v letu 2016: 1.062, v letu 2017: 1.195, v letu 2018 pa 1.267 postopkov), medtem ko je bilo število novo začetih stečajnih postopkov nad pravnimi osebami v letu

²⁴ Z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Uradni list RS, št. 27/16) je bila spremenjena opredelitev prednostnih terjatev, na katere odpust ne učinkuje, na način, da se za prednostne terjatve štejejo vse terjatve iz naslova prispevkov, ki so nastale pred začetkom postopka zaradi insolventnosti in ne več samo terjatve iz naslova prispevkov, ki so nastale v zadnjem letu pred začetkom postopka zaradi insolventnosti.

2019: 1.177, v letu 2020: 1.030, v letu 2021 pa je število dodatno upadlo na 943. Manjše število začetih stečajnih postopkov nad pravnimi osebami po letu 2020 je povezano tudi z interventnimi ukrepi za gospodarstvo.

Število postopkov osebnih stečajev pa se od leta 2015 dalje znižuje (v letu 2015 je bilo na novo začetih 4.107 postopkov, v letu 2016: 3.444, v letu 2017: 2.349, v letu 2018: 2.110, v letu 2019: 1.883, v letu 2020: 1.402, v letu 2021 pa je bilo 1.151 na novo začetih postopkov osebnih stečajev).

V zvezi s stečajnimi postopki gre pojasniti, da se je bistveno povečalo število postopkov, ki se začnejo na predlog upnika ali druge osebe. Pri stečajnih postopkih nad pravno osebo se je število postopkov, ki se začnejo na predlog upnika ali druge osebe izjemno povišalo (v letu 2015 je bilo podanih 268 predlogov upnikov, v letu 2016: 323, v letu 2017: 442, v letu 2018: 479, v letu 2019: 513, v letu 2020: 459, v letu 2021 pa 454). Na predlog upnikov ali druge osebe pa se začenjajo tudi postopki osebnih stečajev (v letu 2015 je bilo podanih 107 predlogov upnikov, v letu 2016: 191, v letu 2017: 161, v letu 2018: 178, v letu 2019: 165, v letu 2020: 150, v letu 2021 pa 134).²⁵

Poudariti gre, da so predlogi za začetek stečajnega postopka, ki se začnejo na predlog upnika, v veliki meri podani ravno s strani upnika Finančne uprave RS. Finančna uprava RS je namreč v letu 2015 podala skupaj 178 predlogov za stečaj, v letu 2016: 405, v letu 2017: 496, v letu 2018: 606, v letu 2019: 571, v letu 2020: 491, v letu 2021: 501, v letu 2022 pa je bilo s strani Finančne uprave RS podanih 505 predlogov za stečaj.

S strani upnika Finančne uprave RS je bilo torej v letu 2018 vloženih kar 92 % vseh predlogov za začetek stečajnih postopkov, ki so bili predlagani s strani upnikov, v letu 2019 84 %, v letu 2020 še 80 %, ter v letu 2021 85 % vseh predlogov za začetek stečajnih postopkov, ki so bili predlagani s strani upnikov.

Zaradi spremembe insolvenčne zakonodaje (ZFPIPP) v letu 2016, na podlagi katere pravnomočno potrjena poenostavljena prisilna poravnana ne učinkuje več na davke in prispevke, do katere je prišlo na pobudo MF in Finančne uprave RS, se je v zadnjih letih sicer bistveno zmanjšalo število začetih postopkov poenostavljenih prisilnih poravnav nad dolžniki (v letu 2015 je bilo na novo začetih 123 teh postopkov, v letu 2016 še 98, v letu 2017: 40, v letu 2018: 37, v letu 2019: 34, v letu 2020 pa 30 in toliko tudi v letu 2021).

Ministrstvo za pravosodje pa je tudi v letu 2022 pripravljalo in usklajevalo delovni osnutek Zakona o spremembah in dopolnitvah ZFPIPP (novela ZFPIPP-H), kjer je predvidena ukinitev postopka poenostavljene prisilne poravnave oziroma nadomestitev z novim institutom, tj. postopkom prisilne poravnave za malo gospodarstvo. Dodatno je predviden še en nov institut, in sicer postopek sodnega prestrukturiranja zaradi odprave grozeče insolventnosti, pri katerem gre za preventivni postopek, ko dolžnik še niti ni insolventen oziroma, ko dolžniku insolventnost šele grozi. V zvezi s predlaganima novima postopkoma je Finančna uprava RS podala argumentiran predlog glede zavarovanja položaja davčnega organa z vidika predlaganih novih postopkov.

Na področju zaradi insolventnosti se torej predvideva vedno večje število aktivnosti oziroma ukrepov, ki bodo potrebni za zaščito položaja Finančne uprave RS kot upnika. Ob tem pa gre izpostaviti tudi pomen razvijanja in uporabe individualiziranih ter vsebinsko poglobljenih metod in ukrepov za povečanje učinkovitosti, vse z namenom zaščite položaja Finančne uprave RS kot upnika (spremljanje postopkov, vlaganje pravnih sredstev, pripombe na spremembo zakonodaje).

Podobno kakor za insolvenčne postopke velja glede izterjave tudi za aktivni davčni dolg, ki je zavarovan z zastavno pravico na nepremičninah. Postopek prodaje nepremičnine in poplačila upnikov vodi izvršilno sodišče, zato davčni organ po podanih predlogih sodiščem v višini 47.267.087 € nima vpliva na hitrost postopka ali višino poplačila dolga.

²⁵ Podatki izhajajo iz statističnih poročil glede insolvenčnih postopkov, ki jih pripravlja Ministrstvo za pravosodje, in še ne vsebujejo podatkov za leto 2022.

Umrli davčni zavezanci z dolgom nad 80 €

V primeru smrti davčnega zavezanca se odpišejo denarne kazni, globe in stroški postopka o prekršku ter davčni dolg, v kolikor na dan smrti ne presega 80 €. Če davčni dolg presega znesek 80 €, Finančna uprava RS terjatve prijavi v zapuščinski postopek z namenom seznanitve dedičev z zapustnikovimi dolgi. Za prijavo terjatev v zapuščinski postopek je bilo v letu 2022 izdanih 1.465 seznamov izvršilnih naslovov. Dediči odgovarjajo za vse zapustnikove dolge do višine vrednosti podedovanega premoženja. Če dediči davčnega dolga ne plačajo, se ob upoštevanju vsebine sklepa o dedovanju in določb Zakona o dedovanju, davčni dolg zapustnika prenese na dediče in po izdaji opomina izterja v postopku davčne izvršbe. V letu 2022 je bilo izvedenih 336 prenosov davčnega dolga na dediče.

V primerjavi z letom 2021 beležimo rast števila izdanih seznamov izvršilnih naslovov za 17,8 % (v letu 2021 je bilo izdanih seznamov izvršilnih naslovov: 1.244, v letu 2022: 1.465). Obenem zaznavamo porast izvršenih prenosov na dediče za 8,7 % (v letu 2021 je bilo izvedenih prenosov: 309, v letu 2022: 336).

Odpisi

Finančna uprava RS po nastopu pogojev iz 101. ali 105. do 107. člena Zakona o davčnem postopku - ZDavP-2, obveznosti zavezancev odpiše. V letu 2022 je bilo odpisanih za 144.643.540 € davčnih obveznosti, od tega za 26.261.407 € obresti. Največ obveznosti, in sicer za 105.621.864 € oziroma 73 %, je bilo odpisanih zaradi končanih insolvenčnih postopkov, saj obveznosti ni bilo mogoče izterjati v postopku stečaja oziroma prisilne poravnave.

Preglednica 100: Odpisi davčnega dolga, v €

Leto	Odpisan znesek - insolventnost	Odpisan znesek - zastaranje	Odpisan znesek - ostalo	Odpisan znesek dajatev - SKUPAJ
2017	129.466.573	20.080.108	25.218.437	174.765.118
2018	125.448.259	21.275.352	24.652.827	171.376.438
2019	137.919.176	36.195.219	14.800.879	188.915.274
2020	161.003.981	26.476.791	22.214.061	209.694.833
2021	119.650.637	39.045.370	21.938.411	180.634.418
2022	105.621.864	28.826.573	10.195.104	144.643.540

Davčne knjigovodske evidence

Finančna uprava RS v povezavi z opravljanjem računovodskih in finančnih nalog pri pobiranju obveznih dajatev in drugih denarnih nedavčnih obveznosti vodi knjigovodsko evidenco v skladu s 63. členom Zakona o finančni upravi. Sistem davčnega knjigovodstva temelji na predpostavki pravilnega časovnega zaporedja dogodkov, in sicer, da se najprej zgodi poslovni dogodek nastanka terjatve, ki mu sledi poslovni dogodek plačila te terjatve.

Pri zapiranju terjatev s plačili je poleg izbire podračuna, referenca prejemnika, tisti ključni podatek, na podlagi katerega se določi vrstni red plačila davka in pripadajočih dajatev v knjigovodskih evidencah Finančne uprave RS. Pravilnik o plačevanju in razporejanju obveznih dajatev in drugih javnofinančnih prihodkov²⁶ ureja način plačevanja davčnih obveznosti tako, da plačnik davka pri plačilu v referenci prejemnika določi, ali plačuje posamezno vrsto davka (t.i. direktni sklic) ali pa vse davčne obveznosti (t.i. splošni sklic), ki se pobirajo za posamezno blagajno javnega financiranja. Bistvena značilnost je, da Finančna uprava RS ne zapira²⁷ terjatev po konkretnem izvršilnem naslovu,

²⁶ Uradni list RS, št. 21/18 in 56/18.

²⁷ Izjema pri zapiranju so plačila po sklepih za izvršbo in plačila davkov v skladu z načrtom obročnega plačevanja določenega v odločbi.

ampak po vrstnem redu starosti terjatev za eno vrsto davka, ker s tem zmanjšuje tveganje zastaranja terjatev. Prav tako se pri plačilu v postopku zapiranja najprej obračunajo in zapirajo zamudne obresti in potem glavnica. Oboje lahko privede do odstopanj med namenom, ki ga je imel plačnik davka, in ravnanjem davčnega organa v postopku zapiranja²⁸. V primerih, ko zavezanec sam odda obračun, pa občasno nastane še anomalija nepravilnega vrstnega reda poslovnih dogodkov, ki zahteva pojasnila zavezancem zaradi odstopanj od pričakovanih postopkov knjiženja z njihove strani.

V davčnem knjigovodstvu je bilo tako obravnavanih 121.109 zahtevkov prejetih od zavezancev (ali posredno od finančnih uradov, če je bil zahtevek predhodno obravnavan v postopku odmere) za usklajitev knjigovodskega stanja, vračila preplačil ali iz drugih razlogov. Pri tem usklajevanja, ki se izvedejo zaradi pošiljanja opominov ali obravnave preplačil po uradni dolžnosti, niso upoštevana.

Preglednica 101: Število obravnavanih zahtevkov za ureditev knjigovodskega stanja

	2021	2022	Indeks 2022/2021
Obravnavani zahtevki za ureditev knjigovodskega stanja	120.357	121.109	100,6

V letu 2022 je bilo knjiženih 19.811.178 terjatev in obveznosti v skupnem znesku 21.353.517.617 €. V primerjavi z letom 2021 se je število knjiženih terjatev in obveznosti povečalo za 23,63 %, znesek pa za 10,11 %. Skupno je bilo prejetih 15.393.087 plačil v znesku 24.672.111.767 €, kar je za 11,38 % več kot v preteklem letu. V primerjavi z letom 2021 se je število izvedenih vračil zmanjšalo za 8,6 %, znesek vračil pa se je povečal za 23,9 %.

Na dan 31. 12. 2022 je bilo nerazporejenih plačil 399.361, v skupnem znesku 25.982.225 €, kar je za 19,3 % manj kakor v enakem obdobju preteklega leta.

Preglednica 102: Knjižene terjatve in obveznosti, prejeta plačila, izvedena vračila in nerazporejena plačila, v €

FURS	2021	2022	Indeks 2022/2021
Število knjiženih terjatev in obveznosti	16.024.569	19.811.176	123,6
Znesek knjiženih terjatev in obveznosti	19.392.843.927	21.353.517.617	110,1
Število prejetih plačil	14.482.663	15.393.087	106,3
Znesek prejetih plačil	22.151.598.240	24.672.111.767	111,4
Število izvedenih vračil	1.225.387	1.119.839	91,4
Znesek izvedenih vračil	2.918.721.461	3.617.128.557	123,9
Število nerazporejenih plačil 31.12.	415.121	399.361	96,2
Znesek nerazporejenih plačil 31.12.	32.191.786	25.982.225	80,7

V letu 2022 so bile obvezne dajatve pravočasno poravnane v 68,02% primerih²⁹. Delež vrednosti pravočasno poravnanih obveznih dajatev znaša 85,22%. Ob upoštevanju tolerance 8. dni, so bile obvezne dajatve pravočasno

²⁸ Npr. plačnik davka je »želel« poravnati obračun za mesec maj 2022 in znesek plačila je dejansko ustrezal višini te terjatve. Ker pa ni poravnal obračuna za isto vrsto davka za mesec april 2022 in so v zvezi s tem ob plačilu obračunale zamudne obresti, je davčni organ zapiral te zamudne obresti in delno glavnico obračuna za april 2022, obračun za maj 2022 pa je ostal odprt.

²⁹ Kazalnik števila in vrednosti pravočasnih plačil je izračunan po metodologiji TADAT (Tax administration diagnostic assessment tool - orodje za diagnostično ocenjevanje davčne uprave) za ocenjevanje pravočasnosti plačevanja davkov (<https://www.tadat.org/home>). V izračun kazalnika so zajeti podatki o številu in vrednosti posameznih poslovnih dogodkov (dokumentov) v okviru posamezne vrste dajatev iz knjigovodske evidence eDIS CDK.

poravnane v 78,22% primerih. Delež vrednosti teh znaša 91,01%. V primerjavi z letom 2021 je iz preglednice razvidno, da je se je delež števila pravočasno poravnanih obveznih dajatev v letu 2022 znižal, delež vrednosti pravočasno poravnanih obveznih dajatev pa nekoliko zvišal.

Preglednica 103: Delež prostovoljno in pravočasno plačanih dajatev, v %

Kazalnik	2021	2022	Indeks 2022/2021
Delež prostovoljno plačanih dajatev ³⁰	97,16%	97,10%	99,9
Delež pravočasnih plačil - število - zamik 0 dni	70,04%	68,02%	97,1
Delež pravočasnih plačil - znesek - zamik 0 dni	84,87%	85,22%	100,4
Delež pravočasnih plačil - število - zamik 8 dni	80,09%	78,22%	97,7
Delež pravočasnih plačil - znesek - zamik 8 dni	90,11%	91,01%	101,0

12 ZAVAROVANJE PLAČILA DAJATEV

Zakon o davčnem postopku, predvideva zavarovanje izpolnitve in plačila davčnih obveznosti v postopku odmere, v postopku davčne izvršbe in v postopku odločanja o odlogu oziroma obročnem odplačevanju. Prav tako carinska zakonodaja in predpisi, ki urejajo področje trošarin, določajo, da mora biti v določenih carinskih in trošarinskih postopkih predloženo zavarovanje.

Davčni organ zahteva zavarovanje izpolnitve davčne obveznosti pred izdajo odločbe ali potekom roka za predložitev obračuna davka, oziroma zavarovanje plačila v primeru odloga ali obročnega plačila davčne obveznosti, če je tako določeno z zakonom o obdavčenju ali če na podlagi podatkov iz uradnih evidenc oziroma drugih podatkov, ki jih davčni organ pridobi o zavezancu za davek, utemeljeno pričakuje, da bo izpolnitev oziroma plačilo davčne obveznosti onemogočeno ali precej oteženo. Davčni organ zavaruje izpolnitev davčne obveznosti pred izdajo odločbe ali po poteku roka za predložitev obračuna davka, če obračun davka ni bil predložen, kadar pričakovana obveznost presega 50.000 €. Davčni organ zahteva zavarovanje s sklepom. V letu 2022 je bilo izdanih 128 sklepov za zavarovanje bodoče davčne obveznosti, kar je manj kakor v preteklih letih.

Preglednica 104: Izdani sklepi za zavarovanje izpolnitve davčne obveznosti v postopkih inšpekcijskega nadzora in naknadnih kontrol s področja carin, trošarin, okoljskih dajatev

	2018	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Število izdanih sklepov za zavarovanje bodoče davčne obveznosti (inšpekcija, naknadne kontrole s področja carin, trošarin, okoljskih dajatev)	366	320	279	203	128	63,1

Zavarovanja, izvedena z vknjižbo zastavne pravice v postopkih davčne izvršbe, so prikazana v poglavju Izterjava (Predlogi sodišču za izvršbo na dolžnikove nepremičnine na podlagi vknjižbe zastavne pravice), v preglednici 111.

³⁰ Kazalnik delež prostovoljno plačanih dajatev je podrobneje opisan v poglavju o realizaciji programa dela FURS 2022.

Če se zavarovanje predloži v obliki bančne garancije (garant je banka), garantnega pisma (garant je zavarovalnica) ali denarnega depozita se vodi v evidenci predloženih instrumentov zavarovanj, predpisani s 60. in 71. členom Zakonom o finančni upravi - ZFU.

Preglednica 105: Stanje in spremembe zavarovanj v evidenci predloženih instrumentov zavarovanja

Vsebina postopka	2020		2021		2022		Indeks 2022/2021	
	Število	Znesek v €	Število	Znesek v €	Število	Znesek v €	Število	Znesek
Zavarovanje plačila trošarinskih in carinskih obveznosti – stanje 31.12.	1.077	115.039.892	1.105	134.672.404	1044	148.659.475	94,5	110,4
Novo predloženi instrumenti za zavarovanje plačila trošarinskih in carinskih obveznosti	123	38.170.210	117	21.367.940	80	14.783.573	68,4	69,2
Zavarovanje izpolnitve in plačila davčnih obveznosti – stanje 31.12.	146	2.376.409	111	5.880.131	87	8.836.711	78,4	150,3
Novo predloženi instrumenti za zavarovanje izpolnitve in plačila davčnih obveznosti	72	5.150.318	95	11.434.043	77	10.799.574	81,1	94,5

V postopkih unovčitve zavarovanja plačila Finančna uprava RS pošlje garantu poziv za unovčenje predloženega zavarovanja ali unovči predložen gotovinski plog z depozitnega podračuna. V letu 2022 je bilo zavarovanje unovčeno v znesku 5.132.035 €, kar je za 25,9 % več kakor leto prej.

13 IZTERJAVA

Finančna uprava RS je v prvi vrsti pristojna za izterjavo davkov, prispevkov in drugih obveznih dajatev, ki jih sama odmerja, na podlagi zakonskega pooblastila pa izterjuje tudi nekatere nedavčne terjatve drugih predlagateljev.

V obdobju, ko je nad zavezancem v teku kateri izmed postopkov zaradi insolventnosti³¹, se za izterjavo dolga, na katerega učinkuje ta postopek, ne sme voditi postopka davčne izvršbe, temveč se lahko terjatve poplačajo le v skladu z insolvenčno zakonodajo, po kateri je davčni organ izenačen z drugimi (civilnimi) upniki. Postopki zaradi insolventnosti lahko trajajo več let. Po stanju 31. 12. 2022 je bilo pogojno izterljivega dolga, prijavljenega v insolvenčne postopke, ki ga davčni organ ne sme terjati v izvršbi, 277,3 milijonov €, kar predstavlja skoraj 30,8 % davčnega dolga oziroma 60,7 % pogojno izterljivega davčnega dolga.

³¹ Npr. prisilna poravnava, poenostavljena prisilna poravnava, stečaj, osebni stečaj, stečaj zapuščine

Postopek davčne izvršbe se začne z izdajo sklepa o davčni izvršbi. Z izvršbo, ki jo Finančna uprava RS sama izvede po upravni poti, se lahko poseže na dolžnikove denarne prejeme, denarna sredstva, ki jih ima dolжник pri bankah ali hranilnicah, denarne terjatve do tretjih, vrednostne papirje in premičnine.

Kljub temu, da zakonodaja ne predpisuje obveznega opominjanja, Finančna uprava RS v izogib izvršbi in z njo povezanimi negativnimi posledicami za zavezance, le-te posebej obvešča o neporavnanih obveznostih. Uporabnikom mobilne aplikacije eDavki pred zapadlostjo njihovih obveznosti omogoča obveščanje o izteku roka za plačilo davka, če so na to storitev naročeni.

Po zapadlosti terjatev in pred začetkom davčne izvršbe Finančna uprava RS dolžnike pozove k prostovoljni poravnavi obveznosti z opominom, ki poleg poziva k plačilu, opozori tudi na posledice neplačila dolga in stroške, ki bi ga bremenili v primeru začetka izvršbe. Finančna uprava RS poziva dolžnike k plačilu tudi z izdajo pozivov za plačilo in predložitve seznamov premoženja. V skladu z načelom ekonomičnosti in sorazmernosti izvršilnih sredstev, postopkov davčne izvršbe ni mogoče oziroma smiselno začeti v primeru dolžnikov z nizkimi dolgovanimi obveznostmi, ki ne dosegajo niti stroškov vodenja postopka ali za nove obveznosti dolžnikov, ki po podatkih uradnih evidenc in/ali ob upoštevanju ugotovitev v predhodnih že izvedenih postopkih v Sloveniji nimajo rubljivega premoženja in/ali bivališča oziroma so na uradno registriranem naslovu neznani ali na prestajanju zaporne kazni. Navedenim dolžnikom se izda poziv, ki predstavlja uradno dejanje davčnega organa z namenom davčne izvršbe.

Na področju izterjave v letu 2022 ni bilo več zaznati vpliva epidemije Covid-19, kot je bilo to v letih 2020 in 2021, ko so bili sprejeti interventni ukrepi, ki so v določenem časovnem obdobju omejevali izvajanje postopkov davčne izvršbe. Na podlagi izvedenih ukrepov je bilo izterjanega 614.678.853 € dolga (od tega 570.121.792 € iz naslova obveznih dajatev in 44.557.061 € iz naslova nedavčnih obveznosti). Največji delež predstavljajo plačila po opominih in pozivih, in sicer 69,6 % vseh plačil. Plačila prejeta na podlagi sklepov o davčni izvršbi imajo 30,4 % delež.

V primerjavi s preteklim letom je bilo v letu 2022 izterjano za 161.974.930 € več dolga. Navedeno je moč pripisati povečanju aktivnosti na področju opominjanja in pozivanja dolžnikov k prostovoljnemu plačevanju neporavnanih obveznosti. V letu 2022 je bilo izdano večje število opominov kot v letu 2021, enako velja tudi za prejeta plačila na podlagi izdanih opominov, ki jih je bilo za 104 mio več kot leto poprej. Med razlogi za povečanje plačil iz tega naslova velja izpostaviti obveznosti iz naslova odloženih prispevkov za socialno varnost samozaposlenim in kmetom za mesec marec, april in maj 2020 do 31. 3. 2022 na podlagi Zakona o interventnih ukrepih na področju plač in prispevkov - ZIU PPP³². Ker zavezanci niso bili pozorni na zapadlost teh obveznosti, je bilo iz tega razloga izdano večje število opominov, na podlagi katerih so bile obveznosti tudi poravnane. Od druge polovice leta 2022 so se opomini za zapadle davčne obveznosti pošiljali tudi zavezancem, ki imajo naslov za vročanje v tujini. Dopolnjena je bila tudi vsebina opomina, ki omogoča preglednejšo navedbo številke podračunov in možnost priprave plačilnega naloga s QR kodo.

V letu 2022 je Finančna uprava RS izdala 14.023 obvestil o neplačanem zapadlem obroku oziroma odlogu za zapadle davčne obveznosti. Zapadle davčne obveznosti so bile davčnim zavezancem odobrene po posameznem obročnem načrtu odplačila davkov, s katerimi se zavezance poziva k prostovoljnemu plačilu zamujenih obveznosti oziroma uskladitvi knjigovodskega stanja v primeru uporabe napačne reference za plačilo ali iz drugih razlogov.

Prav tako je bilo v letu 2022 izdanih več sklepov o davčni izvršbi kot v letu 2021 ter posledično poplačanega za 58 mio € več davčnega dolga. V letu 2022 je bilo zaznati tudi boljšo realizacijo izvedenih ukrepov izterjave kot v preteklem letu. V povprečju je bilo po opominih poplačanega 63,8 % terjanega dolga kar je za 10,6 odstotne točke več kot v letu 2021. Realizacija po sklepih o davčni izvršbi je znašala 31,7 % in je bila v primerjavi z letom 2021 višja za 8,1 odstotno točko.

³² Ur. l. RS, št. 36/20, 49/20-ZIUZEOP, 61/20-ZIUZEP-A in 80/20-ZIUOOPE.

Preglednica 106: Ukrepi in aktivnosti izvršbe davčnih in nedavčnih obveznosti

Ukrepi izterjave	2021		2022		Indeks 2022/2021	
	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek
Opomini pred začetkom davčne izvršbe						
Poslani opomini	858.068	603.935.848	985.229	666.975.195	114,8	110,4
Plačila na podlagi opominov	543.457	320.813.391	645.052	425.282.341	118,7	132,6
Pozivi za plačilo in predložitev seznama premoženja						
Izdani pozivi za plačilo in predložitev seznama premoženja	29.469	44.301.044	30.920	90.162.837	104,9	203,5
Plačila na podlagi pozivov	98.496	2.887.117	107.597	2.333.753	109,2	80,8
Sklep o davčni izvršbi						
Izdani sklepi	242.310	545.155.488	305.944	589.561.652	126,3	108,1
Plačila na podlagi sklepov	283.243	129.003.415	347.809	187.062.759	122,8	145,0
Terjani dolg po opominih in sklepih SKUPAJ	1.129.847	1.193.392.380	1.322.093	1.346.699.684	117,0	112,8
Realizacija po opominih in sklepih SKUPAJ	925.196	452.703.923	1.100.458	614.678.853	118,9	135,8

Pri zavezancih, ki imajo v knjigovodski evidenci izkazane neporavnane obveznosti, hkrati pa so upravičeni do vračila davka, Finančna uprava RS izvaja pobot obveznosti. V letu 2022 je bilo izvedenih za 269.639.213 € pobotov.

V primeru zavarovanja davčnega dolga Finančna uprava RS izvede unovčitev predloženih instrumentov zavarovanja. V letu 2022 je bilo unovčenih zavarovanj za dolg v višini 5.132.035 €.

Preglednica 107: Izvedeni poboti in unovčitve zavarovanj ter plačila po izdanih pozivih, v €

Ukrepi izterjave	2021	2022	Indeks 2022/2021
Poboti	212.397.593	269.639.213	127,0
Unovčitve zavarovanj	4.077.514	5.132.035	125,9
Skupaj	216.475.107	274.771.248	126,9

13.1 Izterjava davčnih in drugih obveznih dajatev

Opominjanje in upravna izvršba

V letu 2022 je Finančna uprava RS z izdanimi opomini, pozivi in sklepi o davčni izvršbi terjala za 1.205.508.030 € dolga iz naslova davčnih dajatev. Na podlagi izvedenih ukrepov je bilo izterjanih 570.121.792 €. Večji delež plačil predstavljajo sredstva, izterjana na podlagi opominov in pozivov, in sicer 70,8 % vseh plačil, preostanek plačil s 29,2 % deležem pa odpade na izvršene sklepe o davčni izvršbi.

V zvezi z izdanimi opomini v letu 2022 za področje davkov je Finančna uprava RS posredovala 21.096 ustnih informacij zavezancem, ki so se telefonsko odzvali na opomin preko klicnega centra za opomine in pripravila 4.021 pisnih odgovorov zavezancem. Informacije in pojasnila, ki jih zavezanci prejmejo na ta način, so zlasti pomembne z vidika preprečitve neupravičeno začete davčne izvršbe in uskladitve knjigovodskega stanja zavezancev.

Po opominih je bilo v povprečju poplačanega 64,5 % dolga, po sklepih o izvršbi pa 31,7 % terjanega dolga.

Preglednica 108: Ukrepi izterjave davčnih dajatev

Ukrepi izterjave	2021		2022		Indeks 2022/2021	
	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek
Opomini pred začetkom davčne izvršbe						
Poslani opomini	688.728	540.295.929	817.288	622.913.847	118,7	115,3
Plačila na podlagi opominov	450.609	299.607.703	563.780	401.767.306	125,1	134,1
Pozivi za plačilo in predložitev seznama premoženja						
Izdani pozivi za plačilo in predložitev seznama premoženja	9.719	35.697.014	8.462,00	57.666.907,00	87,1	161,5
Plačila na podlagi pozivov	94.179	2.394.204	102.701,00	1.743.084,00	109,0	72,8
Sklep o davčni izvršbi						
Izdani sklepi	117.244	473.987.062	166.197	524.927.276	141,8	110,7
Plačila na podlagi sklepov	173.679	112.344.687	226.071	166.611.402	130,2	148,3
Terjani dolg po opominih in sklepih SKUPAJ	815.691	1.049.980.005	991.947	1.205.508.030	121,6	114,8
Realizacija po opominih in sklepih SKUPAJ	718.467	414.346.594	892.552	570.121.792	124,2	137,6

V letu 2022 je bilo izdanih 166.197 sklepov o davčni izvršbi, s katerimi je bil terjan dolg v znesku 524.927.276 €. Na podlagi izdanih sklepov je bilo izterjano 166.611.402 €.

Največ sklepov o izvršbi je bilo izdano na denarna sredstva pri bankah in hranilnicah, in sicer 95.517 (57,5 % vseh). Sledijo sklepi o izvršbi na denarne prejemke, ki jih je bilo izdanih 59.235 (35,6 %). Izvršba na dolžnikove premičnine je bila začeta v 9.965 primerih (6 %). Manj sklepov pa je bilo izdanih na denarno terjatev dolžnika (1.473 oz. 0,9 % vseh) oziroma na vrednostne papirje (7).

Najučinkovitejše sredstvo izvršbe z vidika plačil je bila izvršba na denarna sredstva dolžnika pri bankah ali hranilnicah z 71,1 % deležem plačil, sledi izvršba na premično premoženje s 17,3 %, 7,7 % predstavlja izvršba na dolžnikove denarne prejemke in 3,9 % izvršba na dolžnikove denarne terjatve.

Preglednica 109: Sklepi o izvršbi glede na predmet izvršbe

Način izvršbe glede na predmet	2021			2022		
	Število	Znesek terjanega dolga po izdanih sklepih v evrih	Plačila po izdanih sklepih v evrih	Število	Znesek terjanega dolga po izdanih sklepih v evrih	Plačila po izdanih sklepih v evrih
Izvršba na denarna sredstva pri bankah oz. hranilnicah	63.689	181.305.189	75.644.932	95.517	203.390.132	118.420.293
Izvršba na denarne prejemke	45.014	83.098.827	11.012.602	59.235	69.632.796	12.842.775
Izvršba na premičnine	7.677	194.284.732	21.670.082	9.965	227.287.138	28.846.109
Izvršba na denarne terjatve	853	15.263.864	3.974.726	1.473	24.534.960	6.487.881
Izvršba na vrednostne papirje	11	34.450	42.345	7	82.250	14.344
Skupaj	117.244	473.987.062	112.344.687	166.197	524.927.276	166.611.402

Glavnino davčnega dolga, ki je bil v letu 2022 terjan s sklepi o izvršbi, predstavljajo obveznosti iz naslova prispevkov za socialno varnost (33,6 %) in davkov na dohodek in dobiček (30,7 %). Sledijo domači davki na blago in storitve (28,1 %), davki na premoženje (1,8 %) ter obveznosti iz naslova ostalih davkov (5,8 %).

Preglednica 110: Učinkovitost izvršbe po vrstah dajatev v letu 2022, v €

Vrsta obveznosti	Znesek terjanega dolga po izdanih sklepih	% v znesku dolga po izdanih sklepih	Plačila po izdanih sklepih	% plačil po sklepih
Prispevki za socialno varnost	176.528.147	33,6	68.459.452	41,1
Domači davki na blago in storitve	147.327.530	28,1	50.496.487	30,3
Davki na dohodek in dobiček	161.339.191	30,7	36.106.462	21,7
Davki na premoženje	9.511.148	1,8	4.852.128	2,9
Ostali davki	30.221.260	5,8	6.696.873	4,0
Skupaj	524.927.276		166.611.402	

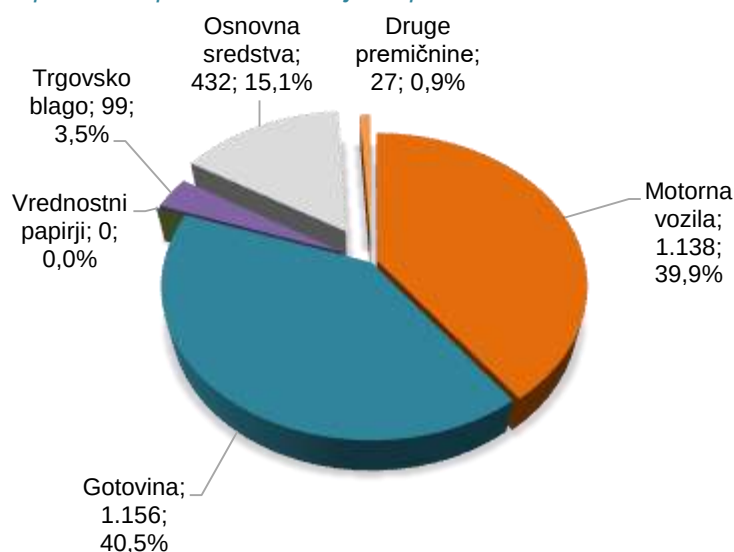
Največji delež izterjanih sredstev po sklepih o izvršbi predstavljajo plačila iz naslova prispevkov za socialno varnost (41,1 %), sledijo domači davki na blago in storitve (30,3 %), davki na dohodek in dobiček (21,7 %), davki na premoženje (2,9 %) in plačila iz naslova ostalih davkov (4 %).

Izvršba na dolžnikove premočnine

V letu 2022 je bilo v postopkih davčne izvršbe zarubljenih 2.852 premočnin, ocenjenih na 11.566.581 €. Največ je bilo rubežev gotovine, in sicer 1.156 (40,5 %) in motornih vozil 1.138 (39,9 %). Osnovna sredstva so bila zarubljena v 432 primerih (15,1 %), 99 (3,5 %) je bilo rubežev trgovskega blaga, 27 (1 %) pa rubežev drugih premočnin.

Pri izvedbi rubežev gotovine se uporabljajo tudi podatkov o izdanih računih iz davčnih blagajn.

Slika 14: Število zarubljenih premočnin po vrstah zarubljenih predmetov v letu 2022

Po začetku postopka davčne izvršbe na premočnine je v izogib prisilne prodaje zarubljenih premočnin 18.105 dolžnikov poravnalo svoj dolg v znesku 28.538.817 €. Zarubljene predmete, ocenjene na 3.324.007 €, je Finančna

uprava RS prodajala na javnih dražbah, z zbiranjem ponudb, z neposrednimi pogodbami, s komisijskimi pogodbami ali tako, da je bilo dolžnikom dano pooblastilo, da zarubljene premoženja prodajo sami. S prodajami zarubljenih premoženj je bil poravnani dolg v višini 509.639 €.

V največ primerih (303) je zarubljene premoženja po pooblastilu prodajal dolжник sam. To premoženje je bilo ocenjeno na 2.745.244 €. V 113 primerih je bila prodaja uspešna in iz tega naslova dosežena kupnina v višini 365.194 €. Prestale prodaje zarubljenega blaga izvaja Finančna uprava RS.

V maju 2022 je Finančna uprava RS začela izvajati tudi prodaje premoženj preko spletnih javnih dražb na portalu eDRAZBE FURS. Na tem portalu se objavljajo prodaje zarubljenega in ostalega blaga v upravljanju Finančne uprave RS, hkrati pa se preko tega portala izvajajo elektronske oziroma spletne javne dražbe. Spletna javna dražba je nov način prodaje, ki doslej v davčnem postopku ni obstajal. Z omenjenim načinom se zagotavlja sodobnejši način izvajanja prodaj, ki zmanjšuje možnost dogovarjanja potencialnih kupcev, ki je sicer mogoče pri »klasičnih« javnih dražbah, hkrati pa ta način prodaje omogoča širši krog potencialnih kupcev iz območja Slovenije in tujine (v kolikor gre za prodajo premoženj manjših vrednosti, se namreč potencialnim kupcem doslej pogosto ni izplačalo udeležiti javne dražbe v bolj oddaljenem kraju, saj so stroški udeležbe na javni dražbi dosegli ali celo presegali kupnino). Vse navedeno posledično povečuje učinkovitost prodaj. Od vzpostavitve portala eDražbe dalje je bilo tako na portalu objavljenih skupaj 469 prodaj, od tega največ, 455 za spletne javne dražbe. Večina objavljenih in izvedenih prodaj je bila za ostalo blago v upravljanju Finančne uprave RS (gre za blago, ki je zaseženo, začasno ali dokončno odvzeto v carinskih, trošarinskih, prekrškovnih postopkih (lastnih postopkih Finančne uprave RS) ali je predano v prodajo s strani drugih državnih organov, ki premoženja zasežejo ali odvzamejo v prekrškovnih postopkih, v postopkih odvzema premoženja nezakonitega izvora, so izročene kot najdeni predmeti).

Za prodajo zarubljenega premoženja je bilo v letu 2022 izvedenih 87 javnih dražb (klasične in spletne javne dražbe). Od tega je bilo 33 klasičnih ter 54 spletnih javnih dražb. Premoženja, ki so bile predmet prodaje na »klasičnih« javnih dražbah so bile ocenjene na 111.568 €. Uspešne so bile 3 dražbe, katerih izkupiček je znašal 3.542 €. Preko portala eDražbe FURS je bilo izvedenih 54 spletnih javnih dražb, na katerih so se prodajale premoženja ocenjene na 457.128 €. Uspešnih je bilo 23 spletnih javnih dražb, s čimer je bilo poplačanega 133.670 € davčnega dolga.

Predlogi sodišču za izvršbo na dolžnikove nepremičnine na podlagi vknjižbe zastavne pravice

Če dolga ni mogoče izterjati z ukrepi davčne izvršbe po upravni poti (iz dolžnikovih denarnih prejemkov, denarnih sredstev, vrednostnih papirjev ali premoženj) se z izvršbo lahko poseže na dolžnikove nepremičnine ali na poslovni delež dolžnika v družbi. Ta postopek na predlog Finančne uprave RS oziroma Državnega odvjetništva RS vodi sodišče. Finančna uprava RS je preko državnega odvjetništva predlagala sodiščem vknjižbo zastavne pravice na dolžnikove nepremičnine, prav tako je podala tudi več predlogov za izvršbo na dolžnikove nepremičnine.

V 457 primerih je bil podan predlog za izvršbo na dolžnikovo nepremičnino premoženje za dolg v znesku 11.668.223 €. S prodajo nepremičnin v okviru postopka sodne izvršbe je bilo poplačanega za 3.406.414 € dolga. Ob koncu leta 2022 je bil v izvršbi pri sodiščih dolg v višini 36.823.217 €.

Preglednica 111: Izvedene vknjižbe zastavne pravice, predlogi sodišču za izvršbo na dolžnikove nepremičnine in prejeta plačila od sodišč za prodaje nepremičnin dolžnikov

Vsebina postopka	2021		2022		Indeks 2022/2021	
	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek
Vknjižbe zastavne pravice na nepremičnine	1.690	33.642.286	1.656	26.920.565	98,0	80,0
Predlogi sodišču za izvršbo na nepremičnine	285	8.439.298	457	11.668.223	160,4	138,3
Plačila na podlagi prodaje nepremičnin	802	2.690.055	942	3.406.414	117,5	126,6

Predlaganje izbrisov poslovnih subjektov

Finančna uprava RS se poslužuje tudi zakonskih možnosti za izbris neaktivnih poslovnih subjektov, v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah za samostojne podjetnike posameznike in Zakonom o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju za subjekte vpisa v sodni register.

V letu 2022 je bilo podanih 320 obvestil o obstoju razlogov za izbris. Od tega 34 za samostojne podjetnike in 286 za pravne osebe. Prav tako je Finančna uprava RS podala zoper pravne osebe 20 predlogov za prisilno likvidacijo v skladu z Zakonom o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju.

Preglednica 112: Predlogi za izbris in prisilno likvidacijo

Vsebina postopka	2021	2022	Indeks 2022/2021
Število podanih obvestil o obstoju razlogov za izbris	405	320	79,0
Število podanih predlogov za prisilno likvidacijo	31	20	64,5

Predlogi za začetek stečajnih postopkov

V letu 2022 je Finančna uprava RS predlagala začetek stečajnih postopkov zoper 505 dolžnikov, ki so skupaj dolgovali 51.973.862 €.

Preglednica 113: Predlogi davčnega organa za uvedbo stečajnega postopka

Vsebina postopka	2021		2022		Indeks 2022/2021	
	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek
Predlogi za začetek stečajnega postopka	501	63.951.792	505	51.973.862	100,8	81,3

Medsebojna upravna pravna pomoč med državami članicami EU na področju davščin in mednarodna izterjava prispevkov

Ob upoštevanju pravil o medsebojni upravni pomoči med državami članicami EU je Finančna uprava RS v letu 2022 v tujino posredovala 1.050 zaprosil za izterjavo davčnih obveznosti v skupnem znesku 36.736.483 € in iz tega naslova prejela 2.870.605 € plačil. K povečanju števila posredovanih zaprosil v druge države članice EU v primerjavi z letom 2021 je pripomogla tudi vzpostavitev avtomatizacije priprave zaprosil v informacijskem sistemu eDIS IZV, s čimer je dosežena sistemska ter posledično hitrejša priprava le-teh. Poleg navedenega so v letu 2021 zaradi epidemije nalezljive bolezni COVID-19 številne evropske države sprejele ukrepe, ki so vplivali na izvajanje postopkov izterjave (neizvajanje oz. zadržanje postopkov davčne izvršbe, odobritev plačilnih ugodnosti, ipd.), temu posledično pa je bilo v letu 2021 v druge države članice EU poslanih manj zaprosil.

Za zavarovanje plačila davčnih obveznosti so bila posredovana 3 zaprosila v skupni višini 747.163 €, iz tega naslova še ni bilo prejetih plačil. Posredovanih je bilo tudi 261 zaprosil za podatke in 1 zaprosilo za vročitev akta, ki se nanaša na davščino oziroma njeno izterjavo.

Preglednica 114: Posredovana zaprosila za izterjavo davčnih obveznosti na podlagi medsebojne upravne pomoči med članicami EU

Vsebina postopka ³³	2021		2022		Indeks 2022/2021	
	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek
Posredovana zaprosila	574	19.075.373	1.050	36.736.483	182,9	192,6
Prejeta plačila		1.105.345		2.870.605		259,7
Prejeta zaprosila z	251	23.300.088	238	43.358.693	94,8	186,1
Prejeta plačila		694.142		774.062		111,5

V letu 2022 je Finančna uprava RS prejela 238 zaprosil za izterjavo neporavnanih davčnih obveznosti, ki so nastale v drugih državah članicah EU, v višini 43.358.693 €. Z namenom izterjave je bilo izdano 141 opominov za dolg v višini 9.687.629 € ter 70 sklepov o izvršbi za dolg v višini 10.872.426 €. Na podlagi izvedenih ukrepov je bilo izterjanega 774.062 € dolga. Za zavarovanje plačila davčnih obveznosti je bilo prejeto 1 zaprosilo v višini 160.800 €. Prejetih je bilo tudi 107 zaprosil za podatke in 10 zaprosil za vročitve.

V povezavi z učinkovitostjo mednarodne izterjave velja pojasniti, da je po pravilih mednarodne upravne pomoči pred posredovanjem zaprosila za izterjavo v drugo državo članico EU potrebno izvesti vse postopke izterjave v državi prosilke. Zaprosila za izterjavo se tako lahko v zaproseno državo posredujejo s časovnim zamikom, kar zmanjšuje učinkovitost izterjave v tej državi. Učinkovitost izterjave je odvisna tudi in predvsem od premoženjskega stanja dolžnika (ki pogosto nima premoženja, na katerega bi bilo mogoče poseči), nenazadnje pa k slabši učinkovitosti pripomorejo tudi različni pravni predpisi in organizacija izterjave v državah članicah EU. Poleg tega se zaradi zahtevnosti in dolgotrajnosti postopkov zaprosila pogosto izvršujejo več let, s čimer so učinki izterjave razporejeni na večletno obdobje. Glede na daljše obdobje izvrševanje posameznih zaprosil je Finančna uprava RS v letu 2022 poleg novo prejetih zaprosil obravnavala tudi 4.975 poizvedb oz. poročil, vezanih na izvrševanje prejetih in poslanih zaprosil iz preteklih let. Finančna uprava RS je na podlagi Uredbe (ES) št. 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti in Izvedbene Uredbe (ES) št. 987/2009 nosilec socialne varnosti v Sloveniji v letu 2022 posredovala 1.206 predlogov za izterjavo prispevkov za socialno varnost v skupni višini 9.242.267 € ter prejela 165.444 € plačil.

Preglednica 115: Predlogi za izterjavo prispevkov, ki jih je Finančna uprava RS posredovala nosilec socialne varnosti

Nosilec socialne varnosti	Število predlogov / prejeta plačila	2021		2022		Indeks 2022/2021	
		Število	Znesek v evrih	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek
ZPIZ	Posredovani predlogi	295	2.566.646	650	6.062.120	220,34	236,19
	Prejeta plačila	/	87.550	/	92.933	/	/
ZZZS	Posredovani predlogi	287	1.489.018	556	3.180.147	193,73	213,57
	Prejeta plačila	/	69.074	/	72.511	/	104,98
MDDSZ	Posredovani predlogi	0	0	0	0	/	/
	Prejeta plačila	0	0	0	0	/	/
Skupaj	Skupaj poslanih predlogov	582	4.055.664	1.206	9.242.267	207,22	227,89
	Skupaj prejetih plačil	/	156.624	/	165.444	/	105,63

³³ Med podatki so zajeta tudi zaprosila, ki se izterjujejo na podlagi sporazuma Slovenija – Norveška iz naslova davka od dohodka.

Na podlagi predlogov davčnega organa (ki so bili posredovani v letu 2022 in preteklih letih) so nosilci socialne varnosti v Sloveniji v letu 2022 v druge države članice EU posredovali 938 predlogov za izterjavo prispevkov v skupni višini 6.309.829 €.

Preglednica 116: Zaposila za izterjavo prispevkov, ki so jih nosilci socialne varnosti posredovali v druge DČ

Nosilec socialne varnosti	2021		2022		Indeks 2022/2021	
	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek
ZPIZ	360	2.913.818	524	3.874.367	145,6	133,0
ZZZS	33	141.540	414	2.435.462	1.254,5	1.720,7
MDDSZ	0	0	0	0	/	/
Skupaj poslanih predlogov	393	3.055.358	938	6.309.829	238,7	206,5

S strani nosilcev socialne varnosti v Sloveniji je Finančna uprava RS prejela 109 zahtevkov za izterjavo prispevkov za druge države članice EU v skupni višini 425.750 €. Na podlagi izvedenih ukrepov je bilo izterjanega za 100.460 € dolga.

Preglednica 117: Prejeta zaposila za izterjavo prispevkov, ki so jih nosilci socialne varnosti posredovali Finančni upravi RS

Nosilec socialne varnosti	Število predlogov / prejeta plačila	2021		2022		Indeks 2022/2021	
		Število	Znesek v evrih	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek
ZPIZ	Prejeta zaposila	3	3.438	3	53.927	100,0	1.568,6
	Prejeta plačila	/	0	/	1.708	/	/
ZZZS	Prejeta zaposila	95	269.772	105	371.404	110,5	137,7
	Prejeta plačila	/	63.550	/	98.461	/	154,9
MDDSZ	Prejeta zaposila	5	6.980	1	419	20,0	6,0
	Prejeta plačila	/	1.400	/	291	/	20,8
Skupaj	Skupaj prejetih zaposil	103	280.190	109	425.750	105,8	152,0
	Skupaj prejetih plačil	/	64.950	/	100.460	/	154,7

13.2 Izterjava nedavčnih obveznosti za druge predlagatelje

Finančna uprava RS je pristojna tudi za izvajanje nalog izterjave nedavčnih obveznosti za druge predlagatelje (terjatve iz naslova prekrškov, denarne kazni, terjatve iz naslova upravnih in sodnih taks, različne upravne obveznosti, ki se izterjujejo po pravilih Zakona o splošnem upravnem postopku, ipd).

V letu 2022 so predlagatelji vložili 171.070 novih predlogov za izterjavo nedavčnih obveznosti za skupaj 56.494.838 €. Število vloženih predlogov se je v primerjavi z letom 2021 zmanjšalo za 274 predlogov oziroma 0,2 %, znesek terjatev po vloženih predlogih pa za 38.384.533 € oziroma za 40,5 %. Rešenih je bilo 208.614 zadev v višini

80.104.689 €. Največji predlagatelj izvršb je bila Policija s 44.610 predlogi, sledijo medobčinski inšpektorati z 41.025 predlogi in direkcije z 28.831 vloženimi predlogi za izvršbo.

V letu 2022 so v pristojnost Finančne uprave RS za izterjavo prešle naslednje nove terjatve:

- vračilo pomoči za nakup nepremičnine v Republiki Sloveniji na podlagi Zakona o ureditvi določenih vprašanj zaradi končne razsodbe arbitražnega sodišča na podlagi Arbitražnega sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške (ZUVRAS),
- vračilo pomoči za gospodarstvo pri odpravi škode zaradi dviga cen energentov na podlagi 3. odstavka 5. člena Zakon o ukrepih za omilitev posledic dviga cen energentov v gospodarstvu in kmetijstvu – ZUOPDCE³⁴,
- komunalni prispevek, odmerjen na podlagi Zakona o urejanju prostora - ZUreP-3³⁵ in
- prispevek za promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov na podlagi Zakona o promociji kmetijskih in živilskih proizvodov - ZPKŽP³⁶.

Hkrati je bilo v sistem sodelovanja v postopkih davčne izvršbe za izterjavo nedavčnih obveznosti po že obstoječih pravnih podlagah vključeno 7 novih predlagateljev, in sicer Občina Polzela, Občina Vransko, Občina Tabor, Ministrstvo za javno upravo, Občina Gornji Petrovci, Občina Hodoš in Občina Šalovci.

Preglednica 118: Predlagatelji izvršbe, število zadev in znesek, prejet v izvršbo, v €

Predlagatelj	2021		2022		Indeks 2022/2021	
	Število zadev	Znesek	Število zadev	Znesek	Število	Znesek
Agencije in zavodi RS	2.786	869.927	2.639	857.643	94,7	98,6
Centri za socialno delo	408	539.890	408	604.813	100,0	112,0
Direkcije	17.941	561.327	28.831	895.613	160,7	159,6
DARS	1.359	991.950	731	596.730	53,8	60,2
Državno odvetništvo	12	3.094	3	578	25,0	18,7
FURS, vračilo pomoči	6.537	21.051.051	2.202	12.266.908	/	/
Inšpektorati RS	6.307	27.242.453	5.436	5.275.844	86,2	19,4
Javni skladi RS	765	754.646	899	1.266.016	117,5	167,8
Ministrstva, uprave, uradi RS	864	774.163	882	617.131	102,1	79,7
Občine in medobčinski inšpektorati	34.855	4.309.273	41.025	3.030.528	117,7	70,3
Obrtna zbornica Slovenije	139	105.457	31	20.242	22,3	19,2
Ostali	62	14.163	98	31.372	158,1	221,5
Policija	52.815	16.534.180	44.610	12.756.329	84,5	77,2
Sodišča	27.131	17.024.060	26.097	12.685.560	96,2	74,5
Upravne enote	3.514	1.247.803	2.938	1.053.417	83,6	84,4
ZRSZ	167	94.344	678	2.006.880	406,0	2.127,2
ZPIZ	814	584.847	731	467.639	89,8	80,0
ZZZS	14.868	2.176.743	12.831	2.061.596	86,3	94,7
Skupaj	171.344	94.879.371	171.070	56.494.838	99,8	59,5

³⁴ Ur. l. RS, št. 29/22.

³⁵ Ur. l. RS, št. 199/21.

³⁶ Ur. l. RS, št. 26/11 in 57/12.

S ciljem izterjave nedavčnih obveznosti je bilo v letu 2022 dolžnikom poslanih 167.941 opominov za dolg v skupnem znesku 44.061.348 € ter 22.458 pozivov za dolg v višini 32.495.930 €. Poleg tega je bilo izdano 139.747 sklepov o izvršbi, s katerimi je bila začeta izvršba za dolg v višini 64.634.376 €. V primerjavi s preteklim letom je bilo terjaneega za 2.220.721 € manj dolga, kar je posledica nižjega zneska prejetih terjatev v izterjavo. Kljub navedenemu, je bilo z izvedenimi ukrepi izterjanih za 44.557.061 €, kar je za 6.199.732 € (16,2 %) več kot v letu 2021.

Po sklepih je bilo v povprečju poplačanega 31,6 % dolga. Največji delež izterjanih sredstev predstavljajo plačila na podlagi pisnih opominov in pozivov, in sicer imajo skupaj 54,1 % delež. Plačila po sklepih imajo 45,9 % delež vseh plačil.

Preglednica 119: Ukrepi izterjave nedavčnih obveznosti za druge predlagatelje

Ukrepi	2021		2022		Indeks 2022/2021	
	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek
Opomini pred začetkom davčne izvršbe						
Poslani opomini	169.340	63.639.919	167.941	44.061.348	99,2	69,2
Plačila na podlagi opominov	92.848	21.205.688	81.272	23.515.035	87,5	110,9
Pozivi za plačilo in predložitev seznama premoženja						
Izdani pozivi za plačilo in predložitev seznama premoženja	19.750	8.604.030	22.458	32.495.930	113,7	377,7
Plačila na podlagi pozivov	4.317	492.913	4.896	590.669	113,4	119,8
Sklepi o davčni izvršbi						
Izdani sklepi	125.066	71.168.426	139.747	64.634.376	111,7	90,8
Plačila na podlagi sklepov	109.564	16.658.728	121.738	20.451.357	111,1	122,8
Terjani dolg po opominih in sklepih SKUPAJ	314.156	143.412.375	330.146	141.191.654	105,1	98,5
Realizacija po opominih in sklepih SKUPAJ	206.729	38.357.329	207.906	44.557.061	100,6	116,2

Med izdanimi sklepi o izvršbi tudi v primeru izterjave nedavčnih obveznosti prevladujejo sklepi o izvršbi na denarna sredstva pri bankah in hranilnicah. Navedenih sklepov je bilo v letu 2022 izdanih 117.418 (84 % vseh). Sledijo sklepi o izvršbi na denarne prejemke 19.722 (14,1 %). Izvršba na dolžnikove premičnine je bila začeta v 2.528 primerih (1,8 %), izvršba na denarne terjatve dolžnikov pa v 79 (0,1%) primerih. Najučinkovitejše sredstvo izvršbe z vidika plačil je bila izvršba na denarna sredstva dolžnika pri bankah ali hranilnicah z 83,8 % deležem vseh plačil.

Nadomestni zapor

Nadomestni zapor predstavlja posebno obliko izvršitve globe in se lahko uporabi, če ene ali več neplačanih glob ni bilo mogoče prisilno izterjati in so izpolnjeni pogoji, določeni v Zakonu o prekrških - ZP-1. Ta institut se uporablja le za globe, ki so bile izrečene za prekrške, storjene po 6. 11. 2016.

V letu 2022 je bilo sodiščem poslanih 477 obvestil o izpolnjenosti pogojev za nadomestni zapor za primer neplačila glob. S strani sodišč je Finančna uprava RS prejela 191 obvestil o uvedbi postopka za odreditev nadomestnega zapora. Prejeta obvestila se nanašajo tudi na zadeve iz preteklih let.

Preglednica 120: Poslana obvestila za nadomestni zapor ter prejeta obvestila o določitvi nadomestnega zapora

Vsebina postopka	2021	2022	Indeks 2022/2021
	Število	Število	Število
Poslana obvestila sodiščem za nadomestni zapor	616	477	77,4
Prejeta obvestila o določitvi nadomestnega zapora	278	191	68,7

Ravnanje z blagom v Finančni upravi RS

Poleg premičnin oziroma blaga, ki je bilo zarubljeno v postopkih davčne izvršbe, Finančna uprava RS izvaja tudi naloge ravnanja z blagom, ki je bilo zaseženo, začasno ali dokončno odvzeto v prekrškovnih postopkih (tako prekrškovnih postopkih, ki jih izvede Finančna uprava RS, kakor tudi, ko postopek izvedejo drugi prekrškovni organi ali sodišča), carinskih ali trošarinskih postopkih, postopkih za odvzem premoženja nezakonitega izvora, z najdenim blagom, ki je predano Finančni upravi RS v nadaljnje ravnanje s strani Policije ali blagom, ki je zaseženo v kazenskih postopkih ali v zvezi z njim.

Naloge ravnanja z blagom, ki zajemajo hrambo, prodajo, brezplačen odstop namesto prodaje ali uničenje blaga, izvajajo t.i. kompetenčni centri za ravnanje z blagom. V letu 2022 je bilo prevzeto v hrambo skupaj 1.482 premičnin, izvedenih je bilo 411 prodaj, ter prejeta skupno 363.848 € kupnine, ki je izkupiček državnega proračuna, saj gre za blago, ki je prešlo v last RS. 353 kosov premičnin je bilo uničenih.

Tudi tovrstno blago se po 5. 5. 2022 prodaja preko portala eDRAZBE FURS, ki omogoča izvedbo spletnih javnih dražb. Ker je ta način prodaje najučinkovitejši, je bila na ta način izvedena večina prodaj. Izjema so le prodaje najdenega blaga, ki se večinoma prodaja v kompletu na klasični javni dražbi. V letu 2022 je bilo izvedenih 306 spletnih javnih dražb, na katerih so se prodajale premičnine, ocenjene na skupaj 415.267 €. Uspešno je bilo izvedenih 214 dražb ter iz tega naslova prejeta skupaj 206.657 € kupnine.

Najzahtevnejši ukrepi uveljavljanja davčnega dolga

Finančna uprava RS dolžnike, od katerih dolga ni bilo mogoče izterjati v postopku davčne izvršbe, obstaja pa indic razpolaganja s premoženjem zaradi izogibanja plačila davčnega dolga, obravnava v posebnih postopkih. Poleg ukrepov, ki so predvideni v davčni zakonodaji (npr. institut poročstva po 148. členu ZDavP-2), v ta okvir sodijo tudi drugi zahtevnejši ukrepi oziroma instituti, predvideni v ZFPPIPP, OZ, ZGD-1 in DZ (npr. uveljavljanje odškodninske odgovornosti posloводства v okviru stečaja nad dolžnikom ali po izbrisu, izpodbijanje dolžnikovih pravnih dejanj, spregled pravne osebnosti, določitev deleža na skupnem premoženju zakoncev, itd). Gre za institute, ki so namenjeni uveljavljanju davčnega dolga v primerih, ko z rednimi ukrepi izterjave ni mogoče pričakovati uspeha in torej predstavljajo nadgradnjo postopka izterjave.

V spodnji tabeli so prikazani bistveni instituti, ki jih Finančna uprava RS uporabi ob zaznavi zlorabe s strani davčnih dolžnikov. Prikazani podatki kažejo, da se je v letu 2022 število vseh začelih postopkov z uporabo posebnih institutov v primerjavi z letom 2021 povečalo za 20 (69 %). Tudi znesek izterjanega dolga po teh postopkih je v letu 2022 višji za 950.115 € (443,1%).

Preglednica 121: Uporaba posebnih institutov zoper davčne dolžnike

	Institut	Podlaga	2021				2022			
			1	2	3	4	1	2	3	4
1	Izvršba na podlagi poročstva	148/1 čl. ZDavP-2	21	5	0	99.621	24	11	11	1.063.328
2	Uveljavljanje odškodninske odgovornosti članov posloводства in nadzornega sveta družbe v stečajnem postopku	42. čl. ZFPPIPP	0	2	0	35.000	3	2	0	7.035
3	Uveljavljanje odškodninske odgovornosti članov posloводства ali organa izbrisane pravne osebe	442. čl. v povezavi z 42. čl. ZFPPIPP	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Vložitev izpodbojne tožbe	255. čl. OZ v povezavi z 148/5 ZDavP-2 in 269. čl. ZFPPIPP	5	6	1	28.549	6	2	1	44.422
5	Spreglek pravne osebnosti	8. čl. ZGD-1	1	0	0	33	1	1	0	0
6	Ugotovitev in določitev deleža na skupnem premoženju zakoncev oz. solidarna odgovornost zakonca	56. in 57. čl. ZZZDR oz. 82., 83. in 84. člen DZ	2	1	0	51.237	15	2	1	49.770
Skupaj			29	14	1	214.440	49	18	13	1.164.555

Legenda k preglednici:

- podatki so prikazani glede na dogodek v posameznem obdobju – uspeh ali neuspeh posameznega ukrepa se običajno pokaže šele v prihodnjem obdobju;

(1) število izvedenih ukrepov v poročevalskem obdobju (npr. število izdanih sklepov o izvršbi na podlagi poročstva, število vloženih predlogov za vložitev tožbe na državno pravobranilstvo),

(2) število uspešno rešenih zadev v poročevalskem obdobju (rešeno uspešno; t.j. zadev, v katerih se je upravni ali pravdni postopek pravnomočno zaključil v korist Finančne uprave RS),

(3) število neuspešno rešenih zadev v poročevalskem obdobju (rešeno neuspešno; t.j. zadev, v katerih je bil upravni/ pravdni postopek za Finančno upravo RS kot upnika pravnomočno zaključen neuspešno; npr. sklep o izvršbi na podlagi poročstva je bil odpravljen, tožbeni zahtevek zavrnjen,

(4) znesek izterjanega dolga, v €.

14 PRAVNA SREDSTVA

Finančna uprava RS na letni ravni izda cca. 3.352.241 upravnih aktov^[1], zoper katere imajo stranke pravico vlagati pritožbe. Glede na število prejetih pritožb na letni ravni, ki znaša cca. 18.313 ^[2], je delež prejetih pritožb v rešenih upravnih zadevah cca. 0,55 %.

V letu 2022 je bilo prejetih 18.313 pritožb. V primerjavi z letom 2021, ko je bilo prejetih 17.944 pritožb, se je število prejetih pritožb povišalo za 2,06 %.

^[1] Vir: Poročila o delu pri odločanju v upravnih zadevah na prvi stopnji (obrazec 1A; vrstice 15, 22 in 33) in Poročila o delu organov na prvi stopnji pri uporabi izrednih pravnih sredstev v upravnem postopku (obrazec 3, vrstica 15) za l. 2022 in 2021. Podatek o izdanih upravnih aktih ne vključuje izdanih informativnih izračunov dohodnine, saj zoper le-te pritožba ni dovoljena (vloži se ugovor).

^[2] Poročila o delu v zvezi s pritožbami v upravnih zadevah na prvi stopnji (PR1) za l. 2022 in 2021.

Največ pritožb je prejetih s področja davkov na nepremičnine (10.936), od teh je največje število prejetih v zadevah odmere NUSZ. Na drugem mestu so prejete pritožbe v zadevah odmere dohodnine, in sicer je bilo v letu 2022 iz tega naslova prejetih 4.277 pritožb, kar predstavlja 23,36% vseh pritožb v tem obdobju. Na tretjem mestu pa so pritožbe v zadevah davčne izvršbe, in sicer je bilo prejetih 1.400 pritožb, kar predstavlja 7,64 % vseh pritožb v tem obdobju.

Število prejetih pritožb na teh področjih je predvsem posledica velikega števila izdanih upravnih aktov, zoper katere imajo davčni zavezanci pravico vlagati pritožbe. V okviru davka na nepremičnine večino predstavljajo zadeve NUSZ. V obdobju jan-december 2022 je bilo večje število pritožb, predvsem na račun prenovljene baze podatkov Mestne občine Ljubljana. Ko občine usklajujejo svoje baze podatkov s podatki GURS, je običajno, da je v prvem odmernem letu povečano število pritožb, saj se praviloma zavezanci šele takrat seznani z novimi podatki. Občine se namreč redko poslužujejo možnosti predhodnega obveščanja zavezancev, kar bi bilo seveda bolj primerno.

Na področju dohodnine se je pri odmeri obveznosti iz kmetijstva povečalo število pritožb zaradi ugotovljene napake pri izračunu kmetijske dejavnosti pri GURS ter zaradi spremembe osnove za odmero pristojbine za vzdrževanje gozdnih cest (za davčno leto 2020 je bila po interventni zakonodaji PKP7 davčna osnova 50% KD; za davčno leto 2021 pa je bila davčna osnova zopet 100% višina KD).

Finančna uprava RS je za občine pripravila sistemska priporočila za izboljšanje sistema NUSZ, ki so namenjena predvsem izboljššanemu sodelovanju med občinami in Finančno upravo RS, kar ima za posledico kvalitetnejši in hitrejši proces tako izvedbe letne odmere NUSZ kakor tudi vodenja pritožbenih postopkov. Na področju davčne izvršbe se je kljub precej večjemu številu izdanih sklepov o izvršbi število vloženih pritožb v primerjavi s predhodnim letom celo zmanjšalo (v letu 2021 je bilo izdano 242 310 sklepov o izvršbi in prejeta 1582 pritožb; v letu 2022 je bilo izdano skupaj 305 944 sklepov o izvršbi, kar je 26,3% več kot leto poprej in vloženo 1400 pritožb, kar je za 11,5% manj kot v letu 2021). Delež prejetih pritožb glede na izdane upravne akte na področju izvršbe je relativno nizek in znaša le 0,5 % (v letu 2021 je bil ta delež 0,6%).

Preglednica 122: Obravnavanje pritožb na prvi stopnji

		2017	2018	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
1	Število nerešenih ali neodstopljenih pritožb, prenesenih iz preteklega obdobja	4.150	4.084 ³⁷	4.052 ³⁸	3.591 ³⁹	2.789 ⁴⁰	2.053 ⁴¹	73,6
2	Število prejetih pritožb	20.161	19.224	20.886	19.190	17.944	18.313	102,0
	Skupno število pritožb (1+2)	24.311	23.308	24.938	22.781	20.733	20.366	98,2
3	Zavržene pritožbe in ustavljeni postopki	2.428	2.524	2.955	3.070	2.695	2.661	98,7
4	Odstopljene pritožbe organu druge stopnje	5.859	4.678	5.027	5.479	4.841	4.406	91,0
5	Upravni akti nadomeščeni, odpravljeni	12.342	11.976	13.320	11.318	10.972	11.149	101,6
6	Število nerešenih ali neodstopljenih pritožb ob koncu poročevalnega obdobja	3.682	4.130	3.636	2.914	2.225	2.150	96,6

V letu 2021 je Finančna uprava RS od skupno 20.366 pritožb obravnavala⁴² 18.216 pritožb (89,44 %), od tega je bilo v lastni pristojnosti drugače rešenih in z novo odločbo nadomeščenih 11.149 izpodbijanih odločb, kar sicer predstavlja velik delež glede na vse obravnavane pritožbe (54,74 %, v enakem obdobju preteklega leta 59,27 %), vendar jih je od tega največ iz naslova NUSZ. Ob koncu leta 2022 je ostalo nerešenih ali neodstopljenih 2.150 pritožb, to je za 75 oziroma za 3,37 % manj kakor ob koncu leta 2021.

Preglednica 123 Prejete zadeve od organa druge stopnje glede na vrsto odločitve

		2017	2018	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
1	Število vseh prejetih zadev od organa druge stopnje oz. sodišč (2+3+4)	5.842	5.694	5.595	5.468	4.816	5.164	107,2
2	Pritožbe zavrnjene, zavržene, postopek ustavljen	4.368	4.494	4.520	4.197	3.736	3.935	105,3
3	Upravni akt spremenjen, odpravljen	112	124	200	239	192	330	171,9
4	Zadeve, vrnjene v ponovni postopek	1.362	1.076	875	1.032	888	899	101,2

S strani organov druge stopnje in sodišč je Finančna uprava RS v letu 2021 prejela 5.164 zadev (v enakem obdobju preteklega leta 4.816). Od tega znaša delež ugodno rešenih pritožb za Finančno upravo RS 76,2 %⁴³ (v enakem

³⁷ Prenos nerešenih oz. neodstopljenih pritožb se ne ujema z nerešenimi ali neodstopljenimi pritožbami konec leta 2017 iz poročila za leto 2017, kar je posledica prehoda na nov informatizirani poročilni sistem, ki kot rešitev pritožbe upošteva vročitev upravnega akta, ne pa izdajo, kot je bilo pri poročanjih upoštevano do konca leta 2017. Tako lahko v novem poročilnem sistemu pride do situacije, ko se spremenijo podatki iz prejšnjega poročevalnega obdobja.

³⁸ Kot pojasnjeno zgoraj, se prenos nerešenih oz. neodstopljenih pritožb ne ujema z nerešenimi ali neodstopljenimi pritožbami konec leta 2018 iz poročila za leto 2018.

³⁹ Kot pojasnjeno zgoraj, se prenos nerešenih oz. neodstopljenih pritožb ne ujema z nerešenimi ali neodstopljenimi pritožbami konec leta 2019 iz poročila za leto 2019.

⁴⁰ Kot pojasnjeno zgoraj, se prenos nerešenih oz. neodstopljenih pritožb ne ujema z nerešenimi ali neodstopljenimi pritožbami konec leta 2020 iz poročila za leto 2020.

⁴¹ Kot pojasnjeno zgoraj, se prenos nerešenih oz. neodstopljenih pritožb ne ujema z nerešenimi ali neodstopljenimi pritožbami konec leta 2020 iz poročila za leto 2021.

⁴² Gre za pritožbe, ki so bile bodisi rešene v lastni pristojnosti bodisi odstopljene organu druge stopnje.

⁴³ Gre za delež pritožb, ki so bile s strani organa druge stopnje zavrnjene, zavržene ali je bil postopek ustavljen, in sicer glede na skupno število vseh prejetih zadev iz druge stopnje.

obdobju preteklega leta 77,2%), v preostalem delu so bili upravni akti spremenjeni oz. odpravljeni (6,4 %, v enakem obdobju preteklega leta 4,3 %) ali so bile zadeve vrnjene v ponovni postopek (17,4 %, v enakem obdobju preteklega leta 19,8 %).

Povečanje števila spremenjenih oz. odpravljenih upravnih aktov je posledica števila odpravljenih upravnih aktov na področju dohodnine je predvsem posledica odpravljenih odločb o odmeri obveznosti iz kmetijstva za leto 2021, ki so bile zaradi uporabe nepravilnih vhodnih podatkov o višini katastrskega dohodka za določena gozdna zemljišča, posredovana s strani GURS, na novo izdane določenim zavezancem v mesecu juniju 2022. Novo izdane odločbe o odmeri obveznosti iz kmetijstva za leto 2021 je drugostopni organ po vloženih pritožbah zaradi bistvenih kršitev pravil postopka odpravil. Razlog obnove dohodnine so bili tudi vloženi zahtevki za vračilo davka (KIDO 12) zavezancev, katerim je bila za isto obdobje že bila izdana dokončna in pravnomočna odločba o odmeri dohodnine. Postopek tovrstnih obnov se je končal z izdajo odločbe, s katero se je prvotna odločba pustila v veljavi. Pritožbam zoper tovrstne odločbe je drugostopni organ ugodil ter sklep o obnovi (izdan na podlagi zahtevka KIDO 12) in odločbo, s katero je organ odločil, da prejšnja ostane v veljavi odpravil.

Preglednica 124: Izredna pravna sredstva

		2017	2018	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
1	Število nerešenih in prenesenih izrednih pravnih sredstev iz preteklega poročevalnega obdobja	5.756	5.605	6.532	6.718	7.030	7.295	103,7
2	Število izrednih pravnih sredstev, začeti v poročevalnem obdobju	9.852	8.345	9.102	8.250	8.434	6.952	82,4
3	Število vseh izrednih pravnih sredstev v poročevalnem obdobju (1 + 2)	15.608	13.950	15.634	14.968	15.464	14.247	92,1
4	Število odpravljenih, razveljavljenih in spremenjenih upravnih aktov	7.709	6.733	8.284	6.602	7.570	8.386	110,8
5	Število upravnih aktov, ki ostanejo v veljavi	2.249	543	529	302	396	399	100,7
6	Število rešenih izrednih pravnih sredstev v poročevalnem obdobju (4 + 5)	9.958	7.276	8.813	6.904	7.778	8.489	109,1

Finančna uprava RS je v letu 2022 začela 6.952 postopkov izrednih pravnih sredstev (za 17,6 % manj kakor v letu 2021). Od tega se 5.426 vseh začeti postopkov nanaša na obnove postopkov odmere dohodnine.

Rešenih je bilo 8.489 zadev, kar je za 9,1 % več kakor v letu 2021. Od tega je bilo odpravljenih, razveljavljenih ali spremenjenih 8386 upravnih aktov (za 10,8 % več kakor v letu 2021). Pri tem se večina zadev nanaša na odpravo odločb v obnovah postopkov letne odmere dohodnine pri delojemalcih, ki so posledica ugotovljenih nepravilnosti pri izplačevanju dohodkov iz delovnega razmerja v inšpekcijskih postopkih pri delodajalcih ter prejetih podatkov o doseženih dohodkih rezidentov RS v tujini iz mednarodne izmenjave podatkov AEOI DAC1 (Direktive Sveta 2011/16/EU). Razlog obnove dohodnine so bili tudi vloženi zahtevki za vračilo davka (KIDO 12) zavezancev, katerim je bila za isto obdobje že bila izdana dokončna in pravnomočna odločba o odmeri dohodnine. Postopek tovrstnih obnov se je končal z izdajo odločbe, s katero se je prvotna odločba pustila v veljavi. Pritožbam zoper tovrstne odločbe je drugostopni organ ugodil ter sklep o obnovi (izdan na podlagi zahtevka KIDO 12) in odločbo, s katero je organ odločil, da prejšnja ostane v veljavi odpravil.

Pri številu rešenih oz. nerešenih izrednih pravnih sredstev je treba upoštevati tudi dejstvo, da je v teh primerih ugotovljeni postopek vsebinsko zahteven in dolgotrajen ter da se obnove letne odmere dohodnine izvajajo v večjih paketih, t. i. tranšah.

15 MEDNARODNA IZMENJAVA INFORMACIJ IN MEDNARODNO SODELOVANJE

Potreba držav po medsebojnem upravnem sodelovanju na področju obdavčevanja v obdobju globalizacije hitro narašča zlasti, ker povečevanje čezmejnih transakcij spodbuja davčne goljufije in davčne utaje. Z usklajeno davčno politiko se povečuje gotovost za davčne zavezanke ter naložbe in konkurenca, zato se povečuje tudi potreba držav po medsebojnem upravnem sodelovanju na področju obdavčenja. Finančna uprava RS informacije s področja obdavčenja s pristojnimi organi drugih držav izmenjuje po različnih pravnih podlagah, ki so se v zadnjih letih večkrat spremenile z namenom, da se poveča uspešnost in učinkovitost mednarodnega upravnega sodelovanja. S spremembami so bile uvedene predvsem obveznosti poročanja s strani različnih poročevalcev, nato pa obveznost poročanja drugih državam, ki se nanaša na finančne račune, vnaprejšnja davčna stališča s čezmejnimi učinkom in vnaprejšnje cenovne sporazume, poročila po posameznih državah ter čezmejne aranžmaje, o katerih se poroča. S temi spremembami se je razširil obseg avtomatične izmenjave podatkov. Davčni organi imajo tako na voljo širši nabor orodij za odkrivanje in odpravo davčnih goljufij, davčnih utaj in izogibanja davkom.

Podobne goljufije in utaje se dogajajo tudi na carinskem področju, še posebej pri zniževanju carinske vrednosti uvoznega blaga ali na področju izogibanja plačevanju protidampinških dajatev. Uspešen boj proti goljufijam na podlagi carinskega mednarodnega sodelovanja pomeni večjo blaginjo prebivalcev EU, zaščito gospodarstva in delovnih mest.

V letu 2022 je bil poudarek na uporabi prejetih podatkov iz tujine, med drugim v postopkih kontrole pravilne in pravočasne napovedi tujih dohodkov, v finančnih nadzorih, finančnih preiskavah in izvedbi medsebojne upravne pomoči med državami članicami EU pri izterjavi davčnih obveznosti.

Na področju posrednih davkov v letu 2022 posebej izpostavljamo aktivnosti usmerjene v izmenjavo podatkov preko novih orodij za izmenjavo in analizo podatkov, ki jih je EU razvila na podlagi sprememb Uredbe Sveta (EU) 904/2010, in sicer TNA, izmenjavo podatkov o registraciji vozil (Eucaris VAT) in izmenjavo carinskih informacij za postopek 42 (Surveillance). Za doseganje hitre in učinkovitejšje izmenjave so bile aktivnosti usmerjene tudi v vključevanje nove oblike Eurofisc koordiniranih nadaljnjih ukrepov (Follow up Actions). V okviru nove EU platforme za napredno mednarodno upravno sodelovanje so bili inšpektorji seznanjeni z dobro prakso mednarodnih sočasnih nadzorov in prisotnosti uradnikov v upravnih uradih druge administracije. Pričele so se tudi aktivnosti za implementacijo osrednjega elektronskega sistema za informacije o plačilih (CESOP) za ponudnike plačilnih storitev, ki se bo pričela uporabljati v 2024. V drugi polovici 2022 je Finančna uprava RS, na povabilo Komisije sodelovala v intervjuju v zvezi z oceno učinkovitosti mednarodne izmenjave na področju DDV. Na podlagi stališč držav članic bo predlagana sprememba te uredbe.

Na področju neposrednih davkov so bile aktivnosti usmerjene v priprave na novo izmenjavo, ki bo zadevala operaterje digitalnih platform, ki bodo dolžni poročati informacije o poslovni dejavnosti prodajalcev, ki poslujejo preko digitalnih platform.

15.1 Mednarodna izmenjava informacij s carinskega področja in trošarinskega področja

Izmenjava informacij s carinskega področja poteka znotraj držav članic EU na podlagi Uredbe Sveta št. 515/97, z dne 13. 3. 1997, o medsebojni pomoči med upravnimi organi držav članic in o sodelovanju med njimi in Komisijo zaradi zagotavljanja pravilnega izvajanja carinske in kmetijske zakonodaje, Konvencije o medsebojni pomoči in sodelovanju med carinskimi upravami, sestavljene na podlagi člena K. 3 Pogodbe o EU (konvencija Neapelj II) ter Uredbe Sveta (EU) št. 389/2012 z dne 2. maja 2012, o upravnem sodelovanju na področju trošarin. Upravno sodelovanje na carinskem področju s tretjimi državami temelji na dvostranskih sporazumih in protokolih, sklenjenih med EU in tretjo državo ali Slovenijo in tretjo državo.

Preglednica 125: Izmenjava carinskih informacij 2019 - 2022

	Število prejetih zaprosil			Število poslanih zaprosil			Skupaj		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Uredba Sveta št. 515/97	10	6	25	14	6	2	24	12	27
Konvencija Neapelj II	41	15	21	3	1	7	44	16	28
Uredba Sveta št. 389/2012	-	1	-	-	-	-	-	1	-
Tretje države	44	62	30	33	12	7	77	74	37
Skupaj	95	84	76	50	19	16	145	103	92

V letu 2022 je bilo skupno izmenjanih 92 carinskih zaprosil, kar je 10 % manj kakor v letu 2021, pri čemer je število prejetih zaprosil upadlo za 8,5 % (največji upad pri prejetih zaprosilih iz tretjih državah za 54 %), število poslanih zaprosil pa je zmanjšano za 20 % glede na predhodno leto.

Carinski sistem EU za obvladovanje tveganj

Izmenjava in shranjevanje informacij, ki se nanašajo na komunikacijo med carinskimi organi držav članic ter carinskimi organi držav članic in Evropsko komisijo glede kakršnih koli informacij o carinskih tveganjih poteka na podlagi Uredbe (EU) št. 952/2013 preko carinskega sistema EU za obvladovanje tveganja (CRMS2). Sistem se uporablja tudi za obveščanje med carinskimi organi držav članic ter carinskimi organi držav članic in Evropsko komisijo pri izvajanju skupnih meril in standardov tveganja, skupnih prednostnih kontrolnih območij, obvladovanju carinskih kriz, izmenjavi informacij o tveganju in rezultatov analize tveganja ter rezultatov carinskih kontrol. Vse informacije se izmenjujejo elektronsko. Sistem omogoča carinsko intervencijo po vsej EU za visoka tveganja tako na zunanji meji EU, kot v notranjosti in je kot tak del okvira za obvladovanje carinskih tveganj. Hitra izmenjava informacij omogoča enotnejšo in selektivnejšo obravnavo blaga znotraj EU, ki je predmet posameznih kontrol, in s tem hitrejši pretok zakonitega blaga v EU.

Preglednica 126: Število izmenjanih tveganjih informacij (RIF) preko sistema CRMS/CRMS2 po področjih tveganja

Področje tveganja	Varstvo	Zdravje in varnost	Finančno	Droga in prekursorji	IPR	Okolje	Drugo	Skupaj
2021	37	796	204	134	264		240	1675
2022	1912	426	247	179	147	60	146	3117

Skupaj je bilo preko sistema CRMS2 v letu 2022 kreiranih in izmenjanih 3117 (od tega FURS 57) tveganjih informacij. Na vse tvegane informacije so bili posredovani odgovori in izvedeni ustrezni ukrepi. Največ informacij se je nanašalo na kršitve zakonodaje s področja varstva 1912, večinoma vezano na kršitev ukrepov povezanih z vojno v Ukrajini, sledijo kršitve s področja zdravja in varnosti 426, finančno področje 247, droga in prekursorji 179, ter kratenje pravic intelektualne lastnine 147. Navedena področja predstavljajo 93 % delež vseh izmenjanih informacij znotraj EU.

V okviru novih kriznih razmer, vezanih na ukrepe povezane z vojno v Ukrajini je bil v letu 2022 oblikovan skupen pristop obvladovanja tveganja v zvezi z ukrepi povezanimi z vojno v Ukrajini na nivoju EU preko enotnega sistema kriznega upravljanja znotraj CRMS2, vzpostavljenem 24. februarja 2022. Po enotnem sistemu kriznega upravljanja EU je bilo izmenjanih 240 različnih dokumentov, pomembnih za učinkovito izvajanje enotnih ukrepov v državah članicah v zvezi z vojno v Ukrajini. Finančna uprava Republike Slovenije je preko enotnega sistema kriznega upravljanja EU posredovala Evropski komisiji 52 tedenskih poročil o izvedenih ukrepih povezanih z vojno v Ukrajini.

Mednarodni nadzori na področju trošarin

Finančna uprava RS je nacionalni nosilec izvajanja operativnih aktivnosti v boju proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu na področju trošarin, ki se opredelijo v vsakoletnem operativnem planu EMPACT (European multidisciplinary platform against criminal threats). Aktivnosti se nanašajo na izmenjavo podatkov in informacij ter na izvedbo mednarodno usklajenih operativnih aktivnosti. Vse aktivnosti se izvajajo ob podpori in v sodelovanju z EUROPOL – om. V letu 2022 je Finančna uprava RS sodelovala v operativnih aktivnostih EMPACT v zvezi z dizajnerskimi gorivi, tobakom za vodne pipe, nezakonito proizvodnjo tobanih izdelkov in tihotapstvom tobaka in tobanih izdelkov.

15.2 Mednarodna izmenjava informacij z davčnega področja

Izmenjava informacij na področju DDV

Izmenjava informacij na področju DDV se izvaja na podlagi Uredbe Sveta (EU) št. 904/2010 o upravnem sodelovanju in boju proti goljufijam na področju DDV ter Izvedbene uredbe Komisije 79/2012 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje nekaterih določb Uredbe Sveta (EU) št. 904/2010.

Preglednica 127: Izmenjava informacij na področju DDV v letih 2020-2022

	Število prejetih informacij			Število poslanih informacij			Skupaj		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Izmenjava na zahtevo	322	298	317	448	605	271	770	903	588
Spontane informacije	55	51	63	17	46	24	72	97	87
Skupaj	377	349	380	465	651	295	842	1.000	675

V letu 2022 je bilo skupno izmenjanih 588 informacij na zahtevo (t. i. SCAC zahtevkov), kar je za 35 % manj kakor v letu 2021, predvsem na račun upada vseh poslanih informacij za 55 % (število prejetih je v porastu za 6 %). Skupno število izmenjanih informacij v letu 2022 je upadlo za 32 % iz 1.000 na 675 (delež skupnih spontanah informacij se je zmanjšal za 10 %: prejetih se je povečal za 23 % in poslanih zmanjšal za 48 %). Upad mednarodne izmenjave na zahtevo pripisujemo vse večji uporabi aplikacije za izmenjavo informacij o registraciji vozil (EUCARIS VAT) ter zmanjšanemu številu nadzorov na področju DDV.

Eurofisc

Glavni namen Eurofisc mreže za hitro izmenjavo ciljnih informacij na področju DDV je čimprejšnja zaznava goljufivih zavezancev in njihovih povezav v vseh državah članicah EU. S pravočasno zaznavo goljufij zavezancev na trgu, lahko davčne uprave hitro ukrepajo in s tem preprečijo nadaljnje goljufije. Z namenom povečanja učinkovitosti in zmanjšanja administrativnih bremen so bile v letu 2022 na nivoju EU uvedene pomembne spremembe, ki omogočajo obravnavo zavezancev z intrakomunitarnim poslovanjem, kakor tudi zavezancev (uvoznikov in njihovih zastopnikov) za carinski postopek 42 preko aplikacije TNA. Spremembe so vezane tudi na področje zaznave novih shem in trendov goljufij, kjer je uveden bolj sistematični pristop. Večji poudarek je tudi na koordiniranih nadaljnjih ukrepih, ki sledijo zaznavi goljufij v aplikaciji TNA.

V letu 2022 je, na podlagi različnih strategij v aplikaciji TNA Finančna uprava RS na delovnem področju utaj neplačujočih gospodarskih subjektov znotraj EU in carinskega postopka 42 (WF1) sistemsko določila za preveritev 207 slovenskih zavezancev in podala 162 povratnih informacij. Za 8 zavezancev je bila predlagana uvedba inšpekcijskega nadzora. Zaključenih je bilo 16 inšpekcijskih nadzorov na podlagi katerih je bil naknadno obračunan DDV v višini 1.182.872 EUR, opravljenih je bilo 10 odvzemov ID številke za DDV in uvedenih 7 prekrškovnih postopkov ter 1 naznanitev kaznivega dejanja. Dodatno je bilo generiranih 35 poizvedb za tuje zavezance, ki poslujejo s slovenskimi zavezanci ali je slovenskih zavezanec njihov zastopnik.

V letu 2020 so, preko carinske aplikacije Surveillance, države članice pričele z mesečno izmenjavo podatkov iz carinskih postopkov 42. Izmenjani podatki so pomembni za preverjanje pravilnosti DDV obračunov slovenskih zavezancev, zato se je v 2021 pristopilo k vzpostavitvi sistemske primerjave teh podatkov z nacionalnimi podatki, ki pa še ni v celoti zaključena. Iz izpisanih podatkov izhaja, da je bilo v 2022 izven Slovenije vloženih 96.314 carinskih deklaracij v skupni vrednosti 180.315.543EUR, kjer je bilo 1769 slovenskih zavezancev deklariranih kot končnih prejemnikov blaga.

V okviru Eurofisc delavnega področja za vozila (WF2) je bilo prejetih v preveritev 59 tveganih transakcij v skupni vrednosti 3.571.659 € in poslanih v preveritev 80 tveganih transakcij v skupni vrednosti 5.782.683 €. Ugotovljeni so bili 4 neplačujoči gospodarski subjekti (t.i. missing trader družbe), 4 kanalska podjetja, 2 družbi, ki zlorabljata posebno shemo obdavčitve z DDV in 2 družbi, ki utajujejo dajatve na domačem trgu (domestic fraud).

Na podlagi sprememb uredbe (EU) 904/2010 se je Slovenija s 2. 6. 2020, preko Nacionalne kontaktne točke na Ministrstvu za infrastrukturo, vključila v evropsko izmenjavo podatkov iz treh modulov aplikacije EUCARIS-VAT in v juniju 2022 to nadgradila še z vključitvijo četrtega modula. Preko vseh štirih modulov EUCARIS VAT, ki omogočajo izmenjavo identifikacijskih podatkov o vozilih je bilo v letu 2022 na podlagi 895 prejetih poizvedb s strani FU poslanih 1304 zahtevkov za podatke, kar Finančno upravo RS uvršča med večje uporabnike EUCARIS VAT podatkovne baze.

Na področju e-poslovanje (WF5) je Hrvaški, Češki, Belgiji, Estoniji, Latviji in Litvi poslano opozorilno pismo v povezavi z ugotovitvami iz opravljenega nadzora. Finančna uprava RS se je v 2022 tudi aktivno vključila v obravnavo Eurofisc informacij preko novih oblik izmenjave v skladu z 33. in 36. členom navedene uredbe (Follow up Action, Eurofisc Joint Action).

Posebna ureditev VEM

V okviru izvajanja posebne ureditve VEM ima Slovenija po Uredbi Sveta (EU) št. 904/2010 Slovenija tako obveznosti na strani države članice identifikacije in kot države članice potrošnje. Te naloge se izvajajo preko enotne nacionalne točke - VEM koordinatorja. Na podlagi teh informacij Finančna uprava RS zaznava goljufije, odpravlja ugotovljena neskladja, pravočasno zahteva terjatve tujih insolventnih zavezancev in skupaj z slovenskim Eurofisc uradnikom koordinira nadzore.

CESOP

V okviru mednarodne izmenjave na področju DDV je bila v Finančni upravi RS v letu 2022 ustanovljena delovna skupina za implementacijo informacijskega sistema CESOP (osrednji elektronski sistem za informacije o plačilih), ki ga razvija Evropska komisija. CESOP bo zbrane podatke o plačilih ponudnikov plačilnih storitev po državah članicah EU združil ter jih navzkrižno primerjal z drugimi informacijami, izmenjanimi v skladu z Uredbo Sveta (EU) št. 904/2010. Podatki v sistemu CESOP bodo na voljo strokovnjakom za preprečevanje goljufij na področju DDV v državah EU. Člani delovne skupine zato sodelujejo v mednarodnih delavnicah, v 2023 pa bodo izvedena tudi izobraževanja za inšpektorje in ponudnike plačilnih storitev. Sistem bo postal operativen s 1.1.2024.

EU platforma za napredno mednarodno upravno sodelovanje (EU AIAC)

V 2022 je Komisija implementirala novo EU platformo za napredno mednarodno upravno sodelovanje (EU AIAC) v katero so vključene obstoječe oblike sočasnih nadzorov (MLC) in prisotnosti uradnikov v upravnih uradih druge administracije (PAOE), v nadaljevanju pa bo vključevala tudi nove oblike takšnega sodelovanja. Nova platforma zagotavlja večjo preglednost in uporabnost ter zmanjšuje administrativno breme. Sodelujoče države članice bodo v okviru platforme posodobile obrazce za izmenjavo podatkov in zagotovile prenos dobre prakse.

Na podlagi posebnega dogovora z organi ene ali več držav prosilk lahko Finančna uprava RS sodeluje v sočasnem davčnem nadzoru zavezancev za davek, ki hkrati poteka v več državah članicah EU. To je pomembna oblika sodelovanja z namenom hitre in učinkovite izmenjave informacij pri večjih sistemskih utajah dajatev. V letu 2022 je

Finančna uprava RS sodelovala v dveh mednarodnih sočasnih nadzorih. Na podlagi prejetega predloga iz Nemčije (konec leta 2021), kjer se ugotavlja davčna utaja (DDV) tipa »vrtiljak« na področju trgovanja z rabljenimi vozili, je bil novembra 2022 izveden izbirni sestanek (preko videokonference), na katerem so poleg Slovenije sodelovale še Italija, Bolgarija, Češka, Francija, Belgija, Nizozemska, Španija in Portugalska. Na podlagi izmenjave osnovnih informacij o zavezancih, ki naj bi bili vključeni v goljufive transakcije, je bila sprejeta odločitev, da se predlagani MLC zaključi in nadaljujejo nadzori v okviru novega MLC, v katerem bodo sodelovale države članice, katerih družbe so še vedno delujoče. Ker je slovenska družba v verigi nedelujoča – gre za »neplačujoč gospodarski subjekt« pri kateri je bil nadzor že zaključen, družba je že bila izbrisana iz poslovnega registra, je bila sprejeta odločitev, da Slovenija v MLC ne bo sodelovala.

Na podlagi prejetega predloga za MLC s strani Hrvaške (decembra 2020) za področje trgovanja s sojo in drugimi žiti, je bil junija 2022 izveden zaključni sestanek (v MLC je sodelovala poleg Slovenije še Avstrija). Ugotovljena je bila utaja DDV na Hrvaškem (hrvaški družbi ni bil priznan odbitek DDV v višini 1,2 mio €), hrvaški družbi s slovensko davčno številko pa je bila odvzeta identifikacijska številka za DDV. V drugi polovici 2022 je bilo v okviru programa Fiscalis, s strani usposobljenih tujih izobraževalcev EU AIAC izvedeno izobraževanje za 30 inšpektorjev, ki so bili seznanjeni z dobro prakso izvajanja mednarodnih nadzorov tako za področje posrednih kot neposrednih davkov.

Izmenjava informacij na področju neposrednih davkov

S pristojnimi organi drugih držav si je Finančna uprava RS izmenjevala informacije v zvezi z neposrednimi davki na podlagi:

- Direktive Sveta 2011/16/EU o upravnem sodelovanju na področju obdavčevanja in razveljavitvi Direktive 77/799/EGS ter Izvedbene Uredbe Komisije 1156/2012,
- konvencij o izogibanju dvojnega obdavčevanja dohodka in premoženja,
- Memoranduma o soglasju med Finančno upravo RS in Generalnim direktoratom davčne in carinske uprave Nizozemske o izmenjavi informacij v zvezi z neposrednih obdavčevanjem,
- Konvencije o medsebojni upravni pomoči pri davčnih zadevah s protokolom,
- Sporazuma o izboljšanju spoštovanja davčnih predpisov na mednarodni ravni in izvajanju FATCA, podpisanega med Republiko Slovenijo in ZDA.

Preglednica 128: Izmenjava informacij s področja neposrednega obdavčenja v letih 2019-2022

	EU			Tretje države			Skupaj		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Poslana zaprosila	289	144	262	18	15	28	307	209	290
Prejeta zaprosila	46	41	47	8	14	2	54	55	49
Skupaj	335	209	309	26	29	30	361	264	339
Poslane spontane informacije	16	7	7	24	3	1	40	10	8
Prejete spontane informacije	27	15	40	3	5	3	30	20	43
Skupaj	43	10	47	27	7	4	70	30	51
Poslana zaprosila za vročitev	4	0	9	0	2	3	4	2	12
Prejeta zaprosila za vročitev	3	1	2	0	0	0	3	1	2
Skupaj	7	1	11	0	2	3	5	3	14

V letu 2022 je bilo na področju neposrednih davkov skupno izmenjanih 339 zaprosil, kar je 28% več kot v letu 2021. V letu 2022 je bilo skupno izmenjanih 51 spontanih informacij, od tega je Finančna uprava RS prejela 5 čezmejnih davčnih stališč na podlagi BEPS ukrepa 5. V tujino je bilo poslanih 12 zaprosil za vročitev, s strani tujine pa sta bili prejeti 2 zaprosila za vročitev.

Avtomatična izmenjava informacij

Na področju razvoja avtomatične izmenjave podatkov se vse bolj širijo kategorije podatkov, ki so predmet avtomatične izmenjave, povečuje se obseg izmenjanih podatkov ter število držav, ki so se zavezale k izmenjavi. Največji obseg tovrstne izmenjave podatkov predstavlja izmenjava informacij o finančnih računih na podlagi OECD

Skupnega standarda poročanja (CRS) in Direktive 2014/107/EU (DAC2). Na globalnem nivoju je bilo v začetku izmenjave v letu 2017 vključenih 49 jurisdikcij, v letu 2022 pa že 110 jurisdikcij.

Preglednica 129: Avtomatična izmenjava informacij s področja neposrednega obdavčenja

Vrsta izmenjave	EU			Tretje države			Skupaj		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Poslane informacije OECD (ostali tuji dohodki)	-	-	39.430	-	-	5.803	-	-	45.233
Prejete informacije OECD (ostali tuji dohodki)	3.843	5.348	5.129	0	93	62	3.843	5.441	5.191
Skupaj	3.843	5.348	44.559	0	93	5.865	3.843	5.441	50.424
Poslane informacije – AEOI DAC1	70.094	72.384	88.726	-	-	-	70.094	72.384	88.726
Prejete informacije – AEOI DAC 1	71.961	68.086	68.199	-	-	-	71.961	68.086	68.199
Skupaj	142.055	140.470	156.925	-	-	-	142.055	140.470	156.925
Poslane informacije – AEOI CRS/DAC2	69.885	54.515	53.640	13.951	15.971	12.619	83.836	70.486	66.259
Prejete informacije – AEOI CRS/DAC2	183.510	218.271	294.099	16.326	29.503	29.917	199.836	247.774	324.016
Skupaj	253.395	272.786	347.739	30.277	45.474	42.536	283.672	318.260	390.275
Poslane informacije – AEOI DAC4	41	94	1	9	17	23	50	111	24 ⁴⁴
Prejete informacije – AEOI DAC4	447	381	495	132	159	235	579	540	730
Skupaj	488	475	496	141	176	258	629	651	754
Poslane informacije – FATCA (v ZDA)	-			1.164	1.079	1.232	1.164	1.079	1.232
Prejete informacije - FATCA (s strani ZDA)	-			2.063	0	5.112	2.063	0 ⁴⁵	5.112
Skupaj	-	-		3.227			3.227	1.079	6.344

Na podlagi podatkov, prejetih preko avtomatične izmenjave informacij s področja neposrednega obdavčenja, je bilo v letu 2022 v postopkih kontrole odmerjenega 2.507.403 € davka.

Avtomatična izmenjava informacij o finančnih računih - DAC2

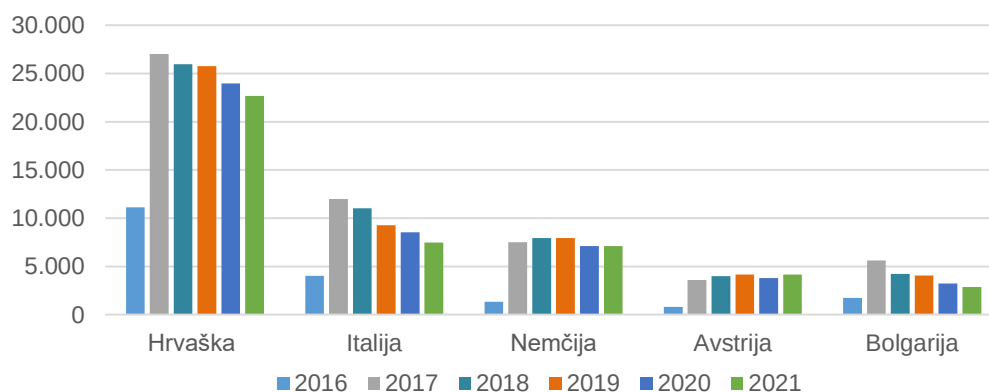
Finančna uprava RS je v letu 2022 v okviru avtomatične izmenjave informacij o finančnih računih v tujino poročala 66.259 podatkov o finančnih računih (poročil o računih) nerezidentov, ki imajo račune odprte pri finančnih institucijah v Sloveniji, pri čemer se 3,2 % poročenih podatkov v letu 2022 nanaša na pretekli poročevalski oz. davčni leti 2019 in 2020. Število poročenih podatkov se je v primerjavi z lanskim letom znižalo za 6 %.

⁴⁴ Manjše število poslanih CbC poročil v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 se nanaša na dejstvo, da je bila večina podatkov poslanih predčasno, in sicer že v koledarskem letu 2021, čeprav je rok za izmenjavo v letu 2022.

⁴⁵ FATCA podatkov s strani ameriških pristojnih organov v letu 2021 ni bilo prejetih zaradi tehničnih razlogov na strani IRS. V letu 2022 so bili tako prejeti podatki za dve davčni leti, in sicer za 2021 (2.955 podatkov) in za 2020 (2.157 podatkov). Skupno je bilo torej v letu 2022 prejetih 5.112 podatkov.

V letu 2022 je bilo za poročevalsko oz. davčno leto 2021 največ podatkov o finančnih računih (poročil o računih) poročanih na Hrvaško, Italijo, Nemčijo, Avstrijo in Bolgarijo.

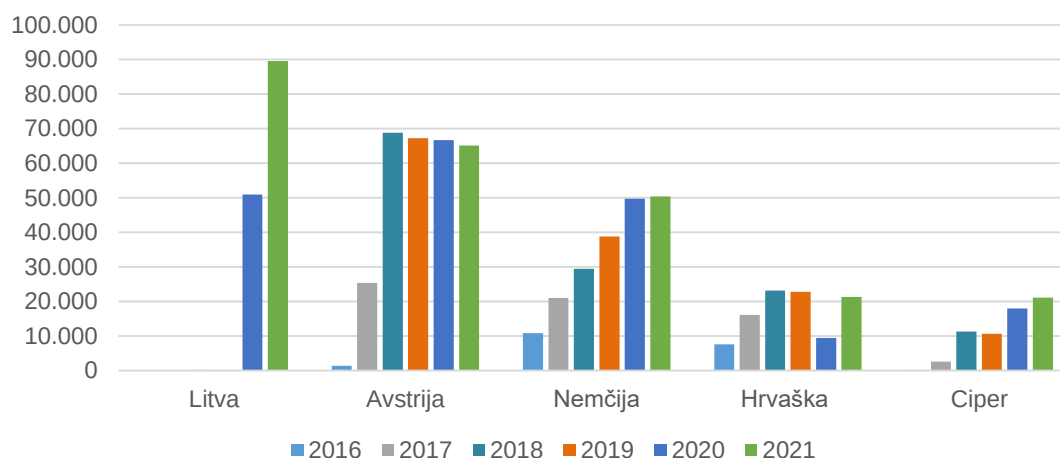
Slika 15: Poročane informacije o finančnih računih od začetka izmenjave do konca leta 2022 za poročevalska oziroma davčna leta 2016-2021

Na zgornji sliki je prikazano število poročenih podatkov o finančnih računih v omenjenih 5 držav, v katere je Finančna uprava RS v letu 2022 poročala največ podatkov o finančnih računih (poročil o računih) za poročevalsko oz. davčno leto 2021. Za omenjene države je prikazano število poročenih podatkov od začetka izmenjave t.j. od leta 2017 do konca leta 2022 za posamezna poročevalska oz. davčna leta od 2016 do 2021.

Iz tujine je Finančna uprava RS v letu 2022 prejela 324.016 podatkov o finančnih računih (poročil o računih) slovenskih rezidentov. V letu 2022 se je v primerjavi z letom 2021 število prejetih podatkov povečalo za 31 %, pri čemer velja upoštevati, da se 4,9 % prejetih podatkov nanaša na pretekla poročevalska oz. davčna leta. V letu 2022 je bilo za poročevalsko oz. davčno leto 2021 največ podatkov o finančnih računih (poročil o računih) prejetih iz Litve, Avstrije, Nemčije, Hrvaške in Cipra.

Slika 16: Prejete informacije o finančnih računih od začetka izmenjave do konca leta 2022 za poročevalska oziroma davčna leta 2016-2021

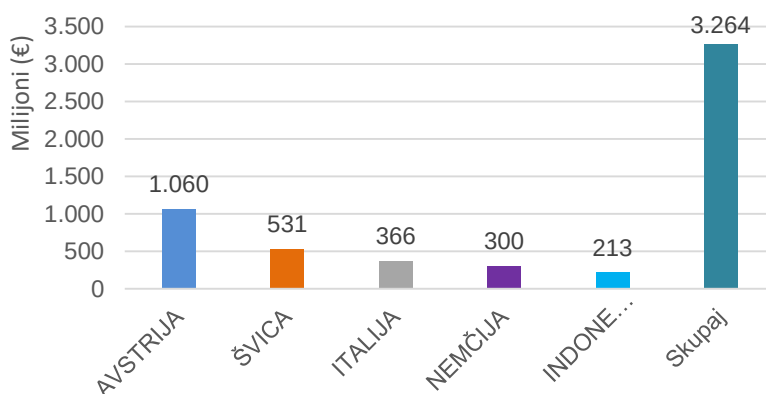

Na zgornji sliki je prikazano število prejetih podatkov o finančnih računih iz omenjenih 5 držav, iz katerih je bilo v letu 2022 prejetih največ podatkov o finančnih računih za poročevalsko oz. davčno leto 2021. Za omenjene države je prikazano število prejetih podatkov od začetka izmenjave t.j. od leta 2017 do konca leta 2022 za posamezna

poročevalska oz. davčna leta od 2016 do 2021. Veliko število podatkov o finančnih računih za poročevalsko oz. davčno leto 2021 nam je poročala Litva, ki je že za davčno leto 2020 poročala precej podatkov medtem, ko je za pretekla poročevalska oz. davčna leta od 2016 do 2019 poročala bolj malo podatkov.

Finančna uprava RS je od vseh prejetih podatkov za poročevalsko oz. davčno leto 2021 uspela skupno identificirati več kakor 175.000 različnih imetnikov računov, ki imajo odprt vsaj en račun v vsaj eni izmed držav iz katerih Finančna uprava RS prejema podatke, od tega 98,6 % fizičnih ter 1,4 % pravnih oseb. Fizične osebe, za katere so države poročale, da imajo finančne račune odprte v tujini, so imele po stanju na dan 31. 12. 2021 na računih skoraj 3,3 milijarde € denarnih sredstev. Za leto prej je podatek nekoliko drugačen: fizične osebe so imele po stanju na dan 31. 12. 2020 na računih skoraj 2,4 milijarde € denarnih sredstev. O največji skupni vrednosti računov (stanje na dan 31. 12. 2021) je poročala Avstrija, kjer je naloženega 32,5 % vsega denarja, sledi Švica (16,3 %), Italija (11,2 %), Nemčija (9,2 %) in Indonezija (6,5 %).

Slika 17: Vrednost poročenih računov (stanje 31.12.2021) za fizične osebe po državah z najvišjimi zneski poročenih podatkov za poročevalsko leto 2021

Države pošiljateljice podatkov so v zvezi s posameznimi računi poročale tudi podatke o plačilih oziroma dohodkih, ki so bili pripisani na račun med koledarskim letom (dividende, obresti, bruto iztržke od prodaje ali odkupa finančnih sredstev, ter druge dohodke, ki so bili vplačani na račune). Za poročevalsko oz. davčno leto 2021 je bilo tako v zvezi z računi fizičnih oseb poročenih 8,6 mio € dividend, 4,0 mio € obresti, 1.176,9 mio € bruto iztržkov ter 43,6 mio € drugih dohodkov, vplačanih na račun.

Preglednica 130: Države z največjimi zneski poročenih zneskov po posamezni vrsti dohodka

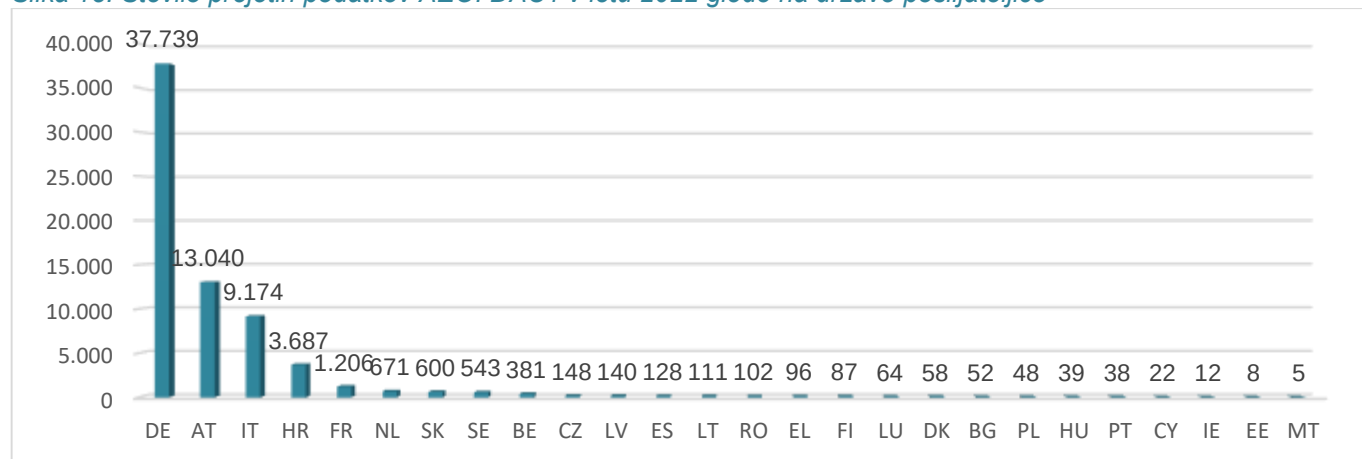
Vrsta dohodka	Vrednost v €	Države z največjimi zneski poročenih podatkov	% poročane vrednosti
Skupni bruto znesek dividend	8,6 mio	AVSTRIJA	39,5
		ŠVICA	17,0
		VELIKA BRITANIJA	7,7
Skupni bruto znesek obresti	4,0 mio	AVSTRIJA	36,8
		ŠVICA	24,2
		BOLGARIJA	10,4
Skupni bruto iztržek od prodaje / odkupa finančnih sredstev	1.176,9 mio	MADŽARSKA	61,0
		ŠVICA	7,2
		AVSTRIJA	7,1
Skupni bruto znesek drugih dohodkov, vplačanih na račun	43,6 mio	AVSTRIJA	31,9
		CIPER	30,1
		ITALIJA	14,1

Preko mednarodne izmenjave je bilo za poročevalsko oz. davčno leto 2021 poročenih preko 292.000 finančnih računov, od tega so zavezanci 24 % računov že prijavili davčnemu organu. Pri tem velja izpostaviti, da je nabor računov, ki jih Finančna uprava RS pridobila preko mednarodne izmenjave, zelo širok, obveznost prijave računov pa velja le za plačilne račune.

Avtomatična izmenjava podatkov o dohodkih nerezidentov - DAC1

Z izmenjavo podatkov o dohodkih nerezidentov iz naslova zaposlitve, plačil direktorjem, produktov življenjskega zavarovanja, pokojnin ter informacij o lastništvu nepremičnin in iz njih izhajajočih dohodkov (AEOI DAC1 izmenjava) je Finančna uprava RS uspešno izvedla prejem in poročanje podatkov drugim državam članicam EU. V skladu z določbami Direktive 2011/16/EU je Finančna uprava RS v letu 2022 v načrtovanem roku državam članicam poslala 88.724 podatkov o dohodkih zavezancev, prejela pa je 68.199 podatkov za zavezance, rezidente Slovenije, kar je za 0,2% več kakor leto prej. V letu 2022 je Finančna uprava RS tako kakor v letu 2021 prejela največ podatkov AEOI DAC1 iz Nemčije, sledita ji Avstrija in Italija. Skupno število prejetih podatkov iz Nemčije, Avstrije in Italije znaša 59.953, kar predstavlja 80% vseh prejetih AEOI DAC1 podatkov.

Slika 18: Število prejetih podatkov AEOI DAC1 v letu 2022 glede na državo pošiljateljico

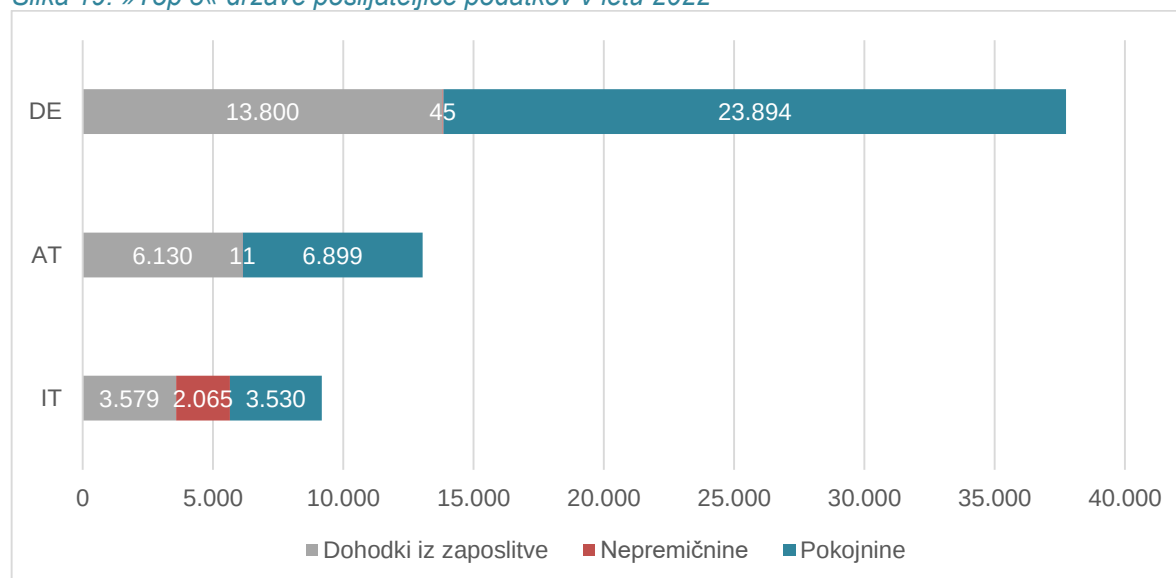
Finančna uprava RS je v letu 2022 prejela največ AEOI DAC1 podatkov za kategorijo dohodka Pokojnine in Dohodki iz zaposlitve. Skupno število prejetih podatkov za omenjeni kategoriji znaša 64.592, kar predstavlja 95% vseh prejetih podatkov.

Preglednica 131: Število prejetih podatkov AEOI DAC1 glede na kategorijo dohodka

Kategorija dohodka	Število podatkov
Pokojnine	37.274
Dohodki iz zaposlitve	27.318
Nepremičnine	3.536
Izplačila direktorjem	67
Produkti življenjskih zavarovanj	4
Skupaj	68.199

Spodnja slika prikazuje »top 3« države, iz katerih je bilo v letu 2022 prejetih največ AEOI DAC1 podatkov po številu prejetih podatkov glede na kategorije dohodkov. Razvidno je, da je bilo iz Nemčije in Avstrije prejetih več podatkov o pokojninah kot podatkov o dohodkih iz zaposlitve. Italija pa je poslala nekoliko več podatkov o dohodkih iz zaposlitve kot podatkov o pokojninah, poslala pa je največ podatkov o nepremičninah glede na vse EU države.

Slika 19: »Top 3« države pošiljateljice podatkov v letu 2022

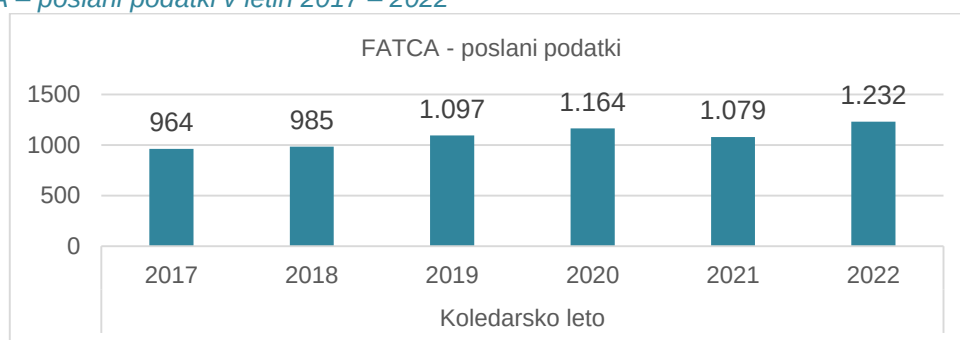
Od skupno prejetih 68.199 AEOI DAC1 podatkov (op. za enega zavezanca za davek se lahko prejme več podatkov znotraj ene kategorije dohodka, prav tako se lahko za enega zavezanca za davek prejme podatke za različne kategorije dohodkov), je bilo identificiranih 47.477 zavezancev za davek, od tega 47.312 fizičnih oseb ter 165 pravnih oseb.

Iz analize zavezancev za davek glede na kategorijo dohodka pa je razvidno, da je bilo največ prejetih podatkov za zavezanca, ki v tujini prejemajo pokojnine. Skupno število identificiranih zavezancev za davek, ki v tujini prejemajo pokojnine, znaša 29.676. Skupno število identificiranih zavezancev za davek, ki prejemajo dohodke iz zaposlitve, pa znaša 15.104.

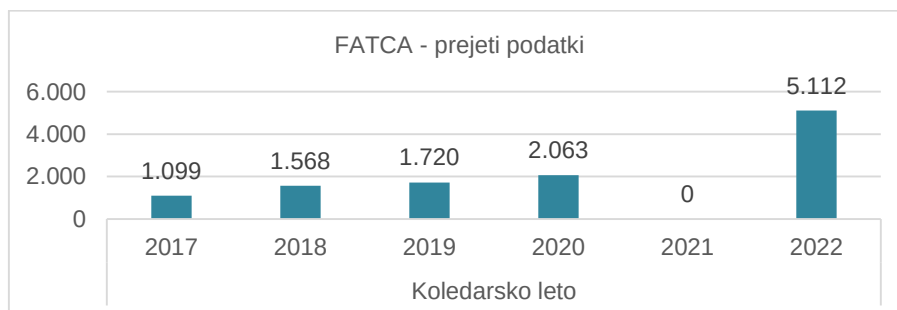
FATCA (Foreign Account Tax Compliance Act)

V letu 2022 so bile že osmič zapored avtomatično izmenjane tudi informacije med Finančno upravo RS in Uradom za notranje prihodke ZDA na podlagi Sporazuma o izboljšanju spoštovanja davčnih predpisov na mednarodni ravni in izvajanju FATCA. Po tem Sporazumu so poročevalske finančne institucije Slovenije dolžne poročati informacije o finančnih računih državljanov ali rezidentov ZDA Finančni upravi RS, ki te informacije posreduje naprej ameriški davčni upravi. Prav tako po Sporazumu tudi Slovenija od ameriške davčne uprave prejme podatke v zvezi s finančnimi računi slovenskih davčnih zavezancev v ZDA. Finančna uprava RS je tako v letu 2022 v ZDA poslala 1.232 podatkov, kar je primerljivo s preteklimi leti. Iz ZDA pa je Slovenija v letu 2022 prejela 5.112 podatkov, in sicer za davčno leto 2021 (prejetih 2.955 podatkov) ter naknadno za davčno leto 2020 (2.157 podatkov). Zaradi tehničnih razlogov na strani ameriških pristojnih organov, Slovenija namreč podatkov v letu 2021 ni prejela.

Slika 20: FATCA – poslani podatki v letih 2017 – 2022

Slika 21: FATCA – prejeti podatki v letih 2017 – 2022⁴⁶

Avtomatična izmenjava podatkov o poslovanju mednarodnih skupin podjetij - DAC4

V letu 2022 so bili med Finančno upravo RS in pristojnim organi tujih jurisdikcij petič avtomatično izmenjani podatki iz poročil po državah (CbC poročil). Gre za podatke velikih mednarodnih skupin podjetij (z več kakor 750 mio € skupnih konsolidiranih prihodkov v letu pred poročanjem), ki vsebujejo informacije, ki se nanašajo na svetovno razporeditev prihodkov in davkov skupine, skupaj s kazalniki lokacije gospodarske dejavnosti v skupini. Podatki so bili z državami članicami EU izmenjani na podlagi Direktive 2016/881/EU ter z drugimi jurisdikcijami na podlagi Večstranskega sporazuma med pristojnimi organi o izmenjavi poročil po državah. Skupno je bilo izmenjanih 40.059

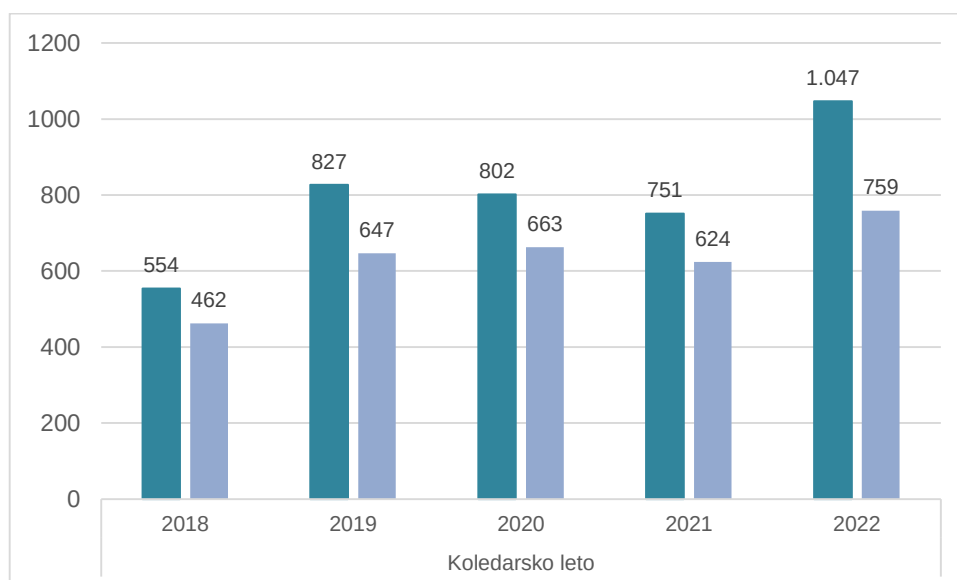
⁴⁶ FATCA podatkov s strani ameriških pristojnih organov v letu 2021 ni bilo prejetih zaradi tehničnih razlogov na strani IRS. V letu 2022 so bili tako prejeti podatki za dve davčni leti, in sicer za 2021 (2.955 podatkov) in za 2020 (2.157 podatkov). Skupno je bilo torej v letu 2022 prejetih 5.112 podatkov.

podatkov (39.395 prejetih ter 664 poslanih), ki so vsebovani v 754 CbC poročilih (730 prejetih ter 24 poslanih), pri čemer se eno CbC poročilo nanaša na eno mednarodno skupino podjetij. V letu 2022 je bilo v primerjavi s preteklimi leti, prejetih največ podatkov.

V letu 2022 je bilo največ CbC poročil prejetih iz držav članic EU Nemčije, Romunije in Avstrije. Iz NE-EU držav je bilo največ CbC poročil prejetih iz ZDA, Švice in Japonske. Glede na prejete CbC podatke so po podatkih kazalca »dobiček« za poslovno leto 2020 (v letu prejema 2022) med tujimi mednarodnimi skupinami največ dobička v Sloveniji dosegle mednarodne skupine podjetij s krovnimi matičnimi družbami v Švici, Avstriji in Madžarski.

V letu 2022 so se veljavni prejeti CbC podatki nanašali na skupno 1.047 oziroma 759 enoznačno identificiranih zavezancev za davek - pravnih oseb, kar je največ v vseh letih izmenjave.

Slika 22: Število identificiranih zavezancev za davek - pravnih oseb, na katere se nanašajo CbC podatki, prejeti v posameznih koledarskih letih, ne glede na poslovno leto⁴⁷

Avtomatična izmenjava o čezmejnih aranžmajih – DAC 6

V letu 2022 se je med Finančno upravo RS in pristojnim organi tujih jurisdikcij nadaljevala avtomatična izmenjava podatkov o čezmejnih aranžmajih, o katerih se poroča na podlagi Direktive Sveta (EU) 2018/822 oziroma DAC6. Tako je bilo v 2022 prejetih 66 aranžmajev, od tega je bilo 55 oziroma 83,4 % prejetih iz Nemčije, 4 oziroma 6,1 % iz Poljske, po 2 oziroma 3,0 % iz Češke in Hrvaške, ter po eno poročilo oziroma 1,5 % iz Cipra, Madžarske in Nizozemske. V centralno zbirko je bilo v 2022 poslanih 14 poročil o skupno 12 aranžmajih, od tega je bilo 8 oziroma 66,7 % tržnih aranžmajev in 4 oziroma 33,3 % posebej prilagojenih aranžmajev.

V skupno 80 razkritjih je bilo poročenih o 219 prepoznavnih značilnostih. Najpogosteje poročane prepoznavne značilnosti so bile iz skupine A, kar 95 oziroma 43,4 %, in skupine B, 93 oziroma 42,5 %, ki predstavljajo splošne in posebne prepoznavne značilnosti, povezane s preskusom glavne koristi. Sledijo aranžmaji s prepoznavnimi značilnostmi skupine E, 17 oziroma 7,8 %, ki predstavljajo posebne prepoznavne značilnosti, povezane s transfernimi cenami. Manj je bilo poročenih aranžmajev, ki vsebujejo prepoznavne značilnosti skupine C, 13 oziroma 5,9 %, ki predstavljajo posebne prepoznavne značilnosti, povezane s čezmejnimi transakcijami. Najmanj poročenih

⁴⁷ Upoštevani vsi prejeti podatki v posameznem koledarkem letu, ne glede na katero poslovno obdobje se nanašajo.

aranžmajev, ki zadevajo Slovenijo v letu 2022, je imelo označene prepoznavne značilnosti skupine D, 1 oziroma 0,4 %, ki predstavljajo specifične prepoznavne značilnosti glede avtomatične izmenjave podatkov in dejanskim lastništvom.

15.3. Mednarodne carinske operacije

Finančna uprava RS je v letu 2022 sodelovala v 11 mednarodnih operacijah, ki so jih organizirale Svetovna carinska organizacija (WCO), Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF), Delovna skupina za carinsko sodelovanje pri Svetu Evropske Unije, Europol, Interpol ter posamezne države (članice in tudi nečlanice EU). Operacije so bile po vsebini, dolžini trajanja ter številu sodelujočih različne. Usmerjene so bile na področje zaščite človekovega zdravja (prepovedane droge, nedovoljene snovi v športu, ponarejena zdravila in prehranska dopolnila, farmacevtski in kozmetični pripomočki, idr.), zaščite javnega reda in varnosti (orožje, omejevalni ukrepi itd.), zaščite okolja (odpadki, pesticidi, ozonu škodljive snovi, nedovoljena trgovina z zaščitenimi živalskimi in rastlinskimi vrstami), zaščite gospodarstva (varstvo pravic intelektualne lastnine - ponarejeno oz. zdravju škodljivo blago), preprečevanju tihotapljenja z vidika izkrivljanja konkurence in zagotavljanju stabilnosti virov financiranja nacionalnih javnofinančnih blagajn in proračuna Evropske unije (tihotapljenje trošarinskih izdelkov) ter identifikaciji žrtev trgovine z ljudmi, primeri prisilnega dela in drugih oblik izkoriščanja. Operacije so potekale v različnih oblikah transporta (cestni, letalski, pomorski, poštni promet).

16 MEDNARODNA DEJAVNOST

Mednarodna dejavnost Finančne uprave RS obsega sodelovanje in izmenjavo podatkov z organi EU, pristojnimi organi držav članic EU in pristojnimi organi drugih držav ter sodelovanje z mednarodnimi organizacijami in strokovnimi združenji z delovnega področja Finančne uprave RS. Finančna uprava RS je članica mednarodnih organizacij OECD, IOTA, WCO in kot članica EU sodeluje v delovnih skupinah Sveta EU (skupina za carinsko unijo in skupina za carinsko sodelovanje, davčne skupine) ter v EU programih in delovnih skupinah Evropske komisije.

OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development)

Članica Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj je Slovenija od leta 2010. Skupaj z Ministrstvom za finance sodeluje v delovnih skupinah za vzpostavitev pravnih podlag in izmenjavo podatkov z namenom preglednega in učinkovitega pobiranja davkov ter pri izgradnji sistemov za preprečevanje utaj in davčnih zlorab. Finančna uprava od leta 2018 sodeluje v mreži za mednarodno sodelovanje Joint International Taskforce in Shared Intelligence and Collaboration (JITSIC), ki deluje pod okriljem OECD. Aktivnosti so bile v letu 2022 usmerjene zlasti v izmenjavo izkušenj in dobrih praks med državami članicami, s poudarkom na doseganju praktičnih rezultatov na področju obvladovanja tveganj in potencialno škodljivih davčnih aranžmajev.

IOTA (Intra-European Organisation of Tax Administrations)

Slovenija je že od leta 1997 članica mednarodne organizacije davčnih uprav, katere cilj je zagotavljanje pomoči pri razvoju in delovanju davčnih organov, in sicer izboljšanju izvajanja davčnih predpisov in povečanju pobiranja obveznih dajatev z izmenjavo medsebojnih izkušenj in metod. Slovenija je na 26. Generalni skupščini IOTA v Švici uspešno kandidirala in postala članica Izvršnega odbora IOTA tudi za obdobje 2022/2023. Slovenija se kot članica IOTA in članica izvršnega odbora IOTA zavzema za vedno boljše izmenjavo dobrih praks in medsebojno sodelovanje, za večjo fleksibilnost organizacije in enakovredno obravnavo potreb vseh 45 držav članic. V okviru dela navedene organizacije so bila v letu 2022 posebej izpostavljena naslednja področja: elektronsko poslovanje (napredek in kvaliteta e-storitev za davčne zavezanke), razvoj in izvajanje novih tehnoloških rešitev, izpolnjevanje davčnih obveznosti, nove komunikacijske rešitve, avtomatska izmenjava podatkov ter izzivi pri upravljanju kadrov. V letu 2022 je 65 predstavnikov Finančne uprave RS sodelovalo na 45 aktivnostih preko spleta/v živo (delavnice, seminarji, forumi, tehnične poizvedbe in druge aktivnosti).

WCO (World Customs Organisation)

Slovenija je članica Svetovne carinske organizacije od leta 1991. Organizacija postavlja mednarodne standarde na področju klasifikacije blaga, porekla, carinskih postopkov, izmenjave informacij in carinskih poenostavitev v mednarodnem prometu, spletne trgovine, enotnega okna in drugih tem, ki so odgovor na izzive globalizacije. Najpomembnejši sestanki so bili sestanek Sveta, tehničnega komiteja ter komiteja za pregon.

IMF (International Monetary Fund)

Finančna uprava RS je v letu 2021 pristopila k projektu izboljšanja upravljanja davka od dohodka pravnih oseb, v katerem sodeluje s predstavniki Mednarodnega denarnega sklada (IMF). Prva misija je zaradi situacije s COVID-19 potekala virtualno v oktobru in novembru. Cilj projekta je zagotoviti večjo učinkovitost na področju pobiranja davkov, s poudarkom na davku od dohodkov pravnih oseb, ki ga v Sloveniji plačuje več kakor 105.000 zavezancev in predstavlja približno 6% (skoraj milijardo €) vseh zbranih prihodkov in je zato pomemben element nacionalnih prihodkov in dejavnik vzdržnosti javnih financ. Projekt se bo zaključil januarja 2023 in je v celoti financiran s strani Evropske komisije.

Svet EU

Svet Evropske unije je zakonodajna institucija Unije, v kateri so zastopane vlade držav članic EU. Je najpomembnejša ustanova v procesu sprejemanja zakonodaje Evropske unije. V pripravi zakonodajnih predlogov, stališč, usmeritev in operativnega sodelovanja delujejo razne delovne skupine Sveta EU. Predstavniki Finančne uprave RS so bili vključeni v carinsko Delovno skupino Sveta EU za kazenski pregon (Law Enforcement Working Party), spremljali pa tudi drugo skupino za carinsko unijo (Customs Union Working Group), delovno skupino za davčna vprašanja (Working Party on Tax Questions) in druge delovne skupine Sveta EU, kadar so obravnavale zadeve s področja Finančne uprave RS ali novo zakonodajo v katere izvedbo bo Finančna uprava RS vključena.

Program Carina

Program Carina, ustanovljen z Uredbo (EU) 2021/444 za obdobje 2021 – 2027, podpira razvoj in delovanje centralnih informacijskih sistemov EU na področju carine, spodbuja dejavnosti sodelovanja med carinskimi uradniki, vključno z izmenjavo dobrih praks in znanja na področju carinske politike in prava ter njihovega praktičnega izvajanja.

Delovni načrt za leti 2021 – 2022 je obsegal naslednja prednostna področja: podpora delovanju in posodobitvi carinske unije, zaščita finančnih in gospodarskih interesov Unije in držav članic, zaščita državljanov in okolja za povečanje varnosti in varstva ter krepitev konkurenčnosti podjetij Unije in izboljšanje upravne zmogljivosti carinskih organov. Zaradi pandemije Covid-19 v prvi polovici leta 2022 in v skladu z zavezami evropskega zelenega dogovora je večina dejavnosti programa potekala po spletu, v fizični obliki pa praviloma le tiste, ki po svoji naravi zahtevajo izvedbo v živo. Finančna uprava RS je sodelovala pri 133 dogodkih programa, ki se jih je udeležilo 237 udeležencev (sestanki projektnih skupin, seminarji, delavnice, tečaji IT), kar predstavlja 20% povečanje udeležbe glede na leto 2021. Težišče dejavnosti je bilo na e-carini in razvoju novih sistemov IT, varnosti in varstvu, enotnem okencu EU za carino, carinskih dovoljenjih, merjenju učinkovitosti carinske unije ter carinskih laboratorijih. Finančna uprava RS je nadaljevala z delom v skupini strokovnjakov za zavezujočo tarifno informacijo, ki deluje že od leta 2015.

Program Carina financira tudi dejavnosti, ki prispevajo h krepitvi kompetenc in usposabljanju zaposlenih. Finančna uprava RS je v letu 2022 opravila strokovno redakcijo prevodov in zvočnih zapisov 6 modulov e-učenja iz angleškega v slovenski jezik za vključitev v program usposabljanja. Uspešna je bila tudi pri kandidaturi za udeležbo na 5 delavnicah pod okriljem t.i. iniciative CLEP (Common Learning Events Programme – programi skupnega učenja), ki omogoča udeležbo na usposabljanjih v organizaciji in izvedbi drugih držav članic.

Program Carina je zagotavljal neposredno podporo izvajanju CCEI (Instrument za finančno podporo za opremo za carinske kontrole) v zvezi z razpisom EU za sofinanciranje nakupa opreme in izvedbo javnega naročila.

Program Fiscalis

Novi program Fiscalis, ki je bil sprejet z Uredbo (EU) 2021/847 za obdobje od 1. 12. 2021 do 31. 12. 2027, je namenjen celoviti podpori davčnim organom glede na nastajajoče potrebe obdavčenja in zagotavljanju mehanizmov, sredstev ter razvoju in delovanju evropskega IT sistema.

Program podpira zanesljiv pravni okvir, sodobno digitalno davčno okolje ter sodelovanje med davčnimi organi držav članic in Komisijo v boju proti davčnim goljufijam in davčnim utajam. Glede na to, da je potrebno na ravni Unije sprejemati učinkovite ukrepe za preprostejše in sodobnejše davčno okolje, v katerem bi podjetja, ki upoštevajo predpise, lažje izkoristila prednosti enotnega trga ter tako ohranila gospodarsko rast Unije, ostaja aktivno sodelovanje v okviru novega programa Fiscalis še kako pomembno. V okviru programa se financirajo dejavnosti, ki neposredno prispevajo k izboljšanju usposobljenosti ljudi in njihovemu usposabljanju. Sodelovanje v delovnih, projektnih in drugih podobnih skupinah še dodatno krepi operativne sinergije, pogloblja zaupanje med davčnimi upravami držav članic in prispeva k temu, da davčne uprave dosegajo enakovredne rezultate.

Uresničevanje zavez za večjo digitalizacijo na področju obdavčitve je ena glavnih prednostnih nalog Evropske komisije. Pomen tega se kaže tudi v tem, da je približno 70 % programa Fiscalis namenjenih vzpostavitvi in delovanju elektronskih davčnih sistemov, ki davčnim upravam omogočajo učinkovitejši boj proti davčnim goljufijam in utajam ter izkoriščanje prednosti velikih količin zbranih podatkov.

Aktivnosti programa Fiscalis so se kljub situaciji povezani s COVID-19 odvijale nemoteno in v skladu s sprejetim letnim delovnim načrtom za obdobje 2021-2023. Skupno je bilo v letu 2022 tako izvedenih 67 aktivnosti v virtualni obliki in v živo (sestanki projektnih skupin, seminarji, delavnice, tečaji IT, forumu), na katerih je sodelovalo 123 slovenskih udeležencev.

Izvajanje postopkov skupnega dogovarjanja

Postopek skupnega dogovarjanja je pomemben institut za zagotavljanje varnosti in gotovosti zavezancev, saj omogoča reševanje sporov v zvezi z razlago in uporabo bilateralnih in multilateralnih mednarodnih pogodb, zlasti sporov, ki vodijo k dvojnemu obdavčevanju. Za učinkovito reševanja postopkov je zadolžena posebna delovna skupina za vodenje postopkov skupnega dogovarjanja po mednarodnih pogodbah na področju transference cen in osebe pooblaščenice za vodenje in odločanje v teh postopkih. V letu 2022 je Finančna uprava RS prejela 3 nove zahteve za začetek postopkov skupnega dogovarjanja. Ker gre za obsežne in vsebinsko zahtevne postopke, ki se lahko rešijo le ob dobrem sodelovanju in prizadevanju obeh pristojnih organov, doseganje dogovorov zahteva določen čas. Finančna uprava RS je v letu 2022 dosegla 2 dogovora, na podlagi katerih je bila dvojna obdavčitev v celoti odpravljena. Ena zahteva pa je bila zavrnjena, ker ni bila vložena v državi rezidentstva zavezanca.

Preglednica 132: Število nerešenih, začetih in zaključenih postopkov skupnega dogovarjanja

	Število
Nerešeni postopki na dan 1. 1. 2022	15
Začeti postopki v letu 2022	3
Zaključeni postopki v letu 2022	3
Nerešeni postopki na dan 31. 12. 2022	15

Mednarodni sestanki vodstev uprav v 2022

TADEUS (Tax Administration EU Summit)

Je združenje davčnih administracij držav EU in nadomešča prej znano obliko pod imenom G28. Namen zasedanj TADEUS je spodbujati tesnejše sodelovanje med davčnimi upravami v Evropski uniji in vzpostaviti strateški dialog med voditelji davčnih uprav ter okrepiti sodelovanje, da bi dosegli dobre rezultate pri pobiranju davka in pravočasno preprečili morebitne davčne utaje. Nov okvir strateškega dialoga predstavlja okolje v katerem se usklajuje enotna stališča Evropske komisije in držav članic do zadev, ki se obravnavajo v različnih mednarodnih entitetah. Sodelovanje med davčnimi upravami koristi tako vodenju kot tudi usmerjanju na strateški ravni.

Tehnična pomoč

Tehnična pomoč je ena od oblik mednarodnega razvojnega sodelovanja, kjer je Finančna uprava RS dejavna predvsem na področju držav Zahodnega Balkana. Po pogodbi o sodelovanju pri izvedbi projektov v letih 2021 – 2022 s Centrom za evropsko prihodnost (CEP) kot nosilcem projekta je Finančna uprava RS v mesecu maju in juniju 2022 kot izvajalka nalog izvedla štiridnevni študijski obisk za predstavnike makedonskih institucij. Cilj obiska je bil nadaljnja krepitev zmogljivosti Severne Makedonije na področju finančnih preiskav za uspešen boj proti organiziranemu kriminalu in korupciji in za učinkovito izvajanje pravnega reda EU na zadevnem področju. Obisk je bil tako namenjen izvedbi simulacij finančnih preiskav, pri katerih so udeleženci na praktičnih primerih uporabili znanja, ki so jih pridobili na predhodnih delavnicah v okviru projekta (metoda neto vrednosti za izračun obsega premoženja).

V maju 2022 je Finančna uprava RS izvedla študijski obisk tujih uradnikov v okviru Programa DCAF mejne varnosti (Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces). Študijskega obiska so se udeležili pripadniki policij iz skupnih centrov ter pripadniki carinskih služb držav partneric (Albanija, Bosna in Hercegovina, Črna gora, Severna Makedonija, Srbija in Kosovo) v spremstvu sodelavcev mejne varnosti Inštituta DCAF Ljubljana. Namen študijskega obiska je bil izboljšanje sodelovanja med varnostnimi organi držav Zahodnega Balkana in izmenjava informacij, ki prispevajo k učinkovitosti delovanja policij v regiji v boju proti kriminaliteti.

V novembru 2022 je Finančna uprava RS izvedla tridnevni študijski obisk za predstavnike črnogorske in srbske carine. Študijski obisk je bil namenjen predstavitvi in izmenjavi slovenskih izkušenj in dobrih praks glede carinskih postopkov ter elektronskih sistemov za pošiljke v poštnem in pomorskem prometu. Potekal je v sklopu projekta »Support for digitization of import procedures in postal and maritime transport«, ki ga v Črni Gori izvaja GIZ (German Alliance for Trade Facilitation).

Instrument za finančno podporo za opremo za carinske kontrole (CCEI)

V okviru Sklada za integrirano upravljanje meja EU je bil leta 2021 vzpostavljen Instrument za finančno podporo za opremo za carinske kontrole – CCEI (Uredba (EU) 2021/1077). Cilj Instrumenta je prispevati k ustreznim in enakovrednim rezultatom carinskih kontrol na mejah EU ter tako pomagati carinskim organom pri enotnem delovanju za zaščito interesov Unije. Vključuje nakup, vzdrževanje in posodobitev opreme za carinske kontrole, ki omogoča predvsem neinvazivne preglede, ki je varna in okolju prijazna ter sledi najnovejšim tehnološkim trendom. Instrument je bil vzpostavljen za obdobje 2021- 2027, skupni sedemletni proračun EU znaša 1006,4 mio EUR. V skladu z delovnim načrtom je Evropska komisija za izvajanje Instrumenta v obdobju 2021 - 2022 namenila 271,5 mio EUR.

V januarju 2022 je Finančna uprava RS uspešno kandidirala na razpisu EU za sofinanciranje nakupa opreme na mejnih prehodih Letališče Brnik in Izpostava Ljubljana, za mobilne enote ter za carinski laboratorij v skupni višini 942.827,00 EUR. Po podpisu sporazuma o donaciji in prejemu avansa v višini 50% dodeljenih sredstev v septembru 2022 je delovna skupina za izvedbo postopkov prijave na razpis in izvedbo javnega naročila pričela s pripravo razpisne dokumentacije za javno naročilo, ki bo predvidoma izvedeno v prvi polovici 2023.

Finančna uprava RS je sodelovala tudi v dveh delovnih skupinah CCEI, in sicer na področju izobraževalnih potreb za uporabo carinske opreme in kazalnikov za merjenje uspešnosti. Prva skupina je zaključila z delom v letu 2022, druga pa nadaljuje z delom v letu 2023.

17 INFORMACIJSKA TEHNOLOGIJA

Učinkovita informacijska podpora je pomembno prispevala k uresničevanju nalog Finančne uprave RS v letu 2022. Sodobne elektronske storitve je mogoče zagotavljati le na podlagi učinkovitih zalednih sistemov, od katerih je odvisna hitrost in pravilnost izvajanja procesov ter učinkovitost uporabe kadrovskih virov Finančne uprave. V letu 2022 smo nadaljevali s tehnološko in vsebinsko prenovo evidenc in procesov odmer teruvanjem skupnih gradnikov za uporabo funkcionalnosti v naših aplikacijah.

Sodobne elektronske storitve

Eden izmed ključnih strateških ciljev Finančne uprave RS je uvajanje e-poslovanja in zagotavljanje kvalitetnih storitev za zavezance. E-poslovanje za zavezance pomeni uporabo prijaznih, enostavnih in dostopnih storitev, ne glede na to, ali gre za storitev ob obisku katerega od finančnih uradov ali za uporabo e-storitev prek spleta. Spletne storitve so zavezancem dosegljive prek spletnega portala Finančne uprave RS. Najbolj uveljavljena sistema, s katerimi zavezanci poslujejo s Finančno upravo RS v elektronski obliki, sta sistem eDavki (portal in mobilna aplikacija) ter eCarina.

Portal eDavki je informacijski sistem namenjen elektronskemu davčnemu poslovanju. Glavni namen portala je oddaja dokumentov (obračuni, napovedi, vloge in drugi) in prejemanje dokumentov s strani Finančne uprave RS. Prav tako omogoča še številne druge eStoritve kot so vpogled v uradne evidence in registre, informatizirana izmenjava podatkov z drugimi udeleženci (G2G) in urejanje pooblastil.

Na eDavkih se stalno zasleduje uporabniška izkušnja ter izvedba postopkov v smeri poenostavitve e-poslovanja za uporabnike. V sklopu izboljšave uporabniške izkušnje so bili eDavki nadgrajeni s predizpolnjevanjem podatkov o aktivnih donacijah na obrazcu Doh-Don. Na vidno mesto je bil izpostavljen status o vključitvi uporabnika v proces eVročanja. Podprto je tudi zastopanje in izvajanje e-storitev staršev za svoje mladoletne otroke. V letu 2022 je bila omogočena tudi oddaja zahtevka za dodelitev slovenske davčne številke v elektronski obliki (DR-02 in DR-04) ter soglasje za izvedbo SEPA direktne obremenitve (SDD-Soglasje).

Poleg izvedenih poenostavitve e-poslovanja za uporabnike so bili v letu 2022 na eDavkih implementirani novi obrazci s področij:

- Obračunavanja plač (REK-O),
- mednarodne izmenjave (DAC7),
- davka na dodano vrednost (DDV-DavObdobje),
- državnih pomoči – dvig cen energentov (NF-IzjavaEnrg in vračilo),
- unovčevanje bonov (DB-digitalni bon) ter
- omogočanje izvedbe preverjanja upravičenosti za kmetijski dizel (ZTRO-1C).

V letu 2022 so bili dopolnjeni:

- REK obrazci (sprememba novele ZDoh-2Z),
- obrazci za zmanjšanje oz. oprostitve davka na podlagi mednarodnih pogodb o izogib dvojnega obdavčevanja (KIDO 1-8),
- elektronske napovedi za odmero akontacije dohodnine od dohodka iz delovnega razmerja za rezidente (DOHZAP1, DOHZAP1A, DOHZAP2 in DOHDRU),
- registracijski obrazci za DDV (DDV P2, P3, DeDDV, OSS EU Reg),
- obračuni DohDej in DDPO in
- obračun za požarno takso (PT).

Izvedena je bila migracija sistema eDavki na novo strežniško infrastrukturo. Zaključena je bila nadgradnja SOLAR (besedilni iskalnik) in prenovljena CAPTCHA. Vzporedno s tem se je, glede na nove verzije Androide, nadgrajevala in vzdrževala mobilna aplikacija eDavki.

Z namenom učinkovitega ciljnega komuniciranja z zavezanci in odprave administrativnih ovir pri digitalizaciji postopkov, je Finančna uprava RS dne 1. 1. 2019, zavezancem v uporabo predala mobilno aplikacijo eDavki. Za vstop v mobilno aplikacijo uporabnik potrebuje uporabniški račun, ki si ga kreira sam in je sestavljen iz uporabniškega imena (davčne številke) in gesla. Uporabniški račun se lahko uporabi za prijavo v eDavke in za uporabo mobilne aplikacije eDavki.

Zavezanci so aplikacijo odlično sprejeli, saj je bilo do konca leta 2019 že registriranih okoli 70.000 uporabnikov. Število registriranih uporabnikov mobilne aplikacije se je vsa leta povečevalo in se je do konca leta 2022 povečalo na nekaj več kot 309.000, kar je 341 % povečanje glede na leto 2019.

V letu 2022 je bila mobilna aplikacija (in portal eDavki) nadgrajena s funkcionalnostjo sistemskega dodeljevanja statusa zakonitega zastopnika, staršem otrok starih do 15 let, s tem pa pravice za delo v eDavkih v otrokovem imenu. Prav tako je Finančna uprava RS z nadgradnjo aplikacije, zavezancu fizični osebi, omogočila prikaz ali je v eVročanju ali ne.

Računovodstvo in izvršbe

V informacijskih sistemih, ki podpirajo računovodstvo in izvršbo, so bile v letu 2022 izvedene spremembe, ki vplivajo na večjo ažurnost podatkov o knjigovodskem stanju zavezanca ter stanja javnofinančnih blagajn. Razširjene so tudi možnosti plačevanja, pripravljena dodatna obvestila za zavezance, dopolnjene izmenjave podatkov z zunanjimi inštitucijam.

Pomembne novosti v programskih rešitvah so:

- Izvedena optimizacija procesa vračil po izvršilnih naslovih.
- Izvedeni prehodi občin v EZR.
- Vpeljava dvofaznega potrjevanja storna dokumentov.
- Priprava e-računa za DDPO/DDD.
- Priprava rešitev za vpeljavo davčnega trajnika.

Davčni odmerni sistemi

V informacijskih sistemih, ki pokrivajo področja davčnih odmer, je bilo poleg implementacije zakonskih sprememb, ki je stalna naloga in že načrtovanih razvojnih nalog, v letu 2022 realiziranih več izboljšav, nadgradenj ter novih rešitev, ki pomembno vplivajo na uporabniško izkušnjo tako zaposlenih, kot tudi zavezancev. Tako se je v letu 2022 nadaljevalo s pripravo in uvajanjem novih skupnih gradnikov:

- uvedbo enotnega beleženja revizijskih sledi pri vseh novih funkcionalnostih,
- vključevanjem skupnih gradnikov za določanje stalnih/začasnih naslovov ter naslovov za vročanje,
- nadaljevanjem vključevanja skupnih gradnikov za določajo pooblaščenca za vročanje,
- nadaljevanjem vključevanja skupnih gradnikov, ki zagotavljajo eVročanje izhodnih dokumentov (upoštevanje pristopnic) in
- nadaljevanjem vključevanja knjiženja terjatev preko spletnega servisa.

Uspešno se je nadaljevalo in zaključilo delo na številnih nalogah, pri čemer izpostavljamo:

- vsebinsko in tehnološko prenovo ter poenostavitev REK obrazcev,
- vsebinsko in tehnološko prenovo odmere KDNEP (kapitalski dobički nepremičnin) in odloge,
- začetek tehnološke in vsebinske prenovo odmere davka na promet nepremičnin,
- vsebinsko in tehnološko prenovo odmere KDVP (dohodnina od kapitalskih dobičkov vrednostnih papirjev),
- prilagoditev podatkovnih struktur skladno s spremembami podatkovnih struktur na Geodetski upravi RS,
- izdelava programske podpore za izplačilo digitalnih bonov 2022,
- izdelava programske podpore za izplačilo energetskih bonov,
- prenova, tehnološka in vsebinska, oddaje vlog za vzdrževane družinske člane ter vlog za namenitev dela dohodnine za donacije,
- priprava aplikacije za oddajo vloge za obvestilo o izpolnjevanju pogojev za določitev mesečnega davčnega obdobja,
- razvoj nove verzije IT rešitve za elektronsko trgovanje (EU projekt OSS),
- izdelava rešitev, namenjenih izmenjavam podatkov na podlagi sklenjenega protokola med Finančno upravo RS in:

- Policijo (podatki za izvajanje nalog, povezanih z raziskovanjem okoliščin, pomembnih za preprečevanje in odkrivanje kaznivih dejanj);
- ZRSZ (zavarovanje za primer brezposelnosti);
- ZPIZ (podatki o dolgu za potrebe izvajanja 40.a člena),
- izdelava rešitve za podpisovanje vlog na elektronski tablici potrdil za potrdila o davčni številki, potrdil o poravnanih obveznostih oziroma obvestil o dolgu ter potrdil o predloženih obračunih,
- nadaljevanje razvoja izvajanja kontrol posredovanja podatkov s strani koncesionarjev preko spletnih servisov ter prenos podatkov v podatkovno skladišče za potrebe izvajanja centralnega nadzora,
- izdelava rešitve za oddajo zahtevkov za zmanjšanje oziroma oprostitve davka na podlagi mednarodnih pogodb ter pričetek razvoja rešitve za oddajo vlog za vračilo preveč obračunanega davka,
- prenos pristojnosti UE Litija iz Finančnega urada Ljubljana na Finančni urad Hrastnik,
- dosedanje evidenco na maksu je zamenjala nova, v aplikaciji vzpostavljena evidenca za zavezujoče informacije,
- v odmero DMV smo vključili sprotno, preko spletnega servisa, pridobivanje podatkov iz MRVL.

Trošarinski informacijski sistem

Na področju trošarin in okolijskih dajatev se z uvajanjem elektronskega poslovanja zasleduje cilje zakonodaje (nacionalne in evropske), večje učinkovitosti, hitrosti izvajanja postopkov, znižanje stroškov in boljšega nadzora. Kot posledica tega so bile izvedene naslednje nadgradnje sistema eTROD:

- na področju povezave z MRVL (Register motornih vozil),
- za potrebe sprememb ZTro-A in ZTro-B,
- za potrebe zagotavljanja dodatne systemske zaščite so bile odpravljene ranljivosti log4j,
- za potrebe ZTro-1C.

Na področju nadzora gibanja blaga v okviru odloga plačila trošarin (SIEMCS) je potekal intenziven razvoj in testiranja (nacionalna in evropska) tehnološke prenovе in nadgradnje sistema v skladu z EU zahtevami, ki morajo biti implementirane v produkciji v mesecu februarju 2023.

Carinski informacijski sistem

Z realizacijo večletnega programa za e-carino bo na podlagi e-poslovanja omogočena večja učinkovitost carinske unije kot celote. Aktivnosti večletnega programa e-carina so usmerjene v izvedbo nacionalnih in evropskih projektov. Države članice morajo v skladu s Carinskim zakonikom Unije nadgraditi večino obstoječih elektronskih sistemov, povezati nekatere od njih na vseevropski ravni in uvesti več novih sistemov, da dosežejo popolno avtomatizacijo carinskih postopkov in formalnosti.

Znotraj carinskega informacijskega sistema so bile v letu 2022 izvedene naslednje aktivnosti:

- pričetek tehnološke prenovе aplikacije MEJA (Nadzor nad prenosom gotovine v potniškem prometu), s čimer so bile del prenovе že deležne glavne funkcionalnosti vzpostavitve evidence prenosov gotovine iz ali v EU,
- v vseh carinskih aplikacijah so bile odpravljene ranljivosti log4j in s tem zagotovljena dodatna systemska zaščita,
- intenzivni razvoj in testiranja (nacionalna in evropska) nove verzije modula NES (Nadzor vstopa blaga), tj. ICS R2, ki predstavlja nacionalno komponento EU ICS2 (Import Control System 2) sistema za obvladovanje tveganja v povezavi z vnosom blaga v EU,
- izvedena je bila nadgradnja uvoznega sistema SIAIS2 ter pričetek razvoja za potrebe uskladitve s podatkovnim modelom EUCDM 6.2 ter avtomatizacije preverjanja DDV zavezancev,
- intenzivni razvoj in testiranja (nacionalna in evropska) Komponente 1 in Komponente 2 na področju izvoza (SIAES),
- uskladitve podatkovnega nabora H6 priloge B Izvedbene uredbe Komisije (EU) na področju nadzorstva (Nadzorstvo2),

- intenzivni razvoj in testiranja (nacionalna in evropska) tranzitnega informacijskega sistema (SINCTS) za potrebe SINCTS P5 in P6,
- na področju laboratorijskih procesov je bila izvedena migracija ORACLE podatkovne baze na višjo verzijo,
- na področju postopkov nameščanja carinskih, trošarinskih in nekaterih davčnih sistemov je bila izvedena migracija ORACLE podatkovne baze na višjo verzijo,
- aplikacija DIPLOMATI je bila migrirana na višjo verzijo programske opreme ACCESS,
- pričetek razvoja v okviru UUM&DS za potrebe tehnološke nadgradnje nacionalnega vozlišča na verzijo 2.5,
- pričetek priprave specifikacij in delno že razvoja za potrebe evropskih projektov Centralizirano carinjenje, SW CERTEX, Upravljanje z garancijami, Obvestila o predložitvi, Obvestila o prihodu in začasne hrambe,
- na področju pridobivanja šifrantov s strani EU je bila v SICRS aplikaciji izvedena nadgradnja t.i. naročnine na prejemanje sprememb v šifrantih,
- izvedena je bila nadgradnja aplikacije NVO (vknjižba knjigovodskih listin) za potrebe evidentiranja odločb za zavezanca brez EORI številke ter zagotovitev podatkov za analitične namene,
- za domeni NCTS (tranzit) in AES (izvoz) je bila izvedena migracija na CSMIS2.

1. 1. 2022 je bil dan v uporabo nov avtomatizirani uvozni sistem SIAIS2, ki je vložnikom uvoznih deklaracij omogočil popolno avtomatizacijo postopkov v zvezi z rednimi, poenostavljenimi in posebnimi postopki ter deklaracijami za blago vrednosti do 150 EUR. SIAIS2 omogoča centralno vlaganje in sprejem elektronskih uvoznih deklaracij, ne glede na različen kraj predložitve blaga, vlaganje obvestil o vpisu v evidenco deklaranta, samodejno preverjanje veljavnosti deklaracij preko sistema poslovnih pravil, sistemsko analizo tveganja, elektronsko obveščanje deklarantov o kontroli, rezultatih kontrole, prepustitvi blaga in dodelitvi kvote, elektronsko usklajevanje podatkov s strani deklarantov pred in po prepustitvi deklaracije, vlaganje elektronskih zahtevkov za razveljavitev deklaracije, izmenjavo podatkov s finančnim in garancijskim modulom v zvezi s kreiranjem terjatev in obremenjevanjem garancij, večje ugodnosti za pooblaščen gospodarske subjekte (AEO) in imetnike dovoljenj za poenostavljen postopek, izmenjavo podatkov in povezovanje z drugimi organi in institucijami preko različnih spletnih servisov in enotnih oken.

Enotni dokumentni sistem (EDS)

V letu 2022 je bila glavna aktivnost usmerjena v odpravo napak pri vračanju statusov, datumov in drugih potrebnih podatkov iz zalednih sistemov v EDS ali naprej v druge informacijske sisteme. V ta namen je bilo razvito masovno branje R-števil za potrebe zaključevanja izhodnih pošt iz preteklih let ter odprema poštnih poizvednic na Pošto Slovenije preko vmesnika API, kar izredno pohitri prenos teh dokumentov. Vsebinske dopolnitve so bile usmerjene v izboljšave integracijskih procesov z zalednimi sistemi, kjer je Finančna uprava RS omogočila dodatne niti (integracijske vrste za procesiranje masovnih obdelav) ter hitrejše uvažanje vhodnih datotek z velikimi priponkami in vsebinami ter posodobili nekatere obdelave med sistemi.

Z namenom boljšega nadzora pri uporabniku je bila razvita rešitev prikaza zgodovine dostave pošte v izhodni pošti ter dopolnjena odprema izhodne pošte z enodnevnim zamikom ali takoj, kar omogoča, da se lahko uporabnik sam odloči o tipu odpreme in s tem omogoči povrnitev izhodne pošte v prejšnje stanje (v kolikor pride do pomote). Na ravni komunikacije zavezanci – Finančna uprava RS je bil zagotovljen zanesljiv integrativni prenos podatkov iz eDavkov v EDS, s posredovanjem zapisov preko XML strukture.

Poleg rednih vzdrževalnih nalog, so bili referenti redno, mesečno, opozarjani na neizvedene naloge v rokih, s tem pa zagotovili konsolidacijo zaključevanja odprtih nalog na zadevah, dokumentih, izhodnih poštah ter nalogah. Veliko pozornosti smo med letom namenili tudi izobraževanju uporabnikov na temo pravilne odpreme izhodne pošte, objave sporočil o vročanju z javnim naznanilom na javni portal eUprava, odpremi preko zunanega tiskarja in procesnemu reševanju kompleksnih ZUP upravnih postopkov.

Podatkovna analitika

Za izvajanje nalog s področja podatkovne analitike in poslovnega poročanja je ključna centralna baza podatkov v SAP BW, kjer je Finančna uprava RS uspešno in brez zastojev vzdrževala in dopolnjevala prenose/zajem podatkov

iz drugih informacijskih virov. V SAP BW so bili dodani podatki s področja nadzora iger na srečo. V okviru poslovnega poročanja je Finančna uprava RS, glede na zahteve vsebinskih uporabnikov, pripravila poročila in izvajala ad hoc poizvedbe za enkratne zahteve po podatkih, iz zunanjega okolja. V okolju Lumira je Finančna uprava RS začela z razvojem prikaza rezultatov vseh poslovnih procesov na enem mestu, ki bodo vključeni v to okolje. Za misijo IMF so bili pripravljeni podatki za izračun vrzeli na področju DDPO (obračuni DDPO, bilance z razosebljenimi podatki).

Na področju prediktivne analitike je bil razvit nov model za zahtevke VAT-R, ki vključuje tudi podatke o računih na zahtevkih. Prediktivna analitika je bila uvedena pri sprejemu obračunov DDV, kjer je bil razvit model, ki preko strojnega učenja, s podatki iz obračunov DDV in drugih podatkov davčnega zavezanca, izračuna tveganost prejetega DDV obračuna. Izračun se izvede za vsak DDV obračun, še preden je razvrščen na namizje. Prediktivna analitika tako postaja eno bistvenih poslovnih pravil pri določanju tveganosti prejetih obračunov DDV. V razvoju sta dva nova modela, posebej za mesečne in posebej kvartalne obračune DDV, kar bo še izboljšalo kvaliteto ocene tveganosti prejetih obračunov DDV. Z orodjem KNIME, ga je priporočil IMF, je bil razvit pilotski projekt ocene rizičnosti prejetih obračunov DDPO za potrebe inšpekcijskih pregledov.

Izmenjave ter integracije med IS Finančne uprave RS

Informacijski sistem G2G zagotavlja izmenjavo podatkov po uradni dolžnosti med Finančno upravo RS in organi javne uprave. G2G je uveljavljen kot sodoben in standardiziran način izmenjave podatkov med posameznimi zalednimi informacijskimi sistemi znotraj Finančne uprave RS in zunanjimi odjemalci. G2G nastopa tudi v vlogi odjemalca zunanjih virov podatkov in jih posreduje v naše zaledne sisteme. Navedeno pomembno vpliva na ureditev in optimizacijo informacijskega sistema kot celote. Posredovanje podatkov je realizirano preko namenskih storitev, ki avtomatsko izmenjujejo podatke med Finančno upravo RS in zunanjim okoljem. Vse zunanje izmenjave so opredeljene s sklenjenimi dogovori, sporazumi in protokoli.

Tako so bile v letu 2022 razvite oziroma dopolnjene naslednje izmenjave podatkov:

- posredovanje davčno potrjenih računov za BS, UMAR, SURS, FS, in TZS,
- storitev FURS - MNZ - UE - Izmenjava podatkov iz evidence o davkih, knjigovodske evidence in evidence o prekrških,
- povezava evidence o davkih z registrom tujcev (MNZ),
- samodejno pridobivanje datuma obračunskega dne iz spletnih strani AJPes ter posredovanje v RDZ,
- izmenjava podatkov med Finančno upravo RS in ZRSZ iz REK (REK-O) obrazcev,
- prenos revizijskih sledi IS Finančne uprave RS v centralno bazo IDIS,
- izmenjava podatkov z ZRSZ iz OPSV in knjigovodske evidence,
- izmenjava podatkov za ZPIZ, 40. člen,
- storitev za ZPIZ, protokol 1,
- posredovanje podatkov na portal OPSI,
- nadgradnja izmenjave ZZS - protokol 6, zaradi spremembe REK-O,
- posredovanje podatkov REK in KNJ na ZPIZ, protokol 9,
- Policija – postopek 4 (DDV-O, RP-O, Pridobitve).
-

Poleg navedenih izmenjav podatkov pa so bile v letu 2022 izvedene tudi naslednje naloge:

- implementacija sistema za izvajanje OTRS/Grafana kontrol nad izvajanjem G2G storitev,
- migracija baze G2G na Oracle Linux,
- prenova nadzornega sistema CNS, tehnična prenova in dodatne funkcionalnosti za nadzor G2G izmenjav,
- migracija sistema izmenjav v okolje BTS 2020,
- vzpostavitev varne komunikacije med sistemom G2G in SAP,
- postavitve nadzornega sistema BTS360.

Informacijski sistem VIES je namenjen izmenjavi DDV podatkov med državami članicami Evropske unije. Sistem se uporablja za nadzor intrakomunitarnega prometa blaga in storitev v skupnem evropskem carinskem prostoru od

trenutka, ko so bile ukinjene notranje carinske meje v EU. Povezava med posameznimi VIES sistemi poteka preko varnega evropskega omrežja CCN in CCN2. VIES dostopa tudi do mednarodnega omrežja CTS za izmenjavo podatkov z državami izven EU. Preko CTS omrežja se izvajajo tudi druge vrste izmenjav podatkov (DAC izmenjave) med različnimi davčnimi jurisdikcijami v skladu z zakonodajo EU ter večstranskimi sporazumi pod okriljem OECD-ja.

V letu 2022 so bile v VIES implementirane naslednje funkcionalnosti:

- informacijska podpora za poročanje čezmejnih aranžmajev (DAC6),
- avtomatski prenos prejetih podatkov DAC2 v SAP HANA,
- posodobitev aplikacije eFCA za uporabo z brskalnikom Edge in podpora za novo shemo,
- tehnična posodobitev aplikacije eFCA z nadgradnjo knjižnic in posodobitev certifikatov,
- izvedba arhiviranja zgodovinskih podatkov,
- postavitve monitoringa za VIES in za izmenjave AEOI,
- začetek razvoja IT podpore za izmenjavo DAC7 in povezava s centralnim direktorijem EK.

Podpora izvajanju nalog s področja informacijske tehnologije

Naloge Projektne pisarne so skrb za izvedbo postopkov javnega naročanja s področja IT, objavljanje in upravljanje dokumentacije vezane na javna naročila, sodelovanje pri sklepanju pogodb ter področje upravljanja sprememb aplikativne programske opreme na osnovi sklenjenih pogodb.

V letu 2022 je Finančna uprava RS nadaljevala z izvajanjem stalne naloge obdelovanja vlog zaposlenih ter skrbela za evidenco uporabnikov ter posredovanje zahtevkov na MJU v nadaljnjo obdelavo, dodelitev certifikatov. Prav tako je bila nudena pomoč pri nameščanju ter uporabi digitalnih certifikatov.

Tudi v letu 2022 se je nemoteno izvajalo delo zbiranja vlog zaposlenih ter vodenjem evidence dodeljenih oddaljenih dostopov do omrežja HKOM. Zahteve po dodelitvi dostopov so bile posredovane na MJU (geselniki.mju@gov.si). Nudena je bila pomoč pri nameščanju ter uporabi oddaljenih dostopov do omrežja HKOM.

Skozi celotno leto se je spremljalo izvajanje proračuna v okviru Urada za informatiko: priprava letnega načrta, skladno z dogovorom vodstva UI in predlogi skrbnikov pogodb; priprava dinamike za tekoče leto, skladno s sprejetim proračunom in predlogi skrbnikov pogodb, vodenje evidence pogodb, dinamike in porabe ter plana porabe finančnih sredstev, priprava podatkov oddelku za finance za ustrezne prerazporeditve finančnih sredstev med FEP-i, postavkami, konti, NRP-ji, priprava projektne dokumentacije (DIIP, IP, PIZ za nove NRP-je, ki veljajo od letos), priprava podatkov za potrebe priprave rebalansa itd. Skupno porabljenih sredstev v letu 2022 je bilo približno 18,75 mio EUR.

Informacijska varnost

V tretjem kvartalu leta 2022 je izveden nadzor nad tremi obdelovalci osebnih podatkov. Nadzor je izveden pri izvajalcih storitev ZZI, RRC ter KRO. Napak pri obdelavi osebnih podatkov Finančna uprava RS ni zaznala.

Izvajale so se tudi naloge:

- izdelave in posodabljanja politik informacijske varnosti ter spletne strani;
- organizacije izvedbe nadzora čiste mize in praznega zaslona;
- organizacije izvedbe nadzora revizijskih sledi pri zaposlenih in zunanjih izvajalcih;
- periodični nadzor nad ukrepi varstva in zavarovanja podatkov pri pogodbenih obdelovalcih;
- svetovanje uslužbencem Finančne uprave RS s področja informacijske varnosti;
- e-izobraževanja s področja informacijske varnosti.

Nadzor na delovanjem IS Finančne uprave RS ter izvajanjem obdelav podatkov

Skrbno načrtovan monitoring je ključen za hitro zaznavo in odpravo motnje v delovanju informacijskega sistema. Monitoring je podprt z avtomatskim poročanjem o uspešnosti / neuspešnosti posameznih opravil in alarmiranjem ob napakah ali zastojih. Uveden je tako monitoring aplikacij kot monitoring sistemskih virov.

Aplikativni monitoring temelji na senzorjih vgrajenih v samo aplikativno programsko opremo ali zunaj nje. Trenutno je izdelanih več kot 50 senzorjev za spremljanje in poročanje o zastojih v obdelavah ali izmenjavah podatkov. V letu 2022 se je poleg rednih prilagoditev ter vzdrževanj, aplikativni monitoring razvijal v smeri monitoringa EDIS obdelav in storitev. V tem sklopu so bili izdelani senzorji za spremljanje in obveščanje o napakah ali zastojih na področju izhodne korespondence iz sistema ERP, knjiženju akontacij davka iz dejavnosti in davka od dobička pravnih oseb.

V letu 2022 je Finančna uprava RS nadaljevala z razvojem monitoringa na sistemskem nivoju in sicer s pomočjo sedaj že obstoječega sistema Prometheus in Grafana, s katerima zajemamo in vizualiziramo podatke o sistemskih metrikah na posameznih strežniških sistemih. Z omenjenim monitoring sistemom upravljamo z alarmiranjem ob preseženih prednastavljenih dopustnih oz. mejnih vrednostih posameznega parametra, ki ga senzor monitoring sistema spremlja. V letu 2022 je Finančna uprava RS dodatno v monitoring vključila monitoring sistemov Oracle Linux in QLIK. Sistem monitoringa je bil dodatno nadgrajen z možnostjo alarmiranja v sklopu posameznih senzorjev s sistemskega in aplikativnega nivoja sistemov Finančne uprave RS. Poleg alarmov na sistemskih virih (disk, RAM, CPU Sessions), je vključeno tudi alarmiranje na področju sistemsko baznih virov npr. število sej na bazah podatkov G2G, IDP, PSCKE, RDZ in VIES. Posodabljanje odjemalcev SAP Logon in SAP NWBC na delovnih postajah je potekalo sproti, s čimer so zagotovljeni tehnični in varnostni popravki, ki jih je predpisal izdelovalec programske opreme. Prav tako so na ta način zagotovljene nove funkcionalnosti potrebne za delo.

Pomoč uporabnikom

Za pomoč uporabnikom, tako notranjim kot zunanjim, so zagotovljene storitve, preko enotne vstopne točke klicnega centra (05) 2976 800 in elektronskega naslova sd.fu@gov.si. Cilj pomoči uporabnikom je, v čim krajšem času in na ustrezen način zagotoviti nemoteno delo. Na odprtem portalu eDavkov uporabnike sproti obveščamo o delovanju informacijskih sistemov Finančne uprave RS, kjer najavljamo tudi vse nove vsebinske in tehnične spremembe posameznih področij in funkcionalnosti. Sistem pomoči je zasnovan in organiziran na treh nivojih, kar zagotavlja reševanje splošnih kakor tudi zahtevnejših tehničnih in vsebinskih vprašanj.

Sistem pomoči je informacijsko podprt, kar omogoča nadzor nad reševanjem prijavljenih težav in prenos reševanja zahtevkov za pomoč med posameznimi nivoji. V letu 2022 je pomoč uporabnikom obsegala odgovore na več kakor 28.849 telefonskih klicev in 56.741 elektronskih zahtevkov. Glavnina vprašanj v letu 2022 je bila na temo novega REK-O obrazca (nove sheme, možnost testiranja, kontirani obrazci, pooblaščenje, postopek uvoza itd.). Uslužbencem Finančne uprave RS je bila nudena pomoč pri nameščanju Outlooka na službene prenosne telefone v profil InTune.

V letu 2022 je bil v aplikacijo eDražbe uspešno vpeljan način avtentikacije preko gradnika SICAS (SI-PASS) in urejena avtorizacija uradnikom na finančnih uradih. V januarju 2022 je bilo izvedeno testiranje aplikacije DARS eVinjete ravno tako pa je bil pripravljen sistem za administracijo uporabnikov. Izvedena je tudi prenova modula za administracijo uporabnikov zalednega sistema (IDIS) z novim načinom avtentikacije.

Zagotavljanje infrastrukture

Zagotavljanje strežniške in namizne informacijske opreme se izvaja v sodelovanju med Finančno upravo RS in Direktoratom za informatiko pri Ministrstvu za javno upravo. Področja sodelovanja so obsegala zamenjavo osebne računalniške opreme, migracije aplikativnih sistemov iz stare strežniške opreme na novo opremo in tudi migracijo podatkovnih baz Oracle na operacijski sistem Linux. Na novo strežniško opremo je bila migrirana aplikacija eDavki.

Migrirane so bile vse baze Oracle (RDZ, IDP, FRARA, VIES, G2G in druge), pri čemer je bil izveden tudi prehod iz operacijskega sistema HP-UX na Oracle Linux Virtualization Manager (OLVM). Na področju strežniške opreme finančnih uradov poteka selitev skupnih in osebnih map na novejšo strežnike. Ob tem se uvajajo postopki rednega kvartalnega posodabljanja operacijskih sistemov.

V letu 2022 smo veliko pozornosti usmerili tudi v dvig varnosti do informacijskih sistemov Finančne uprave RS. Tako je bil v drugi polovici leta 2022 uspešno implementiran HTTPS protokol znotraj SAP okolja kakor tudi do uporabnikov. Omenjeni protokol uporablja namenski digitalni certifikat Entrust, ki onemogoča nepooblaščen dostop do SAP okolja (eDIS, CRM, Fplus, Fraud management, BI Portal itd.).

Na področju namizne računalniške opreme se je nadaljevala v letu 2021 začeta menjava zastarele namizne računalniške opreme. V letu 2021 je bilo nadgrajenih ali zamenjanih 1.306 delovnih postaj. Do konca leta 2022 je bilo nadgrajenih ali zamenjanih še dodatnih 1.574 delovnih postaj. Skupaj je bilo nadgrajenih ali zamenjanih 2.880 delovnih postaj (od tega je bilo nadgrajenih 313 prenosnikov, dodeljenih 1.700 prenosnikov in 806 stacionarnih delovnih postaj ter 61 tabličnih računalnikov). Pri veliki večini je šlo za zamenjavo z novim prenosnim računalnikom, kar izboljšuje mobilnost uslužbencev, omogoča delo od doma s službeno opremo in delo na več lokacijah brez potreb po nameščanju dodatnih stacionarnih računalnikov.

Na področju poslovne mobilnosti je Finančna uprava RS pristopila v sistem za enotno upravljanje končnih točk Microsoft InTune. Rešitev omogoča oddaljen dostop do aplikacij (elektronska pošta, EDS, Microsoft Teams, ...) in upravljanje mobilnih naprav na daljavo. V rešitev je vključenih 933 od skupaj 1.115 mobilnih naprav.

Enterprise Vault, Outlook: uvedena je bila rešitev, ki zagotavlja arhiviranje elektronskih sporočil v vseh osebnih in skupnih elektronskih predalih Finančne uprave RS na centralnem strežniku MJU. Izvedena je bila revizija skupinskih elektronskih predalov v Finančni upravi RS. Ukinjenih je bilo 29 nepotrebnih skupinskih predalov. Trenutno je v uporabi 279 skupinskih predalov.

18 SPODBUJANJE PROSTOVOLJNEGA PLAČEVANJA DAJATEV

Krepitev kulture prostovoljnega izpolnjevanja zakonskih obveznosti je prednostni dolgoročni cilj Finančne uprave RS. V ta namen se kontinuirano izvaja vrsta medsebojno povezanih ukrepov na različnih področjih njenega delovanja od preventivnih do zelo ciljno usmerjenih aktivnost.

Informiranje in ozaveščanje zavezancev

Telefonsko informiranje

Finančna uprava RS zagotavlja pravico zavezancev do informiranja iz 13. člena Zakona o davčnem postopku. S tem vpliva na povečanje pravilno in pravočasno izpolnjenih davčnih obveznosti. V letu 2022 je bilo v Klicnem centru odgovorjeno na 430.591 klicev, in sicer največ v klicnem centru za davke fizičnih oseb (267.266), Klicnem centru za davke poslovnih subjektov (77.685), KC PS Klicnem centru za DDV (48.108) ter in Klicnem centru BON (37.532). Klicni center BON je bil zaradi zaključenega obdobja za unovčitev Turističnih bonov in Bonov21 ukinjen 1. 7. 2022. V Klicnem centru za davke fizičnih oseb so bile tudi v letu 2022 opazne standardne konice s povečanim številom odgovorjenih klicev: obdobje pred rokom za vložitev Vlog za uveljavljanje posebne olajšave za vzdrževane družinske člane za leto 2021 ter po odpremi prve in druge tranše informativnih izračunov dohodnine za leto 2021. V Klicnem centru za davke poslovnih subjektov v letu 2022 značilna konica na letni ravni ni bila zaznana. Klici glede Obračuna davka od dohodkov pravnih oseb in Obračuna dohodnine od dohodka iz dejavnosti so se zaradi prestavitve roka za oddajo iz 31. 3. 2022 na 3. 5. 2022 porazdelili v obdobje pred 31. 3. 2022 do 3. 5. 2022. Predvsem v KC PS so bili v prvi polovici leta prejeti tudi klici glede ukrepov za omejitev posledic Covid-19 na davčnem področju.

Povprečen čas čakanja na prostega uslužbenca v klicnih centrih v letu 2022 je bil 111 sekund. Tudi ob letnih konicah je bil čas čakanja na prostega uslužbenca primeren, takrat smo običajno število uslužbencev v klicnih centrih okrepili

z dodatnimi uslužbenci. Slabši odzivni čas je bil v Klicnem centru BON v zadnjem mesecu pred rokom za unovčitev bonov, ko smo beležili izredno povečanje števila klicev.

Klicni centri

V kontaktnem centru Finančne uprave RS je bil v letu 2022 urejen prilagojen dostop za zaposlene do enotnega dokumentarnega sistema. S tem bodo informacije za zavezance pri telefonskem klicu lahko v večji meri celovite in podane ob prvem stiku.

Dokončan je bil vzpostavljen drugi in tretji nivo informiranja za pripravo zahtevnejših pojasnil in koordinacijo dela v ekipah zaposlenih. Na ta način je Finančna uprava omogočil hitrejšo pripravo pojasnil na prvem nivoju in obvladovanje zahtevnejših vsebinskih področij na drugem in tretjem nivoju. Vzpostavljena je bila Ekipa KAPITAL za pripravo pojasnil z zahtevnejših vsebinskih področij, na katerih je za pripravo pojasnil iz davčnega področja potrebno znanje tudi izven davčnih okvirjev.

Ob letnih konicah so se v kontaktni center finančne uprave vključili dodatni uslužbenci, ki sicer ne opravljajo dela v klicnem centru. S tem je bila dosežena primerna odzivnost tudi v času konic (oddaja vlog za uveljavljanje posebne olajšave za vzdrževane družinske člane pri informativnem izračunu dohodnine, prejem informativnega izračuna dohodnine, oddaja obračuna za dohodek iz dejavnosti oziroma dohodka pravnih oseb).

Spletišče Finančne uprave RS

V letu 2022 je potekalo obveščanje uporabnikov prek spleta www.fu.gov.si brez večjih izpadov. Vnos novic, aktualnih novic, pomembnih in nujnih obvestil, ažuriranje dokumentov ter opisnih vsebin, je bilo ažurno in brez motenj.

Zaradi zagotavljanja varnostnih popravkov, je Finančna uprava RS sredi leta 2022 pričela z nadgradnjo sistema TYPO3. Novejša verzija TYPO3 je zahtevala tudi višjo verzijo PHP-ja (ver 8.x). Zaradi dejstva, da obstoječe gostovanje na MJU ne more zagotoviti dovolj visoke verzije za nadgradnjo TYPO3, je sočasno pričela z nadgradnjo TYPO3 ter z migracijo na novo gostovanje znotraj MJU. Protokol za novo gostovanje je tudi dodatno zahtevalo varnostno preverjanje. Sled tega sta bila nadgradnja in migracija na novo gostovanje časovno nekoliko obsežnejša.

V letu 2022 je Finančna uprava RS nadaljevala s prilagajanjem spletnih strani za ranljive skupine – odprava programskih ter uredniških napak. Trenutno je prilagojena polovica spletnih strani spletišča www.fu.gov.si. V okviru prilagoditev spletnih vsebin za najnovejše tehnologije (mobilne naprave), ki jih uporabniki vedno bolj pogosteje koristijo, je bilo izvedeno prilagajanje slik, ki bo sedaj bolj zvezno. To bo vidno na novem strežniku, ki bo produkcijski uporabi v letu 2023.

Proti koncu leta 2022 je bila ponovno zagnana analitika za Matomo. Izvedena je bila migracija na nov Matomo strežnik. Finančna uprava RS je ugodila GDPR, zaradi česar je sedaj, ob vstopu na spleto www.fu.gov.si, potrebno potrjevanje piškotkov. V sodelovanju z DPO Finančne uprave RS je bil dogovorjen ter izvedene izjeme, v primeru mesečnih poročanj v okviru projekta SI-SDG.

Komuniciranje z mediji

V letu 2022 je Finančna uprava nadaljevala s proaktivnim medijskim komuniciranjem. Poleg rednega informiranja in obveščanja javnosti o davčnih in carinskih temah je bila v nekoliko manjši meri kot pretekli dve leti namenjena pozornost protikoronskim ukrepom, ki se nanašajo na davčno področje. Tudi turističnim bonom in Bonom 21 je bila namenjena manjša medijska pozornost kot preteklo leto, saj je bilo obe vrsti bonov mogoče unovčevati le do 30. 6. 2022. V drugi polovici leta 2022 je bilo torej protikoronskim ukrepom in unovčevanju bonov namenjeno zelo malo pozornosti.

Tudi pri drugih tematikah so bili davčni zavezanci prek medijev obveščeni o vseh pravicah in obveznostih ter o novostih. Poseben poudarek pri komuniciranju z javnostjo je bil namenjen načinu podajanja informacij. Kljub kompleksnosti davčne in carinske tematike se skuša tako z mediji kot zavezanci komunicirati na poljuden, razumljiv, vendar še vedno strokoven način. S tem namenom so se tudi v letu 2022 širila in posodabljala različna

komunikacijska orodja in pripomočki, predvsem v smeri digitalizacije, to je uporaba video vsebin, infografik in širitev komuniciranja prek družbenih omrežij.

Pri komuniciranju z mediji so se uporabljala različna komunikacijska orodja, kot npr. sporočila za javnost, novinarske konference, izjave za medije, odgovori na novinarska vprašanja itd. Finančna uprava je leta 2022 odgovorila na 558 novinarskih vprašanj, kar je 27% manj kakor leto poprej, ter objavila 82 sporočil za medije, kar je 28 % manj kakor leta 2021. Ob tem bi izpostavili, da je bilo letu 2022 znatno manj informacij, ki so se nanašale na covid ukrepe, na turistične bone in na nove bone 21.

Družbena omrežja

Skladno s svetovnimi trendi spreminjanja medijskega prostora je Finančna uprava že leta 2019 začela z novo strategijo komuniciranja prek družbenih omrežij. Na ta način si želi približati čim širši javnosti ter zavezancem davčne vsebine predstaviti na drugačen način, predvsem pa pridobiti čim širši krog sledilcev, ki se jim lahko posreduje relevantne informacije. Na družbenih omrežjih se redno odgovarja tudi na vprašanja zavezancev. Do konca leta 2022 je bilo na družbenem omrežju Facebook skupno 13.155 sledilcev, na Twitterju 3.720 sledilcev, na Instagramu 1.023 sledilcev, in na LinkedInu 160 sledilcev.

S koncem leta 2022 se je Finančna uprava odločila za aktivno upravljanje družbenega omrežja LinkedIn predvsem z namenom promocije dela na Finančni upravi in večjega dosega objavljenih prostih delovnih mest, saj se trenutno soočamo s pomanjkanjem oz. nizkim številom prejetih prijav kandidatov za razpisana delovna mesta.

Podporne komunikacijske aktivnosti

Davčnim zavezancem, ki so na novo ustanovili podjetje oziroma na novo registrirali dejavnost, je finančna uprava nudila dodatno informiranje in pomoč. Predstavniki finančne uprave so v letu 2022 obiskali 2.120 novoustanovljenih podjetnikov po celotni Sloveniji, med katerimi jih je večina samostojnih podjetnikov. Seznanili so jih s pravicami in obveznostmi ter jim ponudili pomoč ter kontakte v primeru, da bodo potrebovali dodatna pojasnila. Na ta način bodo davčni zavezanci čim bolje informirani in pripravljeni na izzive, s katerimi se bodo srečali na davčnem in carinskem področju. Zavezancem so delili tudi informativne letake, postavljena je tudi posebna spletna stran.

Dobrodelni projekt

Finančna uprava je v letu 2022 nadaljevala z dobrodelnim projektom »FURS smo ljudje«. Namen projekta je zbiranje pomoči za družine v stiski, v sodelovanju z Zvezo prijateljev mladine Moste-Polje. V projekt je vključenih vseh 17 uradov po Sloveniji. Konec leta 2022 je bilo v sklopu »FURS smo ljudje« izveden tudi projekt Čarobna zima in v sklopu tega projekta so bili vključeni tudi vsi Finančni uradi. Uslužbenci Finančni uradi so zbirali darila za najmlajše, ki so jih nato prevzeli predstavniki Zveze prijateljev mladine Moste-Polje ter jih predali otrokom iz družin v stiski.

Izobraževanje zavezancev

V skladu z načelom spodbujanja prostovoljnega izpolnjevanja davčnih obveznosti, Finančna uprava RS pravočasno in primerno obvešča javnost o vsebini veljavnih predpisov o obdavčenju in drugih predpisov, za izvajanje katerih je pristojna in zavezancem daje pojasnila o izpolnjevanju njihovih obveznosti. Zato je oblikovala sistem izobraževanja, ki je usmerjen tudi k potrebam zunanjega okolja: gospodarskim subjektom, prebivalstvu in raznim organizacijam, s katerimi tudi sicer sodeluje. V ta namen je bil pripravljen letni načrt predavanj in drugih aktivnosti za zunanje okolje. Uveden sistem izobraževanja je voden centralno iz Generalnega finančnega urada in obsega 10 tematskih področij, v okviru katerih se kontinuirano odvijajo razni posveti, seminarji in druge oblike sodelovanja, tako v živo kot na daljavo. Skupno se je izobraževalnih dogodkov v letu 2022 udeležilo 1.812 zunanjih udeležencev. V načrtu Finančne uprave RS za leto 2022 so bile tako realizirane vse načrtovane naloge na področju spodbujanja prostovoljnega plačevanja davkov pri mladih (projekt Davčno opismenjevanje) in pri izvajanju izobraževanja za zunanje okolje. Na področju izvajanja usposabljanj za uslužbenice, so se povečali tako število izvedenih usposabljanj, kot tudi število udeležencev. Posledično je bil načrtovan kazalnik, Število izobraževalnih dni/zaposlenega, presežen za 9 %.

V obravnavanem obdobju se je usposabljanj, ki so bila organizirana za uslužbenke Finančne uprave RS, udeležilo tudi 55 zunanjih udeležencev iz Ministrstva za finance in nekaterih drugih organov, in sicer so se udeležili 10 izobraževalnih dogodkov, ki so bili izvedeni tako v živo kot na daljavo.

V letu 2022 je Finančna uprava RS v okviru kontaktne skupine za gospodarstvo s področja carine organizirala predavanje o poreklu blaga – novosti in prehodna pravila o poreklu, predavanje o seznamu blaga z dvojno rabo ter spletnih orodij za pomoč pri izvajanju omejevalnih ukrepov, ter predavanje glede novosti na področju carinskih informacijskih sistemov (SINCTS5, ICS2 R2 ter SIAES2). Izvedeno je bilo tudi strokovno usposabljanje s področja carinske zakonodaje za pridobitev potrdila o poklicni kvalifikaciji.

Finančna uprava RS vsako leto izvaja strokovno usposabljanje s področja carinske zakonodaje, ki je za udeležence brezplačno, pridobijo pa potrdilo o uspešno opravljenem usposabljanju s področja carinske zakonodaje. V prvi vrsti je namenjeno tistim, ki morajo v skladu z zakonodajo dokazati izpolnjevanje merila poklicne kvalifikacije, vabljeni pa so tudi predstavniki ostalih gospodarskih subjektov, ki so vključeni v aktivnosti, ki jih ureja carinska zakonodaja (npr. tisti, ki opravljajo posle zastopanja v carinskih zadevah). V letu 2022 je bilo izvedeno usposabljanje v mesecu septembru, in sicer v živo, na sedežu Generalnega finančnega urada. Usposabljanja se je udeležilo 95 slušateljev, od katerih jih je 88 pridobilo potrdilo o uspešno opravljenem usposabljanju.

Davčno opismenjevanje mladih

Finančna uprava RS vodi projekt Davčnega opismenjevanja mladih že devet let. Projekt poteka na ravni šolskega in ne koledarskega leta. Za šolsko leto 2021/2022 se je na povabilo za sodelovanje v projektu Davčno opismenjevanje mladih odzvalo 83 šol (osnovne šole, srednje šole in 1 fakulteta) za skupno 5.872 učencev, dijakov in študentov. Zaradi epidemije Covid-19 smo že v letu 2021 vsebine prilagodili tudi za predavanja na daljavo in v letu 2022 šolam ponudili možnost izbire med predavanja v živo ali na daljavo preko MS Teams ali Zoom. Večina prijavljenih šol se je odločila za izvedbo v živo v razredih, posledično se je povečalo število izvedb na posamezni šoli, kar predstavlja večjo obremenitev za predavatelje.

V začetku meseca septembra smo na šole že deveto leto zapored poslali povabilo za novo šolsko leto 2022/2023. Prijave sprejemamo skozi celotno šolsko leto. Do 31. 12. 2022 smo tako prejeli 93 prijav, kar je največ v primerjavi z enakimi obdobji v preteklih letih.

V letu 2022 smo prvič ponudili tudi predavanja osnovnim in srednjim šolam z italijanskim učnim jezikom v italijanščini. Predavanja v italijanskem jeziku izvaja naša uslužbenka iz Finančnega urada Koper.

Medresorska delovna skupina za finančno pismenost

V letu 2022 so se nadaljevale aktivnosti delovne skupine za finančno opismenjevanje na ravni države, katere pobudnica je Banka Slovenije, sodelujejo pa še Ministrstvo za finance, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Center za poklicno izobraževanje in Zavod za šolstvo RS. Finančno opismenjevanje bi se na pobudo, mandat in s podporo ministra za finance in ministra za izobraževanje, znanost in šport okrepilo v obstoječem šolskem programu s posebnim poudarkom na potrebnem vključevanju manjkajočih vsebin v učne načrte in kroskurikularni program osnovne šole.

Projekt usposabljanja strokovnih in vodstvenih delavcev v vzgoji in izobraževanju za krepitev digitalnih kompetenc, kompetenc za trajnostni razvoj ter finančne pismenosti

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport je objavilo javni razpis, ki ga sofinancirata ministrstvo in Evropska unija – NextGenerationEU in katerega cilj je načrtovanje, razvoj, priprava in izvedba programov usposabljanj strokovnih in vodstvenih delavcev v vzgoji in izobraževanju, ki izvajajo javno veljavne programe, za dvig in krepitev digitalnih kompetenc ter temeljnih vsebin računalništva in informatike (v nadaljevanju: RIN), kompetenc za trajnostni razvoj in finančne pismenosti. V aktivnosti se je vključila tudi Finančna uprava RS, kjer bomo sodelovali pri pripravi vsebin za definiranje kompetenc na področju davkov.

Aktivnosti skupine za posvetovanje z gospodarstvom

Finančna uprava RS si prizadeva zagotavljati odprt dialog z gospodarstvom ter dosegati najboljše delovanje. Zaradi navedenega je bila v letu 2018 ustanovljena kontaktna skupina za gospodarstvo za področje carin, ki se je kasneje razširila še na področje trošarin in okoljskih dajatev. Kontaktna skupina za gospodarstvo predstavlja prostor za medsebojno izmenjavo mnenj med gospodarskimi subjekti in Finančno upravo RS, zlasti v zvezi s pripravo navodil in pojasnil za področje carin, pripravo novih informacijskih rešitev, zakonodajnimi novostmi s področij carin in izvajanjem carinske zakonodaje.

V kontaktno skupino za gospodarstvo je Finančna uprava RS povabila vse zainteresirane gospodarske subjekte, ki želijo sodelovati na zgoraj navedenih področjih. Interes za sodelovanje je do 31. 12. 2022 izrazilo 161 članov za področje carine, 50 članov za področje okoljskih dajatev in 54 članov na področju trošarin. Z vidika informiranja je bilo v letu 2022 poslano 43 obvestil na carinskem področju ter eno obvestilo za področje okoljskih dajatev in tri obvestila na področju trošarin.

Podelitev posebnega statusa

Do konca leta 2022 je posebni status pridobilo 12 velikih davčnih zavezancev. V letu 2022 je bil enemu zavezancu podeljen posebni status. Prejeli smo dve novi vlogi, ki sta še v obravnavi. Program se je tudi v letu 2022 izvajal skozi obravnavanje razkritih davčnih tveganj, hitro in odzivno sodelovanje ter sprotno spremljanje zavezancev s posebnim statusom. Aktivnosti so se izvajale na področju preveritve delovanja notranjih davčnih kontrol in davčne obravnave tistih področij, ki so bila prepoznana kot tvegana. Organizirani so bili tudi letni razgovori s predstavniki zavezancev s posebnim statusom, na katerih se je preverjalo obojestransko uresničevanje zavez iz posebnega statusa.

Ukrepi za krepitev predvidljivosti odločanja Finančne uprave RS

Z izdajanjem zavezujočih informacij Finančna uprava RS omogoča zavezancem, da si vnaprej pridobijo informacije o davčni obravnavi nameravanih aktivnosti, kar predstavlja prispevek k davčni gotovosti in predvidljivosti poslovanja. Vsebina zavezujoče informacije je med drugim podlaga, na kateri temeljijo odločitve zavezancev za davek, ali bodo dejansko izvedli nameravane poslovne aktivnosti. Zavezanci so v letu 2022 vložili 14 vlog za izdajo zavezujoče informacije. Tri vloge so bile prenesene iz leta 2021. Zavezujoča informacija je bila izdana za 9 vlog, od tega tri zavezujoče informacije za vloge iz leta 2021 in šest za vloge iz leta 2022. Dve vlogi sta ostali nerešeni in sta bili preneseni v reševanje v letu 2023. V pet primerih so zavezanci odstopili od vloge in jim je bilo podano splošno pojasnilo po 13. členu Zakona o davčnem postopku. V enem primeru pa je bilo ugotovljeno, da je aktivnost že izvedena, zaradi česar se zavezujoča informacija ne izda.

Zavezujoče tarifne informacije so odločbe, ki jih izdajo carinski organi in so zavezujoče za carinske organe vseh držav članic ter imetnika odločbe. Finančna uprava RS je v letu 2022 izdala 149 odločb v zvezi z zavezujočimi tarifnimi informacijami (ZTI), ki določajo uvrstitev določenega blaga v carinsko nomenklaturo in so veljavne v vseh državah članicah EU. Največje število odločb je bilo izdanih za prejo iz 54. poglavja in medicinske instrumente ter aparate iz 90. poglavja. V EU je bilo v letu 2022 izdanih skupaj 39.254 odločb, kar več kot polovica vseh odločb pa je bila izdana v Nemčiji in sicer največ za proizvode iz 84. in 85. poglavja (mehanika).

Ukrepi povezani s plačevanjem obveznosti

Uvedba novih plačilnih metod, ki olajšujejo plačevanje obveznosti zavezancev

Finančna uprava RS zavezancem omogoča različne načine poenostavitve pri plačevanju obveznih dajatev na način, da zavezanec z enim plačilnim nalogom poravnava več različnih dajatev. Poleg zmanjšanja administrativnih bremen za zavezance pri plačevanju obveznih dajatev, rešitve pri poenostavitvi plačevanja obveznih dajatev zagotavljajo, da

prejemniki (blagajne javnega financiranja) prejmejo sredstva še isti dan – enako, kot bi v primeru posamičnega plačila, ne glede na to, da zavezanec plača z enim plačilom obveznosti do različnih blagajn javnega financiranja.

Zavezanci, ki oddajo prijavo na prejem eRačuna za plačilo obveznih dajatev, obveznosti obračunane z obračunom prispevkov za socialno varnost (OPSV), obračunom davčnega odtegljaja (REK obrazec), obračunom davka od dohodka pravnih oseb ter obračunom akontacij dohodnine in dohodnine od opravljanja dejavnosti plačajo z eRačunom prejetim v spletno banko. Na dan 31. 12. 2022 je bilo pri Finančni upravi RS evidentiranih 5.359 aktivnih prijav na prejem eRačuna za plačilo obveznih dajatev, kar je za 10 % več kot na dan 31. 12. 2021. V letu 2022 je bilo izdanih 85.959 eRačunov za plačilo obveznih dajatev v višini 60.757.207 EUR. V primerjavi z letom 2021 se je število izdanih eRačunov za plačilo obveznih dajatev povečalo za 65 %. Povišanje števila izdanih eRačunov je predvsem posledica izdaje eRačunov tudi za plačilo obveznosti določenih z obračunom davka od dohodka pravnih oseb ter obračunom akontacij dohodnine in dohodnine od opravljanja dejavnosti, ki se izdajajo od junija 2022.

Zavezancem, ki so registrirani uporabniki eDavkov in uporabniki spletnih bank, ki so vključene v sistem spletnih plačil Uprave Republike Slovenije za javna plačila je bilo leta 2020 omogočeno, da za izbrane obveznosti v sistemu eDavki (tako spletnem portalu kot mobilni aplikaciji) izvedejo plačilo z enim plačilnim nalogom na en račun, ki jim je v spletno banko posredovan iz eDavkov preko sistema spletnih plačil UJP. V letu 2022 je bilo na ta način izvršenih 27.389 plačil v skupnem znesku 5.747.939 EUR. V povprečju je v letu 2022 vsak mesec plačilo iz eDavkov izvršilo 1.674 zavezancev, kar je 171 % več kot v letu 2021.

Širitev storitve opominjanja pri plačevanju davkov

Kljub temu, da zakonodaja ne predpisuje obveznega opominjanja, Finančna uprava RS zavezance opozarja na plačevanje obveznosti pred in po izteku roka za plačilo davkov. Mobilna aplikacija eDavki omogoča obveščanje registriranim uporabnikom o izteku roka za plačilo davka tik pred zapadlostjo, če so na to storitev naročeni. V preteklem letu se je ponovno razširil krog uporabnikov te storitve.

Po zapadlosti terjatev in pred začetkom davčne izvršbe dolžnika, Finančna uprava RS dolžnike pozove k prostovoljni poravnavi zapadle obveznosti z opominom. V letu 2022 so bile razširjene storitve opominjanja za področje davkov, tako da po novem zagotavljajo, da se pošiljajo opomini tudi zavezancem, ki imajo naslov za vročanje v tujini. Dopolnjena je bila tudi vsebina opomina, ki omogoča preglednejšo navedbo številke podračunov in možnost priprave plačilnega naloga s QR kodo.

Javna objava neplačnikov davka

Finančna uprava RS mesečno javno objavlja seznam davčnih zavezancev z zapadlimi neplačanimi davčnimi obveznostmi, ki na 25. dan v mesecu pred mesecem objave presegajo 5.000 € in so starejše od 90 dni. Od prve objave enotnega seznama neplačnikov davkov v avgustu 2014 do objave v januarju 2023 (po stanju na dan 25. 12. 2022) se je število dolžnikov zmanjšalo za 5.040 oseb oz. za 28,9 %, skupni davčni dolg objavljenih dolžnikov pa se je zmanjšal za 285.329.669 € oz. za 29,3 % ob tem, da je v letu 2022 glede na leto 2014 zabeležena 54,6 % rast prihodkov.

Enostaven dostop zavezanca do stanja dolga in potrdila o poravnanih obveznostih

Zavezanci lahko preko spletnega portala Finančne uprave RS v okviru spletne storitve »eKartica« ali preko mobilne aplikacije eDavki, na zavihku »Knjigovodsko stanje«, redno preverjajo stanje in zapadlost terjatev in obveznosti na svoji knjigovodski kartici. V letu 2022 je bilo preko ene ali druge spletne storitve opravljenih 5.164.603 vpogledov v eKartico.

eKartica je bila v septembru 2022 prenovljena. S prenovlo je bil dosežen takojšen prikaz knjigovodskih podatkov tekočega leta, omogočen pa tudi vpogled v podatke predpreteklega leta. Dodan je bil še prikaz stanja posamezne postavke, omogočeno filtriranje po podatkih o izvedenih pobotih in izravninah, dodani pa so bili tudi podatki o davčnem obdobju, končnem prejemniku in datumu vnosa.

Ena od storitev v zvezi z vpogledom v evidence je razkritje podatkov fizičnim osebam o tem, ali in kako delodajalec zanje plačuje obvezne prispevke za socialno varnost iz delovnega razmerja. Zavezanci so preko portala e-Davki v letu 2022 opravili 32.813 tovrstnih vpogledov, kar je za 11,5 % manj kakor v letu 2021.

V letu 2022 je Finančna uprava RS zavezancem na njihovo zahtevo iz knjigovodske evidence izdala 83.734 različnih dokumentov v postopkih preverjanja poravnanih obveznostih, kar je sicer 27,5 % manj kakor v letu 2021, ko je bilo izdanih 115.553 dokumentov. Upad izdaje dokumentov je posledica ne preverjanja poravnanih davčnih obveznosti s strani davčnih zavezancev, zaradi prenehanja izvajanja nekaterih ukrepov Finančne uprave RS in ZRSZ povezanih z epidemijo SARS -COVID – 19. Delež izdanih dokumentov zavezancem preko portala eDavki v letu 2022 znaša 80,9 % vseh izdanih dokumentov v postopku preverjanja poravnanih obveznosti. V primeru vložitve vloge preko eDavkov je potrdilo ali obvestilo o dolgu praviloma izdano isti delovni dan.

Zaradi prenehanja ukrepov, povezanih z epidemijo SARS -COVID – 19, je v letu 2022 upadlo tudi število preko eDavkov izdanih obvestil o dolgu. V letu 2021 je bilo teh izdanih obvestil 6.935, v letu 2022 5.382. Obvestilo o dolgu zavezancu prikaže dolg na dan skupaj z zamudnimi obrestmi in plačilnimi računi za plačilo dolga.

Dne 6. 10. 2022 je bila na eDavkih zavezancem dana na razpolago nova funkcionalnost pridobitev izpisa odprtih postavk (v nadaljevanju IOP). V obdobju od prenosa funkcionalnosti na eDavke do 31. 12. 2022 so si zavezanci pridobili 600 obrazcev IOP. V IOP-ju so zajete terjatve in obveznosti, ki so zavezancu vidne na njegovi knjigovodski eKartici oziroma eKarticiO in knjigovodski kartici eKarticaC.

Potrdila in razkritja iz evidenc v povezavi z izplačili javnih sredstev in pridobitvijo ugodnosti

Vse več zakonov, ukrepov in razpisov, ki omogočajo izplačila javnih sredstev subjektom in podelitve določenih pravic, za njihovo pridobitev postavlja pogoj o poravnanih obveznostih do Finančne uprave RS. Upravičenec do razkritja lahko iz evidenc Finančne uprave RS pridobi podatke o izpolnjenih obveznostih v času vložitve zahteve oziroma v času postopka odobritve ugodnosti ali pravice. V primeru, če obveznosti niso izpolnjene, ni mogoče pridobiti ugodnosti, kot npr. postati izvajalec javnega naročila, podaljšati pogodbe za izvajanje javnih naročil, pridobiti subvencije iz javnih sredstev, začeti opravljati dejavnost kot samostojni podjetnik oziroma ustanoviti novo gospodarsko družbo, opravljati čezmejne storitve, pridobiti delovne vize, pridobiti državljanstva, pridobiti licence itd. Ta preverjanja posredno vplivajo na pravočasno plačevanje obveznosti iz naslova obveznih dajatev in drugih denarnih nedavčnih obveznosti.

Finančna uprava RS je v letu 2022 upravičencem posredovala 563.447 razkritij o poravnanih obveznostih, od tega je bilo 549.870 razkritij oziroma 97,6 % izvedenih preko avtomatične izmenjave podatkov med organi. Avtomatična izmenjava razkritij je nujna glede na velik obseg vlog, zato so bile v letu 2022 z namenom, da se obseg avtomatičnih izmenjav še poveča, dane pobude za podpis dogovorov o izmenjavi z več organi; nekateri so že bili realizirani, npr. z EKO Skladom za namene pridobivanja podatkov na podlagi ZVO-2.

Število razkritij organom v letu 2022 se je v primerjavi z letom 2021 povečalo, saj se je ponovno povečalo število poizvedb AKTRP zaradi izvajanja ukrepov za omilitev posledic dviga cen v gospodarstvu in kmetijstvu.

Preglednica 133: Število razkritij iz knjigovodske evidence in evidence o davkih v povezavi s pridobitvami ugodnosti/pravic

	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Razkritja iz knjigovodske evidence (ne obstoj dolga) in evidence o davkih (predloženi REK obračuni za prispevke za socialno varnost) ⁴⁸	284.924	445.987	387.717	563.447	112,9

Plačilne ugodnosti

Zakonito in pravočasno izpolnjevanje in plačevanje davčnih obveznosti predstavlja osnovno obveznost in odgovornost strank v davčnih postopkih. Kljub načelni obveznosti plačati le toliko davka ter na način in v rokih, določenih z zakonom ali akti na podlagi zakona, imajo davčni zavezanci, ki so v finančni stiski, pravico do obročnega plačevanja, odloga plačila ali celo do odpisa davka.

Odpis, odlog in obročno plačilo davka po Zakonu o davčnem postopku

V letu 2022 je bilo prejetih 14.128 vlog za odpis, odlog in obročno plačilo davka, kar je 38,2 % manj kot v letu 2021, ko je bilo prejetih 22.862 vlog. Zmanjšanje števila vlog je posledica prenehanja interventnih ukrepov.

V primerjavi z letom 2021 se je število odobrenih zahtevkov za odpis zmanjšalo za 4,8 %, povečalo pa se je število odobrenih zahtevkov za odlog plačila za 2 % in število odobrenih zahtevkov za obročno plačilo za 16,8 %. V letu 2022 je bilo na zahtevo zavezancev iz razloga ogroženosti preživetja odpisanih 132.278 € davčnih obveznosti, kar je za 0,7 % več kot v letu 2021. Znesek odloženih davčnih obveznosti v višini 2.731.666 € se je v primerjavi z letom 2021 zmanjšal za 63,4 %. Znesek odobrenih obročnih plačil v višini 171.842.883 € pa se je občutno povečal, in sicer za 491,8 %, predvsem kot posledica večjih zneskov odobrenih obročnih plačil za energetska podjetja.

Preglednica 134: Odpis, odlog in obročno plačilo davka po ZDavP-2

Vrsta zahtevka	2021		2022		Indeks 2022/2021	
	Število odobrenih zahtevkov	Znesek odobrenih zahtevkov (v €)	Število odobrenih zahtevkov	Znesek odobrenih zahtevkov (v €)	Število	Znesek
Odpis	355	131.339	338	132.278	95,2	100,7
Odlog plačila	153	7.468.258	156	2.731.666	102,0	36,6
Obročno plačilo	9.232	29.036.367	10.779	171.842.883	116,8	591,8

Obročno plačilo prekrškovnih terjatev po Zakonu o prekrških

V letu 2022 je bilo izdanih 6.631 sklepov za odobritev obročnega plačila glob in drugih prekrškovnih terjatev v skupnem znesku 7.774.092 €. V primerjavi z letom 2021 se je število izdanih sklepov zmanjšalo za 10,8 %, znesek odobrenih obročnih plačil pa za 8,7 %.

⁴⁸ Nekateri zakoni določajo kot kriterij samo prvi pogoj v zvezi z razkritjem iz knjigovodske evidence.

Preglednica 135: Obročno plačilo prekrškovnih terjatev po ZP-1

Vrsta zahtevka	2021		2022		Indeks 2022/2021	
	Število sklepov	Znesek (v €)	Število sklepov	Znesek (v €)	Število	Znesek
Obročno plačilo	7438	8.516.661	6.631 ⁴⁹	7.774.092	89,2	91,3

Znesek nedospelih obrokov in odlogov, odobrenih po ZDavP-2 in ZP-1, ki so bili odobreni pred 31.12.2022 in zapadejo v plačilo po 1. 1. 2023, na dan 31. 12. 2022 znaša 125.227.713 €⁵⁰.

Preglednica 136: Znesek odprtih nedospelih obrokov in odlogov po ZDavP-2 in ZP-1, v €

PRAVNA PODLAGA	Znesek odobrenih odprtih nedospelih obrokov in odlogov na dan 31.12.2021	Znesek odobrenih odprtih nedospelih obrokov in odlogov na dan 31.12.2022
ZDavP-2	9.120.879	122.519.832
ZP-1 (lastne in tuje terjatve)	2.881.609	2.707.881
Skupaj	11.932.488	125.227.713

Druge ključne poenostavitve pri poslovanju

Spremembe v poslovnih procesih, ki poenostavljajo poslovanje, so ena izmed strateških prioritiet Finančne uprave RS. Pri tem gre tako za administrativne razbremenitve oziroma poenostavitve postopanja za zavezanca in druge subjekte, kot tudi za poenostavitve, ki so namenjene zgolj organu za učinkoviteje pobiranje obveznih dajatev in opravljanje drugih nalog. V nadaljevanju so izpostavljene najpomembnejše poenostavitve, ki niso zajete že v predhodnih poglavjih.

Širitev eVročanja - vročanje dokumentov s storitvijo eVročanje

Vročanje dokumentov v elektronski obliki, ki poteka prek portala eDavki imenujemo storitev eVročanje. Pri navadnem elektronskem vročanju z dokumentom eVročanje-Dok, se dokument šteje za vročenega v trenutku njegove odložitve v portal eDavki. Pri osebni elektronski vročanju z dokumentom eVročanje-OsDok, se dokument šteje za vročenega s podpisom eVročilnice ali po poteku zakonskega roka za podpis eVročilnice (fikcija). Finančna uprava RS si prizadeva, da se delež eVročenih dokumentov povečuje in da se pri osebni vročanju povečuje delež dokumentov, ki se štejejo za vročene na podlagi podpisa eVročilnice.

Povečanje deleža eVročenih dokumentov je odvisen od spodnjih dejavnikov:

- od dejstva ali ima zavezanec aktivno pristopnico za eVročanje (poslovnih subjektom jo sistemsko kreiramo, fizične osebe se morajo prijaviti v storitev z obrazcem eVročanje-POS),
- od števila aktivnih poslovnih subjektov in od števila fizičnih oseb, katerim Finančna uprava RS vroča dokumente,
- od dejstva ali je izhodni dokument (proces) tehnično prilagojen na storitev eVročanje in

⁴⁹ Od tega se 754 odobrenih zahtevkov za obročno plačilo glob nanaša na prekrškovne terjatve davčnega organa, ki skupaj znašajo 1.884.505 €.

⁵⁰ Visok znesek odprtih nedospelih obrokov v letu 2023 je predvsem posledica odobritve visokega zneska obročnih plačil po vlogi, prejeti v mesecu decembru.

- od tega, ali uslužbenec pri ročni odpremi dokumenta iz sistema EDS upošteva dejstvo, da ima zavezanec aktivno pristopnico za eVročanje.

Preglednica 137: Delež in število elektronsko vročenih dokumentov prek portala eDavki

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Indeks 2022/2021
Število izhodnih dokumentov	3.041.286	3.069.182	3.244.465	3.301.555	3.171.803	3.270.844	103,1
Število dokumentov vročenih s storitvijo eVročanje (osebno in navadno)	684.069	850.792	1.203.173	1.162.501	1.318.231	1.445.853 ⁵¹	109,7
Delež v %	22,5 %	27,7 %	37,1 %	35,2 %	41,6 %	44,2%	

Preglednica 138: Delež elektronsko vročenih dokumentov prek portala eDavki

	2017	2018	2019	2020 ^[1]	2021	2022	Indeks 2022/2021
Vsi eVročeni dokumenti (osebno in navadno)	684.069	850.792	1.203.173	1.162.501	1.307.358	1.443.955	110,4
Osebno eVročeni dokumenti:	205.270	343.657	503.798	530.946	564.106	612.644	108,6
• osebno eVročeni dokumenti na podlagi podpisa eVročilnice	124.719	212.153	328.621	392.700	426.539	470.808	110,4
• osebno eVročeni dokumenti na podlagi fikcije vročitve	80.551	131.504	175.044	138.246	137.567	141.836	103,1
Navadno eVročeni dokumenti	478.799	507.135	699.375	631.555	743.252	831.311	111,8

19 IZVAJANJE UKREPOV POVEZANIH Z EPIDEMIJO SARS –COVID IN ODPRAVLJANJEM NJENIH POSLEDIC

Odlog in obročno odplačilo davka, akontacije davka in davčnega odtegljaja ter prispevkov za socialno varnost

Na podlagi 67. člena Zakona o interventnih ukrepih za omilitev posledic drugega vala epidemije – ZIUOPDVE je bilo poslovnim subjektom, ki so izgubili sposobnost pridobivanja prihodkov zaradi epidemije, omogočeno lažje uveljavljanje pravice do odloga in obročnega plačila davkov in prispevkov za socialno varnost. Ukrepi po ZIUOPDVE so veljali do vključno 30. 6. 2021. Znesek odprtih nedospelih obrokov in odlogov na podlagi 67. člena ZIUOPDVE, ki zapadejo v plačilo po 1. 1. 2023, na dan 31. 12. 2022 znaša 17.099.712 €.

Preglednica 139: Stanje odprtih nedospelih obrokov in odlogov po ZIUOPDVE, v €

PRAVNA PODLAGA	Znesek odprtih nedospelih obrokov in odlogov na dan 31.12.2020	Znesek odprtih nedospelih obrokov in odlogov na dan 31.12.2021	Znesek odprtih nedospelih obrokov in odlogov na dan 31.12.2022
67. člen ZIUOPDVE	213.456.509	124.693.125	17.099.712

⁵¹ Podatka v tabeli 139 (1.445.853) in v tabeli 140 (1.443.955) se razlikujeta, ker v tabeli 140 niso upoštevani dokumenti, ki so bili po odložitvi v portal umaknjeni (zaradi vročanja v napačni profil).

^[1] Opomba: zaradi interventne zakonodaje se opominjanje ni izvajalo od 14.3.2020 do 20.6.2020, zato je število manjše kot predhodno leto.

Obročno vračilo neupravičeno prejetih sredstev po interventni zakonodaji

Z uveljavitvijo Zakona o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije COVID-19 – ZIUPOPDVE, je bila zavezancem dana možnost obročnega vračila neupravičeno prejetih sredstev, izplačanih na podlagi zakonov, ki urejajo interventne ukrepe. ZIUPOPDVE v 90. členu določa posebna pravila oziroma pogoje za odobritev obročnega plačila obveznosti iz tega naslova (vračila neupravičeno prejetih sredstev). V skladu z navedeno določbo lahko Finančna uprava RS dovoli obročno plačilo dolga iz tega naslova v največ šestih mesečnih obrokih v obdobju šestih mesecev zaradi izgube sposobnosti pridobivanja prihodkov zaradi epidemije. Od uveljavitve ZIUPOPDVE je bilo tako odobrenih za 9.382.706 € obročnih plačil vračila neupravičeno prejetih sredstev.

Preglednica 140: Število in znesek odobrenih zahtevkov za obročno plačilo vračila neupravičeno prejetih sredstev v letu 2022

MESEC	Število odobrenih zahtevkov	Znesek odobrenih zahtevkov, v €
JANUAR	77	778.557,70
FEBRUAR	48	328.774,40
MAREC	279	1.230.838,34
APRIL	98	746.611,91
MAJ	177	3.988.508,46
JUNIJ	18	207.218,84
JULIJ	18	107.683,24
AVGUST	24	531.810,06
SEPTEMBER	14	135.570,20
OKTOBER	53	323.918,13
NOVEMBER	71	455.660,95
DECEMBER	66	547.554,06
Skupaj	943	9.382.706,29

Oprostitve plačila prispevkov za socialno varnost za delavce na začasnem čakanju na delo in zaradi odsotnosti iz razloga višje sile

Zakon o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitve njenih posledic za državljane in gospodarstvo (v nadaljevanju: ZIUZEOP) v drugem odstavku 28. člena določa, da je delodajalec, za delavce, ki so upravičeni do nadomestila plače v času začasnega čakanja na delo in v času, ko zaradi višje sile ne opravljajo dela, oproščen plačila prispevkov za vsa socialna zavarovanja od nadomestila plače (največ od nadomestila plače do višine povprečne plače za leto 2019 v RS) za obdobje od 13. marca do 31. maja 2020. Prispevke za vsa socialna zavarovanja, ki so bili oproščeni plačila, v celoti plačuje Republika Slovenija. V letu 2022 se ukrep oprostitve plačila prispevkov za socialno varnost po 28. členu ZIUZEOP ni več izvajal.

Vračila delodajalcev za nadomestila plač in oprostitve plačila prispevke za socialno varnost

V skladu z 99. členom ZIUZEOP je Finančna uprava RS na podlagi prejetih izjav delodajalcev izdala skupno 5.053 odločb, v katerih je bilo naloženo vračilo nadomestila plač Zavodu RS za zaposlovanje v skupni višini 39.744.050 € in vračilo plačila prispevkov za socialno varnost v višini 19.654.019 €. Od tega je bilo samo v letu 2022 izdanih 364 odločb, v katerih je bilo naloženo vračilo nadomestila plač v znesku 3.293.915 € in vračilo plačila prispevkov za socialno varnost v znesku 1.618.878 € (stanje na dan 31. 1. 2023).

Oprostitev plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje za zaposlene v zasebnem sektorju, ki delajo

Po prvem odstavku 33. člena ZIUZEOP so delodajalci oproščeni plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, tako delodajalca kot zavarovanca, od plač oziroma nadomestil plač delavcem, ki v času epidemije (od 13. 3. do 31. 5. 2020) delajo. Prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v celoti plačuje Republika Slovenija. V leti 2022 se ukrep oprostitve plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje po 33. členu ZIUZEOP ni več izvajal.

Izplačilo kriznega dodatka

Krizni dodatek po 33. členu ZIUZEOP

V skladu z drugim odstavkom 33. člena ZIUZEOP so delodajalci delavcem, ki delajo in ki so bili oproščeni plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje po prvem odstavku 33. člena ZIUZEOP ter katerih zadnja izplačana plača ni presegla trikratnika minimalne plače, izplačali ob plači za posamezni mesec krizni dodatek v višini 200 €. Če delavec ni delal cel mesec ali ukrep ni trajal cel mesec, je bil upravičen do sorazmernega dela navedenega dodatka. Do sorazmernega dela kriznega dodatka je upravičen tudi delavec, ki dela krajši delovni čas. Krizni dodatek je oproščen plačila vseh davkov in prispevkov.

Invalidska podjetja in zaposlitveni centri so v skladu s 33.b členom ZIUZEOP pri Javnem štipendijskem, razvojnem, invalidskem in preživitvenem skladu RS lahko uveljavljala pravico do povračila mesečnega kriznega dodatka. Zaposleni invalid je upravičen do mesečnega kriznega dodatka v nezmanjšani višini tudi če ima sklenjeno pogodbo o zaposlitvi s krajšim delovnim časom.

Krizni dodatek po 85. členu ZIUPOPĐVE in 26. členu ZDUOP

V skladu s 85. členom Zakona o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije COVID-19 (ZIUPOPĐVE) in 26. členom Zakona o dodatnih ukrepih za omilitve posledic COVID-19 (ZDUOP) zasebni delodajalec vsakemu zaposlenemu, ki dela in čigar plača za november 2020 ni presegla dvakratnika minimalne plače ob plači za mesec december 2020 oziroma plači za januar 2021 izplača krizni dodatek v višini 200 €, ki je oproščen plačila vseh davkov in prispevkov. Sredstva za izplačilo kriznega dodatka se zagotavljajo v proračunu Republike Slovenije. Za povračilo izplačanega kriznega dodatka delodajalec preko informacijskega sistema Finančne uprave RS predloži izjavo, s katero izjavlja, da je zaposlenemu izplačal dodatek. Upravičenci so predložili izjavo preko informacijskega sistema Finančne uprave RS, na podlagi katere jim je bil povrnjen znesek izplačanega kriznega dodatka.

V letu 2022 se ukrep izplačila kriznega dodatka po 33. členu ZIUZEOP oz. po 85. členu ZIUPOPĐVE in 26. členu ZDUOP ni izvajal.

Vračila pomoči, ki so jih delodajalci prejeli v obliki povračila kriznega dodatka

V primeru, da je bila pomoč v obliki povračila kriznega dodatka izplačana v previsokem znesku, da delavec do kriznega dodatka ni upravičen ali da je delodajalec o izplačilu kriznega dodatka v obračunu davčnega odtegljaja poročal napačno, mora delodajalec krizni dodatek vrniti. Finančna uprava RS je izdala skupno 33 odločb za vračilo povračila izplačila kriznega v skupnem znesku 11.397 €, od tega v letu 2022 3 odločbe v znesku 478 €.

Oprostitev plačila prispevkov za socialno varnost za samozaposlene, verske uslužbence, družbenike in kmete

V skladu z 38. členom ZIUZEOP so samozaposleni, družbeniki, verski uslužbenci in kmetje, ki zaradi epidemije (v obdobju 13. 3. do 31. 5. 2020) ne morejo opravljati dejavnosti ali jo opravljajo v bistveno zmanjšanem obsegu, oproščeni plačila prispevkov za obdobje veljavnosti ukrepov po tem zakonu za vsa obvezna socialna zavarovanja v celoti. Zavezanec, ki izpolnjuje pogoje za oprostitev plačila prispevkov, prispevke v obračunu prispevkov samo obračuna. Oproščene prispevke za socialno varnost na podlagi podatkov Finančne uprave RS v celoti zagotavlja Republika Slovenija.

V letu 2022 se ukrep oprostitve plačila prispevkov za socialno varnost po 38. členu ZIUZEOP ni izvajal.

Vračila oprostitev plačila prispevkov za socialno varnost samozaposlenim in kmetom

Konec maja 2021 je Finančna uprava RS pričela z izdajanjem sistemskih odločb za vračila oprostitev plačila prispevkov za socialno varnost za samozaposlene in kmete po ZIUZEOP (oprostitve plačila prispevkov za obdobje 13. 3. do 31. 5. 2020). Izdanih je bilo 6.469 odločb s skupnim zneskom naloženih vračil 6.572.615 €, od tega v letu 2022 151 odločb s skupnim zneskom 127.739 €.

Izredna pomoč v obliki mesečnega temeljnega dohodka

Mesečni temeljni dohodek po 88. členu ZZUOOP

Upravičenci do izredne pomoči v obliki mesečnega temeljnega dohodka po 88. členu Zakona o začasnih ukrepih za omilitve in odpravo posledic COVID-19 (v nadaljevanju: ZZUOOP) so samozaposleni, družbeniki ali delničarji gospodarske družbe oziroma ustanovitelji zadruga ali zavoda, ki je poslovodna oseb, in kmetje, ki zaradi epidemije COVID-19 ne morejo opravljati dejavnosti ali jo opravljajo v bistveno zmanjšanem obsegu tudi po zaključku epidemije. Izredna pomoč v obliki mesečnega temeljnega dohodka znaša 1.100 € na mesec za oktober, november in december 2020. Izredna pomoč v obliki mesečnega temeljnega dohodka za samozaposlene v kulturi, ki so registrirani v razvidu samozaposlenih v kulturi in imajo pravico do plačila prispevkov za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje iz proračuna Republike Slovenije, znaša 700 € na mesec. Izredna pomoč v obliki mesečnega temeljnega dohodka za kmete, ki so oproščeni plačila prispevkov delodajalcev za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, znaša 940 € mesečno. Izredna pomoč v obliki mesečnega temeljnega dohodka je oproščena plačila vseh davkov in prispevkov.

V skladu z 111. členom Zakona o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije COVID-19 (v nadaljevanju: ZIUPOPDVE) je upravičenec do mesečnega temeljnega dohodka tudi verski uslužbenec registrirane cerkve ali druge verske skupnosti, ki je na dan 1. oktobra 2020 vključen v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje na podlagi šestega odstavka 19. člena ZPIZ-2 in ima na podlagi 27. člena Zakona o verski svobodi (Uradni list RS, št. 14/07, 46/10 – odl. US, 40/12 – ZUJF in 100/13) pravico do namenske državne finančne pomoči iz državnega proračuna za pokritje prispevkov za socialno varnost. Izredna pomoč v obliki mesečnega temeljnega dohodka za verske uslužbence znaša 700 € na mesec.

Finančna uprava RS ukrepa mesečnega temeljnega dohodka v letu 2022 ni več izvajala.

Vračila mesečnega temeljnega dohodka na podlagi izjav upravičencev

V skladu z ZIUZEOP in ZZUOOP upravičeni, ki ne izpolnjujejo pogojev glede upada prihodkov (10 % oziroma 20 % glede na leto 2019), sredstva iz naslova mesečnega temeljnega dohodka vrnejo na podlagi izjave, ki jo predložijo prek sistema eDavki. Predložitev izjave je predvidena v zakonodaji (37. člen ZIUZEOP in 91. člen ZZUOOP). Finančna uprava RS na podlagi izjave izda odločbo o obveznosti vračila MTD. Rok za predložitev izjave je v skladu z ZIUZEOP ter ZZUOOP sicer potekel že 31. 3. 2021, ne glede na to, pa so prejemniki pomoči izjave za vračilo mesečnega temeljnega dohodka lahko vložili tudi v letu 2022.

V letu 2022 je bilo tako na podlagi izjav prejemnikov pomoči izdanih 745 odločb za vračilo mesečnega temeljnega dohodka v skupnem znesku 2.946.362 €.

Delno povračilo izgubljenega dohodka v primeru karantene ali obveznosti varstva otrok

Upravičenec do povračila izgubljenega dohodka po 36.a členu Zakona o nujnih ukrepih na področju zdravstva – ZNUPZ je samozaposleni, družbeniki ali delničarji gospodarske družbe oziroma ustanovitelji zadruga ali zavoda, ki je poslovodna oseb, in kmetje. Do povračila izgubljenega dohodka so upravičeni, če ne morejo opravljati dejavnosti in organizirati opravljanja dejavnosti na domu zaradi odredene karantene (z odločbo o karanteni ali s potrdilom o napotitvi v karanteno) ali obveznosti varstva otroka. Višina povračila izgubljenega dohodka znaša 250 € za vsako odredeno karanteno ali za čas, ko ni zmožen opravljanja dela zaradi višje sile zaradi obveznosti varstva otroka zaradi odredene karantene ali druge zunanje objektivne okoliščine nemožnosti obiskovanja vrtca ali šole, vendar ne več kakor 250 € za 10 dni, 500 € za 20 dni in 750 € v enem mesecu.

Ukrep po 36.a členu ZNUPZ je bil s sklepom vlade podaljšan tudi v leto 2022 (do 28. 2. 2022). V 2022 je bilo tako izplačanih za 2.010.250 € povračil izgubljenega dohodka v primeru karantene ali obveznosti varstva otroka.

Delno povračilo nekritih fiksnih stroškov

V skladu s prvim odstavkom 109. člena ZIUOPDVE je upravičenec do pomoči v obliki delnega povračila nekritih fiksnih stroškov pravna ali fizična oseba, ki je bila registrirana za opravljanje gospodarske dejavnosti najkasneje do 1. septembra 2020 in ima vsaj enega zaposlenega na dan uveljavitve tega zakona ali je samozaposlen, ki je na dan uveljavitve tega zakona vključen v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje na podlagi 15. člena ZPIZ-2 ali je družbenik ali delničar gospodarske družbe oziroma ustanovitelj zadruga ali zavoda, ki je poslovodna oseba, in je na dan uveljavitve tega zakona v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje vključen na podlagi 16. člena ZPIZ-2. Nekriti fiksni stroški se za namen tega ukrepa določijo kot določen odstotek (0,6 oziroma 1,2) celoletnih prihodkov od prodaje upravičenca leto 2019 na mesec v upravičenem obdobju, če gre za upravičence, ustanovljene do vključno 1. oktobra 2019 oziroma kot določen odstotek prihodkov od prodaje upravičenca od njegove registracije do 1. septembra 2020, preračunanimi na enako obračunsko obdobje, na mesec v upravičenem obdobju. Omejitev najvišje višine izplačila pa predstavlja še omejitev na 1.000 / 2.000 € na zaposlenega (odvisno od višine upada prihodkov od prodaje) ter odstotek izgube (70 iz. 90 %) glede na velikost podjetja.

Finančna uprava RS ukrepa delnega povračila nekritih fiksnih stroškov po ZIUOPDVE v letu 2022 ni več izvajala, so pa zavezanci v primeru neizpolnjevanja pogojev tudi v letu 2022 vračali pomoč v obliki nekritih fiksnih stroškov. V skladu s tem je bilo v letu 2022 izdanih 716 odločb za vračilo nekritih fiksnih stroškov v skupni višini 9.585.930 €.

Mesečna subvencija minimalne plače

Po 29. členu Zakona o dodatnih ukrepih za omilitev posledic COVID-19 (ZDUOP) je delodajalec za vsakega delavca, katerega plača za polni delovni čas, brez dodatkov, določenih z zakoni in drugimi predpisi ter s kolektivnimi pogodbami, dela plače za delovno uspešnost in plačila za poslovno uspešnost, dogovorjeno s kolektivno pogodbo ali pogodbo o zaposlitvi, ne presega zneska, določenega v skladu z Zakonom o minimalni plači upravičen do povračila dela minimalne plače v obliki mesečne subvencije v višini 50 €. Delodajalec je do subvencije upravičen za plačilo dela od 1. januarja do 30. junija 2021. Za pridobitev subvencije delodajalec preko informacijskega sistema Finančne uprave RS predloži izjavo, s katero izjavlja, da je zaposlenemu obračunal in izplačal plačo v skladu s predpisi in kolektivnimi pogodbami. Sredstva za izplačilo subvencije se zagotavljajo v proračunu RS.

Ukrep mesečne subvencije minimalne plače po 29. členu ZDUOP se v letu 2022 ni izvajal.

Vračilo pomoči v obliki subvencije minimalne plače

V skladu z osmim odstavkom 29. člena ZDUOP mora delodajalec, ki je uveljavil subvencijo, v primeru, da je od uveljavitve tega zakona prišlo do izplačila dobička, nakupov lastnih delnic ali lastnih poslovnih deležev, izplačil nagrad poslovodstvu oziroma dela plač za poslovno uspešnost poslovodstvu, izplačanih v letu 2021 oziroma za leto 2021, o tem seznani Finančno upravo RS. Prejeta sredstva mora vrniti po vročitvi odločbe, skupaj z zakonsko določenimi zamudnimi obrestmi. Finančna uprava RS je izdala skupno 205 odločb za vračilo pomoči v obliki subvencije minimalne plače v skupnem znesku 426.297 €, od tega v letu 2022 59 odločb v znesku 88.157 €.

Pomoč za financiranje regresa za letni dopust za leto 2021

V skladu s 27. členom Zakona o interventnih ukrepih za pomoč gospodarstvu in turizmu pri omilitvi posledic epidemije COVID-19 (ZIUPGT) je upravičenec do pomoči za financiranje regresa za letni dopust za leto 2021 pravna ali fizična oseba, ki je bila vpisana v Poslovni register Slovenije do 31. maja 2021. Tovrstna pomoč velja le za določene dejavnosti, ki so zaradi epidemije oziroma ukrepov v zvezi z njo bolj prizadete (v zakonu so navedeni SKD teh dejavnosti). Upravičenec, ki dejavnosti zaradi posledic epidemije ne more opravljati ali jo opravlja v bistveno zmanjšanem obsegu za izplačilo te pomoči preko informacijskega sistema Finančne uprave RS predloži izjavo, v kateri tudi izjavlja, da je njegov upad prihodkov od prodaje več kot 20 odstotkov. Sredstva za izplačilo pomoči za financiranje regresa za letni dopust se zagotavljajo v proračunu RS.

V letu 2022 se ukrep financiranja regresa za letni dopust po 27. členu ZIUPGT ni izvajal.

Vračilo pomoči v obliki financiranja regresa za letni dopust za leto 2021

Po 30. členu ZIUPGT je predvideno tudi vračilo pomoči za financiranje regresa za letni dopust, in sicer v primeru ko upravičenec naknadno ugotovi, da je zahteval previsok znesek pomoči ali da ni izpolnjeval pogojev za njeno pridobitev. V tem primeru obvesti Finančno upravo RS in vrne znesek prejete pomoči po prejemu odločbe. Finančna uprava RS je v letu 2022 izdala 361 odločb z zneskom vračila 2.419.806 €.

Turistični boni in BON21 (bon za izboljšanje gospodarskega položaja na področju potrošnje v gostinstvu, turizmu, športu in kulturi)

Po podaljšanju možnosti unovčevanj turističnih bonov skladno z Zakonom o dodatnih ukrepih za preprečevanje širjenja, omilitve, obvladovanje, okrevanje in odpravo posledic COVID-19 (ZDUPŠOP) in unovčevanj BON21 skladno s Sklepom o podaljšanju veljavnosti bonov za izboljšanje gospodarskega položaja na področju potrošnje v gostinstvu, turizmu, športu in kulturi do 30. junija 2022 se je delo na področju bonov nadaljevalo.

Za TIRS se je redno tedensko pripravljalo podatke za potrebe nadzora unovčevanja bonov. Za potrebe informiranja upravičencev do bonov in ponudnikov se je sistematično pripravljalo odgovore na vprašanja glede bonov. Na podlagi prošenj ponudnikov so se izvajale stornacije dokumentov, s katerimi so se v IT sistemu izvedle unovčitve bonov, ter spremembe plačilnih računov, na katere so se ponudnikom izplačevala sredstva iz unovčenih bonov.

V letu 2022 je turistični bon unovčilo 321.558 upravičencev, ponudnikom je bilo izplačano 52.410.945 €, BON21 pa je unovčilo 690.993 upravičencev, izplačanih pa je bilo 60.595.682 €.

Pomoč za nakup hitrih antigenskih testov na virus SARS-CoV-2 za samotestiranje)

Zakon o dodatnih ukrepih za preprečevanje širjenja, omilitve, obvladovanje, okrevanje in odpravo posledic COVID-19 (ZDUPŠOP) je določil kot enega izmed ukrepov tudi Pomoč za nakup hitrih antigenskih testov na virus SARS-CoV-2 za samotestiranje. V letu 2022 je bilo izplačano 11.025.306 € pomoči 7.569 upravičencem. Na podlagi vloženih izjav upravičencev in nadzora Urada za nadzor proračuna (UNP) je bilo izdanih 80 odločb za vračilo pomoči iz naslova hitrih testov v skupni višini 579.501 €.

Ukrepi na carinskem področju

V letu 2022 so se nadaljevale in tudi zaključile aktivnosti povezane z izvajanjem *Sklepa EK 2022/1511 o oprostitvi uvoznih dajatev in oprostitvi plačila DDV za uvoz za blago, potrebno za spopadanje s posledicami izbruha COVID-19 v letu 2022*, ki ga je zaradi nadaljevanja težkih epidemioloških razmer v Evropski uniji sprejela Evropska komisija. Sklep 2022/1511 je nadeljavenje predhodnih sklepov Evropske komisije, ki so urejali to področje in je prenehal veljati 31. 12. 2022. Zaradi izboljšanja epidemioloških razmer v državah članicah in izrazitega upada interesa do uporabe oprostitve, Komisija zadnjega sklepa ni več podaljšala. Upad interesa je bil zaznan tudi v Sloveniji, saj v drugi polovici leta ni bilo narejenega nobenega uvoza več.

Nadzor

Izvajanje aktivnosti s strani uslužbencev mobilnih oddelkov ter inšpekcije

V prvih mesecih leta 2022 so bili kot prioritetni določeni nadzori nad izvajanjem ukrepov (vladnih odlokov) za zmanjšanje tveganja okužbe in širjenja okužbe z virusom COVID-19, ki so se izvajali sočasno z izvajanjem nadzorov v skladu s pristojnostmi Finančne uprave RS, še posebej pa na področju izdaje in davčnega potrjevanja računov ter dela in zaposlovanja na črno. Gre za strateške usmeritve in prioritete inšpekcije, ki jih je koordiniralo Ministrstvo za javno upravo (Inšpekcijski svet) in so pomembno vplivale na razporejanje inšpektorjev na naloge inšpekcijskega nadzora.

Finančna uprava RS je v letu izvedla 11.661 inšpekcijskih nadzorov, od tega so bili v 7.453 inšpekcijskih nadzorih preverjeni tudi ukrepi v zvezi z COVID-19. Zaradi zagotavljanja čim večjega števila nadzorov povezanih z obvladovanjem epidemije COVID-19 ter prisotnostjo na terenu zaradi zaščite zdravja ljudi so bili v nadzor (vključno s prisotnostjo v večernem času in med konci tedna) vključeni vsi inšpektorji Finančne uprave RS. Pri aktivnostih zaznave tveganj na terenu in kot sodelujoči v nadzorih so bili vključeni tudi uslužbenci mobilnih oddelkov.

Inšpekcijski nadzor nad izvajanje ukrepov po interventni (PKP) zakonodaji

Na podlagi pristojnosti za nadzor v zvezi z uveljavljanjem prejetih pomoči in oprostitev, ki so jih bili gospodarski subjekti deležni v okviru ukrepov za zaježitev ali odpravo posledic epidemije COVID-19, je Finančna uprava RS v letu 2022 izvajala tudi inšpekcijske nadzore nad uveljavljanjem in vračili prejetih pomoči in oprostitev na podlagi interventne zakonodaje. Nadzori so se izvajali v okviru davčnih nadzorov davka od dohodkov iz dejavnosti, davka od dohodka pravnih oseb ter nadzora davkov in prispevkov od dohodkov posameznikov. V letu 2022 je bilo opravljenih 14 inšpekcijskih nadzorov nad uveljavljanjem prejetih pomoči in oprostitev po ukrepih v PKP zakonodaji - PKP nadzori, v katerih so bile dodatno naložene obveznosti v višini 2.947.273,04.

Nadzori nad izpolnjevanjem upada prihodkov po interventni (PKP) zakonodaji

Finančna uprava RS je konec leta 2022 začela z izvajanjem nadzorov nad prejemniki interventnih pomoči, pri katerih je bilo na podlagi podatkov iz letnih poročil (izkaz poslovnega izida in bilanca stanja) ugotovljeno, da ne izpolnjujejo zadostnega upada prihodkov v primerljivem obdobju, ki ga določa posamezen interventen zakon (bodisi upada prihodkov v letu 2020 glede na leto 2019 bodisi upada prihodkov v letu 2021 glede na leto 2019 oziroma 2020). Nadzori so se tako izvajali pri prejemnikih naslednjih interventnih ukrepov:

- povračilo nadomestila plače delavcem na začasnem čakanju na delo na podlagi ZIUZEOP, ZIUPDV, ZIUOOPE, ZZUOOP, ZDUOP (obdobje marec 2020 – junij 2021);
- oprostitvev plačila prispevkov za delavce na začasnem čakanju na delo na podlagi 28. člena ZIUZEOP (obdobje marec-maj 2020)
- pomoč za financiranje regresa za letni dopust za leto 2021.

V letu 2022 sta bili pregledani prvi dve tranši prejemnikov pomoči, v katere je bilo vključenih 1.286 prejemnikov pomoči. Do konca leta 2022 je bilo iz naslova prvih dveh tranš zaključenih cca. 49 % primerov, pri čemer so bile nepravilnosti ugotovljene v 418 primerih. Finančni učinek iz naslova vračil neupravičeno prejetih interventnih pomoči v navedenih primerih znaša 8.321.182 €.

20 IZVAJANJE UKREPOV ZA OMILITEV POSLEDIC DVIGA CEN ENERAGENTOV

V drugi polovici leta 2022 je bila za omilitev posledic dviga cen energentov sprejeta odločitev, da se pod določenimi pogoji za uporabnike kmetijskih in gozdnih zemljišč in čebelarje uvede ugodnost z vidika trošarin na energente. Z novelo Zakona o trošarinah - ZTro-1C, ki se je začela uporabljati 1. januarja 2023, se je nadomestilo uveljavljanje pravice do vračila plačane trošarine za gorivo za pogon kmetijske in gozdarske mehanizacije s predložitvijo zahtevka za vračilo trošarine, ki se praviloma vlaga za preteklo koledarsko leto – torej z zamikom, s pravico do nakupa označenega plinskega olja (goriva za kmetijstvo) s takojšnjim znižanjem trošarine za pogon kmetijske in gozdarske mehanizacije (vključno s traktorji) in vozil, prirejenih za prevoz čebeljih panjev.

Od 1. januarja 2023 se torej določa trošarina za gorivo za kmetijstvo v višini trošarine za plinsko olje, kot gorivo za ogrevanje. Natančnejša izvedbena določila vsebuje podzakonski akt: Pravilnik o kriterijih za določitev normative porabe goriva za kmetijstvo, postopku dodelitve in obliki enolične identifikacijske oznake ter postopku vzpostavitve dostopa do informacijskega sistema davčnega organa za prodajo goriva za kmetijstvo. Finančna uprava RS je v drugi polovici leta poleg intenzivnega usklajevanja novele ZTro-1C in podzakonskega akta z Ministrstvom za finance, izvedla tudi naloge povezane z nadgradnjo informacijskih sistemov Finančne uprave RS (eT ROD in eDavki) za elektronsko podporo evidence upravičencev, preverjanje upravičenosti za nakup goriva za kmetijstvo, vnos osebe odgovorne za nakup goriva za kmetijstvo za pravne osebe ali samostojne podjetnike posameznike in spletnega servisa za dostop do informacijskega sistema davčnega organa za ponudnike oziroma trgovce kmetijskega goriva.

Vlada RS je za omilitev posledic dviga cen energentov od 1. 2. 2022 dalje tudi znižala zneske trošarine na bencin, plinsko olje za pogonski namen in za namen ogrevanja, zemeljski plin za ogrevanje in električno energijo.

21 DIGITALNI BONI

V letu 2022 se je na podlagi Zakona o spodbujanju digitalne vključenosti (ZSDV) uvedel digitalni bon kot eden izmed ukrepov za spodbujanje digitalne vključenosti. Zakon je kot pristojni organ za izvajanje zakona predpisal Službo Vlade RS za digitalno preobrazbo (SDP), obenem pa tudi, da je digitalni bon tako kot turistični bon (TB) in BON21 evidentiran kot dobroimetje upravičenca v informacijskem sistemu Finančne uprave RS. Za potrebe evidentiranja upravičencev do digitalnega bona in njegovega unovčevanja je Finančna uprava RS morala vzpostaviti informacijski sistem in predpisano zbirko podatkov. Informacijski sistem, ki je bil zgrajen za podporo TB in BON21, je bil dopolnjen in nadgrajen za podporo procesiranja digitalnega bona, kar je zaradi nujnih prilagoditev več sistemov (davčni register, eDavki, IDIS, G2G) terjalo izvedbo veliko aktivnosti na strani Finančne uprave RS.

Podatke o upravičencih do bona je Finančna uprava RS pridobivala od ministrstva, pristojnega za izobraževanje, znanost in šport (osnovnošolci, dijaki, študentje) in od SDP (študentje, ki študirajo v tujini; starejši upravičenci). Za TIRS se je redno pripravljalo podatke za potrebe nadzora unovčevanja digitalnih bonov. Redno je bilo tudi sodelovanje in nudenje pomoči pristojnemu organu – Službi Vlade RS za digitalno preobrazbo.

V letu 2022 je digitalni bon unovčilo 200.524 upravičencev, ponudnikom pa je bilo izplačanih 29.327.172 €.

22 NOTRANJI IN ZUNANJI NADZOR NAD FINANČNO UPRAVO RS

Pravilnost in smotrnost poslovanja Finančne uprave RS se preverja z notranjimi in zunanjimi nadzornimi mehanizmi. Sistem notranjega nadzora z izvajanjem in spremljanjem popravljalnih ukrepov zagotavlja sprotno odpravo morebitnih napak in stalno izboljševanje poslovanja.

Notranji nadzor

Notranjerevizijska služba je v letu 2022 zaključila 6 notranjih revizij, v katerih je preverila sistem notranjih kontrol, upravljanje s tveganji ter pravilnost poslovanja na naslednjih področjih: obravnava prijav nepravilnosti, usklajevanje načrtovanja in porabe sredstev za izvedbo IT naročil, obravnava terjatev in insolventnosti ter izvajanje priporočil, ki jih je služba izdala v preteklih notranjih revizijah.

Pravilnost izvajanja postopkov v finančnih uradih je bila s strani pristojnih uprav Generalnega finančnega urada preverjena tudi v 20 notranjih strokovnih nadzorih s področja določenih davčnih odmer, izvajanja carinskih postopkov, vodenja evidenc, nadziranja zavezancev in izvršbe. Na podlagi izvedenih nadzorov so bila naložena priporočila za odpravo zaznanih nepravilnosti oz. pomanjkljivosti in izboljšanje poslovanja, katerih izvedba se spremlja do ustrezne realizacije.

Služba za notranje preiskave je v letu 2022 uvedla 21 notranjih preiskav in jih 13 tudi zaključila. V letu 2022 je zaključila tudi 5 notranje preiskave iz leta 2021. V obravnavanem obdobju je bilo največ notranjih preiskav uvedenih s področja nepravilne oziroma neupravičene obdelave podatkov, sledijo notranje preiskave glede uveljavljanja stroškov prihoda na in z dela ter postopkov ugotavljanja rezidentstva. V skupaj 18 notranjih preiskav, ki so bile zaključene v letu 2022, je Služba za notranje preiskave v 5 primerih ugotovila nepravilnosti. V letu 2022 je bilo skupaj realiziranih 20 ukrepov, ki se neposredno ali posredno nanašajo na odpravo oziroma sankcioniranje kršitev predpisov in so bili izdani na podlagi poročil o notranjih preiskavah.

Na podlagi ugotovitev notranjih preiskav in sprejetih ukrepov za sankcioniranje kršitev so bili v letu 2022 Upravi za splošne zadeve predlagane uvedbe delovnopravnega postopka v 4 primerih. Ocenjuje se, da je število uvedenih notranjih preiskav na ravni prejšnjih let, število ugotovljenih nepravilnosti in s tem sprejetih ukrepov in hkrati tudi realiziranih pa se je v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 bistveno zmanjšalo.

V Finančni upravi RS je bilo v letu 2022 rešenih 177 pripomb (na finančnih uradih 53, na Generalnem finančnem uradu 124) in prejeli skupaj 392 pohval. V primerjavi z letom 2021 se je število pripomb v letu 2022 zmanjšalo za 11,9 %, število pohval pa se je povečalo, in sicer za 13,9%; je bilo 10,2 % pripomb zavezancev upravičenih, 14,7 % delno upravičenih in 59,3 % neupravičenih pripomb davčnih zavezancev, ostalih 15,8 % zajemajo takšne pripombe, pri katerih opredelitev o upravičenosti ni možna oziroma smiselna.

Zunanji nadzor

Računsko sodišče RS je v letu 2022 izdalo revizijsko poročilo Predlog zaključnega računa proračuna RS za leto 2021, v katerem je obravnavalo poslovanje Finančne uprave RS. Finančni upravi RS ni bil naložen popravljalni ukrep niti priporočilo.

Poslovanje Finančne uprave RS je bilo predmet tudi 28 inšpekcijskih in drugih nadzorov Informacijskega pooblaščenca RS, Inšpektorata za javni sektor, Državne revizijske komisije, Inšpektorata za delo, Inšpektorata RS za infrastrukturo, Uprave RS za jedrsko varnost, Inšpektorata RS za okolje in prostor, Inšpektorata RS za notranje zadeve ter Inšpekcije za energetiko in rudarstvo. V nadzorih je bila preverjena pravilnost upravnega poslovanja, varstva osebnih podatkov, obdelave podatkov, izvajanja določb Zakona o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij, izvajanja internega natečaja, nadzora nad izvajanjem ukrepov glede preprečevanja širjenja virusa SARS-Cov2,

nadzora nad energetske izkaznicami stavb, nadzora nad pogoji dela in upoštevanjem delovnopravne zakonodaje v zvezi z nadlegovanjem in trpinčenjem na delovnem mestu ter preverjanje zunanega izvajalca pri izvajanju dejavnosti zasebnega varovanja.

Evropska komisija je v letu 2022 izvedla s področja tradicionalnih lastnih sredstev pregled odprtih primerov na ločenem računu B ter s področja pravic intelektualne lastnine oceno izvajanja te zakonodaje. Poleg teh pregledov je bila Finančna uprava RS vključena tudi v pregled zakonodajnega okvira in izvajanja standarda izmenjave informacij na zahtevo v Sloveniji, izvajanja določb Konvencije Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi ter mednarodne izmenjave podatkov CRS/DAC 2 in CbC, ki jih je izvedel OECD.

Zaključki nadzornih institucij bodo podlaga za nadaljnje izboljšave delovanja Finančne uprave RS.

Ukrepi za integriteto Finančne uprave RS

Finančna uprava RS se zaveda pomena odgovornega in transparentnega delovanja, zagotavljanja ničelne tolerance do korupcije ter krepitve integritete zaposlenih. Nadaljnja rast organizacijske kulture, etike in integritete je umeščena tudi med ključne strateške cilje Finančne uprave RS 2021–2025. Zaposleni v Finančni upravi RS svoje delo in naloge opravljajo vestno, pošteno, pravilno, neodvisno, strokovno, gospodarno in racionalno, skladno z najvišjimi etičnimi in poklicnimi normami ter ob tem delujejo z najvišjo mero odgovornosti in integritete. V središče so postavljene vrednote osebne neoporečnosti, politične nevtralnosti, nepristranskosti, varovanja zaupnosti podatkov in informacij ter izogibanja nasprotju interesov. Zaposleni odnose gradijo na načelu medsebojnega spoštovanja.

Finančna uprava RS je tudi v letu 2022 skrbela za višjo raven organizacijske kulture, etike in integritete, stalni razvoj znanj in veščin ter zadovoljstvo zaposlenih. Pod okriljem delovne skupine za izvajanje Načrta integritete v Finančni upravi RS, so bili izvedeni ukrepi za obvladovanje korupcijskih tveganj in s tem ukrepi za krepitev integritete v notranjem in zunanjem okolju. Sprejet je bil nov načrt integritete, redno je bilo spremljano uresničevanje ukrepov iz načrta integritete in registra koruptivnih tveganj, posodobljene so bile notranje informacije in vsebine za zaposlene na področju integritete (prejemanje daril, zaščita prijaviteljev, nedovoljeni vplivi, nasprotje interesov). Za vse zaposlene je bilo izvedeno e-izobraževanje z namenom ozaveščanja zaposlenih o integriteti in korupciji.

Finančna uprava RS sodeluje z KPK, med drugim se je na pobudo KPK v letu 2022, vključila v delovno skupino, ki izvaja aktivnosti za prenovu Resolucije o preprečevanju korupcije v RS.

V letu 2022 je Služba za notranje preiskave prejela 13 prijav, katerih vsebina vsaj namiguje na možnost koruptivnih ravnanj uslužbencev Finančne uprave RS. Ocenjuje se, da se je v letu 2022 korupcijsko tveganje v primerjavi s prejšnjimi leti bistveno zmanjšalo. Število prijav se je bistveno zmanjšalo, v postopkih obravnave prijav Služba za notranje preiskave ni ugotovila nepravilnosti s področja koruptivnosti.

23 PORABA PRORAČUNSKIH SREDSTEV

Finančna uprava RS je v letu 2022 porabila 173.157.817 €, in sicer 160.851.835 € za tekoče delovanje ter 12.305.983 € za izplačilo donacij upravičencem do dela dohodnine. Poraba sredstev za tekoče delovanje Finančne uprave RS v letu 2022 je bila za 2,6 % višja kakor v letu 2021.

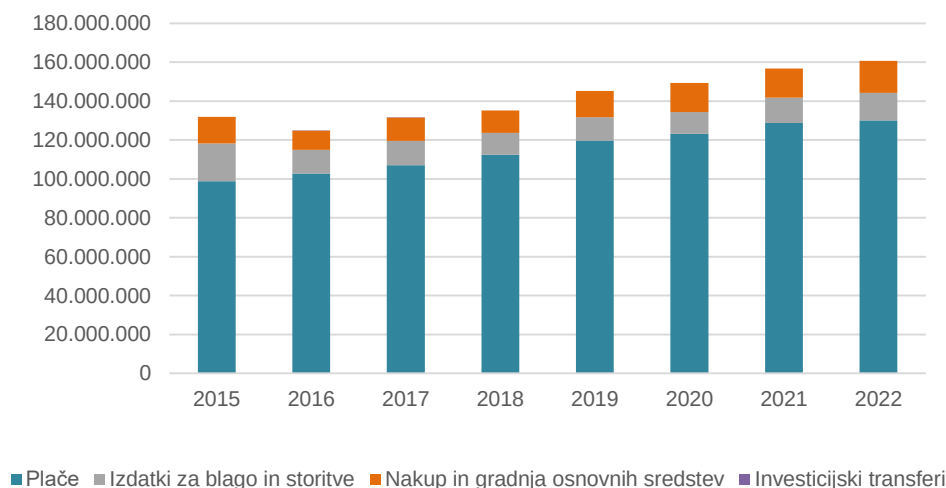
Preglednica 141: Poraba proračunskih sredstev v letu 2022, v €

	Realizacija 2019	Realizacija 2020	Realizacija 2021	Realizacija 2022	Indeks 2022/2021
Integralna proračunska sredstva					
Plače	119.655.933	123.232.436	128.822.014	130.163.221	101,0
Izdatki za blago in storitve	11.893.793	11.182.578	12.973.281	14.126.740	108,9
Nakup in gradnja osnovnih sredstev	13.272.570	15.021.999	14.963.819	16.428.780	19,8
Namenska proračunska sredstva – sredstva EU					
Izdatki za blago in storitve	164.620	199.042	0	42.748	-
Nakup in gradnja osnovnih sredstev	0	1.335.200	0	0	-
Namenska proračunska sredstva					
Izdatki za blago in storitve	29.019	0	0	0	-
Nakup in gradnja osnovnih sredstev	203.537	0	80.000	90.345	112,9
Donacije za upravičence dežela dohodnine					
Izplačila donacij – transferi	4.991.008	5.440.786	10.456.011	12.305.983	117,7
Skupaj	150.210.480	156.412.041	167.295.125	173.157.817	103,5

Preglednica 142 : Poraba proračunskih sredstev za tekoče delovanje Finančne uprave RS, v letu 2022 (v €)

Podskupina kontov	Realizacija 2022	Delež realizacije (v %) glede na skupno realizacijo
Plače	130.163.221	80,9
Izdatki za blago in storitve	14.169.489	8,8
Nakup in gradnja osnovnih sredstev	16.519.125	10,3
Skupaj	160.851.835	100,0

Slika 23: Pregled porabe proračunskih sredstev za tekoče delovanje v obdobju 2015-2022, v €

Republika Slovenija
Ministrstvo za finance

FINANČNA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

Finančna uprava RS
Generalni finančni urad
Šmartinska cesta 55
1000 Ljubljana

Telefon: (01) 478 3800
E-naslov: gfu.fu@gov.si
www.fu.gov.si

Posebni finančni urad
Gospodinjska ulica 8
1000 Ljubljana
Direktorica: Renata Repas

Finančni urad Brežice
Cesta prvih borcev 39 a
8250 Brežice
Direktorica: Brigita Troha

Finančni urad Celje
Aškerčeva ulica 12
3000 Celje
Direktorica: Zvezdana Gržina

Finančni urad Dravograd
Mariborska cesta 3
2370 Dravograd
Direktor: Igor Švarc

Finančni urad Hrastnik
Log 9
1430 Hrastnik
Direktor: Uroš Roglič

Finančni urad Kočevje
Ljubljanska cesta 10
1330 Kočevje
Direktor: Nenad Haber

Finančni urad Koper
Ferrarska cesta 30
6000 Koper
Direktor: mag. Uroš Novak

Finančni urad Kranj
Koroška cesta 21
4000 Kranj
Direktorica: Julijana Povše

Finančni urad Ljubljana
Davčna ulica 1
1000 Ljubljana
Direktor: mag. Zlatko Alibegović

Finančni urad Maribor
Titova cesta 10
2502 Maribor
Direktor: mag. Marko Horvat

Finančni urad Murska Sobota
Slomškova ulica 1
9000 Murska Sobota
Direktorica: mag. Viktorija Hudernik

Finančni urad Nova Gorica
Ulica Gradnikove brigade 2
5000 Nova Gorica
Direktor: Jure Bačar

Finančni urad Novo Mesto
Kandijska cesta 21
8000 Novo mesto
Direktor: mag. Milan Kelher

Finančni urad Postojna
Tržaška cesta 1
6230 Postojna
Direktor: mag. Stanislav Mikuž

Finančni urad Ptuj
Trstenjakova ulica 2a
2250 Ptuj
Direktor: mag. Janko Preac

Finančni urad Velenje
Kopališka cesta 2a
3320 Velenje
Direktorica: Darija Vidmar